

Eduardo Caballero

**Alt nume,
altă uşă**

 UNIVERS

Eduardo Caballero

Alt nume, altă uşă

PREFAȚĂ DE

JESÚS FERRERO

Traducere din limba spaniolă și note de

Iulia Bobăilă

UNIVERS

2015

PREFAȚĂ
NOAPTEA ESTE PLINĂ DE VOCI

Iată o carte pe care să o citești încet și cu inima strânsă, o carte pe care să o simți așa cum simți ploaia bătând darabana pe geamurile unui azil situat chiar aici și, în același timp, la hotarele visului: acest tărâm atât de îndepărtat și, în același timp, atât de al nostru.

Cel mai bine ar fi să ne gândim la această carte ca la un mozaic și un labirint de voci diferite care, totuși, configurează, puțin câte puțin, o singură lume: aceeași lume care ne conține și ne limitează cu durerea ei, cu tragediile ei, cu chinurile ei, cu clipele ei fericite, cu incertitudinea și anxietatea ei.

Nu toate textele au configurația unor povestiri, cu expozițiune, punct culminant și deznodământ. Multe dintre ele trebuie citite ca instantanee ale unor vieți aflate într-un moment limită și fără limite sau ca viziuni ale aceluși teritoriu, pe cât de concret pe atât de nedefinit, în care neliniștea emite o lumină orbitoare și care, în loc să lumineze, mai degrabă umple totul de un alb glacial, care rănește atât trupul cât și sufletul.

O zeiță stranie pare să domine universul acestei opere singulare: boala, în multiplele ei variante, fizice și mentale, fără a uita că fiecare boală are o ieșire, uneori spre lumina cea mai neașteptată, alteori spre cea mai neașteptată umbră.

Eduardo Caballero nu aspiră să lămurească ceea ce nu se poate lămuri, nici nu vrea să-i dea cititorului totul de-a gata; dimpotrivă, își concepe bună parte din narațiuni ca pe niște momente pline de semnificație, momente foarte dense din punct de vedere semantic, pe care cititorul trebuie să le completeze. Poate să o facă, deoarece Caballero îi dă suficiente date pentru a nu se pierde, ceea ce permite ca lectura să devină o adevărată creație, căreia cititorul trebuie să-i pună punctul final.

Totuși, nu se întâmplă peste tot la fel. În timp ce călătorim prin cartea aceasta ca pe un drum plin de lumini și umbre, întâlnim povestiri cu un final mai clar, precum *Vremea rozelor*, *Zborul pe care nu îl vezi*, *Prietena mea* sau

Trezește-mă, de la finalul cărții; dar chiar și aceste povestiri, pe care le consider excelente, nu-și dezvăluie pe de-a-ntregul misterul, deschizându-i cititorului diverse posibilități de interpretare, fără ca asta să însemne că-l abandonează pe tărâmurile obscure.

Așadar, dorim să spunem că ne aflăm în fața unei cărți pline de delicatețe și de moderație, care-și trage vitalitatea din realism, din umanitate și, în același timp, din delir și care s-ar putea citi ca un roman polifonic, înțesat de voci care vorbesc în noapte.

Voci care ne șoptesc despre emoțiile lor, în această clipă insuportabilă și de nedefinit, în care totul se umple de sens, iar o lumină dureroasă și fulminantă arde toate ungherele întunericului. Pentru a ne lumina? Nu, mai degrabă pentru a ne dezvălui profunzimile de fericire și nefericire tănuite în viețile care se succed în această galerie. Din toate răzbate o muzică îndurerată, atroce și fragilă, totodată, care rezonază negreșit cu intimitatea noastră.

JESÚS FERRERO

Anitei

„Statuia unui copil privindu-se în oglindă,
acoperită de o patină aurie,
îl îndruma spre spațiul de sub scări.“

GIORGIO PRESSBURGER,
Legea spațiilor libere

DE O SUTĂ DE ORI, NU VOI ÎNTÂRZIA

Uneori îmi pun întrebări despre lucrurile de care-mi aduc încă aminte pentru a fi sigură că nu uit ceva. Seamănă foarte mult cu un test, dar corpul meu reacționează mai bine decât atunci când trebuia să răspund la toate întrebările acelea despre insecte. Mi se făcea foarte rău și îmi venea să vomit și ce nu mâncasem, dar când îmi pun întrebări despre casa cealaltă nu mă simt așa, îmi e chiar bine, dacă nu uit ceva, poate pentru că, acum, camera mea e ca o lume secretă, un ținut în care doar eu pot să intru, pentru că sunt singura care îl cunoaște într-adevăr, care are grijă de el și îl simte. Și doar eu voi trăi acolo când voi fi mare. Iar când va veni momentul acela, îmi voi schimba numele, să nu mă poată găsi nimeni, și mă va chema ca pe prietena mea invizibilă. Numele ei îmi amintește atât de mult de figurinele de sticlă, încât sunt clipe în care cred că, dacă îl pronunț de prea multe ori, se poate sparge. De aceea îl spun întotdeauna când sunt singură, o dată pe zi, înainte de-a închide ochii de tot, noaptea, sau dimineața, când mă trezesc, dacă uit, sau la micul dejun. Uneori, în loc să-l spun, mi-l imaginez scris în aer. Făceam la fel și în casa cealaltă, în Bembibre. Ce ciudat, n-am știut niciodată să pronunț numele ăsta, până când nu ne-am mutat la Madrid, după moartea tatei. Încă îmi aduc aminte că nici nu mă interesa prea tare, pentru că nu-mi imaginam că voi pleca de acolo, într-o zi, și că mă vor obliga să las totul în urmă. Nici nu-mi imaginam că tatei i-ar trece prin cap să moară așa de repede. Acum sunt în stare să-mi imaginez mai multe lucruri și mai ales cuvinte, nume speciale sau lucruri pe care le simt și pe care nu mi le povestesc decât mie sau prietenei mele invizibile, închipuindu-mi cum ar fi cuvintele scrise în aer.

Străzile și casele erau altfel în Bembibre. Dimineața, ne trezeam devreme să-l vedem pe tata plecând cu camionul, un camion enorm, gri și negru, cu o cabină roșie. Mai ales mult negru, din cauza mizeriei pe care o făcea cărbunele. Ne beam și laptele cu tata, iar eu mă băgam înapoi în pat, imediat după ce pleca, pentru că era încă foarte devreme. Când nu-mi era somn, rămâneam trează, fără să fac nimic, cu ochii închiși, jucându-mă cu mâinile, ascultând

păsările, vreun motor de pe stradă sau pe mama, care pășea încet prin casă sau trebăluia cu vasele prin bucătărie. Chiar dacă-nchidea ușa, tot se mai auzea ceva, știrile de la radio, de exemplu, dacă era liniște peste tot, deși nu înțelegeam bine ce se spune. După aceea, când mă ridicam din pat, la ora la care trebuia să mă pregătesc de școală, îmi puneam radioul pe masă și, în timp ce-mi luam micul dejun, ascultam un fragment dintr-o poveste pe care un domn o spunea în fiecare zi, mereu cu aceeași voce. Uneori, povestea era foarte lungă și o continua în ziua următoare. Erau poveștile care-mi plăceau cel mai mult. Poate voi fi scriitoare, când voi fi mare, dar va trebui să folosesc alt nume, nu al meu, nici al prietenei mele invizibile. Un nume fals. Și voi scrie povești care să continue în ziua următoare și în cealaltă, tot așa, să nu se termine într-o singură zi. Uneori, unchiul Fran îmi spunea și el câte-o poveste, când ieșeam la plimbare: „Ana, o să-ți spun o poveste pe care i-am spus-o mamei tale, când eram mai tineri, dar e un secret al nostru și n-o poți spune altcuiva. Nici măcar ei, bine?”. Erau secretele noastre, pe care acum nu le dezvălui pentru că, de fapt, nici nu prea am chef să vorbesc. Unele erau povești de dragoste care se sfârșeau prost, pentru că ea se căsătorea cu altul și aveau o fetiță ca mine, în fine, o plictiseală.

Încerc să-mi aduc aminte lucruri ca astea în fiecare zi, pentru că nu vreau să uit ceva. Vreau să păstrez totul în lumea aceea care e doar a mea, pentru ca, atunci când voi ajunge acolo, pământul să fie acoperit de flori și să pot urca în camionul tatei, până la muntele de pe care se pot vedea Bembibre și munții negri cu minele și casa noastră și cerul după-amiezii, când soarele începe să apună și tata îmi dă vesta, ca nu cumva să răcesc și să mă îmbolnăvesc, iar mama să se supere după aceea. Câteodată visez că merg cu el pe câmp, urmărind stâlpii de lumină din depărtare și uitându-mă spre cer, să văd păsările zburând și așezându-se pe cabluri fără să cadă fulgerate. Unchiul Fran ne vizita aproape în fiecare zi. Era fratele tatei și apărea lângă mama, uneori și lângă tata, în toate fotografiile vechi din câte-o excursie, de când erau mai tineri, sau de la școală, din oraș sau acasă la cineva, când erau deja iubiți. Uite, asta-i ceva

ce nu-mi doresc. Un iubit. La școala din Bembibre, era un băiat care a început să-mi aducă flori în fiecare zi. Ți se făcea milă pentru că stătea departe, iar florile se ofileau pe drum și apoi lăsaus pete. Mi le punea în bancă, cu un bilețel pe care nu era nici un nume, dar pe care scria că vrea să fie prietenul meu. Însă eu știam că era el, pentru că nimeni nu avea un scris atât de oribil și nici nu făcea atâtea mângălituri. În unele zile, îmi scria bilețele pe hârtia în care îi învelise maică-sa sandvișurile cu cârnați. Atunci am vorbit cu doamna dirigintă, dar degeaba, pentru că el mi-a lăsat în continuare bilețele între foile caietelor sau în sertarul pupitrului, mânjind totul de cârnați. Scria poezii groaznice, cu cerneală roșie, apoi spunea că era sânge, ce mai, un nesimțit. Așa că mi-a venit în minte să apar în fiecare zi cu niște flori mult mai frumoase și să citesc bilețelul pus lângă ele, pe care îl scriam acasă pe o foaie smulsă din caiet, modificând scrisul, să fie diferit de al meu. Caietul l-am luat de la el, într-o recreație, și l-am ascuns la mine-n ghiozdan, pentru că mama îmi numerota foile din caiete, ca să nu le smulg și să le stric. Când alții mă întrebau, în fața lui, de unde erau florile, spuneam că mi le dăduse un băiat. Într-un final, a renunțat să mă mai sâcăie, pentru că îmi băteam joc de el în fața prietenilor lui și nu putea să-mi răspundă, nici să mă bată. Mai era și bolnav, nu avea putere nici să sufle într-o lumânare. Toate astea mi-au venit în minte din cauza fotografiilor de când erau iubiți, pe vremea când tata avea deja camionul. Din când în când, urcam în el să facem o tură sau să ducem carbune undeva în apropiere. În prima zi mi-a fost cam frică, văzându-i pe toți cu salopetele închise la culoare, mânjiți cu negru, mânuind lopețile, sacii și vagonetele. l-am și visat. Trebuia să dorm cu lumina aprinsă, să nu vină după mine cu capetele lor acoperite de glugă, cu mânușile și fețele murdare. Dar au devenit prietenii mei. Tata mă ducea și la cinematograful să văd filme mute, în alb-negru. Se auzea doar muzica, exact când cădeau oamenii și zburau tarteles și toate celelalte. Filmele acelea îmi plăceau mult și nu le-am mai văzut de atunci, dar încă mi le amintesc. Într-unul din ele, un domn cu mustață îi oferea flori unei femei, apoi venea soțul și îi descoperea, după ce domnul cu mustață intrase pe ascuns, pe fereastră sau

printr-o deschizătură din podea, iar ea fugea noaptea, povești de genul ăsta. Tot în filmele acelea era un om care îngheța de frig și rămânea țeapăn ca o statuie. Prietenul lui îl atingea cu un deget, iar cel înțepenit cădea la pământ și se făcea bucăți care trebuiau adunate cu o mătură ca de vrăjitoare. Așa s-a întâmplat și când a căzut ceasul din sufragerie, în timp ce mama era acolo cu unchiul Fran, râzând amândoi, până când a căzut ceasul pe podea. Dar nu-mi mai place să-mi aduc aminte de lucrurile astea. Acum nu. Nu știu de ce. Azi aveam chef să călătoresc, să mă joc de-a călătoria prin casa cea nouă. Aici suntem doar eu cu mama și nimic nu mai e la fel. Altădată hoinăream prin toată casa, căutându-l pe tata, jucându-mă de-a v-ați ascunselea și altele. El se ascundea, dar eu îl găseam întotdeauna, pentru că era mai mare decât mine și nu încăpea după tot felul de obiecte. Eram mai isteată decât el și nu mă găsea niciodată dacă nu voiam. Căuta în toată casa și dădea de mine după ceas, iar când voia să zică „Ptiu, Anal!“ eu puneam repede mâna pe perete și mă salvam strigând: „Ptiu, urma scapă turmal“. Asta, deși ne jucam doar noi doi, iar mama rămânea în bucătărie sau în camera ei, odihnindu-se în pat, ori era în baie, la cumpărături sau pe terasă. Acum mă refugiez în camera mea, închizând ușa, și, când obosesc, îmi imaginez călătorii care sfârșesc în sufragerie, dacă nu avem musafiri, sau în camera mamei, când ea nu e acasă, sau în dulapul de haine sau în sertarele unde sunt lucrurile ei. Călătoresc prin toată casa pentru a mă obișnui cu televizorul cel nou, cu fotoliile mai întunecate, cu șoselele care fac o mulțime de curbe pe covorul care are în colțuri niște pătrate cu ornamente de altă culoare, ca niște parcări, și niște cochilii albastre, care te obligă s-o iei spre o altă șosea, apoi să mergi pe cea care duce spre un câmp, dincolo de franjurile de la capăt. Câteodată, mă așez în parcare, așteptând, și stau să văd cum trec mașinile și oamenii, până când simt că e prea frig și mă dau la o parte de pe gresie până ce ajung la lemnul pe care se sprijină picioarele mesei din sufragerie. De-acolo mă uit la petele de pe gresie și ascult tocurile pantofilor mamei, un du-te-vino spre baie, fugind prin toată casa ca să nu întârzie. Îmi amintește mult de tata. El nu intra și ieșea întruna din baie, nici nu

alerga ca ea, dar o văd și-mi aduc aminte. Uneori n-o văd și nici nu am chef s-o văd. Dacă o zăresc, îmi imaginez că e-o necunoscută. Ea îmi spune să nu urc în lift cu necunoscuți, nici să nu-i bag în seamă atunci când îmi spun ceva pe stradă. Sunt oameni care pot face mult rău și cel mai bine e să-ncerc să nu vorbesc cu ei, să nu-i ascult, să nu le dau atenție și să merg pe unde e mai multă lume, care m-ar putea ajuta, chiar dacă nu mă cunoaște. Dacă tata ar fi aici, n-ar fi nevoie. El m-a învățat să scriu scrisori în minte, fără a le așterne pe hârtie sau pe altceva. Asta, când ieșeam la plimbare fără camion. La început era serios și mergeam pe stradă fără să vorbim și fără să scoatem mâinile din buzunare, pentru că era frig și ceața acoperea totul. Până când l-am întrebat, într-o zi, în timp ce mergeam pe un drum care ducea spre un râu foarte frumos. Acolo domnea liniștea și era o școală micuță, albă, cu niște leagăne și un gazon umed și plin de frunze căzute din copaci, unde se adunau vara insecte de peste tot. *Nu sunt supărat, scriu o scrisoare.* l-am spus că nu-l cred. Mi-a povestit că, atunci când gândim cu inima, trimitem, de fapt, mesaje prin aer, ca și cum am scrie un bilețel, pe o insulă pustie, și l-am arunca în mare, într-o sticlă, ca să-l citească cineva, dar, în loc de un bilețel, se pot scrie scrisori și poți povesti fără teamă tot ce vrei. Trebuie doar să gândești cu inima și să-ți imaginezi că arunci scrisoarea într-o cutie poștală care plutește în aer și că aerul o duce prin toată lumea, până când cineva o citește și îți răspunde. Fiindcă ți se și răspunde. Tata m-a ajutat la ultimul test despre insecte și am trecut cu bine de el. Mama nu știe. E un mic secret, ca acela despre parcul școlii, de lângă râu, cu leagănele și toate celelalte. Ea aruncă mereu hârtiile pe jos și nu stă niciodată prea mult pe gânduri, e mereu pe fugă, intrând și ieșind. Nici măcar nu știe de lumea mea, nici că, uneori, mergeam pe drumul de lângă șosea, de care ea mă făcea să-mi fie frică, pentru ca să nu mergem pe acolo, deoarece i se părea foarte periculos, nici că tata nu-mi încheia jacheta când ieșeam la plimbare, dacă eu nu voiam, și nu-i spunea ei.

Mai am de lucru la pedeapsă. La școala asta n-ai voie să întârzii și te pedepsesc, nu te lasă în pauză sau te obligă să rămâi mai mult după ore.

Mama adoarme și eu ajung aproape întotdeauna târziu, așa că azi mi-au dat ca pedeapsă să scriu de o sută de ori *Nu voi întârzi*. În loc să scriu, eu am rămas pe gânduri, punându-mi întrebări despre lucrurile de care îmi aduc încă aminte și am pronunțat numele prietenei mele, înainte de-a scrie o scrisoare pe care să o arunc mâine în cutia poștală din aer, ca să ajungă la Bembibre sau să o ducă apa râului, într-un vapor uriaș, până în lumea mea, acolo unde e tata, plimbându-se tăcut sau scriind, și așteptând ca eu să ajung în curând. *Nausille...*

ASCULTÂND

Ea a spus: „O să te-nvinețești și-o să plesnești de-atâta mâncat“. Albert s-a ridicat și s-a dus să se uite în oglinda din baie. Era tot alb. S-a apropiat mai mult de oglindă, analizându-și pielea, de la o ureche la cealaltă și de la rădăcina firelor de păr din breton până la porțiunea de piept care se vedea prin deschizătura cămășii. Nimic. Nici mâinile nu-i erau vinete. S-a întors la masă și și-a terminat mâncarea. Ea se ștergea la ochi. Albert a strâns masa și a lăsat farfuria și tacâmurile murdare în chiuvetă. Ea a spus: „Dar de asta mă ocup eu întotdeauna, băiatul meu, fii fără grijă“. Albert nu era îngrijorat, o făcea doar pentru ca ochii ei să nu plângă. S-a întors la baie și s-a spălat pe mâini cu săpun. Ea simțea că nu știa cum era vocea lui Albert, el auzise crâmpie de conversație când nimeni nu știa că ascultă. Și auzise asta. Ea se simțea tristă, uneori, din cauza lui. Ar fi preferat ca Albert să fie altfel decât era, să fie normal, ca toți ceilalți. Albert îi auzise pe alții spunând că ar fi preferat să aibă altfel de copii, nu ca toți ceilalți. Se simțea bine așa, singur. S-a dus în cameră și a scos din cutie locomotiva Talgo Santa Fe pe care i-o adusese Șoricelul Pérez¹. Albert nu reușea nicicum să-și imagineze un șoarece cărând locomotiva, oricât de special ar fi fost. Șoricelul era bun, chiar dacă făcea doar un cadou, o dată în viață, și chiar dacă nu vor ajunge să se cunoască niciodată. Albert prefera ca lucrurile să fie așa. A dus locomotiva la baie și a șters-o cu prosopul, ca și cum tocmai s-ar fi spălat și ea. Ea nu-l lăsa cu locomotiva în anumite momente, când mânca, de exemplu. Însă putea dormi cu ea. Locomotiva era lucrul la care ținea cel mai mult. S-a apropiat de bucătărie. Ea stătea jos și i-a spus: „De-aș fi locomotiva ta...“. Mama lui voia să fie o locomotivă. Albert a pus locomotiva pe picioarele ei, câteva momente, fără s-o lase din mână. Ea l-a îmbrățișat, iar Albert a avut grijă de locomotivă, să nu se asfixieze. S-a desprins din îmbrățișare și i-a trecut locomotiva peste picioarele acoperite cu un șorț. Apoi i-a trecut locomotiva peste abdomen și ea s-a gâdilă. Albert s-a întors în cameră, să fie singur. Ea a spus: „Când termin, trebuie să ne îmbrăcăm, să mergem la casa cu jocuri“. Casa cu jocuri era asociația. Albert nu voia jocuri. Doar locomotiva lui.

Într-o zi, au văzut animale undeva. I-au plăcut animalele, pielea lor e diferită. Sunt diferite în toate privințele. Asociația e ca o școală. Albert pictează acolo, câteodată. Alții îi arată desenele, iar el nu se desparte de locomotiva lui, o duce într-o geantă în două culori. S-a auzit o sonerie, ea a ieșit în living să vadă cine era. Se auzea doar vocea ei, vorbind la telefon. Vorbea de asociație, urmau să meargă acolo peste puțin timp. Ea a spus: „...autiști...“. Locomotiva dormea în pat cu Albert. Nu dormeau, se uitau doar la formele de ghips de pe perete. O păpușă grasă se apropia de un cărucior. Mai încolo, ancora unui vapor cădea printre nori. Locomotiva nu putea dormi și Albert a plimbat-o prin aer, cu formele de ghips în fundal. Ea a spus: „Mă spăl și mergem“. S-a ridicat din pat și a scos geanta în două culori din cutia locomotivei. A pus cu grijă locomotiva în geantă și a așteptat, așezat pe pat, cu geanta la picioare, ținând cureaua cu mâna. Nu mai erau forme, doar peretele. Apa de la baie s-a oprit și s-au auzit pași apropiindu-se. Ea a spus: „Să vedem...“. I-a dat alte haine. L-a dus în sufragerie și a dispărut. Geanta era lângă el. S-a apropiat de telefon și l-a deschis pentru a-i asculta tonul. Cineva spusese că tonul acesta era o notă muzicală. Notele sună, deși se văd și pe hârtie. Nu sună precum cuvintele. Albert ascultase muzică la asociație. Nu doar acolo. Îi plăcea muzica, îl făcea să se simtă bine. Era ceva din lumea lui. Ea a ieșit când el nu închisese încă telefonul. L-a închis și a încercat să imite sunetul telefonului, bătând cu mâna pe mobilă. Nu mai era tonul, acum erau două sunete succesive. Comunica. Ea i-a spus: „Nu bate, te rog“. Albert nu bătea, era absorbit de muzică, iar ea l-a luat de mână și l-a făcut să se așeze pe canapea. I-a spus: „Mai am doar să mă pieptăn“. Albert a îmbrățișat geanta cu locomotiva, a îngenuncheat lângă masa din salon și și-a apropiat urechea de sticlă. Cu degetul, foarte aproape de ureche, a început să imite tonul telefonului.

¹ Varianta spaniolă a Zânei Măseluță.

PLOAIE PE SPATE

Vei sta mult timp la noi. Așa îi spusese medicul care urma să se ocupe din acel moment de cazul ei, dar nu era prima dată când auzea fraza respectivă. Ecoul acela însemna că petrecea prea mult timp cu anumite persoane. La asta s-a gândit atunci și a fost recunoscătoare că au dus-o rapid în salonul ei. Măcar o parte din timp îl va petrece singură. Salonul nu-i rezerva surprize, totul arăta ca și cum ar fi trecut prin mâinile mai multor persoane care fuseseră acolo cu mult înainte de sosirea ei. Patul era lângă perete, iar la capul lui se aflau telecomanda, pentru a-l putea înclina, și telefonul. La picioarele patului, într-un colț al peretelui din față, era un dulap îngust din lemn, cu o cheie, ca să-și poată lăsa hainele de stradă și obiectele personale. Pe ușă se putea citi un anunț: „Nu uitați să lăsați cheia în ușă la externare”. În dulap atârna halatul pe care îl putea lua atunci când se ridica pentru a ieși pe coridor sau a merge la baie. Începu să se dezbrace în apropierea dulapului. O fereastră enormă dădea spre un poligon industrial, cu un mic teren viran la mijloc. Se întunecase mult de ultima dată când văzuse strada. Își dădu jos ceasul și-l puse pe noptiera de lângă pat. Asistenta urma să vină în curând. Așa i-au spus atunci când au lăsat în încăperea aceea, sub lumina galbenă a lămpii industriale care atârna de tavan. Se băgă în pat și se înveli, fiindu-i dor de vremurile care trecuseră deja de prea mult timp. Mama ei nu-i spusese niciodată ceva de genul: „Vei sta mult timp la noi”. Numărând anii, e posibil să fi fost mulți, dar niciodată suficienți, fiecare an micșora timpul pe care-l petrecuseră împreună. Două pietre albe într-un borcan de sticlă de mărime medie, mereu împreună până când, una câte una, încep să cadă în borcan pietre negre care le fac pe cele albe să nu mai fie tot timpul împreună. În fiecare an mai cade câte-o piatră neagră, iar la un moment dat dispare una dintre pietrele albe. Mama ei ar fi pregătit un pat mai primitiv, mai puțin înalt, cu o saltea mai confortabilă, și ar fi învelit-o bine, să nu-i fie frig. Ea ar fi închis ochii simțind căldura cearșafurilor curate și călcate, știindu-se în siguranță, protejată. Din pat putea să vadă fereastra, dulapul și un fotoliu verde, enorm, pentru vizitatorii care rămâneau peste noapte. Se

auzeau voci pe coridor, încă erau rude în unele saloane și toate ușile erau deschise. Încă nu cinase și se întrebă dacă s-au gândit și la ea când au pregătit cina. Cu câteva luni în urmă, fusese nevoie de o operație pentru a-i scoate niște calculi din intestin, pe care nu reușise să-i elimine și care crescuseră, atingând o dimensiune considerabilă. Muchiile lor produceau leziuni pe pereți și avea hemoragii interne. Acum exista posibilitatea să fie iar necesară o operație de reșezare a intestinelor, pentru că se încâlciseră. Nu era, bineînțeles, singurul motiv al șederii sale acolo. Telefonul era în geantă, în dulapul cu cheie. Nimeni nu știa unde era ea. Patul avea o sursă de lumină separată pe care putea să o aprindă cu telecomanda de la capul patului. Ridică partea superioară a patului, voia să-și țină capul mai sus. Când era bolnavă și trebuia să stea în pat până ce-i scădea febra, mama îi puneă la spate perna și o pernuță decorativă din sufragerie, să poată mânca. Lângă ea era un pat gol, cu o noptieră la capul patului și un dulap cu cheie în colțul opus. Iar lângă dulap, alt fotoliu verde. Îi era foame și o rodea stomacul. Din fericire, strânsese de prin casă și lăsase bucătăria curată. Patul era nefăcut, își spusese că se va ocupa de el mai târziu. Când moare cineva, totul rămâne încremenit într-o fotografie, modificată apoi de trecerea timpului. Cineva rămâne cu gândul la cheile pe care le are în mână, reflectează și spune că trebuie făcut ceva cu casa pe care o deschid cheile acelea. Acolo începe modificarea fotografiei, când persoana începe să se reducă la niște chei în mâini străine, un apartament cu care trebuie să faci ceva, o mașină în garaj pe care va fi mereu mai bine să o vinzi și obiecte personale de care va trebui să te descotorosești treptat. Până când totul devine amintire, cu fiecare an mai îndepărtată și mai neclară. În baie, dezordinea era ceva mai mare pentru că făcuse duș de dimineață, uitase prosopul pe calorifer și nu strânsese firele de păr din chiuvetă. Dacă, într-adevăr, urma să stea acolo mai mult timp, cineva trebuia să ude florile. Erau ceva foarte special pentru ea. Asistenta intră în salon și se apropie de pat. Era o tânără în halat alb, cu părul blond, lins și cu un *piercing* în nas. Se uita atent peste tot, ca și cum ar fi trebuit să se ocupe de mai multe lucruri în același timp. N-o privea în ochi decât rareori. E de preferat

să stai complet culcată, o s-așez bine toate astea. Luă telecomanda și coborî capul patului în poziție orizontală. Intrară imediat două infirmiere mai în vârstă, în halat verde. Aduceau suportul vertical și punga cu perfuzie, pe care o atârnară îndată de cârlig. Montară tuburile și lăsară totul pregătit înainte de-a pleca. Asistenta cea tânără îi introduse cateterul în braț și, cu un plasture, îl fixă ca să nu se miște. Deocamdată nu ai voie să mănânci, doctorul o să vadă mâine rezultatele analizelor pe care ți le-au făcut azi după-amiază și-o să-ți spună diagnosticul. Asta a fost tot. O întrebă dacă trebuia să doarmă cu perfuzia. Nu, ne întoarcem repede. Rămase singură și începu să se simtă amețită. Nu se putea uita la braț pentru că acele îi provocau repulsie, dar simțea acul înfipt în carne și-și putea imagina lichidul intrând în sânge și amestecându-se cu el. Anumite persoane credincioase preferă să moară decât să-și amestece sângele. Sângele se amestecă tot timpul cu alte substanțe. Ea, dacă n-ar face-o, ar muri. Moartea altora era întotdeauna de preferat propriei tale morți. Nu știa dacă lumina aceea galbenă sau senzația de slăbiciune o făceau să se simtă pe punctul de a leșina. Prosopul va fi tot pe calorifer când vor intra prima dată în casă și cineva va trebui să adune firele de păr și să arunce gunoiul. Se așternea tăcerea. Era greu să-și schimbe poziția cu un braț înțepat, legat printr-un tub de punga cu perfuzie care atârna de suport. Văzuse bolnavi plimbându-se pe coridor, ținându-se strâns de suportul perfuziei. Suportul părea o bară dintr-un autobuz, cu o bază care se putea rostogoli și patru cârlige în partea superioară. Bolnavii se plimbau pe coridor de parc-ar fi fost în autobuz, însă fără smucituri, fără curbe și frâne bruște. Fereastră era ca o pânză neagră, nu se vedea afară. A vrut să se ridice să coboare storurile, dar nu avea putere s-o facă. Dacă ai ști ce urmează să se întâmple, atunci când ieși din casă, în anumite zile ai ieși cu bagajul gata făcut, ca mama ei când era pe punctul de a naște. Avea geanta pregătită și o purta mereu cu ea când s-a apropiat termenul. Semăna probabil cu un melc. Lucrurile îi erau în casă și totul părea mai sigur, chiar dacă nu era așa. Acum stătea în patul acela și avea la ea doar geanta, iar hainele pe care le îmbrăcase de dimineață erau toate în dulapul din salon. Vru să se

ridice și să caute telefonul în geantă, dar tubul perfuziei o împiedica. Nu de tot, pentru că putea să se ridice, dar nu-i venea să o facă acum, se simțea slăbită. Totul era atât de aproape și, în același timp, atât de departe. Copiii ei ar fi putut să se ducă la dulap, să scoată geanta și să i-o dea mamei ca să-și caute telefonul și să sune pe cineva, pentru a-i spune în ce situație era. Dani ar fi făcut-o cu tot dragul din lume, zâmbind, mulțumit că-și poate ajuta mama. Ar fi fost curios să știe de ce era mama acolo, ar fi întrebat-o ce are, ar fi îmbrățișat-o strâns și ar fi sărutat-o tandru ca să se facă bine cât mai repede. Dar nu avea copii, nici soț, nici partener. Dani era un nume frumos. Tăcerea era acum mai evidentă, se auzea de undeva pălăvrăgeala asistentelor, dar, în rest, totul era liniștit. Nu avea prea multe de recuperat în privința sănătății, fiindcă se părea că tot timpul pierdea câte ceva din ea pe drum, așa că se mulțumea să ducă o viață normală, fără prea mari probleme. Oare când vor veni să-i ia perfuzia? Jumătatea de oră trebuia să fi trecut deja. Încercă să se întoarcă, întinzându-se peste brațul înțepat, pentru a-și lua ceasul de pe noptieră cu mâna stângă. Reuși, cu mai puțin efort decât își imagina. Trecuse deja mai mult de-o jumătate de oră. Se gândi să-și desprindă chiar ea tubul. Mai era un pic de ser în pungă. Se întoarse din nou cu fața-n sus și aranjă puțin pătura, să nu-i fie frig. Lumina era încă aprinsă. Nu știa dacă trebuia să se ridice și s-o stingă chiar ea sau dacă va veni cineva să o facă. Încercă să caute cu privirea o muscă, dar nu era nici una. Se uită pe jos, dar nici acolo nu văzu vreo insectă care să se miște pe podea. Se auziră voci pe hol. Parcă se apropiau mai multe persoane. „Pot să rămân în noaptea asta cu ea?“, auzi. Internau pe cineva și a strâns din pumni, să nu fie în salonul ei. Prefera să stea singură. Vocile se apropiară prea mult de ușă. O femeie, fără geantă, cu pardesiul atârnat de braț, intră și o salută pe Gema. Ea încuviință, politicos, inaudibil. În spatele ei, însoțită de asistenta cu *piercing*, intră o tânără corpulentă trăgând după ea suportul cu perfuzia. Se așeză pe patul gol de alături. „Te simți mai bine?“, o întrebă doamna fără geantă. Asistenta îi spuse să se schimbe și să se întindă pe pat, urma să vină imediat să-i ia perfuzia. Se apropie de patul Gemei, se uită la pungă și o privi

atent pe Gema. Mă-ntorc imediat. Apoi plecă. Hai să te ajut, fetița mea. Fereastră rămăsese cu jaluzele ridicate. N-a vrut să se gândească la filmele în care geamul exploda pe neașteptate sau pătrundeau prin el un roi de viespi sau un stol de păsări. Tânăra corpulentă se mișca greu, iar mama ei o ajută să se bage în pat și o înveli, aranjând cu grijă cearșaful sub saltea și netezindu-l. Strânse hainele și le așeză în dulap, pe umerăș sau bine împăturite, lăsându-și la urmă pardesiul. Asistenta cu *piercing* se întoarse cu o infirmieră. Scoase cateterul din brațul Gemei și infirmiera strânse restul. Asistenta acoperi înțepătura cu vată și cu un platur. Ți-l poți da jos în câteva minute. Infirmiera puse suportul mobil între dulap și fotoliu, apoi luă tuburile și pungă. Mâine dimineață vine să te vadă doctorul. Nu-i răspunse nimic, iar asistenta plecă. Probabil că tura îi era pe sfârșite și o aștepta cineva afară. Poate a venit cineva să o aștepte cu mașina ca s-o ducă la o plimbare sau să bea ceva împreună. Gema începuse școala de șoferi de câteva săptămâni. Internarea îi complica un pic și planurile acelea. Depindea tot timpul de ceilalți pentru a se deplasa și nu putea folosi întotdeauna transportul public. Vecina ei fixa cu privirea un punct oarecare din salon. Poate că șoptise că i-e foame sau ceva asemănător, pentru că mama îi spusese că nu avea voie să mănânce deloc în seara aceea. Salonul nu era locul ideal pentru a-i vizita pe bolnavi cu o cutie de bomboane sub braț. Ar fi fost mai potrivită o sticlă cu apă fiartă amestecată cu suc de lămâie, două linguri de zahăr, una de bicarbonat și o jumătate de lingură de sare. Leacuri băbești. Așa măcar n-ar trebui să mergi cu autobuzul pe coridoare, cărând perfuzia ca pe o pedeapsă. Asistenta intră din nou cu infirmiera și luă perfuzia tinerei corpulente, repetându-i aceleași cuvinte mamei. Mâine dimineață va veni medicul să o vadă. Plecă imediat. Asistenta va ieși în oraș mai târziu. Cu siguranță putea să-și permită asta. Părea mai degrabă sătulă de pacienți decât agitată că urma să ajungă târziu. În curând, totul rămase cufundat în tăcere. Mama se apropie de fiica ei pentru a vedea cum se simte și vorbiră pe un ton scăzut. Ziua era pe sfârșite. Știa sigur că aseară își amintise că azi trebuia să arunce gunoiul, așa că resturile vor mai rămâne în casă câteva zile, la fel ca prosopul de pe calorifer

și firele de păr din chiuvetă. Avea nevoie de hârtie și creion pentru a-și nota lucrurile astea, să nu le uite din nou când se va întoarce acasă. Mama se apropie să o întrebe dacă puteau da un pic drumul la televizor, în caz că nu o deranja. Își impuse să le dea voie. Doamna introduse niște monede, suci televizorul astfel încât să-l vadă toate trei și-i dădu telecomanda ficei sale. Tânăra se ridică puțin pentru ca mama să-i poată așeza perna astfel încât să stea pe jumătate așezată în pat și să vadă mai bine la televizor. Instalată confortabil, schimbă canalele de mai multe ori până când dădu peste un film necunoscut. Simțea nevoia de a fuma, dar țigările erau în geantă, în dulap. Lumina din salon era încă aprinsă. Începură reclamele, iar mama intră în baie. Gema închise ochii câteva momente. Îi era foame, avea nevoie de telefon și ar fi vrut să fumeze. Zări un avion pe fereastră. O lumină palidă care trebuia să fie un avion. Închise ochii. Va trebui să sune pe cineva și să-i spună de situația ei. Se gândi la tatăl ei și la niște prieteni. Dacă începea să-și sune prietenii, urma să petreacă mai mult de o oră la telefon și nu avea de gând să-i alarmeze. Mama se întoarse din baie. Fetița mea, cobor la bufetul spitalului să mănânc ceva de cină. Nu stau mult. Sunt mulți oameni care au dispărut în lumea largă după ce au rostit cuvintele acestea. Cu cât intenționezi mai tare să revii, cu atât e mai ușor să dispari. Dulapul era tot la locul lui, cu cheia în ușa. Lângă el, fotoliul verde, gol. Închise din nou ochii. Reclamele se terminară și reîncepu filmul. La revedere. Mama s-a dus să mănânce de cină. Te deranjează televizorul? Tăcere. Ar fi putut fi vocea cuiva din film. O mamă intră în bufetul mic al unui spital. E târziu și e doar ea acolo. După teighea, o tânără cu un tatuaj, uitându-se la televizor, așezată pe colțul unei combine frigorifice. Sonorul e cam tare. Sunt videoclipuri muzicale. Mama întreabă dacă au ceva ușor pentru cină. Tânăra cu tatuajul îi enumeră felurile pe care i le poate pregăti. Femeia comandă o cina ușoară și o sticlă cu apă, iar tânăra pregătește totul pe o tavă. Da, va mânca acolo, la una dintre mese, dacă se poate. Sigur, nici o problemă. Vă deranjează televizorul? Nu, nu mă deranjează. Deși nu recunoaște și preferă să se simtă îngrijorată pentru fiica ei, mama are nevoie de un moment de respiro, de

puțină mișcare în jur. Așteptarea e întotdeauna cea mai grea. Poți aștepta să te sune cineva, deși a dispărut după ce a spus: nu stau mult, vin imediat. Știi că n-o va face, ceea ce nu înseamnă că vrei să știi, dar știi. Imaginează-ți că, într-o zi, o să dispari. Simți niște dureri groaznice de stomac și de spate și vomezi tot ce-ai ținut în tine atâția ani. Te internează de urgență. Și dispari. Nu e greu. Nu, nu mă deranjează, îi răspunse tinerei, deschizând ochii. Ea o privi o clipă. Era obosită. Televizorul o ajuta să se gândească la altceva, făcea un pic de zgomot în jur, ceva la care să fie atentă pentru a ignora, parțial, locul în care se afla, situația aceea, starea ei. Nu suntem chiar atât de diferiți, oricât de mult ne-am strădui să fim. Căutăm doar drumuri pe care să ne întâlnim cu cineva exact atunci când dorim, nu în alt moment. Își mișcă degetele de la picioare. Erau încă vii. Degetele și picioarele. Putea să îndoie genunchii. Dacă nu făcea mișcări bruște, își putea mișca tot corpul. Dădu la o parte, cu grijă, lenjeria de pat, se ridică în coate și se așeză pe marginea patului, cu picioarele pe podea. Telefonul era deschis și, dacă nu-l închidea, putea suna în plină noapte. I se făcu frig la tălpi și se încălță imediat. Se ridică încet și se îndreptă spre dulap. Cheia era în ușă, dar nu era întoarsă în broască. De la geam, se vedeau luminile din poligonul industrial, unele se mișcau pe șosea, ieșind în evidență pe porțiunile mai puțin luminate de felinare. În apropiere, se zăreau luminile caselor din zonă. Gema locuia aproape. Când deschise dulapul, avu senzația că se afla la intrarea într-o pivniță. Putea să coboare după niște sticle de Lambrusco, să-și caute foile cu notițe de la universitate, să se odihnească pe canapea sau să evadeze din lume câteva zile. Geanta ei era jos, în dulap. Făcu efortul să se aplece, o luă și se așeză pe pat. La televizor se auzi un strigăt de femeie. Alerga pe un teren viran, urmărită de o persoană pe care nu o putea vedea. Fata de alături urmărea scena cu atenție. Deschizând geanta, își aduse aminte de țigări și vru să fumeze. Telefonul era într-un buzunar lateral. Avea două apeluri pierdute și un mesaj. Își aminti că mai avea cam zece țigări. Cumpărase pachetul ieri. Cele două apeluri erau de la tatăl ei și mesajul era de la Toni. Nimeni nu era la curent cu tot ce se întâmplase în după-amiaza aceea. Mama se

întoarse de la cină și se apropie de fiica ei. Îndreptă un pic pătura de pe pat și intră în baie să se spele. Fiica ei părea liniștită. Avea măcar televizorul ca s-o țină ocupată. Toni era un prieten vechi. Cineva de care era îndrăgostită. Mă rog, fusese. Se împăca, de trei ani, cu gândul că erau doar prieteni. Puse telefonul pe silențios. Femeia de la televizor era cu mâinile legate, într-o cameră întunecată și răvășită. Găsi țigările în geantă și le puse în buzunarul lateral, lângă telefon. Închise geanta și o lăsă din nou la locul ei, în dulap. Noul ei loc. Se întoarse în pat și se acoperi cât mai bine, să nu-i fie frig, deși temperatura se stabilizase. Citi mesajul de la Toni. Avea deja fotografiile de la ultima călătorie pe care o făcuseră. Gema răspunse la mesaj. A trebuit să mă internez. Nu e grav. Fără să lase telefonul din mână, își puse mâinile pe piept și așteptă răspunsul. Știa că n-avea un corp grozav de frumos, dar nici nu era un corp urât. Îi plăcea cum arăta și nu i-ar fi păsat dacă ar fi fost obeză sau dacă ar fi avut sânii prea voluminoși. Ecranul telefonului se luminează: un mesaj de la Toni. *Mâine pot trece să te văd, spune-mi numărul salonului, vin după-amiază.* Le întrebă pe fata de alături și pe mama ei: „lertați-mă, știți ce număr are salonul în care suntem?”. 618, îi răspunse mama. Mulțumesc. Gema își întoarse cu greu capul pentru a se uita la numărul patului, deasupra ei. *E salonul 618.1, ne vedem mâine.* Trimise mesajul și reveni în poziția de așteptare, cu telefonul în mână. Tavanul era foarte înalt, ca în casele vechi. Părea alb. Fereastra semăna cu un pătrat negru de pe o tablă de șah. Tavanul era un pătrat alb, disproporționat de mare, în comparație cu fereastra. Șahul era un joc prea complex. Îi plăcea mai mult să călătorească. De ceva vreme călătorea mult. Infirmiera își vârî capul pe ușă pentru a le aminti că luminile se stingeau peste o jumătate de oră. Mama stinse televizorul. Ecranul telefonului se luminează. Toni venea mâine. Profită de puținul timp care mai rămânea până la stingere pentru a-și suna tatăl. Dacă ai nevoie de ceva, o să fiu pe fotoliul verde. Tatăl ei era cam îngrijorat, dar nu excesiv, era ceva obișnuit ca Gema să se întoarcă târziu din oraș. Se mira că nu-l anunțase, așa cum făcea de obicei. Poate trebuie să mă opereze, asta e tot. Mâine va veni să o vadă. Trebui să-l lămurească să nu vină

imediat. Era târziu și putea să le deranjeze pe fata de alături și pe mama ei. Tânăra aceea nu reușise să-și convingă mama să nu vină. Arăta de parcă nu-i plăcea să-și vadă mama dormind pe fotoliu și se mai ciondăniseră un pic, dar, în fond, va veni un moment în care-i va fi recunoscătoare că era acolo. Nu-ți dorești întotdeauna să fii singur și cu atât mai puțin atunci când naufragiezi. Ce-ai duce pe o insulă pustie? O plută? Un briceag? Pluta nu o poți duce în buzunar, ca pe țigări sau ochelari, și, de fapt, cum se manevrează o plută? Ar sfârși prin a se pierde în mijlocul mării și, dacă tot e să te pierzi, nu e mai bine pe pământul sigur al unei insule pustii? Briceagul nu-i va fi nici el de prea mare folos. Poate pentru lucrurile mici, la început. Dar se va toci și va ajunge să fie puțin mai folositor decât o creangă sau un băț. Pe o insulă pustie poți duce restul lumii și tot ce te înconjoară, pentru a le găsi când vrei tu, nu în alt moment. Dar au apărut o mamă și fiica ei, pe neașteptate. Nu se putea spune nici măcar că erau două naufragiate care s-au întâlnit într-un punct anume al vieții lor, unite prin același dezastru. Mama făcea parte din restul lumii, iar prezența ei amintea permanent de lucrul acesta, menținând ordinea caracteristică civilizației pentru ca nimic să nu genereze prea mult dezechilibru. Durerile, slăbiciunea și starea de spirit deplorabilă nu puteau răsturna ordinea. Erau doar momente trecătoare, totul urma să revină la ordinea prestabilită, la o cale de la care încearcă să nu se abată. Cunoști pe cineva, te căsătorești, cumperi un apartament, o mașină la mâna a doua, ai un copil. La treizeci de ani, ar fi trebuit să împlinească deja niște așteptări. Printre ele, acestea. Dacă ar avea un copil, i-ar spune: „Dani, viața nu e niciodată ceea ce pare, de aceea trebuie să încerci, până la final, să pară că a cuprins cât mai multe“. La scurt timp după ce închise telefonul, luminile din cameră se stinseră. Intra un pic de lumină de la becul de pe coridor, care rămânea aprins toată noaptea, ca și cum ar fi fost un far de pe coastă. Nu-i era somn și își ținu ochii deschiși pentru a se obișnui cu întunericul. Părea că începuse să plouă, nu vedea bine pe geam, dar se auzeau picături căzând. Mama ieși să vorbească cu infirmiera. După câteva minute, reveni cu un fel de pătură de spital și apropie ușa camerei până când

rămase doar întredeschisă. Își dădu jos pantofi și o parte din haine, să poată dormi mai comod. Înclină spătarul fotoliului verde și se cuibări în el, acoperindu-se cu pătura. Își găsi repede poziția, cu fața spre patul ficei ei, care încerca să nu se miște pentru ca mama să adoarmă repede și să nu înceapă s-o întrebe dacă se simte bine. Bineînțeles că nu se simțea bine și nu putea dormi. Ar fi preferat să fie singură, dar era recunoscătoare că nu era așa. Se făcea tot mai liniște. Din pat, dacă se uita pe fereastră, totul era cufundat în întuneric. Cu siguranță ar mai putea zări câte-o lumină în poligon, dacă s-ar ridica și s-ar apropia de geam. La unele fabrici se lucrează în ture de noapte. Puse telefonul pe noptieră. Uitase să-și roage tatăl să-i aducă încărcătorul. Avu grijă să nu dea jos ceasul, în timp ce umbla cu telefonul. Dacă ar fi făcut efortul să se ridice, s-ar fi putut apropia de geam. Profitând de faptul că se ridica, ar putea să deschidă dulapul, să coboare în pivniță și să ia țigările. O țigară n-o să-i facă rău. Mario nu fuma. Au ajuns să locuiască împreună, însă conviețuirea a complicat totul. Au analizat situația la rece și el a plecat. Puțin câte puțin. Mai întâi el, apoi hainele lui și câteva lucruri de primă necesitate, precum trusa de igienă; după aceea s-a întors să-și ia calculatorul, discurile și, ultima dată, a venit după ultimele suspine pe care Gema le aruncase, pe rând, într-o cutie: niște fotografii, o brățară din ultima călătorie împreună și niște cadouri de la Mario pe care ea le-a ascuns astfel încât el să le vadă doar la deschiderea cutiei, când va fi deja departe. A trebuit să-l sune de mai multe ori până când a venit să ia cutia care, fără să-și schimbe dimensiunea, părea să crească în fiecare zi, impunându-și prezența în casă, oricât ar fi încercat s-o ascundă. La un moment dat i-a fost teamă: cutia ar fi putut devora casa, iar ea s-ar fi trezit locuind între patru pereți de carton dublu stratificat, înconjurată de ultimele suspine ale lui Mario și de tot ce avea miros de „al nostru“. Din fericire, casa a fost devorată de dificultățile financiare, așa că a fost nevoită să renunțe la chirie și să se întoarcă în casa tatălui ei, ceea ce i-a permis să cumpere un apartament nou, recent construit. Peste patru luni îi vor da cheile. O altă schimbare care se anunța. Cheia era încă în dulap, așa îi va fi mai ușor să ajungă la țigări. Ar putea

fi o problemă dacă ar trebui să bâjbâie, ca bețivii, pentru a introduce cheia în broască. Încă se mai gândea să se ridice. Mama dormea lângă ușă și trebuia să treacă peste picioarele ei, dacă voia să meargă la baie sau să iasă din cameră. Se lăsă în voia fanteziei, imaginându-și că ușa dulapului dădea spre o pivniță. Trebuia doar să deschidă ușa, să coboare pe niște scări neregulate de piatră și să pătrundă în întunericul unei peșteri izolate, unde orice eveniment neprevăzut ar fi putut să o sperie. Prefera să-și ia telefonul la ea. Pipăi cu grijă pe noptieră și găsi imediat ceasul. Știa că telefonul nu era departe de ceas. Întinse mâna cu și mai mare grijă, să nu dea telefonul jos, noptiera era mică. Îl atinse cu degetele și îl luă încet, în timp ce se ridica din pat. Se ridică, privind cu coada ochiului spre dulap, și păși încet prin cameră, ca și cum ar fi explorat o pivniță și ar fi încercat să găsească un întrerupător. Ploua și mai tare, picăturile alunecau pe fereastra întunecată. Prin ușa întredeschisă, pătrundea un pic de lumină și reușea să distingă picioarele mamei. Păși cu grijă pe deasupra, iar stomacul ei resimți efortul. Se strecură pe ușă, deschizând-o doar atât cât era necesar, și ieși pe holul pustiu. Nu se gândise ce va spune dacă o infirmieră dădea peste ea pe hol. Prinsă de povestea cu pivnița, lăsase țigările în geanta din dulap. Nu se putea amăgi, nu avea voie să fumeze acum. De trei ani încerca să se lase și fuma mai puțin. Uneori rezista fără să fumeze, chiar dacă avea poftă de o țigară. Nici anturajul n-o ajuta. Dar acolo da. Iar acolo va sta mult. Așa i-a spus medicul. O luă spre dreapta. La stânga, câțiva metri mai încolo, era camera infirmierei. Holul înconjura ca un pătrat toată clădirea. După câțiva metri, dădu peste baia pentru vizitatori. Aprinse lumina și intră. Avea nevoie să simtă apa pe față și pe mâini. Încercă să nu deschidă prea tare robinetul ca să nu se audă de afară. În apă, imaginile erau distorsionate. Ca limba pe care o foloseau la fizică și care părea să se îndoiaie atunci când o introduceau într-un pahar. Alte lucruri – vedea acum, privind înapoi în timp – erau într-adevăr distorsionate, însă păreau reale. Timpul ne derutează, de obicei. Oare cum putea supraviețui fără a inventa o strategie, ceva care să o ajute să potolească furnicile care-i mișunau pe dinăuntru, să se adapteze la fiecare

circumstanță a timpului în care trăia și care se scurgea, indiferent, pe la spatele ei. Își mai spusese cuvintele astea, nu erau noi. Nu se putea adapta cotidianului. Timpul o purta ca un curent de apă și simțea că avansează, pierdută, și că-și aduce aminte tot mai puține detalii, din cauza distanței. Se văzuse în oglindă azi-dimineață și-și dăduse seama că era ea pentru că amândouă, imaginea și reflexia, gesticulau în același timp. Se simți pustie pe dinăuntru, așteptând ca reflexia să-i ghideze mișcărilor. Apa curgea de la robinet, ca atunci, iar mâinile ei se distorsionau sub jet, împrôscând chiuveta și pijamaua, de parcă era o toantă pe jumătate adormită care așteaptă ca altcineva să-i pună stăpânire pe conștiință, în vreme ce ea dispare în apă și în timp. Modul acesta de-a gândi nu era sănătos. Avea nevoie de o mică plimbare. Își iți capul pe hol, ca o fetiță căreia îi e teamă că va fi descoperită. Holul era încă pustiu. Continuă să meargă de-a lungul lui, fără a se îndepărta de peretele cu geamuri. Se opri în fața unei ferestre, acolo unde holul era foarte întunecat, și privi atent afară. Poligonul era la dreapta, însă reușea să-l vadă numai dacă întorcea capul. Noaptea totul părea invizibil. În momentul acela, simți că era legată, că aripile libertății sale erau limitate și nu-i vor aparține niciodată pe de-a-ntregul. Nimeni nu avea aripile pe care toți cred că le au. Când încercase să zboare, simțise că o parte din ele se pierdea în infinit, cu fiecare vultă a zborului; de aceea, uneori, îi era teamă, ca și cum continuarea zborului ar fi însemnat să pună capăt libertății sau convingerea că zbura pentru că era liberă n-ar fi fost decât un mod de a făuri, rând pe rând, verigile propriului ei lanț, ale lanțului care o lega de viață. În fața ferestrei, avu senzația că va găsi atunci când nu va mai căuta, va găsi singurătatea unei dureri atât de profunde încât apa ploii va trebui să pătrundă foarte adânc, pentru a-i târî amintirile prin noroi și a le duce în fundul pământului, când îi vor îngropa trupul. Dacă ar deschide fereastra, ar simți aerul de afară. Ar putea scoate capul pe geam, pentru a respira, ar putea fi înăuntru și afară, și-ar putea arăta trupul nopții, ar putea urca pe pervaz pentru a scruta strada pustie, fără copii, fără să-i poată frâna cineva căderea, cineva care ar putea observa firicelul de sânge curgând pe pământ, încercând să fugă

pentru a nu fi văzut. Nu trebuia să gândească așa. Telefonul îi vibră în mână. Își aplecă privirea spre ecranul luminat. Avea un mesaj nou. Era de la Marta, o prietenă din Burgos. Mâine va veni la Madrid și voia să o vadă. Mâine va fi tot aici, rătăcind pe coridoare sau ținută în patul acela, cu ploaia căzându-i pe spate. Era imposibil să se ntâlnească, cu excepția cazului în care Marta venea la ea. Continuă să meargă pe coridor cu telefonul în mână. Când vru să răspundă la mesajul Martei, telefonul rămase fără baterie și se stinse. Uitase să-i spună tatei să-i aducă încărcătorul. Naufragiul se înrăutățea și continua să plouă. Un joc de șah complicat. Doctorul care se ocupa acum de cazul ei o avertizase că va sta mult timp acolo. Cel mai probabil vor fi nevoiți să o opereze. Câteva zile, o săptămână, apoi vor vedea dacă o mută la etajul superior sau dacă o lasă câteva zile acasă. Cusăturile trebuiau să se cicatrizeze, în caz de operație. Există oameni care nu-și doresc asta, dar ea visase întotdeauna să aibă o casă înainte de a împlini treizeci de ani. Adolescența dă naștere unor vise cu efecte secundare. Sunt ca mirajele într-un deșert, ca niște cazuri de delirium tremens provocate de o severă abținere de la realitate. Atunci, visele se puteau atinge pentru că erau aproape, la vedere. Azi sunt lacrimi care rămân în spate și nu mai ajungi la ele pentru că s-au ascuns, tănuite de sute de kilometri de șosea pe care vârsta nu-ți mai permite să-i parcurgi. După colțul acela, va ajunge din nou în fața ușii ei, însă va trece, întâi, prin fața camerei infirmierelor. Se opri o clipă pe hol. Nu va rezista la încă o recidivă. Și-i imagină pe Toni și pe Mario, legați cu o frânghie. Mario, căzând odată cu ploaia, trăgându-l pe Toni după el, apoi pe ea, ultima, cu frânghia legată de gleznă. Își încleștă mâinile de rama ferestrei. Geamul era rece. Nu trebuia să gândească așa. Nu trebuia să privească în spate, deși ea era rezultatul tuturor acelor lucruri. Una dintre infirmiere avea o țigară în mână și îi propunea celeilalte să iasă pe furiș la o pauză de fumat. N-o văzură pe Gema. Tentația țigării rămase înăuntru. Era pustiu în jur. Trecu pe lângă ușa salonului ei fără să se oprească, apoi prin fața băii și coborî pe scări pentru ca nimeni să nu audă mișcarea liftului. Pășea liniștită, o dureau un pic stomacul. O dureau și spatele. Putea să reziste, trebuia să

meargă acasă după încărcător. Marta venea la Madrid și nu reușise să-i răspundă la mesaj. Prosopul pe calorifer, firele de păr din chiuvetă, gunoiul. Nu mâncase de cină și o chinua foamea. Cândva, își adapta viața la ceea ce visa, acum trebuia să-și potrivească visele după o viață care nu curgea pe făgașul potrivit. Se simțea fericită, nu se putea plânge, trăia bine. O infirmieră de la un alt etaj o privi bănuitor. Continuă să coboare scările, sigură pe ea, netulburată. Fata care stătea de obicei la informații nu mai era acolo. Totul părea în ordine și ieși în stradă. Se opri în gangul de la intrare. Era frig și ploua. Ceva mai încolo era intrarea ambulanțelor, o pantă care ducea la urgențe. La fel ca intrarea în pivniță, însă fără ușă și trepte. Geanta ei. Începu să se simtă slăbită. Încercă să-și continue drumul, cu mare efort. Percepția asupra realității i se schimba, ca semnalul radio al unei mașini la trecerea printr-un tunel, și pierdea contactul cu lumea din jur la fel cum se pierde semnalul într-o conversație telefonică. Un bărbat se opri la câțiva metri de ea. Mergea, se oprea, șovăind, așteptând să se întâmple ceva. Își schimbă direcția pentru a evita întâlnirea cu el. Părea atrăgător, nu vedea bine fără ochelari. Își aduse aminte de mama ei. Dură doar o clipă. Încercă să nu scape telefonul mobil, îl strânse cu putere, dar simți o puternică durere în coapsă, în zona cotului și la cap. Ploaia îi cădea pe corp. Purta doar pijamaua. Ceva mai dens ca ploaia i se prelinse pe corp și pe față. Pavajul era foarte aproape, obrazul ei simțea dalele, totul părea enorm, era cu siguranță neînsemnată în comparație cu lumea supradimensionată pe care o percepea. Până și pantofii acelui bărbat erau destul de mari încât să poată naviga în interiorul lor. Ploaia cădea în șuvoaie care ar fi putut-o târî dintr-un moment în altul. Strânse cu putere telefonul. Trebuia să meargă în continuare, încercă să se ridice în coate. Pantofii bărbatului se făcură mai mici, iar brațele lui o apucară cu putere. Totul se învărtea în jur și dispăru din fața ochilor ei într-o clipă. Se dădu bătută și se lăsă, brusc, să cadă. Bărbatul o luă în brațe și o duse rapid înăuntru, căutând-o pe fata de la recepție. Din fericire, era la post și se putură ocupa de ea imediat.

Sala era de un alb bolnăvicios. O acoperiseră cu un cearșaf. O asistentă

se apropie de chipul ei și o prinse de încheietura mâinii pentru a-i lua pulsul. Cum te simți? Bine, încercă să spună. În curând te vom duce în salon. Vârî încheietura mâinii înapoi sub cearșaf și plecă. Avea mâinile goale. Se simțea slăbită. Pijamaua, udă learcă, era pe un scaun. O îmbrăcaseră cu un halat. În celălalt braț îi pusese un cateter. Suportul era, probabil, la înălțimea capului. Nu reușea să vadă tubul și nu se simțea în stare să ridice capul. Mâinile îi erau goale. Telefonul, poate, căzuse. Asistenta se întoarse cu o pungă în mână. Ai avut noroc că a trecut un brancardier pe la poartă. A pus într-o pungă pijamaua și telefonul. Să știi că telefonul s-a crăpat când a căzut pe pavaj. Bateria e și ea înăuntru. Puse punga pe pat, la picioarele ei, și plecă. Gema închise ochii și își propuse să nu-i deschidă până în ziua următoare, orice-ar fi. Serul cădea picătură cu picătură. Încercă să nu se gândească la durere.

ARDE TĂCEREA

Pământul Kenyei e uscat, dar nu moare. Sunt copaci, iarbă și animale, în ciuda aridității terenului pe care soarele îl mistuie cu pasiunea unui uriaș foc orbitor și violent, sub chipul frumos al apusului. Acesta e pământul lui Dibaba, care știe deja că acolo așa stau lucrurile, iar pe măsură ce va crește vor sta și mai rău. Știe că mulți dintre prietenii lui vor dispărea în războaiele dintre triburi. Alții vor pieri de mâna luptătorilor de gherilă, a susținătorilor președintelui sau ai rivalului său sau din cauza vreunui foc de armă rătăcit. Nu se gândește prea mult la asta, nici măcar nu știe sensul și implicațiile numelor și luptelor, numai că toți vorbesc despre ele în jurul lui, când nu sunt cu gândul la apă, la mâncare sau la altele de soiul ăsta. Și vorbesc cu teamă. Dibaba doar se bucură de tot ce îl amuză și se joacă descoperind și se distrează cu jocurile pe care le inventează sau care se ivesc de cine știe unde (de la cineva care le povestește cum se joacă, de exemplu). Învață cu toții, de la animale, să vadă dincolo de privire și să adulmece dincolo de vânt. Sunt atât de obișnuiți cu mirosurile încât, atunci când le ia vântul, se simt mai goi pe dinăuntru, dar aleargă și se joacă să afle unde e Turkana, pe care nu l-au văzut niciodată, și să descopere resturi de oase foarte vechi și de unelte de lut ciobite și obiecte fără noimă și stricate și puști și cuțite ruginite. Atunci, vin europenii și îi numesc Mari Exploratori și îi duc în Europa, unde pot trăi fără mirosuri și nu se simt goi pe dinăuntru, pot alege mâncarea și pot fi apreciați de toată lumea. Dar unul dintre Marii Exploratori (înainte de a fi astfel, pentru că încă nu i-au chemat pe europeni, doar se joacă de-a exploratorii) se transformă într-un leu înfometat, iar Dibaba trebuie să uite de explorări și să devină un Mare Vânător, înarmat cu o ramură zdravănă și un pietroi, pentru că Mwai – leul – este mai mare și mai puternic decât el. Leul rage și îi dă târcoale, așteptând momentul pentru a sări. Lui Mwai îi place să fie leu. Dibaba așteaptă. În timp ce leul pân-dește, Dibaba se pierde pe cer pentru că o briză care aduce miros a Kenya, a acasă, nu l-a văzut și a dat peste el. Mwai se plânge: așa nu ne putem juca. Cu privirea pierdută pe cer, Dibaba lasă jos armele, pentru a nu sfâșia țesătura

vântului, și se transformă într-un copac. Un copac uscat și părăsit, învăluit în mirosurile sărăcicioase ale focurilor așezării, ale pielii arse de soare și ale alimentelor un pic alterate, dar comestibile. Nu e totul așa, o știu cu toții, la fel cum știu că cine se îndreaptă spre vreun oraș, ca un Mare Explorator, căutând un trai mai bun pe pământul acela râvnit și disputat, nu se mai întoarce. Nimeni nu știe dacă asta se întâmplă pentru că dispare sau pentru că se transformă în vânător, în animal sau într-un copac uscat și părăsit. Unii oameni în vârstă, rude ale celor dispăruți, au început să creadă că Marii Exploratori nu au existat niciodată și că toate astea nu erau decât povești și născociri. Fiindcă, dacă ar fi existat, ar fi murit. Dar sunt deja atâtea și atâtea urme în viață încât nimeni nu se mai întreabă, doar păstrează tăcerea, lângă toate celelalte lucruri care se pot păstra, să cadă în uitare printre ele, iar viața să continue să curgă în ciuda absențelor.

Dibaba doar se joacă și vede cum trece timpul, atâta tot. Trăiește și se bucură, în felul lui, fără să se gândească să plece spre mare sau să fugă în Uganda sau Sudan. Toți necunoscuții vin și pleacă, în timp ce oamenii locului doar pleacă.

Mama lui Dibaba pregătește mâncarea așa cum poate și îl învață să fie puternic, lăsându-și pielea să o brăzdeze vântul. Îl lasă liber, să aleagă dacă vrea să fie leu sau gazelă. E totuna, atâta timp cât supraviețuiește. Dibaba se întoarce mereu acasă murdar de la joaca pe coclauri. E un copil bun. Azi, apropierea nopții desenează intens un apus pe care vântul îl stinge cu șuierăturile și mirosurile sale. Gata cu focul pe azi. Departe, umbra celui mai înalt munte, Muntele Luminos, marele munte Kenya, le inspiră vise, în tăcere, celor care dorm. Dibaba doarme, fără să aspire la ceva și fără dorința de a pleca sau de a fugi. Singurul său vis e să fie puternic.

VREMEA ROZELOR

Ca și tine, odinioară, aș vrea să mă pot uita în altă parte, altundeva decât spre cer sau pământ, să-mi îndrept privirea spre un loc lipsit de coordonate. Dar e la fel de imposibil precum încercarea de a evita curgerea timpului. Să țin timpul în loc și să mă pierd. În fond, nu știu cum să continui, după tot ce s-a întâmplat. Noaptea trecută mi-a sărit somnul, prins într-o urgie de coșmaruri și sudoare, tusea nu se oprea și tuna fără încetare, zguduindu-mi capul până mi-au dat lacrimile. Furtunile îți induc mereu o stare de tensiune și nervozitate, iar asta le intensifică și le face mai greu de îndurat. Am ieșit în foișor, în plină noapte, și aerul m-a liniștit. N-am putut să nu mă apropiu de scările de unde îți plăcea să admiri munții golfului și promontoriul cel mai apropiat. Seninătatea nocturnă a valurilor mi-a vegheat din nou zbuciumul. Aceleași ape care te calmau. Aceleași ape.

Ne-am întâlnit într-o sală de așteptare, în Auride. Ai fost întotdeauna o persoană vioaie și te-ai apropiat imediat de mine să mă întrebi dacă eram ultimul. Da, nu mai era nimeni după mine. M-ai întrebat apoi dacă puteai fuma. Nu, n-aveai voie să fumezi. Erau anunțuri peste tot. Nu puteai folosi nici mobilul. Așa că, la inițiativa ta, am vorbit de una, de alta, fără ca ochii fiecăruia dintre noi să-și poată desprinde privirea de la celălalt. Aveai prieteni în Auride și veneai, din când în când, să petreci acolo câteva zile. În realitate, era a treia vizită pe care o făceai în satul acesta îndepărtat.

– Adevărul e că m-am îndrăgostit de acest loc. Unul dintre prietenii mei e psiholog și spune că-mi face bine. Ar trebui să stau mai mult, dar nu suport să rămân în același loc mai mult de trei zile. Doar la mine acasă, firește. Acolo trebuie să trăiesc.

Ai râs ușor, crispat, probabil că doar cine râde de propriile-i replici spirituale poate avea acest tip de râs. Amândoi locuiam în același oraș, însă la atâtea străzi depărtare unul de altul încât nu era nici o coincidență în asta.

– Deci ești proprietarul Villei Remanso? Prietenii mei mi-au vorbit mult despre ea. Se pare că e una dintre cele mai mari din Auride. Ieri ne-am plimbat

prin fața ei, abia dacă se vede ceva de-afară, ai ascuns-o bine între atâtea ziduri.

– Îmi place să mă odihnesc când vin aici. Am moștenit-o de la bunici și am venit târziu în Auride, dar, când am venit, mi s-a întâmplat ca și ție: m-am îndrăgostit de locul ăsta și-am început să vin des.

Zâmbetul tău a fost mult mai liniștit în momentul acela, m-ai molipsit și pe mine. Atunci m-au chemat, era rândul meu.

– Eu aștept aici – ai zâmbit iar, neliniștită.

Am stat înăuntru mai mult decât era de așteptat, tu dădeai ocol sălii. Ai fost ușurată când m-ai văzut și ai schițat un zâmbet vag.

– E rândul tău – am zâmbit eu.

Asta pare să fi fost tot. Mai rămânea să vorbesc cu recepționera, pentru a face o programare într-o anumită zi și a stabili niște lucruri, dar la recepție nu era nimeni și am așteptat lângă masă. Într-unul din tablouri, marea era învolburată și zgâlțâia violent un vapor cu velele sfâșiate și fără catargul cel mare. Câțiva membri ai echipajului cădeau în apă, iar marea îi înghițea fără milă. Erau puse în evidență spuma valurilor și un fulger care spinteca cerul, în rest, toate dispăreau în întunericul nopții tumultuoase. Părea un coșmar. Plantele de la recepție erau bine îngrijite și dădeau un aspect natural sălii luminate de patru ferestre uriașe. Una dintre cele patru uși albe s-a deschis, recepționera s-a scuzat, apoi s-a așezat la locul ei, în timp ce căuta registrul de programări. Telefonul a sunat iar. Conversația a mai durat câteva minute, iar ea s-a scuzat din nou, la finalul convorbirii. Am stabilit ziua și, odată ce mi-am rezolvat problema programării, am întrebat-o unde era baia. De fapt, cred că ne-am cunoscut în frig. Cabinetele, băile și locul acela, în ansamblul lui, erau atât de curate și de ordonate încât păreau reci. În fond, viața e un loc rece care se încălzește doar cu emoțiile noastre. Cât despre sentimente, n-am știut niciodată să le deosebesc bine de emoții. În orice caz, noi suntem cei care dăm sau nu căldură locurilor. Zâmbesc, pentru că tu credeai că era invers: locurile sunt cele care dau căldură persoanelor, reci din fire. Un adevărat paradox.

Am deschis ușile în același timp și ne-am întâlnit din nou. Nu au fost

intermediari, iar privirile noastre s-au întâlnit cu oarecare surpriză. Părai preocupată, deși încercai să-ți ascunzi starea. De fapt, în lift, ai propus să bem o cafea împreună, fiindcă erai agitată și aveai nevoie să fii lângă cineva. Ai fost diplomată și directă. Întotdeauna te ghidai după impulsuri și te purtai cu naturalețe, deși zidurile tale erau mai groase decât cele ale vilei mele și ascundeau totul cu mai mare eficiență. Ceva ieșit din comun, să ne prelungim conversația pe care o începusem ca doi necunoscuți într-o sală de așteptare. Nu-mi place să fiu o persoană accesibilă. Totuși, te-am însoțit pentru că nu-mi luasem încă micul dejun și nu mă simțeam stânjenit. Ți-am propus să mergem la Venecia Gold, o cafenea primitoare, cu distanță suficientă între mese.

– E cam scump, nu? Aș prefera ceva mai discret.

– Nu-ți face probleme, o să-ți placă. Ești invitata mea.

– Ei, ești un adevărat cavaler.

Nu-mi părai genul de persoană care acceptă pur și simplu o invitație și mi-a făcut plăcere să luăm micul dejun acolo. Era un loc în care obișnuiau să meargă bunicii mei, iar eu am devenit rapid un client regulat. Te-a cucerit, fără îndoială, și pe tine. Viața ta era pictura și ai recunoscut că ești o artistă care lucrează intermitent, atunci când te-am întrebat despre tablourile tale.

– De obicei, visez, dar sunt nopți în care coșmarurile nu mă lasă să dorm. Unele dintre imaginile care îmi rămân întipărite în minte mă obsedează și nu pot să nu le desenez și să le zugrăvesc pe pânză. Altele nu-mi ies și mă torturează.

– Ar fi interesant de studiat fenomenul, dar pun pariu că e ultimul lucru de care ai nevoie. Nu – am zâmbit –, nu sunt psiholog, sunt om de afaceri.

– Evident, așa se explică banii.

– Da, din fericire – părai să te calmezi, dar nu reușeai întru totul –, care a fost ultimul tău vis?

– Un câmp verde cu maci, margarete și copaci care-și deschid frunzișul spre razele soarelui, atât de intense încât încep să le mistuie trunchiul. Focul crește ca un animal mitologic și se extinde pârjolind totul în jur, iar eu sunt

acolo, înconjurată de focul mistuitor. Îl simt pe haine, tot mai fierbinți, cu fiecare clipă, și pe piele, care începe să clocotească precum sângele.

În tăcerea care s-a așternut, am simțit urma pe care o lăsau în tine visele acelea.

– Cred că ai nevoie de un pic de liniște.

Ochii tăi întunecați au rămas încremeniți, iar eu mi-am măsurat cuvintele, pentru că nu erau la fel de raționale ca de obicei și mă simțeam nesigur. Ți-am propus să-ți arăt Villa Remanso, invitându-te la cină în seara aceea.

– Încerci să mă cucerești?

– Absolut deloc.

– Pentru că nu te atrag?

– Te invit doar la cină și să cunoști vila, știu c-o să-ți placă. Nu sunt o persoană sociabilă, însă îmi inspire încredere.

– Știi? Întotdeauna m-a atras roza vânturilor. Marchează toate direcțiile posibile și orientează spre toate rutele. Când cineva s-a pierdut, trebuie doar să știe încotro se îndreaptă și roza îi arată direcția, pe un cerc care reprezintă orizontul. Trebuie doar să-ți știi destinația, să-ți fie clară calea. Marea ne abate de la ea, chiar dacă nu ne dăm seama. E greu să-ți afli drumul, însă este și mai greu să te menții pe el. Dacă accept, pot să sfârșesc făcută bucăți pe faleză, după ce am îndurat cine știe ce perversiuni, dar aș putea ajunge și la pământul meu promis. Cum să știm ce decizii să luăm în fiecare moment?

– Acceptă și o să afli.

În seara aceea, ți-am mulțumit, în secret, c-ai venit în blugi, cu o bluză mătăsoasă cu bretele, care-ți lăsa spatele gol când îți dădeai la o parte părul lung și drept, peste umăr, spre piept. Asta pentru că nu aveam în plan o cină festivă și mă îmbrăcasem și eu în blugi și pentru că am avut senzația că tocmai ieșiseși dintr-unul din tablourile tale mai liniștite. Înainte de-a pleca, personalul de serviciu pregătise o masă simplă, fără aranjamente pretențioase. A fost ca o cină între niște adolescenți care-și inaugurează casa și independența idealizată. Înainte de cină, am băut un pahar de vin în foisor și ai fost fascinată de el.

Mi-ai vorbit de vânt și de roza vânturilor. De ea, ca reprezentare a tuturor drumurilor posibile, și de el, ca un agent capricios, care, după ce ți-a arătat calea, te smulge îndată de-acolo.

– Nu e posibil să urmezi nici o rută care să nu se afle pe roză, îți dai seama? Uneori mă obsedează gândul că aș putea da peste un punct nelocalizabil.

– Dacă l-ai găsi, ar fi deja localizabil, nu?

– Ce oportun și tradiționalist – ai zâmbit.

Intuiam că amabilitățile astea nu prea se potriveau cu felul tău de-a fi, dar încercam să-ți fac plăcere ca să nu te mai miști atât. Abia am reușit, în timpul cinei, fiindcă voiai să te ocupi de toate, pentru a nu te simți o femeie de tip burghez, care se lasă curtată. Nu te curtam, îmi transmiteai neliniștea și neastâmpărul tău, iar eu le simțeam de parc-ar fi fost pur și simplu viața, curgându-mi prin vene. Recunosc că m-ai cucerit. Atâta doar că, pe măsură ce intram unul în celălalt, inocent, ca doi copii care se joacă pe stradă pentru prima dată, coșmarurile tale și tulburarea mea au crescut, atât de mult, acum știu, încât te-au distrus și m-au rănit profund. De fapt, n-am știut să-ți ofer calmul meu.

La finalul acelei seri nevinovate, ne-am descoperit intimitatea, între mângâieri pe cearșafuri și atingeri ușoare ale pielii; un râu dăruindu-se mării învolburate, într-o noapte cu roze. Când am deschis ochii, în seninătatea dimineții, te-am găsit așezată lângă mine, cu trupul pe jumătate gol ițindu-se dintre cearșafurile impregnate de mirosul nostru, mângâindu-mă cu o mână pe piept și ascunzând-o pe cealaltă la spate. Păraai o fetiță, ascunzând ceva drag. Mă observai. Am zâmbit, emoționați, și ți-ai mișcat ușor mâna liberă în sus, peste talie, până când a ieșit la lumină și mi-a arătat una dintre rozele tale. Ai apropiat-o de fața mea și i-ai trecut petalele pe deasupra, mângâindu-mi obrazii ca o canoe ușoară care alunecă pe râu. Ai coborât pe gât și mi-ai pus-o pe piept. *Pregătesc eu micul dejun, nu mai sta mult în pat.* Corpul ți-a ieșit cu totul din apele care ne-au acoperit în timpul nopții și te-ai îmbrăcat cu unul dintre halatele mele, în drum spre bucătărie, coborând scările.

Ai plecat repede, ca un val, și te-ai întors după-amiaza. În realitate, nu ți-am cerut timp și nici altceva în afară de siguranța de a ne ști, fiecare, parte din viața celuilalt. Și așa s-au scurs zilele următoare, de parcă ar fi fost ore, scăldându-ne lângă plaja aceea privată, plimbându-ne pe nisip, ascultând muzică, tăceri și coșmarurile tale, care se filtrau prin noi ca o umezeală nesănătoasă, fără să știm care ne va fi viitorul și nici tăietura adâncă pe care prezentul acela o va lăsa în existența mea, cu lama lui ascuțită.

Într-o după-amiază, ți-ai adus trusa cu ustensile de pictură și un șevalet care-ți încurca mișcările. *Am îndrăznit să vin cu ele, sper să nu te deranjeze. O să fac curat în fiecare zi.* Studiaseși deja ideea pe care voiai s-o dezvolti, te-a dat de gol hotărârea cu care ți-ai stabilit zona de lucru în foișor, cu fața spre orizont. Dar mă bucuram că erai în Auride de peste trei zile, datorită mie. Chiar în seara aceea, spre surprinderea mea, ai început să pictezi, de cealaltă parte a unui cearșaf pe care l-ai atârnat în spatele tău ca să nu văd, din salon, cum evoluează tabloul. Nu voiai să-ți expui opera înainte de a fi gata. Pictai noaptea, pentru că adori marea întunecată, punctată doar de licărirea ștearsă a lunii reflectate în ape. Pictai în foișor, torturată de o imagine premonitoare, acum știi, care-ți biciuia visele până la naufragiu: un vârtej își deschidea fălcile pentru a devora marea, în mijlocul unei aprige furtuni nocturne. Din cer se prăbușeau nori învălmășiți, bubuind fără încetare și mișcându-se ca aburul sub presiune al unei vechi locomotive care nimicea totul în cale, înnebunită. Aproape de mare, la mică distanță de suprafața ei agitată, era o scară cu balustradă care urca până când se pierdea, adânc, în depărtările vălătucilor negri care apărau cerul de marea neîndurătoare.

Aceasta a fost imaginea care ți-a flagelat visul ca o premoniție blestemată. Iar când în vis n-a mai fost loc, ți-a invadat viața și m-a atras spre furtuna ta, ca vâltoarea aceea care te ademenea în spirala ei ucigătoare. Fiindcă nu înțelegeam și nici nu știam ce să fac. Veneai și te așezai pe scările foișorului, așteptând ca marea să se întunece pentru a putea picta în continuare, izolată de orice altă existență, cu o obsesie care trecea dincolo de culori și de nuanța

trăsăturilor de penel. Poate că toate lucrurile acelea nu țineau de zona artistică a vieții tale, dar tu le proiectai astfel, pentru a-ți distra atenția. Ideea e că s-au scurs așa peste trei zile, fără să pot face ceva pentru a opri sau a modifica traiectoria timpului.

Într-una din diminețile în care ai plecat, au sunat la poartă. N-am deschis, pentru că sunt întotdeauna oameni care se joacă, sunând, și-apoi se fac nevăzuți, fugind sau țâșnind pe motocicletă. Dar sunau insistent și m-am apropiat să văd cine era. De cealaltă parte, aștepta un tânăr student, chel, cu ochelari care nu-l avantajau. Nu știa cum să înceapă și s-a prezentat drept prietenul tău. Se numea Bertrand și știa că ai venit adesea aici în ultima vreme. Era cel mai bun prieten al tău de la universitate. Așa spunea. I s-a părut potrivit să vină să-mi spună că te-au găsit, acum câteva ore, șoptindu-le ceva pereților Poștei, o clădire din secolul al XVI-lea.

– Ei, și eu vorbesc uneori cu ușa, când se blochează.

– Știți, cred că trebuie să mergeți s-o vedeți. Tocmai am fost la ea, dar nu reușesc s-o calmez... Medicii se gândesc să o interneze.

M-am îmbrăcat și ne-am dus împreună la urgențe. Acolo era destul de multă lume, plecând, venind, așteptând. Când m-ai văzut, doar m-ai privit în ochi, pierdută în visare.

– Știu cine ești.

– Da?

– Da, dar tu nu știi cine sunt.

– Chiar? Și de ce nu știi?

– Suntem pierduți, de-aceea ne încăpățânăm să dăm nume la orice și să identificăm toate locurile prin niște coordonate de la care să nu se poată abate. Dar nu știm cine suntem.

– Și peretele Poștei ți-a spus ceva?

– De ce crezi că un perete ar trebui să spună ceva? Ar trebui să te interneze undeva. De-asta te-au adus și pe tine?

– Nu, Carla, sunt aici pentru tine.

– Căutam doar floarea de crin... Rozele tale s-au ofilit.
– Nu și dacă închizi ochii.
– Dacă închid ochii, n-am cum să văd. Spui lucruri fără noimă.
– Rozele erau un simbol. Dacă ești în căutarea unui loc fără coordonate, îl poți găsi în vânt. Vântul nu are un loc al său.
– Are nume și sunt cunoscute. Nimeni nu scapă.
– Nu. Doar vânturile care cad pe roză. Există vânturi care sunt încă libere și n-au un loc al lor, nici nu le poți găsi. Vin spre tine, iar tu le simți trecând, dar nu le-ai putea recunoaște, dacă ar reveni.

Ai rămas tăcută și ți-ai ferit privirea de ochii mei.
– Nu se întorc – și te-ai uitat pe fereastră. Mi-ar plăcea să beau o cafea; sunt agitată și am nevoie să fiu cu cineva.
– E și Bertrand aici.
– Nu, te rog! Bertrand e prietenul meu, „tu” ești cineva.

L-am privit pe Bertrand, iar el a dat din cap, înțelegător. Când am ieșit să caut medicul, pentru a-l ruga să-ți dea voie să pleci, Bertrand s-a ocupat de toate și m-a rugat doar să-l sun mai târziu și să-i spun cum te simți.

Ne-am plimbat pe faleză, cu umezeala mării pe față, lăsând vântul să ne străbată ca un duh. Ceva mai târziu, nerăbdarea, împingându-ți cuvintele ca o ploaie stăruitoare, ne-a făcut să grăbim pasul, iar expresia de pe chipul tău a devenit încordată.

– Trebuie să termin tabloul acela. Te rog, trebuie să-l termin. Du-mă acolo. Acum.

Am încercat să te liniștesc, dar m-a cuprins spaima. Când am ajuns acasă, ai alergat spre foișor, apoi ai rămas o vreme cu privirea și gândurile rătăcite pe pânză și pe mare. Ziua era încă înnegurată și te-ai întors rapid la lucru, departe de toate și pierdută de tine însăși. Am renunțat, în cele din urmă, să comunic cu tine, când tăcerea ta mi-a disprețuit cuvintele, ca și cum nu le-ar fi auzit. Întotdeauna mi-am dorit să cred că a fost așa: în interiorul tău era prea mult zgomot și din cauza asta nu-mi auzeai cuvintele. Așa s-a scurs ziua, și

mi-am reproșat că nu m-am lăsat prins de vreun hobby care să-mi calmeze frământările.

S-a lăsat noaptea și, după cină, am încercat să citesc ceva în salon, așezându-mă astfel încât să nu te pierd din privire, în lumina filtrată de cearșaf. După câteva ore, m-a răpus oboseala, nu înainte de a-mi aminti că nu-l sunasem pe Bertrand. În timp ce mă întrebam dacă să sun sau nu la o oră atât de târzie, am adormit ca un prunc nevinovat. Acum aș vrea să privesc în cealaltă direcție, să opresc timpul și să mă pierd. În noaptea aceea, coșmarurile ți-au invadat conștiința, făcându-te să vezi scări în adâncul mării. Ți-ai lăsat pensulele pe masă și te-ai îndreptat spre mare, pe scări în jos, ca și cum ar fi urmat să-ți întâlnești acolo floarea de crin, ignorând picăturile de ploaie care începeau să cadă. Te-ai lăsat în voia întunericului, cufundată în mângâierile umezelii care-ți atingea ușor degetele și te îmbia în brațele ei pentru a te acoperi cu apa sărată. I-ai simțit dăruirea, atât de frumoasă și de misterioasă încât ți-a distras atenția de la șfichiuirile ploii care-și înfigea acele în trupul tău. Marea te-a acoperit, puțin câte puțin, iar ploaia, și mai furioasă, nu ți-a mai putut biciui decât chipul. Apele s-au răzvrătit odată cu furtuna și te-au zgâlțâit până ce te-au trezit, când puseseră deja stăpânire pe tine. Strigai, fără să te audă nimeni, pentru că anxietatea era ca un căluș care oprea înăuntrul tău toate cuvintele, pentru a te umple de ele. M-a trezit un tunet și, când am deschis ochii, am tresărit văzând tabloul tău pe podea, răsturnat de ploaie și de rafalele furtunii. Te-am căutat prin casă și am ieșit în foișor. De-acolo, am întrezărit cu greu un corp în apă, dând din brațe, într-o luptă disperată pentru a nu se scufunda. Fulgerele sfâșiau cerul și am coborât cât de repede am putut, alunecând pe scări. Erai departe. Și-ai dispărut. Am așteptat să ieși din nou la suprafață, cu picioarele cufundate în nisip, acoperite de valuri. Dar ai dispărut. M-am întors acasă și am sunat la urgență. Erau deja pe drum, îi anunțase cineva. Strigătele tale nu se auzeau, iar tu, de fiecare dată mai departe, ai mai apărut de câteva ori, apoi ai dispărut din nou.

În noaptea aceea, lungă ca viața lumii, te-au căutat în mare de trei ori.

Dimineața, l-am sunat pe Bertrand și a venit imediat. El i-a anunțat pe-ai tăi. Eu nu-mi dezlipeam privirea de la mare. Știrea despre tine s-a auzit peste tot, în Auride, prin toate mijloacele de comunicare, iar când ți-au găsit corpul, piața s-a umplut de cei care veneau să-și prezinte condoleanțele la primărie, unde era priveghiul. Mama ta se aștepta, deoarece credea că nu erai în toate mințile. Acum nu mai conta, la urma urmei. În zilele acelea, am atins o notorietate care nu mă caracteriza și de care am scăpat săptămâna următoare, după ce m-am întors în refugiul meu dintre zidurile Villei Remanso.

Într-unul dintre visele mele, îți parcurg drumul din noaptea aceea, ca și cum l-aș fi străbătut chiar eu. Mă opresc asupra fiecărui detaliu al scenei în care ai clacat, cu senzația ta de sufocare, gândurile tale, agitația ta, totul, ca și cum le-aș simți în trupul și în mintea mea. Și nu știu ce doare mai tare, imaginile suferinței tale sau rușinea că le reconstitui. Poate pentru că nu reușesc să înțeleg o asemenea furtună. Mă uit la ceas și văd punctele care marchează drumul spre linia orizontului. Da, e-adevărat, lipsește floarea de crin, lipsește nordul care dă sens tuturor acestor puncte. Și mă obsedează atât de mult încât îmi închid simțurile și mintea într-o temniță din ce în ce mai strâmtă. Contemplu marea, din foișor, și nu-ți zăresc scara, însă caut punctul în care abia te-am zărit ultima dată. Îmi place să-mi amintesc de punctul acela și să uit de restul locurilor în care ți-am văzut trupul chinuit. Tabloul tău e încă atârnat în salon, pictura e amestecată cu ploaia acelei nopți. Ancorat într-un timp al rozelor care se scurge și la care nu ajung.

ZBORUL PE CARE NU ÎL VEZI

Luna reapare în fiecare noapte. E totul și nimic. Ca strălucirea unei oglinzi în mijlocul deșertului. Fără cuvinte. După atâta timp. Timp pășind prin deșertul acesta ascuns, după mirajul unui ținut înverzit prin care să mă plimb desculță și să fiu liberă, așa cum nu e nimic în viața asta. Luna e diferită acum pentru că ochii care o contemplă s-au schimbat în ultimii ani. Nu sunt ochi tăcuți, nici ochi nevinovați. Acum cuvintele se întorc din fuga lor. Când s-au trezit, au fost cuvinte disparate, în engleză. Cu trecerea orelor și zilelor, s-au căutat unele pe altele și s-au grupat în fraze simple, fără o semnificație concretă, dar cu ecoul unor chipuri cunoscute și al unor dialoguri rostite deja. Căutau căldură și un pic de companie. În engleză, supraveghez șantierul toată noaptea și mă cuibăresc în gheretă, acolo unde nu mă poate vedea nimeni și unde sunt ușor de găsit. Orică drogată s-ar putea pierde pe-aici, căutând un loc unde să se aciuiască. Luna asta. Luna asta, acum singură și liniștită, a fost cândva la specialist (acum cinci ani) pentru că s-a pierdut și, la un moment dat, n-a mai putut. N-a mai rezistat fără să se găsească. Știu cum e. Nimeni nu cade în absența ta pentru că nimeni nu te caută (te simt ca și cum ai fi, deși nu ești), iar noaptea se face mai deasă și mai compactă: ei cad pentru că picioarele lor se împiedică atunci când pășesc cu privirea ațintită spre stele. Nu-și dau seama că luna s-a pierdut, că noaptea i-a luat trupul și l-a contopit cu ea. Își aduc aminte de ea ziua, ca și cum ar fi încă acolo, mereu la locul ei. Totul se mișcă și poate cădea ca o pasăre fără aripi, de pe terasă, până se izbește și rămâne ca Marlon. Dintr-o dată.

Specialistul a cercetat totul, precum cineva care caută un tricou murdar, răătăcit în cutia cu jucării. Nu-i acolo. Marlon l-a pierdut, iar eu l-am acoperit, să nu-l pedepsească. Așa că luna s-a pierdut și mai tare. Și eu cu ea. Chiar în ziua căderii. Ziua în care m-am pierdut pe străzi și am rămas fără voce. Cred că toți fugim, ca scânteile unui foc întesit brusc și fără grijă. Ca niște resturi rănite după o explozie. Fiecare pe drumul lui, fără să știe nimic despre celălalt, despre lună, despre voce, despre conștiință, despre Marlon, despre tata, despre

mama, despre familie, despre jucării, despre viitor. Viitorul s-a volatilizat și el într-o perdea de fum cenușiu. Și ne-am pierdut pe străzi, fără să ne recunoaștem, chiar dacă ne-am fi întâlnit. Partea din noi care-și amintea cum suntem și ne recunoștea a suferit stricăciunile cele mai mari. Am început să fumez, nu știu prea bine ce, și să mă dezintegrez în cenușiul trotuarelor, șoselelor, catărilor și caselor dărâmate dintr-o altă țară, care nu era a mea. Nu era nici a mea. Sunt părți din mine care supraviețuiesc sau mor, dispersate prin locuri din lume pe care nu le-aș recunoaște, nici pe acelea, dacă m-aș întoarce. Trupul meu e tare ciuntit. Nu știu cum am obținut slujba asta. Poate pentru că nu era ușor să găsești pe cineva care să supravegheze șantierul noaptea ca să nu se fure materiale, nici să nu între pierduți ai sorții. Și m-au pus pe mine. Acum (ce cuvânt străin) supraveghez un șantier în ruine. Noaptea, dorm aproape toți. Luna s-a întors (ceva mai gri), iar eu mă închid aici ca s-o supraveghez și pe ea. Pentru ca strălucirea oglinzii în mijlocul deșertului să nu se stingă din nou. În tăcere. Singură și liniștită. Fără stele. Iar cuvintele în spaniolă se ivesc după ea ca deșertul din miraj. Atâta doar că se-ncălesc, ținând un covor de vise traduse care mă duc înapoi, spre un cămin la care tânjesc și în care plouă. Ei sunt cu mine, dacă le spun pe nume. Apar luna, vocea, Marlon, tata, mama, familia, câteva jucării și nu știu dacă și o parte din viitor, pentru că nu ajung cu privirea până acolo. Conștiința e cea care apare mai târziu, rănită de moarte (revenind acasă). Apare doar în vise care vin firesc, fără substanțe. Acolo păstrez fiecare Serena pe care o găsesc printre resturile celei care am fost până ce am încetat să mai fiu și printre ruinele a ceea ce-am fost înainte de a nu mai fi, așa cum Marlon a încetat să mai existe, iar tricoul n-a mai fost al lui și n-a mai existat. N-am mai fost creativă și visătoare ca Marlon, mereu cu idei noi, până când cele vechi l-au împins de pe terasa noastră de la etajul șapte. Nu. N-a încetat să existe, nu a evadat ca punctele unei perspective infinite, nici nu s-a pierdut în depărtare, nici n-a devorat tăcerea. Doar a căzut. A crezut că era o pană și a fost piatră spulberată la picioarele mele, în timp ce eu mă-ntorceam acasă să mănc.

Îmi place slujba mea. Îmi place să veghez liniștea aceasta tradusă pe care o respir și în care închid cuvintele limbii mele materne. Îmi închid cuvintele în visul care zboară prin ceruri pe care nu le văd, deși știu că sunt acolo. Încă sunt la adăpost, ca niște copii într-o grădiniță. N-ar fi trebuit să iasă de acolo. N-ar fi trebuit să-și facă speranțe și să creeze. Și încă și mai puțin să se lase purtate de idei. Ce greu e să găsești un drum care să semene cât mai mult a întoarcere, într-o bună zi.

TREI STRĂZI

După ce a alergat pe străzi, la întoarcerea de la școală, a reușit să-i feneteze pe cei din gașca lui Sopas, care îl urmăreau să-l jefuiască. Timpul îl presa și tatăl lui iar o să-i ardă câteva pentru că a căscat gura pe drum și n-a ajuns acasă la timp. Se mutaseră de puțin timp în oraș. Nu văzuse niciodată niște străzi atât de late încât să nu le poți traversa fără a-ți pune viața în pericol și atât de lungi încât să fie nevoie să calculezi timpul pentru a nu întârzia. Școala era la trei străzi de casă, iar tatăl său a făcut drumul împreună cu el pentru a calcula cât durează. Charlie nu se încadra niciodată în acel timp, nu avea picioarele sau forța tatălui său. Azi se văzuse silit să se abată din drum, pentru a-i păcăli pe Sopas și ai lui, și găsisse ceva lângă containerele de gunoi de pe străduța cu localul Doria's: un buchet de flori uscate pe care îl luase aproape fără să stea pe gânduri. Fugise, ca să fie în pas cu timpul, sau poate și mai tare; sigur depășise ora de ajuns acasă cu cel puțin zece minute. Pe palier, rearanjă un pic buchetul și retușă câteva flori, aruncându-le pe cele mai ofilite. De la ferestra casei scărilor se vedea strada, pe care Charlie o compara, uneori, cu o spadă uriașă care tăia o enormă tartă cu mere. I se făcu frică și ascunse florile la spate. Strigătele celor din familia Jordan, certându-se din nou pentru volumul radioului, îl treziră din visare. Strada aceea îl făcea să mediteze la prezent și la situația lui. Era un cartier de imigranți și puținul pe care îl câștigau abia le permitea să se întrețină. Mama lui spunea că fiecare lună însemna echilibristică pe o coardă slăbită pe care, zi după zi, toți apăsau mai tare, iar coarda rezista tot mai puțin. Era o femeie răbdătoare, în ciuda firii sale voluntare. Știa să-și conducă soțul și să-l facă să priceapă că, dacă cei din familia Jordan și-ar găsi în sfârșit de lucru, nu s-ar certa atât. Ea credea că majoritatea oamenilor erau buni din fire, iar circumstanțele erau cele care îi scoteau din minți și îi făceau să-și piardă reperele. Poate asta i se întâmpla tatălui lui Charlie când cădea pradă băuturii sau depresiilor.

Soneria de la ușă sună ca și cum cineva i-ar fi sucit gâtul unui porc afon, dar vocea tatălui său o expedie în plan secund. Îi deschise mama, cu fața

murdară și cu niște cârpe în mână. Charlie nu știa dacă să zâmbească și să-i dea imediat florile, însă timpul zbură mai repede decât mâna tatei, care șfichiui aerul din fața lui, înșfăcându-l cu putere de piept și târându-l în living. Florile se izbiră de ușă și se împrăștiară pe podea, sub picioarele tuturor, ca o dără de nisip risipit pe drum. Tatăl, trăgându-l de piept ca pe un sac de cartofi, mama, speriată, mergând în urma lui, și Charlie, îngrozit, după ce căzuse pe canapea cu ghiozdanul în spate. Tata îl certă, țipând, pentru că întârziase. Trebuia să fie ascultător, nu era atât de greu să ajungă la timp. Avea destul la dispoziție. Mama încerca să-l facă să înțeleagă că, atunci când nu venea la ora stabilită, erau îngrijorați. Cartierul acela era periculos, dispăruseră mai mulți copii și indivizi dubioși dădeau târcoale oamenilor nevinovați. Charlie rămase cu capul în jos, iar tatăl îl prinse de bretele, îl săltă ca pe un trunchi din gater și îl împinse spre ușa livingului.

– Dă-i drumul în camera ta!

– Nu te purta așa cu el, George, te rog, interveni mama, cu un firicel de voce care părea să vină de pe stradă, ca să coase, nu fără durere, rănila deschise.

Corpul lui Charlie, rostogolindu-se pe podea, făcu praf ce mai rămăsese din flori, iar ușa de la intrare se murdări de pulberea uscată de floare mărunțită, risipită precum cenușa. Charlie se ridică încet și se duse în camera lui. *O să ajungem să cheltuim puținii bani pe care îi avem pentru mâncare ca să cumpărăm un ceas pentru domnișorul!* Charlie închise ușa și își scoase caietele și lucrurile din ghiozdan. Deschise un caiet și începu să deseneze flori pe un câmp, aproape de un râu, atât de lat încât nu-l puteai traversa fără să te oprești și atât de lung încât nu avea început, nici sfârșit. Timpul cobora pe el și trecea prin vad ca și cum nu ar ajunge niciodată la mare, nici nu ar seca, și se prefăcea, jucăuș, că e o barcă ce-i scăpa lui Charlie, amuzându-se pe seama lui, pentru a nu urca în ea. Animalele se apropiau de mal și soarele strălucea pe cer. Charlie continuă să deseneze, pentru a-și umple timpul până la ora cinei, ocupat cu florile, mai departe de râu, aproape de un munte uriaș.

PEȘTERI

Imediat după ce-a sunat ceasul, traseul plin de amărăciune în care se transformase drumul cenușiu spre birou mi-a perforat pieptul ca o tahicardie. M-am obișnuit, au trecut deja doi ani. Bego mi-a recomandat să insist să obțin un concediu din cauza depresiei, dar mereu eșu. Sfârșesc întotdeauna prin a urca strada amară, intrând în birou și răspunzând cu răceală când ceilalți îmi dau bună ziua. Mă așez să lucrez, în gol, ocupând un post de conducere intermediar care îmi aduce aminte de șunca dintr-un sandviș, cu direcțiunea deasupra, presând, și personalul dedesubt, umflându-se. Două felii care încearcă să se contopească, la fel ca atunci când alcătuiau o singură pâine, în cuptor. Atunci m-au felicitat și m-au sprijinit pentru că am propus idei care au dat rezultate și am pus umărul la consolidarea pereților unei organizații slăbite. Pereți pe care, azi, stăpânul casei îi consideră ai lui, după ce a ucis arhitectul și zidarul. Din cei care eram acum douăzeci de ani, am rămas doar eu. Biroul meu a fost desființat, iar masa mea se află acum printre alte zece, în mijlocul unui atelier. Văd, în fiecare zi, personalul din departament șușotind despre toate cele pe la spatele meu. Azi am de pregătit fotocopii și examinări false pentru a-i evalua fictiv pe cei din personalul atelierului și a consemna, neapărat, că au trecut examenul, făcând activități pe care nu le-au făcut nicio dată și pentru care e nevoie de un tip de experiență și de formare pe care nu-l au și nici nu-l vor avea. Dar azi mă simt ca o marionetă fără sfori și am, în fiecare zi, tot mai puțină forță și mai puțin suflu. Trec pe poartă dimineața și mă cufund într-un mâl care nu mă lasă să respir. Un mâl care inundă peștera în care trebuie să vin în fiecare zi, pentru a muri puțin între râsetele unui public ignorant. Sunt personajul care-și ia micul dejun și prânzul singur, pentru că nimeni nu schimbă cu el mai mult de trei cuvinte, din strictă obligație la locul de muncă. În fiecare zi, ies din peșteră năclăit în mâlul acesta, alunecând pe trotuarul unei străzi cenușii și prin tunelele subterane ale unui metrou murdar și dezgustător. În fiecare zi, cu pași tot mai rapizi, pentru a nu distinge aproape deloc peisajul din jur și a ajunge acasă ca și cum nu s-ar fi scurs nici un

interval din ziua aceea. Și totuși, s-a scurs, cu siguranță, fiindcă ajung fără vlagă, învăluit în plictis și prăbușit, ca ruinele care coboară spre infern. Ascult încurajările celor care mă iubesc, dar cad în fotoliu, până la ora la care mănânc un sandviș, mă spăl pe dinți și merg la culcare, făcând eforturi pentru a menține liniștea pe care trebuie să mi-o aducă viziunea drumului ce urmează să fie străbătut, știind că tocmai efortul repetat nu mă lasă să stau liniștit. Cufundat în acest puț întunecos, îmi imaginez peștera devorând fiecare parcelă vitală, vomitând mâl și măcinându-mi sensul vieții. Cine mă iubește suferă din cauza instabilității mele emoționale și insistă să-mi îndrept privirea spre cerul senin de unde se poate vedea lumea într-o varietate de culori. Dacă există peșteri, nu se văd. Trec întotdeauna neobservate. Dar sunt ca teama, odată ce știi că există și că supraviețuiesc ascunzându-se în frivolitatea aparenței, le simți la pândă peste tot. Știi unde e peștera și cum să ajung acolo. Atât de bine încât nu reușesc să-mi aduc aminte drumul spre fericire și, când încep să mă îndrept spre ea, pașii mei urmează drumul înnămolit al peșterii, sub un vâl cenușiu de poluare. Încerc să vizualizez în minte cerul senin și câte-o culoare. Să supraviețuiesc cu speranțele spulberate, dar cu restul de forțe care-mi rămân, încăpățânate să evadeze și să fugă mâncând pământul. Să accept o ofertă și să pierd tot ce-am dobândit. Totul pentru a recupera stabilitatea și pentru a simți din nou dorința de-a merge înainte și de-a trăi într-o parte a lumii în care se poate zâmbi. Întotdeauna mi-a plăcut mai mult un zâmbet interior, pe niște buze inexpressive, decât impostura unor buze surâzătoare, dinspre un interior cavernos.

PORTRET

Adesea se gândește că felinarele acelea aprinse sunt ca niște găuri pe o stradă întunecoasă, în care unii oameni se încăpățânează să se refugieze, de parcă ar fi niște insule unde așteaptă să fie salvați. Trec încet, prin fiecare dintre găuri, până când pătrund din nou în întuneric. Acolo, grăbesc pasul pentru a ajunge la insula următoare, cu scuza că vor pierde trenul și trebuie să fie la serviciu la o anumită oră. Gloria, sprijinită de perete, fără să se miște, își imaginează spațiul acela de lumină ca pe cel parcurs de undele formate în apă când cade o piatră într-un lac și primea vibrațiile undelor ca pe niște valuri care se domolesc pe nisipul plajei. Zgomotul unui motor care se apropia năvăli în spațiul de lumină. Își dori să fie furgoneta, deja era în întârziere. Nu că ar fi dorit să vină, nu-și putea permite dorințe. Dacă nu aștepta acolo și fugea, avea de suportat niște consecințe, amenințarea aceea o împiedica să-și dorească, aștepta doar să ajungă furgoneta ca să nu stea acolo, singură. Nu putea să dispară, deși ar fi vrut cu ardoare să nu fi apărut. Trebuia să aștepte și încrucișă degetele, pentru a avea norocul ca zgomotul acela să fie de la furgonetă. Îi era frig și foame, obosise de așteptat. Se mută câțiva pași mai încolo, pentru a se refugia în zona de penumbră care se pierdea, treptat, în întuneric, astfel încât s-o poată vedea numai cineva care s-ar fi oprit dinadins să o caute, cine știa că e acolo, doar cei din furgonetă.

O mașină veche și rablagită luă curba cu mare viteză, luminile de semnalizare străluciră o secundă, apoi dispăru în josul străzii. Gloria ieși din penumbră și se întoarse la perete. Obosită de așteptare, își sprijini spatele de el și își vârî mâinile în buzunarele blugilor. În colțul străzii era o cutie poștală. I-ar fi plăcut să aibă cui să-i scrie, cu toate că n-ar fi știut ce, la urma urmei. În fond, erau atâtea lucruri de lămurit încât nu știa cum să vorbească doar de unele, nu și de celelalte. Avu senzația că totul se cufunda încet într-un ocean învolburat, în care viața ei adopta multiple forme, unele dintre ele de nerecunoscut. Își imaginează că era întinsă pe nisip, cu valurile izbindu-i-se de corp, având, în minte, un ocean. Dacă ar fi avut un prieten căruia să-i scrie, și-ar fi

putut imagina că îl îmbrățișa pe plajă, până când i-ar fi surprins marea în urcare. Dacă ar fi avut un prieten, poate că n-ar fi fost acolo.

Furgoneta trebuia să vină după ea la unsprezece fix. O lăsaseră în casa celui bărbat la nouă. Bărbatul îi oferise la început o cafea și niște prăjiturile. În rest, era ca toți ceilalți, dar ea nu mai primise niciodată ceva de băut. Încă nu era zece și jumătate când Gloria ieși din casă, așa că mai pierdu vremea prin fața câtorva vitrine, în drum spre cutia poștală. Nu avea ceas, dar era convinsă că nu întârziase. În plus, furgoneta ar fi așteptat, ascunsă undeva, stând la pândă, fără a se da de gol.

Există oameni convinși de lucruri ca acestea: dacă te uzi, intri la apă; morcovii sunt buni pentru vedere, castraveții pentru ochi sau altele de același fel. Se lăsă în voia gândului că, la câte valuri îi udau corpul, era o statuie sculitoare din sare de mare. Sarea de mare nu se dizolva în apă, nu avea de ce să-i fie teamă de ploaie, nici de orice altceva care ar fi putut-o face să dispară. Cutia poștală din colț și ea, la perete, erau obiecte condamnate să rămână acolo fără să se ocupe nimeni de ele, sub lumina felinarului. Obiecte de pe stradă.

Rămăsese un timp mai îndelungat în fața vitrinei unui magazin de antichități, contemplând de aproape o sferă de cristal de mărimea stomacului ei. Era o sferă netedă, translucidă, cu niște culori pale pe care Gloria le descoperea acum, când lumina cădea pe suprafața ei, ca și cum s-ar fi cunoscut dintotdeauna și ar fi sărbătorit ceva special sau s-ar fi jucat de-a găsirea unor noi culori, comunicând printr-un limbaj imperceptibil, o rețea îndepărtată de armonie și pace, atât de îndepărtată încât se poate doar visa la ea, probabil. Se gândi să se întoarcă, dar magazinul poate se închisese. Strângeau totul când se opri ea în fața vitrinei. Nu voia să riște să vină furgoneta și să n-o găsească. Își vârî mâinile și mai tare în buzunare, atingându-și coapsele cu palmele și unindu-le într-un punct deasupra sexului. Le sprijini acolo și simți țesătura buzunarelor pe părul pubian, care-i ascundea ura așa cum se ascunde un os între hățișuri. Rămase așa o vreme, ținându-și mâinile doar la suprafață, fără să mai coboare, fără a merge și mai jos, spre deschizătura aceea din noapte care

încă păstra trupuri străine. Ochii ei priveau cutia poștală și se gândea la sfera de cristal, imaginându-și că se transformase într-o statuie de sare, cu un ocean în minte, locuit de o infinitate de forme de viață și de lucruri pe care le-ar fi povestit fără să fi avut cui, mici insule pierdute în ocean, într-o imensitate la care nu dorea să se gândească.

Furgoneta se opri aproape de cutia poștală, Gloria n-o auzi venind și se sperie la gândul c-ar fi putut fi oricine. Deschisese ușa din spate, iar ea urcă anevoios. Bărbatul care închise ușa mirosea a parfum. Gloria se așeză în centrul băncii din stânga, el se așeză în față, aproape de ușă, și furgoneta porni. Între locul șoferului și spațiul din spate era o despărțitură metalică, nu putea ști nici cine conducea, nici câți erau în cabină, nici nu putea asculta ce spuneau, în caz că vorbeau. Simțea numai frigul și duritatea băncii de metal. Nu erau fereștruci, iar privirea îi rătăcea în toate direcțiile, percepea doar mirosul de parfum dinspre bărbatul acela care continua să fumeze. După câteva minute, o întrebă pe Gloria dacă nu vrea și ea. Furgoneta se hurduca peste gropile de pe o stradă invizibilă. Gloria refuză oferta, spunându-i că nu fuma, și începu să se joace cu buricele degetelor pe suprafața băncii, decojind vopseaua care se desprindea fără efort. Simțea că bărbatul se apropie pe furiș. Parfumul îi era cunoscut din alte dăți, îl mirosise pe stradă și în câte-o casă, atât de aproape, atât de deasupra. Bărbatul se așeză peste mâna dreaptă a Gloriei, ea o lăasă acolo. Era inutil, nu mai încerca.

– Nu era vorba de tras din trabuc, frumoaso.

O mână mare și aspră îi dădu părul spre ceafă, mișcându-se prin oceanul Gloriei ca orice reziduu aruncat în mare. Când își apropie capul de buze Gloriei, ea își întoarse brusc fața spre despărțitura metalică a cabinei. Bărbatul o apucă strâns de brațul liber și o forță să-și țină mâna pe organele lui genitale. Cu cealaltă mână, mângâia sânii Gloriei și cobora spre caverna unde ea își ascundea ura. Nici nu știa bine dacă să-i spună așa. El cobora, fără să se oprească, aproape ridicând-o de pe bancă. Furgoneta se opri și bărbatul se desprinsese de Gloria, cu o smucitură. Fără să spună un cuvânt, deschise brusc

ușa furgonetei. Afară aștepta proprietarul. Gloria se ridică și coborî din furgonetă, încercând să le evite privirea. Când deschise ușa, și-ar fi dorit să năvălească o trombă de apă din interior, târându-i departe pe proprietar și pe bărbatul cu trabucul, ca și cum un întreg ocean s-ar fi înghesuit înăuntru și, dintr-odată, toată imensitatea lui ar fi găsit o cale de scăpare prin poarta ruginită. Un felinar lumina o porțiune de drum, în josul străzii, câteva case mai încolo. Proprietarul o apucă de braț și o duse până la poarta închisă. Fără să vrea, ochii Gloriei se umeziră, doar un pic, și încercă, din răspuțuri, să nu plângă. Începea să o doară stomacul.

La etaj, proprietarul băjbâi în fața ușii în căutarea încuietorii, vârf cheia și o împinse pe Gloria prin deschizătură, închizând repede ușa în urma ei, înainte de a fi văzuți. Casa era cufundată în întuneric, era târziu. Proprietarul o lăasă pe Gloria în prima încăpăre din dreapta și ea se așeză pe unul dintre scaune, aproape de masa rotundă din bucătărie. Imediat, bătrâna Matilde apărură schiopătând. Lumina palidă a unei lămpi proiectă umbra Gloriei pe masa la care aștepta, sprijinindu-și brațele. Se gândea la prietenul ei, cel de la cutia poștală. Era ceva ce se afla adânc înăuntrul ei, în stomac, un glob de cristal în care-i rămânea puțin câte puțin viața, lângă culorile fiecărei raze de lumină. Prietenul ei va vedea sfera aceea de cristal, iar ei i se va face rușine. Chiar și faptul că avea un prieten care putea să descifreze sfera ei de cristal, să redea viața unei statui de sare marină cu un sărut o făcea să-i fie rușine. Bătrâna Matilde umbla la frigider, trântind ușa. De când o cunoștea, abia dacă schimbaseră câteva vorbe. Gloria era întoarsă în altă direcție, n-o vedea. Se apropie pe la spate și puse pe masă un pahar cu apă și o farfurie cu niște mezeluri. Schiopătă spre lampă, o stinse și plecă, ridicându-și fusta să se scarpine pe coapse. Gloria încercă să mănânce, în ziua următoare urmau să umble prin alte locuri. Acum câteva săptămâni, visase la o casă cu două etaje și o curte în spate, nepavată. Bătrâna Matilde nu putea ieși din bucătărie, nici proprietarul din camera lui. Se prefăceau că n-ar avea nevoie și nici nu și-ar dori să iasă, când, de fapt, o energie necunoscută îi împiedica să treacă de pragul ușii. În

rest, casa rămânea goală și fără viață. Gloria îi privea pe niște băieți jucându-se cu un glob de cristal în curtea din spate, distrându-se și mânjindu-se cu noroi ca niște pești merlucius. Cerul amenința din nou că va aduce ploaie, iar Gloria fredona încet întrebându-se dacă să meargă în curte ca să se ude lângă ei sau să rămână în pragul ușii, repetând cântece din jocurile pe care le văzuse pe stradă, cu câțiva ani în urmă.

Când se întoarse proprietarul, Gloria își terminase cina. O prinse cu forță de braț și o duse într-una dintre camere. O împinse înăuntru și plecă, închizând ușa în urma lui. Aprinsese o lumânare în mijloc, care făcea ca orice umbră să pară că se ridică pe pereți și pe tavan, inundând cămăruța cu presențimentul unei prezențe stranie, la pândă. Însă nu mai era nimeni, doar patru saltele goale, suprapuse la nimereală, și nici o fereastră.

Băieții din curte erau frații ei. I-ar fi plăcut să aibă frați. Unii cred că frații nu sunt decât o obligație a destinului, iar destinul ține de capriciile vieții. Băieții erau frații Gloriei în visul acela. Era un sentiment, deși nu-și dorea să-i cunoască. Ar fi vrut, mai degrabă, să-l cunoască pe prietenul de la cutia poștală. Pe măsură ce trecea timpul, îi era tot mai rușine să se apropie de cineva cunoscut. Prietenul va rămâne prieten atâta timp cât se vor cunoaște prin scrisori, doar prin scrisori. Scrisori scrise cu inima, o viziune în sfera de cristal pe care o purta în stomac. Îi plăcea să creadă că ducea sfera aceea în stomac, într-adevăr, și că va avea o viziune a trecutului și a viitorului în câteva clipe, doar consultând sfera, ca o ghicitoare care ar ști deja totul. Își imagină lumina zbenguindu-se în interiorul sferei, de diferite culori, nici una cunoscută, și se imagină pe ea însăși jucându-se, cu băieții și culorile, în curtea din spate.

Silueta proprietarului se înălța în pragul ușii, așteptând.

FUGA

Sfârșitul de săptămână sosea lenevos. Imediat după ce ajunse acasă, Marcial își atârna impermeabilul în cuierul de la intrare, lăsă cheile în sertarul din hol și se duse în camera lui să se schimbe. Când trecu prin fața camerei închise, auzi zgomote în bucătărie; judecând după oră, Sara pregătea deja cina. Avea chef doar să cineze și să se întindă un pic pe canapea până atunci. Apoi va merge la culcare. Sara lucra doar dimineața, trecuseră de mult zilele în care tocmai se cunoscuseră, iar ei abia dacă îi rămânea timp pentru amândoi. Acum petreceau mai mult timp împreună decât și-ar fi dorit. Îi cuprinsese o apatie care le secerase visele, trezindu-i brusc la realitate. Era un prezent în care se gândeau doar la lucruri practice și se comportau conform stereotipului de căsătorie pe care nu-l doriseră niciodată pentru ei. Sara spunea adesea: nu vreau să fim un cuplu searbăd. Iar el era de acord.

În bucătărie, supa fierbea deja și carnea se înăbușea în sosul de migdale. Sara veni în living, i se păruse că a auzit ușa și intră în cameră să vadă dacă era Marcial.

— Ah, ai venit deja, zise.

Marcial își luă papucii de casă și intră în baie să se spele. Sara se întoarse în bucătărie, stinse lumânarea pe care o ținea aprinsă și o ascunse din nou. Când se cunoscuseră, mergeau la un local unde erau lumânări pe mese și povesteau ore în șir. În fiecare zi aflau lucruri noi unul despre celălalt și ajungeau acasă cu dorința de-a mai descoperi și altele. Acum se simțea mai liniștită când el nu era acasă. O să intre în curând în bucătărie și o să întrebe dacă era gata cina. Vorbeau despre ceea ce ținea de casă, de serviciu și de unele știri. Noutățile pe care le descopereau erau despre ceva ce citiseră sau se întâmplase la serviciu ori pe stradă. La urma urmei, nu se descoperă ceva nou în fiecare oră. Vine un moment în care se atinge un anumit grad de identificare în cuplu și în care fiecare ajunge să-l cunoască pe celălalt mai mult decât i-ar plăcea. În sinea ei, Sara încă nu credea asta. Și era foarte posibil ca nici Marcial. Atâta doar că, la un moment dat, ajungi la saturație, pentru că știi cum va

reacționa cineva la fiecare cuvânt sau întâmplare ori îi știi cu certitudine mișcările sau gesturile. O păpușă te amuză atunci când se mișcă precum un bufon, dar te sature s-o vezi făcând aceleași giumbușlucuri, repetând mișcările fără încetare.

Marcial obosise să vadă mereu aceeași mobilă, aceiași pereți și aceleași culori. Era ca o încercuire și trecuse mult timp de când nu-și mai luaseră un moment de respiro. Mai mult decât se scursese de când nu mai făcuseră dragoste. Fu pe punctul de a da drumul la televizor, însă îl dureau un pic urechile și prefera liniștea. Se duse alene spre bucătărie și ciuguli ceva din frigider. Sara îi spuse că imediat va fi gata cina și Marcial se întrebă de când n-au mai mers la cină într-un restaurant primitiv. Și de asta se plictisiseră. Peste zece ani, cuplul lor va fi și mai șters, pentru că vor reduce pasiunea dragostei la simpla conviețuire și la o senzație de confort. Dar se iubeau. Marcial se așeză pe un scaun și o observă mișcându-se prin bucătărie. Aprinsese o lumânare, își dădea seama după miros, dar nu avea chef să vorbească. Vru să spună ceva diferit de alte zile, însă rămase tăcut. Ea se apropie și îl sărută brusc pe buze. Marcial zâmbi înainte de a se întoarce în living. Se gândiră câteva clipe la întâmplarea aceasta, atât de neașteptată și de diferită de oricare alta. Sara își făcu curaj, dincolo de agitația ei interioară, și se duse în living, așezându-se lângă Marcial. Spera că nu-l făcuse să se simtă stânjenit.

– Ai putea să mă ajuți să pun masa.

Marcial o privi în ochi. Era obosit și simțea cum îl cuprindea toropeala. Încă era devreme pentru cină. Azi da. Azi nu-și dorea decât să prelungească sărutul acela și să se abandoneze în brațele Sarei, ca în brațele unei mame, cercetându-i însă pielea corpului, pentru a-l redescoperi, acum, după atâția ani.

NECRUȚĂTOARE

În dimineața aceea însorită, Bread fluiera, în căutarea unui cântec al lui, de copil. Unele note săltau ca niște scânteii, altele pluteau ca o melodie molcomă. În depărtare, pe același trotuar, venea mătușa Lys, cu pasul lent al soarelui dimineții care mătura din cale mahniri și alunga indispoziția provocată de gândurile bolnăvicioase. Firească precum o filozofie de viață în momentul nașterii sale. Cu memoria ei fragilă, care putea să cadă, pe neașteptate, și să se piardă pe jos ca o foarfecă în timpul orei de lucru manual de la școală. Unele persoane în vârstă asociază imagini și întâmplări, confundând trecutul și prezentul, imaginarul și realul. Mătușa Lys se transforma într-o persoană firavă și dezorientată, căutându-și foarfeca în mijlocul unui șir neîntrerupt de gânduri, ca o fetiță prea mică pentru a o folosi. Un drum părea mătușa Lys, își pierdea brusc identitatea, într-o groapă neașteptată din pavaj și, fără să știe când, apărea din nou, mai încolo, fiind din nou mătușa Lys. Așa venea acum, naturală și zâmbitoare, făcându-i cu mâna lui Bread. Nu-și imagina că va veni în ziua aceea și, văzând-o că sosește, Bread a început să danseze, surescitat, fluierând jucăuș și făcând curse între mine și ea, până când cămașa i-a ieșit din pantaloni. Bread o adora pe Lys pentru că avea grijă de el și îl înconjura de afecțiune, fără să fie nevoie să o cerșească. Cerșitul e un act meschin. Nu prin natura lui, ci pentru că secătuiește de adevăr orice răspuns. Du-te și cerșește un colț de pâine și va avea gust de pâine numai pentru cel care moare de foame. Și nici măcar nu e gustul de pâine, ci doar senzația că ai învins, un răstimp, foamea. Cu o zi înainte, mersesem în vizită la mătușa Lys, pentru a stabili când ne vedem azi, iar ea a vrut să se plimbe și să meargă după pâine și lapte. Când ne-am luat rămas bun, i-a dat pâinea unui cerșetor care zăcea pe stradă, cu mâna întinsă. Îi place la nebunie pâinea, dar s-a lipsit de ea, dându-i-o unui om oarecare. Pensia nu-i ajungea să-și ia alta, dacă voia să aibă bani de pâine și în ziua următoare, și nu știu de ce nu m-am oferit să i-o cumpăr eu. Cerșetorul a luat pâinea, fără să-și dezlipească privirea de zâmbetul care-i dădea de mâncare, dezarmat în fața chipului plin de bunăvoință, a gestului

blând și încrezător care făcea să topească orice răutate într-un preaplin de omenie. Stângaci și neștiutor, Bread creștea înconjurat și el de acea omenie pe care nu o cerșise și era la un pas de fericire în apropierea mătușii Lys, chiar dacă îl deruta comportamentul ei când nu mai era ea însăși și nici noi nu mai eram aceiași, pentru ea și pentru memoria ei pierdută. El se prefăcea că tocmai o cunoscuse, deși știa că o cunoștea deja.

În timp ce dimineața mătura și scena asta din cale, Bread țopăia emoționat și, în timpul unui salt, a căzut și s-a lovit. Mătușa Lys era aproape și a grăbit pasul cât a putut. Când am ajuns, Bread era în picioare, contrariat, iscodindu-mă, pentru a-mi vedea reacția. N-am spus nici un cuvânt, să nu-l sperii, iar mătușa Lys a ajuns lângă noi tocmai în momentul acela de tăcere.

– A fost doar o sperietură, i-a spus, cu o voce calmă. Ești la fel de frumos ca întotdeauna.

Bread a zâmbit, de parcă nu l-ar fi durut genunchiul, a alergat pe marginea drumului și s-a întors la noi, făcând piruete. Șchiopăta puțin.

– Salut, Melvin. Ce zi frumoasă! Azi mergem să mâncăm undeva? Ieri ai plecat imediat.

– Da, mătușă, azi da. Dar mai întâi trebuie să-l ducem înapoi pe Bread. A fost nevoie de multă bătaie de cap ca să-mi dea voie să-l iau cu mine. Multă bătaie de cap și promisiunea că-l aduc înapoi înainte de două.

– Bine, mai este timp. Mă așteptam să vină cu noi. Ai spus că se poate. E un băiat minunat și e atât de dornic de afecțiune. Uite cum aleargă. O să fie epuizat. Iar căminul o să-l epuizeze și el până la urmă.

– Nu s-a putut și nu-i atât de rău acolo, mătușă. Am vorbit ieri despre asta.

După un moment de tăcere, de pe buzele ei s-a auzit un șuierat ca de vânt, șoptind pentru sine: „Da, se poate”. Mâna ei obosită îmi mângâia obrazul.

– Și tu ești foarte frumos. Ai o inimă mare... Încă suferi din cauza lui Bread, nu-i așa?

A fost vina mea, la urma urmei. Dar am tăcut.

– Eu fac ceva care să te doară, Melvin?

– Sigur că nu. Ai fost mereu mătușa noastră preferată.

– Știi? Când mă uit în oglindă, abia mă recunosc. Semăn mai mult cu tatăl meu decât cu mine. Am pus o fotografie de-a lui lângă oglindă, să-mi pot aduce aminte de el, deși uneori nu știu cine suntem nici unul dintre noi. Tu ai aerul cuiva din familia lui.

Bread și-a potrivit pasul după al nostru, mergând o vreme pe lângă noi, apoi ne-am îndreptat spre zona caselor.

– Bread și cu mine ne-am simțit bine împreună. Acum se bucură că ești și tu cu noi, Melvin.

Mătușa Lys purta o rochie albă ca norii, cu accesorii uzate. O rochie de mulți ani, dar toată lumina acelei dimineți se aduna pe chipul ei. Întotdeauna a avut noroc, pentru că a privit lumea cu ochi blânzi, în ciuda vitregiilor sorții. Bread, nepotul ei, a avut un accident în care și-a pierdut... care l-a lăsat așa. Și cum e acest „așa”, mă întreb? Acum jucăm cărți la cămin și alte jocuri, educative, pe care eu le uitasem. După o perioadă în care m-am simțit cam stânjenit, am început să mă bucur de tot ce-am învățat, vărul meu și eu, din aceste jocuri. Aștepți ani în șir pentru a observa povestea de la distanță, ca pe ceva necunoscut, însă, în toți anii ăștia, cultivi povestea cu suficientă dăruire încât să urci spre cer, pe tulpina ei, sprijinindu-te pe ramuri și odihnindu-te pe frunze, până când ajungi la casa uriașului. Iar mulți ani după aceea, povestea nu mai e decât un obicei pe care îl păstrezi. Am grijă de Bread așa cum mătușa Lys are grijă de mine, în ciuda bolii ei necruțătoare. Mă aștept ca, în curând, nimeni să nu aibă grijă de mine, în afară de ecoul zâmbetului blajin al mătușii Lys, de licărirea ochilor ei mici, puși pe șotii, și de căldura gesturilor ei pe retina mea deteriorată.

Mătușa Lys a început să-l tachineze pe Bread. *Ești foarte puternic, faci sport?* Felul în care îi ajută la cămin seamănă cu o recuperare. Experimentează metode noi care, deși nu le redau, ca prin farmec, o viață normală, îi ajută să se

implice în tot felul de activități și să se simtă împliniți și mai plini de vitalitate. De fapt, Bread se mișca fără încetare, în toate direcțiile, cu mătușa Lys, în ciuda vârstei și a stării ei.

– Ți-a ieșit cămașa din pantalonii Hai, vino-ncoace.

S-au așezat amândoi pe o bancă din apropiere.

– Am adus ceva de mâncare, Melvin. Hai, așază-te un pic. Uite, și Bread vrea să stai jos.

Iarba era mai verde, în clarul dimineții, iar Bread se potolise, în sfârșit, observându-ne și așteptând să fac o mișcare. Mătușa Lys i-a aranjat cămașa și pantalonii (*Tatăl meu era tot timpul cu gura pe noi să ne aranjăm hainele!*), iar eu m-am așezat pe iarbă fără să scot vreun cuvânt.

– Uite, pare un copil, stând acolo jos, s-au amuzat de pe bancă.

– Aveți noroc că sunt mic de înălțime. O să mănânc până când o să-mi crească picioarele și o să fiu mai înalt ca voi. Atunci o să suflu și o să se ridice un curent atât de puternic încât o să vă ducă peste mare, până la nori, la casa uriașului. Vedem noi dacă mai râdeți atunci.

Uneori, lui Bread îi venea greu să mănânce. A arătat cu degetul spre el și a vrut să fie primul care mănâncă, înaintea tuturor. S-a ridicat în picioare pe bancă și a mușcat din sandviș, privind spre nori. *Ce mai jucării stricate sunteți amândoi.* Profitând de faptul că Bread era sus, mătușa Lys m-a întrebat cum îmi merg treburile. Cu o zi în urmă nu avusesem prea mult timp de povești. *Bine, e mult de lucru.* I-aș fi putut spune că nu eram chiar așa de vesel ca dimineața aceea însorită. De-asta era o dimineață atât de specială, pentru că de mult timp nu mă mai bucurasem de un astfel de moment. Soarele e special când nu te obișnuiești cu el. *Bine, e mult de lucru.* Nu știu dacă din dorința de a evada sau din pricina unor nevoi financiare (căminul, casa) sau dacă din cauză că, exceptând-o pe mătușa Lys, toți depindem de constrângerea pe care obligațiile, problemele, programul de muncă sau poluarea o exercită asupra vieții noastre. Nu știu dacă din acest motiv sau din atâtea altele pe care le provocăm sau ni le imaginăm m-am străduit atât de tare, în așa de puțin timp, pentru a-i

transmite că eram bine, în timp ce mătușa Lys își filtra privirea prin ochii mei și vedea adevărul, în claritatea soarelui acelei dimineți neașteptate, compătimindu-mă.

– Mi se pare că ești dezorientat, Melvin.

– Nu, doar obosit, mătușă. Dar sunt bine, i-am spus, încercând să zâmbesc.

– Liniștește-te, și eu mă simt uneori așa. Dezorientată. Sunt momente în care simt că trecutul e mai real decât prezentul. Nu știu prea bine care e unul și care e celălalt, în fiecare zi am din ce în ce mai puțină capacitate de-a mă adapta. Poate petrec prea multe ore singură. Dar încerc să accept asta. În fiecare zi inventez noi strategii pentru a conviețui cu propria mea viață. Accept-o exact așa cum vine și o să fiu ceva mai fericit. Există lucruri care nu se pot schimba.

Bread și-a lovit pieptul cu pumnii și a început să sară pe bancă, suflând ca Uriașul Vânturilor. Își terminase sandvișul. Mătușii Lys nu-i era foame, iar eu mâncam fără chef un sandviș cu niște carne de curcan. *Ești Uriașul Vânturilor, sunt pierdut!* Am început să fug în cercuri mari în jurul băncii, cu genunchii pe jumătate îndoiți, acoperindu-mi capul cu brațele. Mătușa Lys râdea, privindu-ne cu ochii ei mici și roșii. Bread s-a înălțat, a sărit de pe bancă și a înaintat în vârful picioarelor spre mine, înfocat ca un uriaș, făcând pași mari și suflând aer din obraji umflați, de fiecare dată când își lăsa piciorul pe pământ, cu toată greutatea lumii, bubuind. Când a pus mâna pe mine, cămașa îi ieșea iar din pantalonii. A suflat spre fața mea cu putere și eu i-am cerut iertare de-o sută de ori, de-o mie de ori, de sute de mii de ori, i-am cerut iertare până când am fost pe punctul de-a lăcrima. Bread nu se oprea din râs, îmbrățișându-mă cu forța unui urs. Vântul mi-a atins obraji ca și cum m-ar fi sărutat, iar uriașul s-a calmat lângă mine. Am văzut-o amândoi pe mătușa Lys, pe bancă. Strânsese tot. S-a ridicat alene și-a început să meargă, fără să spună nimic, pe unde venise. Povestea s-a transformat atunci într-o plantă agățătoare prinsă de picioarele noastre și, înainte de-a ne face să cădem de-a binelea, l-am convins pe Bread să meargă în căutarea ei, cu pași de uriaș, și să-și umfle obraji de vânt.

Am știut că trebuie s-o ajungem ca și cum am fi fost niște străini. Am știut că era ora mesei. Am știut că Bread se va închide din nou în el. Soarele se jucase de-a măturatul tristeții, cu un băț fără perie la capăt, și zgâriase tot pământul. L-am rugat pe Bread să nu facă zgomot și ne-am apropiat de mătușa Lys astfel încât să ne vadă sosind.

– Bună ziua – i-am zâmbit –, ne-ați putea spune cum ajungem la cămin?

– Da, sigur, cred că pe-acolo. Ieșiți în șosea și mai întrebați.

– Dacă nu e prea mare deranjul, ne-ați putea însoți? Nu suntem de-aici și trebuie să-l duc înapoi pe vărul meu înainte de două.

Bread a schițat un zâmbet afectuos și ea l-a acceptat, amabilă și nevinovată.

– Vărul dumneavoastră nu vorbește?

– Nu. Îl cheamă Bread.

Ea a rămas tăcută, fără să spună cum o cheamă. Bread a luat-o de mână și a privit-o în ochi.

– Întotdeauna mi-a plăcut să mi se spună Sonia... E ca un copil mare, nu-i așa?

S-a uitat la mine.

– Da, pentru mine e ca un tată și un fiu la un loc.

– Are cămașa scoasă din pantaloni. Trebuie să avem grijă cum stau hainele pe noi.

I se adresase lui Bread, ca să înțeleagă că despre el este vorba. I-am băgat cămașa în pantaloni și el a luat-o de mână pe mătușa Lys ca un copil ascultător care ar urma-o peste tot, fără să crâcnească. Am vorbit despre vreme și despre faptul că oamenii se obișnuiseră să nu mai aibă încredere în nimic.

– Pe vremea mea nu era așa. Te puteai baza chiar și pe un necunoscut. Eu nu vreau să-mi pierd bunele obiceiuri, de aceea vă însoțesc. Poate ar trebui să fiu mai prudentă.

Privirea ei inocentă s-a cufundat din nou în ochii mei.

– Nu aveți motive de neîncredere. Dacă-mi permiteți, aș putea să vă invit

la masă, pentru a mă revanșa. E o zi veselă și știu un loc liniștit în centru.

Ea a rămas tăcută și și-a ascuns tăcerea de noi, până când am ajuns la cămin. Acolo ne-am luat rămas bun de la Bread.

– Ce păcat că nu poate veni cu noi la masă. E un copil foarte cald.

– Mi-e teamă că nu se poate, a intervenit supraveghetoria. Sunt regulile centrului, știți dumneavoastră.

Se întoarse spre mine.

– Da, știm. Nu vă faceți probleme.

I-am însoțit până în salon, pentru a-mi lua rămas-bun și a-mi confirma următoarea vizită. Mătușa Lys a preferat să aștepte la intrare, lângă supraveghetorie, ca și cum ar fi însoțit un necunoscut, doar pentru a face o plimbare, până într-un loc în care ea nu obișnuiește să meargă. Bread a sărutat-o pe obraji și ea a zâmbit cu duioșie.

– Sper să ne vedem în curând, băiete.

Am salutat-o pe mătușa Lys, oarecum în pripă, temându-mă că va pleca pur și simplu. La urma urmelor, în acel moment, eram un necunoscut pentru ea.

– Mă întorc luni. Să nu uiți că avem ora de recuperare și încă un joc de jucat.

Bread își clătină jucăuș capul, ca și cum ar fi fost un ciocan lovind aerul. Îi plăcea ideea jocurilor și începu imediat să danseze, ajungând chiar să ne întoarcem amândoi cu spatele, la un moment dat, mergând în direcții opuse și privind înapoi, din când în când. El se duse înăuntru, eu afară. Mătușa Lys era tot în picioare, la intrare, admirând dimineața prin geamul ușii.

– Aici sunt. Aveți grijă, când intră cineva, vă poate lovi cu ușa.

Dimineața era la fel de superbă. Părinți plimbându-se cu copii zburdalnici, ca fluturii printre flori. Câțiva oameni singuratici, căutând o fâșie de liniște într-un ocean agitat de emoțiile lor și de zbaterea din jur. Într-al meu, cuvinte alese, fugindu-mi de pe buze s-o țină alături pe mătușa Lys, care se simțea bine, deocamdată, lângă acel străin.

– Melvin e un nume frumos. Pare numele unui spiriduș magician.

Există un spațiu între un om și altul, la fel cum există un spațiu între un om și toți ceilalți. Sunt spații care se umplu treptat și nu întotdeauna cu aceeași substanță. Există oameni pe care nu-i interesează asta și alții care nu știu că există, dar spațiile acestea se revarsă, cu tot ceea ce-ai lăsat în ele în ultimul moment împărtășit cu o anumită persoană. Și nu se știe niciodată care va fi ultimul moment. Ultimul dintre toate. Eu am grijă de fiecare, ca și cum ar fi ultimul și le-aș colecționa pentru a putea alege un final. Totuși, există clipe în care cred că toate spațiile acestor ultime momente se varsă în mine, precum cerneala unei călimări răsturnate pe un desen, și mă umplu de confuzie și de ștersături.

Ne-am așezat pe o bancă, să ne odihnim după plimbare, și-am văzut trecând o bicicletă de-al cărei ghidon atârna o pungă cu trei pâini. Soarele se reflecta în ochelarii de soare ai biciclistului, iar mătușa Lys a închis ochii, pentru câteva clipe. Între timp, m-am lăsat în voia obiceiului de a-mi mușca buzele, pe furiș, și de-a rămâne din nou cu privirea pierdută într-un punct oarecare, din apropiere.

ROATA

În prima zi în care s-au emis biletele de loterie, mama a cumpărat un formular pe care l-am completat amândouă. A fost prima zi a unei perioade în care, în fiecare săptămână, îndeplineam ritualul de a coborî după bilet, cu o zi înainte, pentru a-l completa împreună și a-l duce miercurea la agenție în vederea tragerii la sorți din seara respectivă. Glumeam, dar mai importantă decât câștigul era speranța pe care o puneam în ritual și într-un viitor pe care-l știam de neatins. În realitate, dac-am fi câștigat, ne-am fi permis doar să jucăm în continuare, pentru că sumele acelea n-ar fi ajuns pentru mai mult. Crești, iar unul dintre lucrurile pe care le pierzi sunt trăirile care întrețineau speranța, uneori departe de ochii tuturor. Acum fiecare pas înseamnă să ștergi un număr, pentru că n-ai de ales, și cel mai mare premiu pe care-l aștepti este ca numărul tău să treacă neobservat, astfel încât să poți juca în continuare și nimeni să nu fie atent la tine, nici să nu dea norocul peste tine. Pentru că e singurul mod în care poți să pășești în continuare sau să-ți faci un loc al tău. N-am putut merge la universitate și, ca un joc în care arunci zarurile pentru a mai avansa niște căsuțe, am început să lucrez, având în minte scopul și speranța de a-mi face propriul cămin. Am fost cu mama la birourile firmei de construcții și, câteva zile, mi s-a părut că făceam ceva mai mult decât să joc la loterie pentru că m-am simțit mică și, mai ales, nesigură. E adevărat că aveam nevoie de o mașină mai mică pentru a mă mișca prin oraș. Pare incredibil că, în mintea mea, aveam de ales între aceste două lucruri: mașina sau casa. Prin orice față a prismeii aș fi privit, cumpărarea unei case mi se părea un scop atât de greu de atins încât, atunci când ne-au informat în legătură cu toate detaliile, inclusiv ratele lunare și scadența, sufletul și tot ce aveam prin buzunare și prin geantă s-au făcut mici cât un purice, au dispărut și m-au lăsat pustie. Mama a dat avansul pentru micul meu apartament, fără să stea o clipă pe gânduri. *Chiar crezi că o să-l pot plăti? Doar în primii trei ani mi se cer mai mulți bani decât o să pot câștiga în următorii zece.* Era un avans și puteam renunța, dar n-am făcut-o. Mi-am pus un vâl pe ochi, fără de care n-aș fi putut înainta, și am tăiat din calendar,

treptat, zile și numere, plătind cu mare greutate ratele, acumulând datorii față de membrii familiei, pe care le-am mai micșorat, cu timpul, odată cu fiecare pas al găștei pe tabla de joc. Numai că numerele, mamă, câteodată se șterg, alteori apar când arunci zarurile și uneori te duc înapoi la căsuța de start, pentru a începe din nou. Ca să pot ține apartamentul, am căutat ceva de lucru vinerea și sâmbăta după-masa. De aceea nu te pot vizita cât de des aş vrea. Când vorbesc cu tine la telefon, nu dau semne de disperare, pentru că înveți și să ții lucrurile sub control, cu orice preț. Observ însă, zi după zi, că sunt îmbibată de niște sentimente ce par o grăsime care mă face să mă simt murdară, oricât m-aș spăla sau aş face baie. Și totul se-ntâmplă pentru că numărul meu n-a trecut neobservat în partida asta și amețesc, din cauza zarurilor, în fiecare an. Când semnezi că vei putea plăti pentru casă cu jumătate din salariul tău, nu semnezi că peste un an lumea va intra în război și în crize care-ți vor scumpi ipoteca și traiul zilnic până când depășești câștigul pe o lună. Speranța e un lucru pe care nevoia de a supraviețui îl face țândări și îl expediază într-un trecut foarte îndepărtat, de neatins, de parc-ar fi cenușă împrăștiată pretutindeni. Duminica aceasta vine mama la masă și-am pregătit ceva ușor pentru că e deja în vârstă și e obosită, iar eu încerc să am o alimentație echilibrată care să mă ajute să cred că pot tăia în continuare numere, pentru a avansa câteva căsuțe și a trece din nou neobservată. Marile mele aspirații sunt să păstrez căminul nostru pentru totdeauna și să mă bucur de momente încărcate de intensitate. Julio insistă să ne căsătorim, dar e imposibil. Nu am putea s-o facem nici legați la ochi. E o idee care s-a făcut fărâme, odată cu speranța care ne-a mai rămas. Iar ele sunt acolo, așteptând să avem timp să le lipim și s-o facem să fie iar întreagă. Ca atâtea alte idei.

PRIETENA MEA

Să începem prin a spune lucrurilor pe nume. De când eram copil n-am vrut niciodată să le spun tată sau mamă părinților mei. Mi se părea că sună banal și preferam să fiu diferită de ceilalți. Iar a le da nume oarecum asemănătoare era la fel sau mai rău decât să le spun așa cum le spuneau aproape toți copiii părinților. Unii copii moderni își strigă părinții pe nume, ca și cum le-ar fi mai degrabă prieteni decât părinți. Așa mi-a venit o idee care mi-a rămas în minte în toți acești ani. Le-aș fi putut spune Carlos și Teresa, dar am vrut să le dau nume de-ale mele. Tatei i-am spus Berni, pentru că niciodată n-a vrut să-mi aducă un Saint-Bernard. Nu voia câini în casă, și cu atât mai puțin unul atât de mare, pentru care era necesar să cumperi nu știu câte kilograme de carne pe săptămână, printre altele. Berni e numele pe care i l-aș fi pus. N-am avut niciodată câine, din cauza diferitelor circumstanțe ale vieții care, într-un final, îi dau dreptate lui Berni. Era un om inteligent și devotat nouă, mie și lui Azul, așa i-am spus mamei. I-am ales numele ăsta pentru că-i plăcea mult albastrul și apoi am aflat că titlul cântecului pe care-l adora și pe care-l ascultam întruna era *Mammy Blue*. Atunci nu știam engleză, bineînțeles, însă viața confirmă întotdeauna când cineva are dreptate. Mai mult decât viața, timpul. E un element straniu și schimbă întotdeauna totul, punând lucrurile la locul lor. Azi sunt aici, în căminul acesta, totul s-a dus și mă aflu în zona de așteptare la care te obligă povara anilor. Îmi aduce aminte de așteptarea din sălile din fața cabinetelor medicale, când merg la control. În fine, toți știm cum e sala de așteptare a unui cabinet, însă fiecare o trăiește în felul său. Eu încercam mereu să-mi duc o carte de citit. Așa nu trebuia să-mi concentrez atenția asupra cuiva sau a ceva, nici să rătăcesc cu privirea prin toate colțurile, până dădeam de acel ceva. Acum vederea nu mă mai ajută să citesc prea mult timp și cu atât mai puțin să mă concentrez asupra unei forme.

Când spun că totul s-a dus, mă refer la planurile pe care ni le facem fiecare, de când rațiunea începe să pună stăpânire pe noi. Planuri, dorințe fierbinți; în fine, tot ceea ce ne face să ne împlinim, într-o oarecare măsură. Cel

puțin pe cei care au un anumit neastâmpăr, nu ca Berni. Adevărul e că mi-ar fi plăcut să-i semăn ceva mai mult în privința asta. Se mulțumea cu puțin, era un om muncitor, liniștit și nu se agita chiar dacă veneam cu o notă de patru de la școală. Îmi făcea reproșuri pentru note, dar o spunea ca și cum ar fi vorbit despre un subiect oarecare cu o persoană de vârsta lui. Mi-ar fi plăcut să moștenez o parte din calmul pe care și-l păstra în fiecare moment, măcar pentru anumite situații din viața mea. Am avut o profesoară de istorie atât de convinsă de lipsa mea de integrare încât se folosea de tot felul de pretexte, în timpul orei, pentru a mă face să lucrez cu alții sau să vorbesc în public. Am știut întotdeauna că era un om bun, însă, într-o zi, a vrut să mă scoată în față, cu o altă elevă, pentru a iniția o dezbatere despre nu mai știu ce, iar eu m-am ridicat în picioare și-am început să strig, aruncându-i insulte care știam că o răneau; m-am dus lângă ea, ieșindu-mi din fire, fără să știu bine de ce, și mi-am apropiat fața de-a ei, în timp ce ea încerca să păstreze o expresie calmă. O luaseam razna și cred că era foarte speriată, cu mine atât de aproape, gesticulând. Am predat mai mult de patruzeci de ani și știu că astfel de situații pot speria destul de tare pe cineva. Iar ea era o persoană fragilă, dar a rămas în picioare, neștiind dacă să mă ia de braț și să mă scoată din clasă sau nu. Au intervenit câțiva colegi și m-au ținut pe loc, iar ea m-a scos afară, în cele din urmă. Dacă ar fi fost Berni, nimic de felul acesta nu s-ar fi întâmplat. Îmi aduc aminte acum, pentru că am văzut-o plângând mai târziu, pe furiș, în toaleta școlii. M-a impresionat. Poate pentru că știam că reacționasem exagerat, deși am reușit să o fac să nu mai fie îngrijorată pentru mine. Povestea a ajuns la urechile lui Berni într-o formă cu mult atenuată. A aflat doar că am fost obraznică și că am fost dată afară de la oră. Azul a fost cea care l-a întrebat pe diriginte ce s-a întâmplat și a făcut efortul de-a merge să vorbească cu profesoara de istorie pentru a afla toate detaliile. Părinții de azi nu mai fac asta, dar Azul s-a dus până acolo, a ascultat-o, au vorbit și s-a scuzat în numele meu. A vorbit și cu mine, mult mai mult decât a vorbit Berni. Am ajuns la concluzia că trebuie să fiu și mai discretă în tot ceea ce făceam, dacă nu doream să afle ceilalți de existența mea. Și

nu doream să știe că exist. Cred că așa i-am evitat, treptat, pe toți, ca și cum ar fi stânci care se desprind, rostogolindu-se pe coasta pe care încerc s-o urc. N-a fost întotdeauna așa, înainte de-a o cunoaște pe prietena mea, cea care m-a însoțit în fiecare moment, vorbeam cu Berni și cu Azul, schimbam câte-o vorbă cu ceilalți copii și cu alte persoane de la școală: elevi, profesori, supraveghetori. Dar toți, puțin câte puțin, m-au dezamăgit. Nu le-o reproșez, știu că unii au făcut-o fără a fi conștienți de asta, deși alții au făcut-o intenționat, urmărind să mă păcălească, să-și atingă propriul interes sau să se amuze. Atâta doar că, la final, cea rănită, cea dezamăgită eram întotdeauna eu și nu avea sens să aștept să-mi vindece ceilalți rănilile, pentru că n-au făcut-o niciodată. După ce i-am auzit de multe ori pe Berni și pe Azul vorbind singuri cu voce tare, după câte-o ceartă între ei, am încercat, într-o zi, să am un dialog interior cu mine însămi și tocmai atunci am întâlnit-o pe prietena mea. Aveam unele lucruri în comun, iar în alte privințe eram diferite. La început am fost un pic neîncrezătoare, dar, cum totul se întâmpla în mine, mă ispitea necunoscutul. Cu anii, prietenia asta s-a consolidat treptat, în ciuda diferențelor de păreri, a schimbărilor de dispoziție și a tăcerilor noastre. Cert e că am trecut prin toate împreună, inclusiv prin zilele din acest cămin care, știm, sunt ultimele noastre zile. Acum e o vreme a așteptării, în care îngrijitorii încearcă să ne facă să ne simțim bine, vorbindu-ne ca și cum am fi copii sau n-am pricepe și crezând că ei pricep, când, de fapt, se află doar într-o căutare interioară și abia dacă pot înțelege că peisajele se pot aprecia numai de la distanță, nu atunci când faci parte din ele. Nu e posibil să fii și autor, și personaj în același timp. Nu discut în contradictoriu cu ei, n-am făcut-o niciodată. Dorința de-a avea dreptate se pierde cu vârsta, din fericire. N-am vrut niciodată să am dreptate și cu atât mai puțin acum. Las lucrurile să curgă și încerc să-mi găsesc locul, în tăcere, fără a fi observată. Așa cum am făcut întotdeauna.

La universitate, exista un student interesat de mine. Cred că a fost persoana care aproape că a ajuns să mă cunoască. Îmi plăcea felul lui de a fi. Nu s-a apropiat așa cum au încercat unii și nici n-a plecat ca alții. Câțiva studenți,

coordonați de un grup de profesori, lucrau la o revistă pe care o distribuiau în universitate. Nu știam prea multe despre ea, atunci când Mario m-a abordat pe coridor cu mai multe exemplare sub braț.

– Știu că te grăbești, că nu este cel mai bun moment și că nu te interesează ziarul nostru, mi-a declarat, calm.

Ziarul, așa cum a denumit el fotocopiile acelea îndoite și capsate, pe care le subvenționa, parțial, universitatea, costa douăzeci și cinci de pesete. O biată monedă, nu era o cheltuială mare. Se numea *EcoSímia*, un joc de cuvinte destul de nefericit.

– E ciudat că există inițiative literare într-o facultate de economie.

– Ei, costă douăzeci și cinci de pesete fiecare, nu-i chiar atât de ciudat, nu?

Am schițat un zâmbet la auzul comentariului, iar el mi-a făcut cadou un exemplar. I-am atras atenția că va trebui să-l plătească din buzunarul lui.

– Foarte probabil, a răspuns.

– Știi că nu ne vom mai vedea, nu-i așa?

– E posibil să ne vedem pe coridoare, chiar dacă probabilitățile sunt mici, a glumit.

Ca o bună economistă, am acceptat exemplarul gratuit și l-am salutat. Și-a luat și el rămas-bun, spunând „La revedere“, și a continuat cu vânzarea prin universitate. Privirile noastre abia dacă s-au mai intersectat uneori, ne-am dat câteva întâlniri în care ne-am plimbat și-am povestit ca niște prieteni din școala primară care încă nu știu ce diferențe există între sexe, chiar și cuvântul sex, în sine, le sună în cap cumva sec. Prietenei mele i l-am prezentat ca Doggy, pentru că mi se părea a fi ca un cățeluș nevinovat și poznaș. Nu ne-am fi potrivit niciodată ca iubiți și părea că nici el nu-și dorea asta, deși dădea semne de apropiere, când povesteam, încercând să afle lucruri noi despre mine, ca și cum ar fi descoperit o lume nouă. Oamenii îl plăceau, dar se simțea singur. Probabil așa cum mă simt eu chiar acum. Deși m-am obișnuit să nu dau atenție acestui sentiment, prietena mea știe. Amândouă ne aducem aminte

de Doggy cu mult drag și mai păstrăm într-o cutie niște numere din *EcoSímia*. Nu ne gândim la realități inexistente pentru că gândurile acestea nu duc nicăieri și cu atât mai puțin acum. Ne integrăm în peisaj, tăcute, trecând neobservate și încercând ca nimeni să nu-și oprească atenția asupra mea.

N-am vorbit niciodată cu voce tare, cu prietena mea, în fața cuiva. De la o anumită vârstă, mă mai trezeam vorbind cu voce tare, dar, la fel ca Berni și Azul, se întâmplă adesea ca oamenii să vorbească așa cu ei înșiși. Dacă ești întrebat, e suficient să spui că nu era important, că gândeai cu voce tare, nimic mai mult. Dar oamenii întreabă puțin, de obicei, cu atât mai puțin cu cât ești mai în vârstă. Dacă m-ar întreba cineva, iscodindu-mă într-adevăr, ar fi surprins. Dar nu e interesant pentru un străin. Mă refer la lucrurile pe care le purtăm înăuntru. Cred că fiecare ți ajung ale sale și acesta e un bun argument ca să nu se deranjeze pentru ceilalți. E bine ca oamenii să nu trezească un interes exagerat. Pe mine, cel puțin, nu m-au prea interesat niciodată. Doggy era un om simplu și binevoitor și sunt curioasă ce s-o fi ales de el, după atâția ani. Berni a murit de cancer. Într-o noapte de Crăciun, a trebuit să-l ducem urgent la spital pentru că se simțea foarte rău. Azul s-a speriat de-a binelea, avea și motive. I-au făcut niște analize și l-au internat imediat. A stat acolo aproape șase luni, în fiecare zi tot mai slab și mai tras la față. La început, îi făcea plăcere să ne vadă și ne cerea cărți să citească, părea liniștit și se lăsa îngrijit. Pe măsură ce treceau zilele, vorbea și mânca mai puțin, iar privirea i se stingea. În iunie a murit. A ieșit din casă într-o noapte de Crăciun și nu s-a mai întors. Un paradox al timpului sau al vieții, care întotdeauna îi dă la o parte tocmai pe cei pe care ar trebui cel mai mult să-i păstreze. Dar așa e, pierzi ceea ce ai într-o străfulgerare, oricât te-ai agăța, oricât te-ai ruga sau ți-ai dori, oricât de bune sau rele ți-ar fi gândurile și oricât ai lupta sau ai insista. Posesia, de orice fel, e inutilă. În fond, teama ne face să posedăm lucruri și persoane, pentru că ne aduc o anumită stabilitate. E un subiect despre care am vorbit cu prietena mea, în acest loc. Nici Azul, nici Berni nu mai sunt, și nimic din ceea ce-i înconjura n-a rezistat timpului, cu excepția mea, fika lor. Există amintiri și lucruri, dar nu

știu dacă mai contează. La cămin este o femeie mai tânără decât mine, pe care au internat-o pe motiv de demență senilă. Avea momentele ei de luciditate, însă tot de demență suferea. Mama ei încă trăia când au internat-o, dar a murit acum câțiva ani. Fiica n-a putut să asiste la înmormântare și nimeni nu știe precis dacă și-a dat seama de deces și de ce înseamnă asta, însă, uneori, o înecă plânsul. Nu mai vorbește și suspină, ca și cum i-ar fi luat cineva păpușa și îi e teamă să-l părăscă pe făptaș. Nu știu de ce-mi zâmbește mereu când ne vedem. Și prietena mea zâmbește, pe furiș. Doar cu ea am vorbit despre moartea lui Berni. Era inutil să le spun ceva altor oameni. Cred că nici Azul nu voia să vorbească prea mult, dorea doar să treacă timpul și să ne obișnuim amândouă cu noua situație, ca și cum viața ar fi fost mereu așa, fără Berni. Am trăit mulți ani împreună, amândouă. Prietenei mele i se părea ciudat că cineva poate trăi cu o altă persoană, adultă, încă de la naștere. Adevărul e că îmi beam cafeaua și mă uitam la știri cu cea care îmi schimbase scutecele, dar Azul era o persoană afabilă și îmi plăcea viața alături de ea. Dacă stau să mă gândesc, timpul este crud pentru că mi-a permis să trăiesc toți acești ani în aceeași casă, de când Berni și Azul îmi făceau toate mofturile și-mi dădeau să mănânc, până când eu și prietena mea ne-am trezit singure în camerele acelea, cu toate amintirile năpădindu-ne la unison. Totuși, ne-am simțit bine. Acum suntem mai în vârstă și a fost mai bine să venim la cămin. Aici ne îngrijesc și se ocupă de noi așa cum n-o mai pot face nici măcar eu însămi. Poposește pe-aici o fată care-mi amintește de Doggy. De când m-a întrebat de ce nu citesc, de vreme ce îmi place atât de mult, și i-am spus că nu mai pot citi pentru că nu mă mai ajută privirea, își face uneori timp să ia câte-o carte și să-mi citească. Nu e plătită pentru asta, nici nu intră în obligațiile ei sau în orarul de lucru, e suficient că i se dă voie să vină. Doggy a trebuit și el să plătească din buzunar exemplarul meu din *EcoSímia*. N-am făcut niciodată ceva asemănător pentru cineva, așa că nici nu pot să-i reproșez celui care n-o face. Cred totuși că, în toată povestea asta, ceva e montat anapoda. Dar a vorbi despre lucrurile astea la vârsta mea provoacă doar amărăciune. Mă simt bine așa și-mi place când vine să-mi

citească din cărțile mele. Într-o zi, am întrebat-o dacă pot să-i spun Azul.

– De unde vine numele ăsta?

– Așa o cheamă pe mama.

– Dar, după fișa ta, se numea Teresa și e decedată de câțiva ani.

– E adevărat, toți îi spuneau Teresa, dar prietena mea și cu mine i-am spus întotdeauna Azul. Azul e mai frumos, i-am răspuns.

– Da, într-adevăr, e mai frumos.

Azul a rămas pe gânduri. La fel ca Doggy, era o persoană introvertită. Amândoi trăiau intens și le plăcea să perceapă în detaliu, cu minuțiozitate, mișcările din jur. Ar fi fost un cuplu reușit. Dacă ar fi fost ca Azul, Doggy și cu mine am fi fost un cuplu fericit. Sau am fi sfârșit prin a ne certa și a vorbi singuri cu voce tare, fiecare pentru sine, ca și cum celălalt ar fi alături. Așa, însă, am economisit timp, căci fiecare suntem acum la locul lui. Deși n-am mai auzit nimic despre el, de la absolvire. Când o ascult citind pe Azul, sunt momente în care mă detașez și-o văd vorbind singură, citind cuvinte scrise chiar de ea. Așa vede lucrurile și prietena mea. Știm că lecturile ei, atitudinea ei afabilă și condescendentă și felul în care zâmbește nu vor rezista multă vreme. Nimeni nu ne va anunța la timp. Într-o zi, lucrurile vor sta altfel și, din nou, va trebui să ne adaptăm și să ne continuăm drumul.

Moartea lui Berni a prins-o nepregătită pe Azul. Deși l-a văzut cum se stinge încet pe patul de spital, cred că i se părea că vor depăși momentul. Fie era așa, fie nu-și dădea seama de gravitatea situației. Așa se întâmplă, uneori, iar când devii conștient și vrei să-ți iei rămas bun, cum ți-ar plăcea, e târziu și Berni e înmormântat de câteva săptămâni, oricât ar încerca toate semnele din casă să te facă să crezi contrariul. Nu dispunem întotdeauna de răgazul pe care-l credem necesar. Azul era o luptătoare, cu toate că în ultimii ani se plângea deja de oboseală și se împăcase cu gândul. Adică nu mai încerca să depășească oboseala aceea, știa că nu mai putea lupta împotriva ei și lăsa timpul să curgă, pur și simplu. Cam cum sunt și eu acum. Știu că prietena mea e lângă mine, deși, câteodată, n-o simt. Și mă străduiesc. E ca și cum m-aș

Închide, pe întuneric, în cameră și-aș face toate eforturile din lume pentru a o percepe aproape. Dar e în zadar. Nu reușesc decât să fiu și mai singură. Nu-i reproșez nimic. A îmbătrânit. Nu e la fel de șubredă ca mulți din cei de-aici, dar a îmbătrânit. Sunt sigură că și ei i se întâmplă la fel ca mie. Sunt alături de ea, dar poate nu-și dă seama. Așa i se întâmpla lui Azul care, deși știa că Berni și cu mine eram lângă ea, tot se simțea singură. În fond, realitatea e aparentă. E atât de aparentă încât nici nu se poate spune c-ar fi ceva real. Dar, dacă încep să divaghez despre realitate, iar mă pierd. Asta nu-i bine. Azul a murit și gata. Și n-am mai putut să-mi caut refugiul în spatele altcuiva, așa că toate decesele au avut loc brusc, odată cu al ei. Cu fiecare telefon pe care trebuia să-l dau, cu fiecare hârtie pe care o semnam și cu fiecare mulțumesc pe care-l spuneam unei rude, unui prieten sau unui cunoscut pentru că a venit. Cu fiecare minut al timpului, de când am reușit să rămân singură în taxi, întorcându-mă acasă. *Se pare că o să plouă*, spunea taximetristul. În loc să-i răspund, îmi aminteam ploaia de săruturi a lui Azul. Berni o săruta pe ceafă, când ea stătea jos, iar ea începuse să-i sărute pe bebeluși, pe gât, ca să primească-n dar zâmbetul lor. Totul pare mereu atât de nevinovat.

Speram să vină Azul azi, nu știu de ce. Aveam chef să-i ascult vocea citindu-mi. Prietena mea are dreptate, simțeam nevoia de-a asculta cuvinte care nu erau ale mele. De a asculta o poveste care să nu fie a mea, nici a prietenei mele. Azi plouă, iar prietena mea adoră ploaia. De dragul ei, am ieși la o plimbare. Noroc că nu ne lasă să ieșim pe vremea asta, pentru că nu-mi place s-o văd. Îmi place mirosul de umezeală, dar nu-mi place să văd cum plouă. Și în această privință suntem diferite. S-a dus în mod cert la fereastră și se va întoarce peste câteva clipe. Va fi în curând ora cinei, așa că trebuie să termin. Azul vine mâine la orele de recreere și lucru manual. Nu sunt ore, dar eu așa le spun. Mă fac să mă simt copil. Prietena mea e foarte amuzantă. Azul e foarte șireată, de multe ori ne pune să ne mișcăm pentru a ne face mușchii să lucreze, lucruri de genul ăsta, dar ni le prezintă ca și cum ar fi o simplă distracție. Totul e foarte nevinovat. Prietena mea și cu mine încercăm să nu simțim

oboseala. Nu vrem să pățim ca Azul în ultimele ei zile. Ne purtăm în fiecare zi la fel, suntem liniștite și lăsăm să treacă timpul, fără să ne afecteze lumea prea tare. Singura diferență e că nu ne asaltează frământări, nici curiozități. Încercăm să descoperim ceva, în fiecare zi, care s-o facă diferită de celelalte, deși, pentru asta, trebuie să ne uităm îndelung la felul în care sunt așezate unele pietricele în iarba din grădină sau să pipăim o nouă textură a unei porțiuni de perete sau să ascultăm sunete și să ne imaginăm povești cu ele. Dacă facem așa, zilele se disting cu claritate unele de altele. Am făcut deja asta cu oamenii, iar cu zilele funcționează la fel. Ne distrage atenția de la timp.

CLAR DE LUNĂ

Dacăș fi putut alege, aș fi ales. Așa spun toți. În fond, mereu am putut alege și n-am făcut-o; n-am făcut-o sau am ales să continuăm să fim așa cum eram. Iar când n-ai de ales vezi clar că, în fond, ai fi putut s-o faci înainte de a ajunge în punctul în care te afli. La urma urmei, totul se reduce la temeri (nu e niciodată doar una). Temerile sunt cele care ne poartă peste tot pe potecile vieții, nu deciziile noastre. Iar din temeri nu iese nimic bun. M-aș putea gândi la asta, la ce înseamnă bun, dar chiar că am luat o hotărâre: să nu mai gândesc. A fost o hotărâre sau o altă temere? Nu, nu vreau să gândesc. Acum am timp și, când ai timp, mă întreb, de ce să-l investești gândind? Partea cu investitul mi-a scăpat și ea. Timpul nu se investește, doar se dedică. Atunci când ai timp, oricât de puțin, îl dedici imediat unui lucru. Am puțin timp și, câteodată, nici măcar nu-l dedic vreunui lucru. Îl las să-și urmeze calea și să curgă precum râurile. Râurile duc totul spre mare, iar marea e plină de toate lucrurile astea, pe lângă ale ei. De aceea voiam să merg la plajă, cândva, pentru că e singurul loc în care marea aduce câte ceva înapoi. Uneori sunt cadavre, meduze, lucruri fără sens sau care trec neobservate. Sunt și mulți morți care trec neobservați și meduze și lucruri și sensuri. Dar deja gândesc și nu vreau să gândesc, nici să aleg, nici să curg. Însă vreau să stau în continuare ghemuită în colțul acesta. Nu știu dacă mi-e dor de tine. Dar e totuna. Nu ești aici și gata. Am făcut rost de un carton. Nu e un carton nou, dar e bun să-l pui sub tine ca să nu-ți fie frig stând jos. Îmi place mai mult așa. Întotdeauna dai peste ceva pentru a nu simți frigul. Și dacă nu, ce mai contează. N-avem de ales. Nu găsești, și asta e. Încerc să-mi dibuiesc un colț al meu și să nu gândesc. E un carton de la un ambalaj de lapte. Nu e foarte mare, dar e suficient. Nu cer mult. Era în containerele de la supermarket. Aproape întotdeauna găsești ceva acolo. „Aproape” e tot ceva fără sens. Se referă la un lucru care nu ajunge să fie ceva și e la jumătatea drumului între a fi și a nu fi. Ceva atât de nedefinit și atât de concret ca o sticlă pe jumătate goală și, în același timp, pe jumătate plină. Este, dar, totodată, nu ajunge să fie. Când eram mică nu ajungeam la zahăr și îmi

doream asta pentru a mânca pe ascuns. Mama îl ținea pe raftul de sus al dulapului. M-aș întreba unde e acum mama, dacă n-ar fi hotărârea mea de a nu mă gândi. Cartonul era un pic umed. Nu prea tare, acum cred că s-a uscat. Simți când te așezi, dar te obișnuiești imediat și apoi nici nu te mai gândești. Doar când îți aduci aminte că era umed. Lucrurile există doar când te gândești la ele sau când ți le amintești, dacă nu faci asta lucrurile există sau rămân la jumătatea drumului. Așa este. Eu prefer să nu existe, să nu le dau importanță și să le las în neființă. Aș prefera să nu fiu nici eu. Mă simt bine hoinărind pe străzi, fie că-i frig, fie că e cald. În fiecare săptămână, corpul mă doare mai tare, iar foamea e într-adevăr cumplită în unele zile. Alteori e mai bine. Dacă stai să te gândești, există întotdeauna ceva care o duce mai rău, nu-i așa? Vreau să spun că port hainele astea de luni și ani de zile și totuși sunt oameni care n-au haine. Fiecare avem câte ceva și aproape întotdeauna e ceva ce-am ales, ne place sau nu. Poate n-avem curajul să luăm hotărârea potrivită sau luăm o decizie greșită sau, poate, facem un pariu și nu câștigăm. Sunt atâtea probabilități. Azi, Lis are un carton – mic, e drept – și mă ferește un pic de pământul rece. Samu n-a avut noaptea trecută și abia a putut dormi. Mi-a povestit când ne-am întâlnit la containerele de la supermarket. Fața îi arăta la fel ca întotdeauna, nici mai bună, nici mai rea. Cred că, dacă nu ne trage ceva o bătaie, ducem cu noi aceeași față îmbătrânită, ridată și murdară de fiecare zi. Sunt zile mai bune și zile mai proaste, dar fața rămâne la fel. Aș fi putut alege să-mi păstrez casa, locul de muncă, viața mea liniștită și sărăcăcioasă. Nu-mi place să-mi amintesc de copilărie pentru că mă face să fiu posomorâtă și parcă mă fac mai mică. Prefer să nu aleg, să nu gândesc și să încerc doar să supraviețuiesc, în fiecare zi, să simt la fel soarele și ploaia, durerea corpului și veselia zâmbetului meu. Fiecare zi e o altă lume și Lis nu așteaptă nimic pentru că nu-i nimic de așteptat. Vrea doar să găsească ceva de mâncare, să poată dormi în liniște noaptea, să nu deranjeze pe nimeni și să se țină deoparte. Să-i văd pe Samu și pe prietenii pe care-i am pe undeva și pe care nu știu dacă o să-i revăd, ce să mai vorbim dacă am habar când sau unde. Viața mi se pare mai

lungă așa, mai elementară și mai potolită. E o alegere. La fel de bună ca oricare alta, nu? Mi-e dor de tine și singurul lucru pe care-l pot face e să mă odihnesc, să-nchid ochii și să-ncerc să dorm, ghemuită și chircită. E liniște în jur. Dacă ar veni cineva acum, ar putea face cu mine ce vrea. M-aș lupta, sigur, dar ar fi totuna. Știu c-ar câștiga. Așa au făcut cu Mili și nu mai e aici. Mi se pare mai frumos să-mi imaginez că și-a luat bocceluța și s-a dus și s-a tot dus și încă mai cutreieră lumea, povestindu-și viața. Mili avea multe povești, nu știai niciodată dacă erau adevărate sau nu. Era distractiv, ne plăcea s-o ascultăm. Câteodată îi mai tăiam vorba pentru că devenea pisăloagă, plângea îndelung din nimic sau era foarte tristă și vorbea tot timpul. Era destul să vadă un chip care-i aducea aminte de ceva sau care-i atrăgea atenția. Ni se întâmplă tuturor asta, zărim chipuri și vedem dincolo de ele. Cred că de multe ori sunt amintirile, temerile și frământările noastre. Ni se pare că s-au dus, dar sunt încă acolo. Credem că au dispărut, dar neliniștea e ca o pată îndărătnică, nu iese nicicum. Atâta doar că e reconfortant să nu le avem, pentru că viața e mai ușoară fără ele. Dar oamenii mai murdari ca noi... rar. Dacă vrei într-adevăr să vezi pete, uită-te la ale noastre, astea sunt, frământările, la fel ca temerile și ca amintirile. Îmi plăcea s-o văd pe Mili, era plină de viață și încă e așa pentru mine. Dar, cum spuneam, nu putem spera să ne revedem, așa că ne jucăm de-a întâlnirile. Știm prin ce locuri stăm și pe unde umblăm, astfel încât ne putem căuta. Nimic mai mult. Îmi plac îndeosebi colțurile astea întunecate, când vine vremea să dorm. Sunt mai bune decât zona bancomatelor sau a gurilor de metrou. Acolo e mai multă lumină și trece mai multă lume. Și-ți pot face în orice moment ce vor ei. Prefer ascunzătorile astea, nimeni nu te vede, dacă nu te caută sau dacă nu dă peste tine din întâmplare, dorm liniștită de parcă n-ar mai exista nici o altă lume în afară de-a mea, de visele mele în timp ce dorm. Nu mi le amintesc niciodată. Mili, însă, le ține minte sau și le imaginează ca să aibă de povestit ceva care să nu facă parte din viața noastră de fiecare zi, chiar dacă ea le povestește ca și cum așa ar sta lucrurile. Câteodată vine și rămâne tăcută, cu privirea în jos (aproape întotdeauna se uită așa, e în vârstă și merge

încovoiată), o întrebi cum a dormit și răspunde: „Of, of, Lis, am avut un vis tare ciudat și încă nu mi-a trecut. Mergeam în teniși pe un teren viran care nu se mai sfârșea; făceam asta pentru simpla plăcere de-a mă plimba într-un loc fără clădiri, fără trotuare și fără străzi care să te oblighe mereu să mergi într-o direcție concretă și într-un loc anume, doar pentru plăcerea de-a merge cât vreau și de-a mă putea mișca, în fiecare moment, în direcția pe care o vreau și de-a mă opri, dacă obosesc sau dacă vreau să mă opresc, pur și simplu; apoi pentru că, odată ce te trezești în mijlocul aceluia nimic, dacă nu vrei să mori acolo, trebuie să mergi în continuare, chiar dacă ți se rup papucii. Așa că, după ce m-am bucurat de libertate în plimbarea mea, încep să mă simt fără vlagă, îngrozită, ca un călător dintr-un avion care, în timpul zborului, e cuprins de panică și vrea să coboare. Și, în plin vis de libertate, mă asfixiez, simt niște mâini pe gât și mă gândesc, la început, că e aerul, dar mă apasă și-mi dau seama că gâtul mi se strânge și se încordează, iar aerul, care înainte mă mângâia, chiar cu duioșie, îmi lipsește, nu mai ajunge la mine, mă lasă singură și mă asfixiez. Am fost pe punctul de-a rămâne pe loc pentru că adormisem cu fularul înfășurat în jurul gâtului. Era foarte frig și nu puteam dormi“. A fost un cadou de la Samu, l-a găsit într-o noapte pe-o bancă. Ar fi putut să-l țină pentru el, dar i l-a făcut cadou lui Mili, o bătrânică necunoscută. Apoi n-a mai fost atât de necunoscută, dar în ziua aceea chiar așa era. Nu știi ce se va întâmpla în fiecare minut care trece. Suntem disprețuiți de toți, trezim tot felul de sentimente negative și porniri josnice, unele nici nu sunt ale noastre, dar alții le pun pe seama noastră; în loc să ne dea haine sau mâncare, ne dau ura și propriile lor mârșăvii și felul în care plâng, de mila lor și-a lumii pe care o construiesc. Mili e așa, își aduce aminte de visele ei, și le imaginează, fuge, o găsesc și gata. Ar fi fost totuna dacă ar fi fost diferită, pentru că ar fi găsit-o, așa cum mă vor găsi pe mine. Viața e mai scurtă și mai intensă, cu bune și rele. Alții aleg să prelungească totul. Ce mai contează. Prefer colțul ăsta întunecat, ghemuită pe cartonul meu. Mi-ar plăcea să și dorm. Întotdeauna ne dorim ceva, e atât de greu să nu-ți dorești ceva. Poate că asta e pedeapsa noastră: să ne dorim

mereu ceva și să nu putem alege să nu ni-l dorim. E mai bine să nu-ți dorești, chiar dacă provoacă insatisfacție, pentru că tocmai atunci obții ceea ce nu vrei. Deja e complicat să știi ce vrei, așa spune că e un vis de neatins, și nici la asta nu vreau să mă gândesc. În seara asta, de fapt, nu fac altceva decât să gândesc fără să vreau. Pentru a nu mă gândi, am nevoie să gândesc. A fi aici e o alegere de care nu-mi pare rău. Adevărul e că totul este mai ușor când alegi, și mai dureros, dar nu putem să ne desprindem de asta, purtăm cu toții durerea în noi, iar oamenii care aleg poartă cu ei mai multă durere decât oricare alții, chiar dacă par mai norocoși și dacă, într-adevăr, așa și sunt. Dacă am fi cât mai mult copii, în timp ce viața trece, în fiecare zi și la orice oră, ar fi mai multă frumusețe și totul ar fi mai coerent, de o coerență copilărească, mai adevărată. Să fi copil, înainte să te găsească și să se termine totul, în vreme ce tu crezi că atunci începe. Întotdeauna ne dorim să începem din nou. Înainte de a conștientiza sentimentele și înșelătoriile, fericirea sporadică și plânsetele risipite de mâhnire că nu am ajuns la timp. Timpul e aproape totul, fără el viața ar avea alt nume pentru că ar rămâne nemișcată, ca un film lent. Cum ar fi? Să fi fetiță, în afara timpului, fără amintirea a ceea ce-ai trăit după copilărie. Cum ar fi să fi mamă? De mult nu mă mai întreb. Adevărul e că nu mi-o mai doresc de mult. Cum aş putea avea acum grijă de un copil? Îi dau naștere într-o lume smintită și pierdută în care oamenii, când cresc, se degradează și se devorează. Uită de ei și se încălcesc într-o pânză care-i acoperă și-i cuprinde din ce în ce mai strâns, până când îi imobilizează; trăiesc așa, atât cât durează timpul, până ce pânza e năpădită de păianjeni. Îmi plac așa de mult copiii ăștia, încât nu vreau să-i aduc pe lume, nu vreau să trăiască în pânza asta de păianjen. Copiii ăștia, pe care nu-i am și nici nu-i voi avea. Pentru că știu ce e dragostea, îi iubesc destul de mult încât să-i las pe tărâmul de nicăieri dinăuntrul meu, unde-mi sunt visele și puținele doruri care-mi rămân, speranțele pe care le-am avut, fericirea pe care o caut, pacea interioară care mă vizitează din când în când și tot ceea ce, la urma urmei, sunt (cineva de care nimeni nu știe nimic). Un tărâm care nu e un tărâm, ci un colț, un biet ungher cufundat acum în întuneric, un

colț în care zorii de zi și amurgul sunt la fel, poate corpul cel mai plin de dureri sau mai odihnit, un colț de azi care se transformă, în pașii dimineții, pe străzile sărăcăcioase și abandonate, pe unde rătăcesc oamenii înveliți în pânzele lor, supraviețuind într-o închisoare ce devine tot mai strâmtă, cu timpul, și devorează memoria și facultățile mintale până când păianjenul va pune stăpânire pe ele și le va lăsa fără vlagă. Încearcă întotdeauna să mergi trecând neobservată (un sfat al lui Samu): nu ocupa centrul trotuarului, nu sta în cale în fața porților sau a gurilor de metrou, nu te opri în stațiile de autobuz, nu, nu, nu, e prețul acestei vieți, mai devreme sau mai târziu totul are întotdeauna un preț, e ca o balanță care trebuie echilibrată. Rar se întâmplă să nu fie așa. Nimic nu e ceea ce pare. Asta e, nu există vreun lucru sau vreun om în care să poți avea încredere. Știi cum stau lucrurile, cum vor fi și cum se vor termina. Când ești un nimeni, te-nghite nimicul. Toți cei care se îndreaptă spre un loc anume cred că sunt cineva. Majoritatea își poartă înfrigurările de parcă nu s-ar putea desprinde de ele, ca și cum ar fi o boală terminală sau o umbră fără importanță. Puțin câte puțin, cedează sub greutatea ei, ca un băț uscat de bambus, forțat până când se frânge. Încep cu iluzia tinerească și continuă cu o falsă speranță; când greutatea îi face să vadă pământul ca și cum ar fi aproape de viziunea pe care o aveau despre cer, luptă precum câinii să iasă din apă și să îndrepte ceva ce mai are încă suflu, siguri de cunoștințele și de experiența lor și simțindu-se mai puternici ca niciodată. Cu toate acestea, când vezi clar falsa speranță înecată într-o enormă minciună, construită pentru a supraviețui, și iluzia tinereții, pierdută în adâncurile trecutului, ca un balon cu gaz care a scăpat din mâinile copilului și s-a pierdut printre nori ca un avion, nu-ți mai rămâne decât să te așezi pentru a contempla un peisaj din două perspective: una care te face să simți un grad acceptabil de pace interioară și una care nu-ți permite să te mai privești în ochi, nici să-ți adresezi vreun cuvânt. Poate nimeni nu e conștient de trecerea timpului. E posibil. Ne vindem pentru a supraviețui, ca prostituatele care se plimbă prin zonele Princesa sau Atocha sau prin centre comerciale și garsoniere cu aerele lor de superioritate, care se estompează cu timpul,

chiar dacă se prefac în minciuni. Străzile sunt cenușii pentru toată lumea, iar lumea e cu totul potrivnică vieții. Să nu gândești. Nu m-am prostituat niciodată. Aș fi putut s-o fac, cu siguranță, dar n-am făcut-o. Adică nu m-am ocupat cu asta, e ceva rău. Și nu-mi e dor de sex. Te obișnuiești, atunci când ai alte nevoi. Da, în anumite momente, mângâieri și săruturi pe obraz, da, o îmbrățișare caldă și refugiu în senzațiile pe care le primești. Dar asta e singurătate. Nimeni n-o observă și, în fond, trece în mare parte neobservată. Acum e ușor pentru că totul e un amalgam și lucrurile se confundă, nu se mai poate ști ce e fiecare, nici dacă e într-adevăr ceea ce credem sau ni se spune sau pare. Multe dintre noi suntem violate și e posibil nici să nu știm. Ai bănueli, pentru că un lucru pe care l-ai lăsat într-un fel când ai adormit apare dimineața în alt loc, însă nu ești sigură că nu te-ai mișcat chiar tu noaptea. Când ai luat cina, ai băut vin să te încălzești, pentru că nu prea mai era altceva. Într-un anume sens, îți pierzi cunoștința. Ca atunci când te lași în voia unor brațe care te leagănă și te mângâie și au grijă de tine, dar fără a te simți protejată și încercând să ghicești de unde vor apărea din nou brațele acelea, care dispar imediat ce-ți dai seama de prezența lor într-o atingere care nu e o mângâiere. Așa a pățit Elizabeth și a trebuit să-și abandoneze copilul. Samu, Mili și eu am ajutat-o. Am sfătuit-o să aleagă un container – e mai sigur –, dar ea a insistat să fie ușa unei vile și, într-un final, așa am făcut. N-am știut niciodată numele real al lui Elizabeth, ea insista că ăsta era numele ei, un nume de prințesă, că e ceea ce-ar fi fost ea, dacă n-ar fi ales să trăiască printre noi (nu printre noi, ci în aer liber), să fie un om al străzii. Voia să-i spunem așa doar pentru a ne aminti mereu de cele două chipuri ale vieții și, în același timp, să-i aducem aminte că ea își alesese viața asta. Se simțea fericită și nu cerea nici un tratament preferențial. În fine, a trecut deja. Cine mai încearcă să refacă un trecut decadent? Din fericire, nimeni nu se mai apropie, când ești îmbrăcată așa pui oamenii pe fugă și nu se apropie nici cei care te tratează ca pe ceva al lor, de care se descotorosesc apoi. Elizabeth avea grijă de zdrențele ei, ce mai, îi plăcea să-și mângâie părul și să aibă un mers de om îngâmfat. E cel mai rău, am învățat de la Samu: nu

păși niciodată țăntoș. Într-un final, Elizabeth a căzut pe caldarâm, așa cum se năruie o casă, făcută așchii și înghițită de un ciclon. S-a gândit că, dacă tot se foloseau așa de ea, pur și simplu, era mai bine să obțină un beneficiu în schimb. Rezultatul a fost că nu-l obținea întotdeauna și că, în mare parte, s-a ales cu linii și înțepături ca s-o facă să-și piardă cunoștința. Colegele ei au început să-i spună Bed – și nu Beth – până când i-au uitat numele, iar ea nu i-a mai simțit lipsa. Nu mai știu nimic de ea pentru că m-am îndepărtat imediat, nu e lumea mea, mai bine singură, să nu mă joc de-a schimbările, să nu merg ca o încrezută, să mă feresc de lumină și de locurile de tranzit, să fiu noaptea care s-a înstrăinat de lună. Fantezia distorsionează realitatea, încearcă să nu visezi pentru că vei sfârși întotdeauna împlinindu-ți visele. Să nu visez, să nu obțin nimic mai mult decât mâncarea de care am nevoie pentru a merge în continuare și a trăi fără dorință. De câte ori am vorbit despre lucrurile astea, Samu. Abia ne-am văzut, din întâmplare, de câteva ori, nu știu câte zile trec, dar adevărul e că-mi place să te văd. Dacă te văd înseamnă că ești încă viu. Și m-am obișnuit să te văd. Chiar dacă, în ziua în care nu te voi vedea, nu voi ști nici dacă ne vom mai întâlni. N-am așteptări, pentru orice eventualitate. E posibil să te fi hotărât să-ți împlinești visul fără mine. Da, pentru că uneori nu duci la bun sfârșit ceea ce spui și pentru că nici nu faci ce-i sfătuiești pe alții: să nu viseze, iar tu visezi, să nu se oprească în locurile de tranzit și eu te-am văzut la gura metroului cerșind ceva de mâncare pentru amândoi. După aceea, când se înnoptează și se face târziu, plimbându-te prin parc, lângă autostradă, cu mașinile care țâșnesc de parc-ar fi angrenaje reci de făcut zgomot și foarte prin tăcerea fugărită, plănuiești să plecăm de aici. Orașul oprimă și devorează și trebuie doar să mergem în continuare într-o direcție, sau în două, sau acolo unde dorim la un moment dat. Ce se poate întâmpla? Să ne fie foame? Foamea e la fel, aici, pe un drum, pe un teren viran sau pe lumea cealaltă. Însă Samu e în vârstă și nu știe dacă va rezista la călătorie. Dar e totuna, e la fel de rezistent la călătorii cum e pentru a supraviețui în fiecare zi. Când n-o să-l mai văd, mă voi gândi că a făcut călătoria asta fără mine (pentru că ideea este a lui). Mai

bine nu mă gândesc. Chiar că nu ajută să schimbi prezentul decât pentru a-l face mai rău. Mergi, iar când te doboară oboseala sau pur și simplu când ai chef să faci ceva diferit, să admiri un peisaj, odihnește-te sau trănțește-te pur și simplu pe jos, așa cum face toată lumea. Dar nu te gândi. Nu m-aș gândi, dacă nu mi-aș aminti asta în fiecare moment: nu te gândi la aducerile aminte, nu te gândi. Și de-asta trăiesc așa. N-am știut, nici n-am vrut să-mi ordonez viața altfel, sunt atâtea moduri de-a o organiza... Chiar și furând și omorând. Dar nu vreau așa, nici altcumva. Și sunt bine. La urma urmei, nici oamenii străzii nu sunt toți la fel. Am auzit cântând muzicieni profesioniști care au abandonat totul pentru a ieși din țara lor, iar aici supraviețuiesc pe stradă, cu puținul pe care îl adună cântând în metrou, pe stradă sau în parcul Retiro. Nu cred că e cineva în stare să aprecieze ceea ce ascultă când cântă ei, poate că simt milă sau îi mișcă sentimente de compasiune față de ceilalți. Totuși, alții copiază ideea – nu-și dau seama că e vorba de supraviețuire, și nu de o idee –, torturând un vechi instrument hodorogit cu singurul cântec pe care l-au învățat ca vai de el, pentru că văd că pot scoate câțiva bănuți pentru ce s-o nimeri. Lui Khadin nu-i plac oamenii ăștia, absolut deloc. Se vede din felul în care-i privește atunci când ne intersectăm cu ei. E o persoană tăcută și foarte inteligentă. Dacă lucrurile ar sta altfel, ar fi un mare violonist. L-am însoțit doar o dată la metrou, îi place să meargă singur și mi-a fost greu să-l conving. Mulți se uită atent la el în timp ce cântă la vioară pentru că intuiesc că nu e un simplu muzicant, poate din cauza bucăților pe care le alege și pentru că nu sunt fragmente cunoscute, cântă piese complete. Și când te gândești că nu-i e ușor, are puțin spațiu și mișcarea de du-te-vino a trenului îl face să-și piardă echilibrul. Unii ar rămâne acolo și ar asculta piesa până la final, dar nu pot pentru că sunt presați de timp și pleacă, accelerând pasul, considerând că secunde acelea au fost bine investite. Când cântă pentru mine simt că e un mare muzician și că, la patruzeci sau la cincizeci de ani, va cânta în continuare la aceeași vioară, mai veche și mai șubrezită din cauza lipsei de îngrijire (pentru care e nevoie de bani). Sunetul ei va fi pierdut din magie, pentru că nu va avea

partituri noi, nici timp sau bani pentru studii și concerte sau pentru a se prezenta la niște concursuri bune sau pentru a deschide o școală. Așa e: dacă ești bun la ceva, asta nu-ți garantează că lucrurile vor merge bine și că viața îți va zâmbi atunci când drumurile voastre se vor încrucișa. De fapt, oamenii buni sunt cei care sfârșesc mereu pierzând partida, chiar dacă nu joacă. Khadin a fugit din țara lui, ca atâția alții, din cauza unei situații politice de la o zi la alta tot mai oprimantă și mai violentă pentru oameni și cu atât mai mult pentru profesorii universitari ca el, care aveau nerușinarea de-a crede într-o lume mai bună. Combinația asta de cuvinte duce mereu la război. Se luptă pentru o lume mai bună și se ucide pentru o lume mai bună, se invadează țări, guvernele se înfruntă, iar copiii mor pentru o lume mai bună, sunt copii, femei și bărbați exploatați și forțați să devină combatanți sau lăsați în voia sorții, în instabilitatea unei țări. Ca Beth, folosită și călcată în picioare de toți pentru că pășește cu spatele drept și se oprește în locurile de tranzit. Pentru o lume mai bună e important să-ți cumperi o mașină bună, mare cât casa, televizoare, telefoane, haine îngrozitor de scumpe, fabricate cu mână de lucru ieftină. O lume mai bună e făcută din case și iar case, până la mare, din mii de mașini, chiar și pe trotuar, din minori alcoolici și o societate preocupată doar de consum și aparență. E mai plăcut acum să te plimbi prin parc și pe câmpuri, puținele care au mai rămas, pentru că lumea se plimbă prin centrele comerciale și de distracție. Dar ce importanță mai au toate astea. De mult nu-mi mai doresc o lume mai bună. De fapt, nu-mi doresc nici lume, nici ceva mai bun. Sunt bine așa. Am momente grele doar când mi-e foame sau frig, dar asta e normal. *Normal* e un alt cuvânt ciudat. Ce noroc au cei cu vederi înguste, cei care nu gândesc, nu simt și pe care nu-i afectează nimic. N-aș vrea să fiu ca ei, pentru că deja nu mai sunt ca ei. De aceea nici ei nu vor să fie ca mine. Întotdeauna e așa. Asta e viața care se intersectează cu drumul nostru. Suntem egali în ceea ce ne diferențiază, în rest suntem total diferiți. Nu mai gândi, vor crede că ești nebună. Până și eu cred asta. Dar e totuna pentru că „nebună” e alt cuvânt ciudat. „Nebună” ține de ceea ce nu intră în limitele stabilite. Sunt nebuni

simpatici, nebuni amuzanți și iubiți și nebuni față de care e mai bine să te ții la distanță. În fond, acesta e atuul pe care încercăm mereu să-l păstrăm: distanța. Te apropii, încercând să menții distanța pe care ți-o dictează prudența, și chiar dacă ești prea aproape te convingi că poți oricând să recurgi la distanță, ca și cum ar fi o migdală magică pe care o porți într-un buzunar rupt pentru a te salva de nebunia amuzantă care, dintr-odată, a devenit periculoasă pentru tine. Fără să știi cum, simți că nu mai vrei să stai în portul ăla și o iei imediat la fugă, fără a mai arunca ancora acolo, nici măcar dacă ai nevoie. Nebunia mea e o nebunie izolată, pe care ceilalți o percep din afară, când sunt atenți la mine. Samu îmi spune câteodată: nu ești întreagă la minte. Apoi îmi explică: ar trebui să faci tot felul de lucruri, ai multe calități. Dar cred că valoarea e relativă deoarece, pentru același lucru, există oameni care ar plăti oricât și există alții care abia dac-ar plăti o sumă minimă sau nici măcar atât. Valoarea nu e ceva ce să-ți acorzi tu însăși, nici nu e ceva ce ești sau ai, e doar ceva fixat de ceilalți în funcție de unitatea lor de măsură și, bineînțeles, de cea a pieței, care fluctuează constant și mereu cu un interes. Acum mi se pare complicat să stabilesc valori, poate pentru că nu am unități de măsură sau poate pentru că sunt îngrozitor de leneșă pentru a măsura cât valorează un om. Dar deja întorc prea mult lucrurile pe toate fețele și am obosit să merg în dimineața asta. Mi-e foame. Khadin, totuși, nu vorbește mult. Te privește în ochi și spune ce are de spus. Pentru el, fiecare om e așa cum e și gata. Îi place mai mult să atingă strunele viorii decât oamenii. Vreau să spun să aibă legături cu ei. Cu toate acestea, e o persoană sensibilă. Poate, într-o zi, ne vom întâlni pe stradă și se va opri să mă salute și să-mi cumpere un sandwich sau să mă ducă undeva, în timp ce oamenii ne vor privi, mirându-se de cuplul acesta ciudat.

POATE ARE DREPTATE

Clara este persoana care îmi servea micul dejun în Quero. Nu mai lucrează acolo de câteva luni, dar locuim în același cartier și, inevitabil, ne-am întâlnit, ne-am salutat și, într-o zi, ne-am oprit să vorbim. Sunt aici de dragul ei, chiar dacă nu cred în asta. A trebuit să iau trenul până la stația Elíptica și să vin cu autobuzul până aici. În total, o oră și jumătate. Și tot atât îmi va lua să mă întorc. Poate mai mult, pentru că durează întotdeauna mai mult să te întorci. Nu am mai venit aici de la înmormântarea ta și a trebuit să mă uit într-un ghid al mijloacelor de transport, apoi peste orarul trenurilor și autobuzelor. Clara mi-a spus și ea cum să ajung. Nu mai vin de mult în centru. Am rezolvat cu toate hârtiile și am vândut casa pentru a merge într-un loc din sud. N-am mai vrut să știu nimic despre centru. Iar venind aici, chiar în timp ce merg pe aleile acestea, printre morminte și urne, mi-am adus aminte motivul. Țasta era, totuși, mediul tău. Nu cimitirul, care e ca un cartier, ci orașul, mișcarea, zgomotul, oamenii, tehnologia, orele târzii, știrile, informația și lipsa de odihnă. Atâtea lucruri care pe unii îi însuflețesc și altora le dau viața peste cap. Cartierul acesta de morți, în mijlocul orașului, e locul tău acum. A început să plouă, dar am umbrelă, datorită Clarei. Tocmai lângă... al tău, cum să-i spun? Totul e cufundat în tăcere, dacă nu iau în seamă ploaia care se-nțește.

Am venit să te văd. Nu cred în asta, dar Clara s-a gândit că mi-ar face bine așa că am venit, poate are dreptate. Nu știu cât de bine îți poate face să vorbești cu o lespede... Știi? N-ai fost o soție bună. Mă uit la piatră, încercând să mă obișnuiesc cu ideea că ești tu, în persoană, iar apa se prelinge pe ea la fel ca pe țărâna din jur, pe pietrele care se ivesc dintr-un râu, pe umbrelă sau pe orice altă suprafață expusă intemperiei. Nu se deosebește prin nimic. Clara spune că lucrurile sunt mereu diferite cu condiția să vrem să le vedem astfel. Am fi un cuplu potrivit. În fond, e posibil să nu fiu dispus să fac pasul acesta, chiar dacă ne-o dorim. Totul se schimbă, când faci acest pas, pentru că vin întotdeauna ceilalți pași și viața ți se sfârșește, hoinărind fără direcție, în căutarea unui loc în care să te odihnești de unul singur.

Acum sunt mai liniștit, cu toate că mi-e teamă că venirea asta a fost un pas. De aceea m-am întors imediat. De aceea și din cauza ploii. Mă întorc la treburile mele. Mâine o văd pe Clara și mă va întreba de ce n-am răspuns la telefon. Nu știe că i-am urmat recomandarea, dacă-i povestesc voi mai face un pas. Mă zăpăcește faptul că am luat o hotărâre fără să știu și mă derutează și mai mult gândul că va veni un moment în care va trebui să iau o decizie în privința Clarei, știu că va fi curând. Iar asta deoarece, pentru ea, faptul că am vorbit cu o piatră e ca și cum aș fi trecut peste un prag fără întoarcere. Acum o să i se pară că sunt cu o încăpere mai aproape de ea, dispus să parcurg drumul pe care a început să-l deseneze pentru pașii mei. Adevărul e că am luat parte și eu la toate astea, pentru că e reconfortant să fiu aproape de ea. Atâta doar că nu-mi face plăcere să mă înconjur de pietre cărora să le reproșez că nu mi-au fost o parteneră bună de viață. Vine o zi în care cineva crede că te îneci și încearcă să te salveze, aruncându-se complet îmbrăcat în oceanul tău, fără să-i treacă prin minte că nu poate face nimic pentru tine, decât să te scufunde în continuare.

Lespedea ei era neîngrijită și nu avea flori. Florile se ofilesc și ele, obosim cu toții să le înlocuim, la fel cum obosim să ne refacem de povara unui balast pe care nu-l dorim niciodată și de care ne-ar plăcea să ne desprindem. Din cauza ploii, tot balastul acesta apasă și mai tare și ne îngreunează pașii. Și dacă aș mai fi lăsat din balast pe piatra aceea nenorocită? Și dacă are dreptate Clara? Va veni mâine, cu zâmbetul ei, și mă va săruta pe obraji, mângâindu-mă pe ceafă.

– Ești foarte drăgăstoasă, i-am spus ieri, eram mai nostalgic.

– Nu, sunt persoana care va fi tot timpul lângă tine. Dacă preferi, voi fi ca o prietenă. Voi fi așa cum vei dori să mă așezi înăuntrul tău. Dacă vrei mai mult, voi fi în continuare persoana care va sta mereu lângă tine. Tu ești omul lângă care doresc să fiu și tu hotărăști cum să-ți deschizi inima sau cum să o închizi. Eu voi fi exact atât de aproape de tine cât mă lași tu.

În ziua aceea, am simțit că treceam sub tăcere multe dintre cuvintele pe

care i-ar fi plăcut să le audă și ne-am privit în ochi fără să pierdem o clipă. Am fost pe punctul de a o săruta, dar a început să plouă și am fugit să ne adăpostim sub o streșină.

– Poți urca, dacă vrei.

– Mai bine altă dată.

– Cum vrei. Ne vedem mâine.

– Da.

Acel mâine e azi. Nu ne-am putut vedea, iar când va fi cu adevărat mâine aș vrea să-ți spun că am fost acolo, cum m-ai sfătuit, și-am vorbit cu piatra. Nu mă voi mai întoarce în acel loc. Mâine îți voi spune de ce n-am vorbit azi.

SCRISOARE MAMEI

Dragă mamă,

Poate de mult ar fi trebuit să-ți scriu începând cu aceste două cuvinte. Știm că au fost mereu cuvinte dificile pentru amândoi. Nu trebuie să te îngrijorezi; toți anii aceștia m-au învățat, încetul cu încetul, că sunt cuvinte grele pentru majoritatea oamenilor, iar cei care reușesc să le pronunțe pot să o facă doar golindu-le de conținut, până când rămâne din ele doar un mulaj din care să le fabrici de la capăt și să le asculți ca pe un ecou distorsionat. Gândul acesta, aplicat atâtor altor cuvinte, e cel care mă face să văd doar spații goale și mulaje vechi de vitrină. Și nu mi-e atât teamă de mulaje, pentru că se pot ignora, cât de spațiile goale, pentru că acestea se infiltrează ca umezeala înghețată care ar devora până și lumea interioară. Lumea interioară, mamă, e ceva ce poate genera multe probleme, dar nu e ușor să te desprinzi de ea și nici să o ascunzi.

Dragă mamă, faptul că scriu scrisoarea aceasta nu va umple nici el vreun gol și nu sper să ne salveze de sentimentele noastre, acumulate în golurile pe care de-abia ni le mai găsim în interior. Mă gândeam să scriu doar o scrisoare de rămas-bun sau niște rânduri pe care să le citesc pentru a vedea ce simt în timp ce fac asta. Scriitorii scriu întotdeauna știind ce se va întâmpla, știind dinainte povestea, și își dezvoltă narațiunea jucându-se cu cititorul. Totuși, viața nu curge așa, povestea mea – la fel ca a ta și a atâtor altor oameni – se desfășoară fără să știm ce va urma după o anumită decizie, ce se va întâmpla mâine sau în fraza următoare. Ai vrea să știi? Fără îndoială, totul ar fi mai ușor, în ciuda faptului că ne-ar suspenda inițiativele, capacitatea de a întreprinde tot felul de lucruri și savurarea necunoscutului din trăirile noastre prezente. Dacă mi-aș putea observa narațiunea printr-un caleidoscop, înainte de a o trăi, nu l-aș lăsa, fără îndoială, să se rotească și să caute forme și culori diferite. Acest caleidoscop a fost în mâinile tale și tu l-ai ascuns într-o cutie, ca să nu se spargă. Dar așa sunt copiii, mamă, iar eu nu eram foarte diferit în această privință. Sunt curioși, observă, ating, experimentează și sparg pentru a învăța. E ceva ce ar trebui să facem în continuare, atunci când creștem. Totuși, ne

distanțăm de tot ce e nou și cunoscut, ca un ecou care se stinge încet.

Nu ne-am mai văzut de mult, îmi imaginez că felul în care arăți și mâinile tale nu s-au schimbat prea mult. Cred că te-aș putea recunoaște și aș putea vedea pe chipul tău mare parte din povestea mea. Ieri m-am uitat puțin la televizor și, după ce am tot schimbat canalele – ceea ce-mi aduce aminte de rotirea caleidoscopului – în căutarea unui program care să mă atragă, m-am oprit la un reportaj despre al doilea război mondial, care mi s-a părut interesant. Vorbeau despre alianța lui Hitler cu Japonia și despre atacul japonezilor la Pearl Harbor, care a însemnat intrarea Statelor Unite în război. Apăreau imagini cu generali zâmbitori și cu mitraliere care trăgeau, trupuri căzând la pământ și cadavre îngropate cu miile. Niște imagini în alb și negru care, văzute acum de pe canapea, păreau un film mut de la începutul secolului trecut. Totuși, erau înregistrări reale, ale unor ziariști sau soldați care filmau momentele acelea. Erau acolo oameni care mureau sau erau morți în timp ce alții râdeau, plesnind de glorie în uniformele lor. Am schimbat canalul pentru că mi s-a făcut rușine de vremurile în care trăiam. M-am gândit deja: nu se trăiește în imagini, ci în prezent. Nu aș putea simți rușinea față de prezent dacă aș retrăi cearta dintre tine și tata, de acum câțiva ani. Din imagini înveți, în primul rând, să le izgonești din memorie și, în al doilea rând, să nu mai dai voie să ți se întipărească acolo ceva asemănător. Ambele lucruri sunt foarte greu de realizat, însă, uneori, încerc să intru în joc și să le obțin. Jocul tău preferat era *parchis*², îl jucai cu Carolina și cu Esther în fiecare săptămână. Nu mă lăsai să particip la el pentru că, în mintea ta, era un joc doar pentru femei. Mă trimiteai în camera mea, la mașinile, acuarelele și cărțile mele. Tu aruncai zarurile, ieșeau din prima căsuță și, după ce parcurgeai tabla de joc, adunând vertiginos je-toanele și ocolind obstacolele, ajungeai prima la țintă, ca o mamă bună care-și ocrotea fetele și le învăța să câștige. Mă întreb dacă tata a jucat vreodată pe tabla aceea. A plecat după cearta voastră și, zile în șir, mi-am dorit să-l urmez. Mă bucur că ați acceptat custodia comună: tu urma să ai grijă de Carolina și de Esther, iar el de mine. În ziua în care mi-am strâns toate lucrurile, am avut un

sentiment de eliberare, tulburat de altele pe care încercam să le înăbuș, pentru că îmi erau necunoscute și mă dureau. M-am întrebat mereu dacă tu conștientizai toate acestea atunci. Mă ajutai, ca să nu uit ceva, în timp ce Carolina și Esther întrebau care cameră rămânea goală. Trebuie să recunosc că îmi plăceau mâinile tale și să te simt aproape. Nu știu dacă asta mă ajuta să înăbuș ceva adânc în mine sau dacă îmi provoca durere, însă m-am agățat un pic de imaginea aceea. „Asta e casa ta și așa o să fie întotdeauna“, repetai. Afirmatia aceea mă ajuta, într-adevăr. Când totul a fost gata, m-ai ajutat să duc lucrurile până la lift. Mă sărutai și repetai fraza despre casă, spuneai că ne vom vedea des, așa că nu aveam de ce să mă îngrijorez. Deși n-aș putea spune cu certitudine, cred că a fost prima dată când am mers singur cu liftul. Jos, mă aștepta tata. Era serios, dar a zâmbit imediat după ce s-a deschis ușa. Privind în urmă, mi se pare că văd doi învinși, bucuroși că s-au întâlnit. Pierderile se maschează mai bine atunci când sunt împărtășite.

Iartă-mă, mamă, pentru rândurile acestea. Nu mă dădeai afară din casă, nici nu ne considerai învinși. Noi n-am simțit că ne alungai, dar aveam senzația unei pierderi, chiar dacă nu eram învinși. Acum, când știu povestea, pot să o spun, după atâta vreme și așa cum gândesc la anii aceștia, însă atunci abia dacă știam câte ceva despre secunda în care trăiam și încă și mai puțin despre secunda dinainte sau cea care urma să vină. Contemplu totul ca și cum acel Sergio ar fi o imagine din trecut, fără vreo legătură cu cel de acum. Dar, dacă privesc mai îndeaproape, mă pot recunoaște și pot vibra chiar în pielea acelui copil, ca și cum aș fi coarda unui instrument muzical, pulsând în memorie. Copilul pe grif, iar eu aproape de cutia de rezonanță.

Când îți vorbesc despre tata, nu știu bine cum să-i spun, pentru că nu știu ce parte ocupă în viața ta și care este relația pe care o poți avea cu el, după atâția ani și atâta distanță. E evident că nu e tatăl și nici soțul tău, nu e un prieten căruia să-i spun pe nume. Numele de John pare prea rece după ce ai avut trei copii cu el. Mi se pare ciudat să-i spun tată, când vorbesc cu tine, de aceea prefer să vorbesc de tata ca și cum nu l-ai cunoaște, iar eu nu aș fi rodul a ceva

ce s-a petrecut între voi. Sunt conștient că am folosit deja de două ori cuvântul „ceva“ pentru a defini o idee: lumea interioară și relația voastră sentimentală. Încă nu sunt în stare să vorbesc despre dragoste, e unul dintre acele șabloane prin care încercăm să ne descriem sentimentele. Mi-a venit mereu greu să pronunț cuvântul acesta și am simțit o oarecare repulsie când a trebuit să-l citesc la ore sau să-l articulez în câte o conversație cu prietenii. Cuvântul următor îl înțeleg un pic mai bine: prieteni. Deși recunosc că-l abordez cu prudență. Câteodată, când tata mă întreba despre prietenii mei, le aduceam în discuție pe surorile mele. Da, îmi sugera să le sun și să mă întâlnesc cu ele, chiar și fără știrea ta, dacă era nevoie. Conversațiile acestea încremeneau când îl întrebam de ce nu sună ele. Nu mă mai întreabă despre prietenii mei, știe, mai mult sau mai puțin, cu cine îmi petrec timpul și înțelege că nici părinții lui nu-i cunoșteau prietenii, așa că totul trece sau se prefăce că ar trece așa cum ar trebui. Adevărul e că cercul meu de prieteni e mic și, așa cum ți-am spus, e un cuvânt pe care îl folosesc cu prudență. Ceea ce tata nu știe – nici tu, desigur – este că într-o zi le-am sunat. De fapt, le-am sunat de mai multe ori, dar, când azeam o voce de adult, închideam. În ziua despre care vorbesc, a răspuns Carolina. Acel „alo“ al ei a sunat intimidant, ca și cum s-ar fi gândit că trebuia să strige în receptor ca să i se audă vocea de partea cealaltă, iar partea cealaltă ar fi fost foarte îndepărtată. L-a spus de două ori, fără să primească vreun răspuns, și am salutat-o, înainte să ridice și mai mult vocea. Salut. Mi-a răspuns la fel, pe un ton normal de data asta. La început nu știa cine eram, dar imediat ce i-am spus s-a bucurat că sunasem. În momentul acela, m-a entuziasmat reacția ei, cred că am căzut în capcana vocii ei calde și subțiri, încercând să manifeste niște sentimente nobile. Nu mi-a pus întrebări despre mine, nici despre tata, și i-am fost recunoscător, pentru că mă simțeam stânjenit și nu-mi doream o conversație lungă. În plus, nu aveam mărunțiș pentru telefonul public. Am aflat că nu erai acasă, ieșiseși cu Esther să cumpărați un cadou pentru o prietenă de-ale ei. Îți sărbătorea ziua în după-amiaza aceea, iar Carolina era bucuroasă că putea să meargă cu sora ei. Înainte de a-mi lua rămas bun, am

rugat-o să nu-ți spună nimic despre conversația noastră. Dintr-un anumit motiv, pe care atunci nu-l știam, preferam să nu aflu de apelul meu. La urma urmei, întâlnirile noastre erau din ce în ce mai rare, în ciuda promisiunii tale. Era de așteptat că se vor pierde în uitare sau în străfundurile lumii noastre interioare, după ce voi fi major. N-am mai vorbit cu Carolina, nici unul dintre noi nu l-a sunat pe celălalt și nici nu s-a creat vreo ocazie care să fi dus la o întâlnire sau la o minimă comunicare. Când am închis telefonul, mi-am amintit de ziua în care am fugit din casa aceea, o fac din când în când, de-o vreme încoace. Ca-n filmele de demult, în timp ce unii plâng, alții râd. De atunci am față de voi, cele trei femei, sentimentul de slăbiciune al cuiva care se stinge încet, din cauza celor care apar în fotografii în posturi victorioase, de suprație. O slăbiciune autodistructivă care-ți cotopește propriile emoții și sentimente, masacrând fiecare colț al lumii, ca o metastază de neoprit. Se întoarce împotriva ta și sfârșește prin a-ți schimba percepția asupra realității, anihilându-te.

În fond, nu trebuie să te îngrijorezi; în parte, pot scrie aceste cuvinte deoarece, acum, îmi sunt mai ordonate în memorie, iar atâta timp cât vor rămâne astfel, acolo, memoria nu le va permite să revină în prezent, decât de la distanță și într-un documentar alb-negru. A fost o vreme în care nu era așa, când toate lucrurile acestea mi se păreau insipide și încercam să nu le acord prea mare atenție. Am obținut același rezultat ca atunci când trebuie să arunc pungile de gunoi, dar le las pe a doua zi, pentru că mi-e lene să mă îmbrac și să merg afară. Ei, accept că pentru tine poate să fie mai degrabă o obligație decât o nevoie. Ideea e, mamă, că pungile s-au tot adunat în bucătărie până când au ocupat un spațiu care a depășit planul fizic și a ajuns într-un plan emoțional, dacă e să-i spunem cumva, și care era, bineînțeles, apăsător. Cu alte cuvinte, mamă: din cauza gunoiului pe care nu l-am aruncat, a curățeniei amânate pentru când voi avea timp și a acumulării de obiecte decorative, cărți, cadouri, mobilă, haine nespălate și haine care trebuiau călcate, dezordinea din casă a fost atât de mare încât am avut, în scurt timp, senzația că o boală gravă

mă dădea afară din ea. La un moment dat, am început să așez și să reorganizez un pic totul, pentru a stabili cel puțin o oarecare ordine, necesară, atât cât era posibil. Sunt convins că înțelegi unele dintre reflecțiile acestea; nu știu dacă ordinea lor îți spune ceva, dar întotdeauna ai observat rapid dezordinea și ai fost suficient de hotărâtă s-o eviți și s-o elimini.

Îți mărturisesc, mamă, că există trei persoane cărora trebuie să le fiu recunoscător, căci datorită lor am înțeles pe deplin valoarea prieteniei, fără să fie nevoie de vreo explicație. O să vorbesc mai bine despre două – Gloria și Ernesto –, căci cealaltă a fost tata, pe care nu-l pot considera prieten, poate pentru că a ajuns să însemne ceva – din nou cuvântul acesta – indescriptibil și vital pentru mine. E tot tata, oricât de aproape l-aș fi simțit. Zâmbetul lui când am ieșit din lift și felul în care se străduia să spargă tăcerea de pe hol, cu ideile sale din ziua respectivă, au reușit să mă relaxeze un pic. Mă gândisem să fac din ziua aceea ceva special, să sărbătoresc faptul că cei doi bărbați din casă deveneau independenți. Era, într-adevăr, nevoie de organizare – m-a avertizat imediat –, însă, în ziua respectivă, a propus să facem ceva diferit: am lăsat lucrurile acasă, în doar zece minute, pentru că n-am deschis pungile, nici nu am aranjat hainele sau altceva. Ne-am plimbat prin centru și m-a lăsat să aleg locul unde să mâncăm amândoi, nu înainte de a-mi înșira o mulțime de opțiuni și de a glumi pe seama fiecăreia. Dacă treceam pe lângă un local cu specific italian, îl prezenta cu voce solemnă, imitându-le accentul și limba. Iar lucrurile pe care le spunea mă făceau să râd. Dacă ai fi fost acolo, n-am fi mâncat într-un fast-food, dar era o zi aparte, iar tata le imita pe angajatele care cereau la microfon mâncarea de la bucătărie, ducând la gură o doză de suc și vorbind în ea. Acum mă surprinde că vocea lui putea să fie așa de comică în timp ce vorbea astfel. Era un copil, cu toate că azi încă zâmbesc, atunci când fac și eu asta sau îi văd pe alții făcând-o. În seara respectivă, am adormit lângă tata, fusese o zi distractivă, în care devenisem camarazi. Nu știu, mamă, dacă îți face plăcere să-ți vorbesc despre ziua aceea, însă îmi vine greu să cred că pentru tine a fost o zi oarecare, poate mă încăpățânez să mă conving că nu este altceva decât o

absolută detașare, după indiferența aparentă pe care am simțit-o dinspre voi, fetele, în acești ani. Sper să mă poți ierta pentru cuvintele acestea pe care îmi face atât de bine să le scriu, în loc să le rostesc. Sunt rodul unei lașități, e-adevărat, niciodată nu m-am considerat altceva decât un laș. Învăț, încetul cu încetul, că acțiunile și gândurile sunt ceva mai potrivite când devii conștient de calitățile care te definesc ca individ. Cu timpul, măștile, costumele și ornamentele ajung să fie foarte grele și sfârșesc prin a se fosiliza în pielea în care mori. Nu pot ascunde că tata nu m-a învățat niciodată cum să înfrunt singurătatea, atunci când încerca să mă învețe să mă descurc singur și să fiu o persoană relativ independentă. Într-un fel, e ceea ce ne-a fost dat, oarecum, amândurora și cred că ne-am configurat alianța în mod inteligent. Datorită lui am cunoscut-o pe Gloria. Ca un paradox al vieții, a mers la același liceu ca Esther și au fost în aceeași clasă. Numele ei este Gloria Morales Ossorio, în caz că îți aduci aminte de unele dintre prietenile lui Esther din perioada aceea, deși teamă mi-e că n-au ajuns să aibă o prietenie atât de strânsă încât să afli de ea. Într-o zi, am ieșit la cină la un restaurant. Obişnuiam să ieşim seara în oraş, din când în când, ca să nu ne pierdem bunele obiceiuri, acesta era argumentul lui. S-a întâmplat ca Gloria, chelnerița care ne servea, să facă glume, iar tata i-a ținut, abil, isonul. Cât despre mine, eu mă simțeam bine, dar nu mă consider o persoană sociabilă și mă limitam să zâmbesc. Totuși, Gloria capta atenția oricui era atent la ea și cred că am petrecut toți trei o seară neașteptată, plină de bună dispoziție. Gloria e o persoană masivă, pentru o femeie, ceva mai înaltă decât noi și plinuță, fără să fie obeză. Ideea e că tata flirta cu ea, astfel încât părea că doar glumește, iar ea nu doar că roșea puțin între două zâmbete, ci avea impresia că tata o tachina doar de dragul meu, pentru că eram mai retras. Nu știu cum a făcut de a lăsat, discret, un șervețel de hârtie cu numărul ei de telefon, sub nota de plată. Am petrecut toată seara analizând opțiuni, dar erau doar două: să o sun eu sau, preferabil, să o sune tata. Iar tata s-a făcut că a uitat șervețelul în primul loc care i-a venit în minte: biroul din camera mea. L-am păstrat într-un sertar și, la vreo două zile după aceea, convins că o

sunasem, m-a întrebat unde vom merge. Așa că îi datorez tatei mare parte din prietenia mea cu Gloria, pentru că el m-a convins să o sun. Cred că a fost prima dată când mi-a vorbit despre relațiile sociale, explicându-mi că era vorba doar despre cunoașterea unei alte persoane, fără nici o altă pretenție. Dacă pașii noștri nu ajungeau la unison, drumurile noastre se despărțeau, dar acesta nu era un motiv pentru a lăsa să-mi scape ocazia ca pașii mei să meargă, o vreme, în cadență cu pașii altcuiva. Așa se face ucenicia în relațiile interpersonale. Cu o doză considerabilă de dezinteres, am luat telefonul și am format numărul, pentru a stabili o întâlnire care nu-mi producea decât indispoziție. Gloria e o persoană intuitivă și veselă și a știut să abordeze situația într-un mod surprinzător pentru mine, făcând să pară că eu eram cel care lua deciziile, când, de fapt, eu de-abia cooperam, cât de cât, ca să ies din încurcătură. Într-o zi, mamă, aș putea să-ți povestesc mai pe îndelete despre Gloria și despre întâlnirea cu ea, pentru că adevărul e că pașii noștri coincid, deși cel mai simplu ar fi fost ca pașii ei să se îndepărteze de drumul meu, în perioada aceea în care dezordinea de la mine din casă nu era altceva decât o punere în scenă a pierderii proprii mele conștiințe și a haosului care domnea în lumea mea interioară, în fiecare zi tot mai deteriorată și mai abandonată. Toți erau nemulțumiți acolo, cu toții participau și erau victimele unui act de o violență ieșită din matcă, ca toate celelalte. Dacă stau să mă gândesc, suntem, în mare măsură, în viață, pentru că ea a decis să-și continue drumul pe urma pașilor mei, în acel moment, atât de străin ție. Regret c-a fost așa, mi-a părut într-adevăr rău în zilele acelea, poate pentru că simțeam zbuciumul disimulat al celui care are nevoie să strige, atunci când vocea sa nu mai poate articula nici măcar o silabă. Disimulat, pentru că nimic nu te împiedică să vorbești sau să strigi, doar tu însuși și gunoiul pe care l-ai tot acumulat în interior, care îngroapă tot ceea ce se afla acolo, inclusiv vocea.

Iartă-mă, mamă, dacă te derutez. A trecut timp destul, pentru mai multe vieți – nu doar a mea –, iar după atâta tăcere și atâta secetă mi se pare firesc să plouă cu o anumită intensitate. În familiile normale, cu tată, mamă, copii și

frați, plouă mai des și mai moderat, iar asta le permite să fie pregătiți, la fel ca pentru zilele calde. Știu că normalitatea nu e un canon prestabilit, ci e ceva ce-ți asumi zi de zi, dar am încredere că vei ști să-mi înțelegi cuvintele. Dacă am fi fost normali, adolescența mea – vorbind despre haos – n-ar fi făcut să mi se prăbușească felul în care percepeam lumea și tata n-ar fi trebuit să stea pe margine, ca să mă ia de mână și să mă ridice. Tata și mama ar fi construit un cămin în care să nu plouă atât de tare și în care mai multe persoane și-ar fi împărțit zilele calde. Asta nu înseamnă că tata n-a fost prezent sau că n-am fi fost în stare să construim un cămin. Atâta doar că, atunci când o adiere mută din loc un fir de praf, întreg universul se reconfigurează, în funcție de această nouă situație. Imaginează-ți cum poate varia universul dacă o unitate, de exemplu, o familie, se fragmentează în două părți ireconciliabile. Există schimbări constante și sunt toate perceptibile. În pragul majoratului, aveam nevoie de schimbări, eram oarecum nerăbdător. A fost un sentiment îndepărtat, care s-a apropiat în fiecare zi tot mai mult, până când a ajuns la sistemul meu nervos. Cu timpul, ideea, care mi-a dat târcoale mai multe zile, la început în mod abstract și superficial, a dobândit mai multă importanță vitală, concretizându-se într-o necesitate imperioasă și covârșitoare. Disimularea ei cu alcool a fost eficientă, se pare, doar câteva zile. Vezi, mamă, am tendința să disimulez, să ascund și să țin în mine, așa cum fac lașii. Scrisoarea aceasta nu e o excepție, decât pe jumătate, ca orice scrisoare care e scrisă ca să nu fie rostită. După câteva săptămâni, în care am luat în considerare posibilitatea de-a vorbi cu tata, în loc să fug pur și simplu, a apărut ocazia de-a face pasul acesta. Nu de a fugi, mamă, s-ar fi ivit multe probleme, în principal logistice, plus alte consecințe, ci de a-i expune tatei dorințele și intențiile mele. Sâmbăta dimineața, când nu lucra, tata profita pentru a face niște cumpărături, se ocupa de treburi casnice care nu puteau fi amânate sau mă ducea undeva în centru, în funcție de anotimp. Deși e-adevărat că nu mai ieșeam împreună, cel puțin nu ca la început. Îmi imaginez că ține de felul în care ruginesc oamenii, din cauza timpului și a neglijenței. Toți devenim mai comozi și amânăm pentru mai târziu

lucrurile mici, cărora nu le acordăm adevărata lor importanță. Vinerea ieșeam în oraș cu cei pe care-i cunoșteam de la universitate și din cartier. Obişnuiam să mergem la câte un local la modă, unde muzica era suficient de tare încât să nu trebuiască să vorbim și încă și mai puțin să ascultăm, beam ceva și strigam chiar și când făceam comanda. Țiuitul pe care ni-l producea în urechi locul acela creștea când mergeam la toaletă, devenind și mai insuportabil. Pentru mine era cușca perfectă, pentru că-mi dădea senzația că puneam pe fugă tot ceea ce-mi putea aduce aminte de mine. Într-o zi de vineri, am întrecut un pic măsura la băutură și am ajuns acasă târziu, într-o stare deplorabilă. În sâmbăta aceea, tata se trezise cu intenția de a merge cu mine în centru, să ne uităm la niște lucruri de care avea nevoie. Ți dai seama, mamă, toți sfârșim prin a folosi cuvinte vagi, pentru a ne ascunde, și vorbim de „lucruri” și de „ceva-uri” care sunt ca niște imense pungi de gunoi sau ca niște cantități mari de pământ. Tata știa în ce stare și la ce oră ajunsesem, dar m-a trezit ca și cum ar fi fost o sâmbătă normală. După multe insistențe, ridicând jaluzelele, deschizând fereastra în plină toamnă, dând muzica mai tare și folosind alte șiretlicuri, a reușit în sfârșit să mă trezească, nu fără efort, din cauza mahmurelii. După micul dejun și după ce am luat o aspirină, ziua a început să-și recapete contururile și am vorbit despre planurile lui, care mie nu-mi surâdeau deloc, dacă e să fiu sincer. Dintr-un motiv necunoscut, dar previzibil, conversația a deviat, conducându-ne pentru prima dată spre subiectul obiceiurilor fiecăruia, făcându-ne apoi să ne poticnim de decizii și comportament, până ce ne-am concentrat pe discordanțele care se manifestau de ceva timp în conviețuirea noastră. Atunci am găsit momentul potrivit pentru mine, după mai mult de o oră de conversație tensionată. Am început să-mi materializez ideea cu o frază: *de mai mult timp mă tot frământă o idee și mi-ar plăcea să vorbim despre ea*. În caz că ai putea să înțelegi greșit, mamă, aș vrea să fie clar că aveam o comunicare bună, în ciuda faptului că ne mai ciondăneam și mai tăceam, îmbufnați. Mi se pare imperios necesar să insist în acest punct. Tata a știut întotdeauna să asculte și n-a pus niciodată punct final unei conversații. Poate că viața e, pentru el, ca o cascadă

de puncte consecutive și fraze împletite care te poartă încet prin existență. Nu știu, mamă. A ascultat expunerea mea simplă, fără să scoată un cuvânt, și i-am fost recunoscător pentru asta. Acum înțeleg că nu e ușor s-ascuți un fiu adolescent care-ți argumentează că vrea să stea singur, când încă nu e cazul. În fond, întotdeauna mi-a fost teamă să-ți vorbesc despre asta, presimțind nedreptatea pe care i-ai face-o tatei. Nu pentru că te-aș considera nedreaptă – nu mi se mai pare simplu să-ți aplic atribute –, ci pentru că alții l-ar putea eticheta pe John drept un tată rău, pentru că a permis ca fiul lui să plece de-acasă înainte de vreme, ridicol gând, dacă-mi permiți o remarcă usturătoare. Pe scurt, mamă, am ajuns la un acord care-mi permitea să devin independent, cu condiția să menținem permanent legătura. Nu știm ce s-ar fi întâmplat dacă am fi fost o familie normală, cum îți spuneam. Ideea mea n-a apărut într-o atmosferă insuportabilă pentru conviețuire, nici nu provenea din probleme de spațiu sau de înțelegere. În fond, mamă, eram o pasăre care dorea să zboare fără a-și părăsi cuibul, ca și cum ar fi fost un joc în sufrageria de-acasă. O luptă disperată pentru a fi singur, fără a mă simți însingurat. Am avut o bănuială în legătură cu asta, în ziua când am plecat de-acasă de la tata, care a coincis cu ziua în care simptomele de prăbușire a lumii mele interioare au devenit ceva mai vizibile, deși mă încăpățânam să nu le conștientizez. Tata m-a ajutat la bagaje, le-am dus împreună la lift și m-a însoțit până în camera pe care o închiriasem de la Ernesto, un alt prieten care, pe lângă Gloria, m-a adus în lumea din care îți scriu acum. După ce mi-am luat rămas-bun de la tine în ziua aceea, mamă, despărțirea de tata, în noul meu spațiu, mi-a produs o sfâșiere stranie. Mi l-am imaginat ieșind singur din lift, fără să-i zâmbească nimeni când a deschis ușa, pășind prin hol și ieșind în stradă, muncit de cine știe ce gânduri. M-am gândit că s-ar putea să ai vreo idee. Nu știu. Cina din seara aceea a constatat dintr-un amestec nechibzuit de alcool, în urma căruia am rămas întins pe pat cu o senzație deranjantă de volatilitate atunci când închideam ochii. Ceva asemănător cu țiuitul care-ți perforează timpanele în toaletele din unele localuri. Așa a început haosul.

Zilele următoare s-au scurs în ritm accelerat. Încercam să-mi caut de lucru, dar nici o ofertă nu-mi suna convingător și de aceea beam, iar îngrijorarea tatei se accentua cu fiecare zi. Băutura chiar mă relaxa. Mi se golea mintea și abia dacă simțeam frigul, chiar de-aș fi ieșit pe stradă doar în lenjerie de corp, în cea mai aspră noapte de ianuarie. Totuși, aveam nevoie în fiecare zi de o doză tot mai mare pentru a scăpa din vacarmul din jur. În câte-o noapte mă gândeam la staruri care muriseră de tinere, înecate în propria lor vomă, și mă treceau fiori. Dacă vomam tot ce aveam înăuntru, urma să mă asfixiez din cauza propriilor mele resturi, iar dacă n-o făceam, m-aș fi înecat în cele din urmă, cu fiecare înghițitură, care de-abia mai avea loc în mine. Așa că beam, pentru a nu mai fi conștient, ca în povestea cu țăranul sărman căruia diavolul i-a promis, în schimbul sufletului, că va stăpâni întreaga suprafață de pământ pe care o va parcurge alergând, fără să se oprească. Omul acela a alergat până când s-a prăbușit fără suflare, iar diavolul a putut liniștit să-i ia sufletul.

Gunoiul se acumula în casă, iar Ernesto nu se mai ferea să-mi reproșeze, fără menajamente, felul în care mă purtam. Adevărul este că, paradoxuri ale evoluției, Gloria i-a auzit reproșurile, într-o zi în care a venit să mă viziteze. Nu venea frecvent, dar se îngrijora când treceau câteva zile fără vești de la mine, știind că mă lăsam în voia sorții, și trecea să mă vadă. Nici ea, nici eu nu știam de ce revenea, când cel mai simplu ar fi fost să se îndepărteze și să continuăm fiecare pe drumul lui. A intuit că, dacă Ernesto își pierde răbdarea, o să mă dea afară din casă și, în după-amiaza aceea, către seară, a strâns pungile de gunoi din bucătărie și le-a dus la container. M-a salutat la plecare, avertizându-mă că se va întoarce a doua zi să aranjăm lucrurile în camera mea și în living și să facem curățenie în baie. Au fost ultimele cuvinte pe care mi le amintesc din ziua aceea. Ernesto și Gloria s-au cunoscut mai bine în dimineața următoare. Gloria m-a găsit dormind, dar nu s-a descurajat, a început să strângă și să facă curat prin casă. Îmi imaginez că Ernesto a întrebat-o ce face imediat după ce a auzit-o și au început o conversație pe care, capricii ale destinului, și-au dorit s-o aprofundeze. După-amiaza, când s-au întors cam târziu de la masă, m-au

găsit în bucătărie, bând o cafea fierbinte. Nu te dau afară, Sergio; o să-ți faci ordine în viață. Afirmatia asta implacabilă ne-a condus spre o conversație în trei, care s-a prelungit mult în noapte. Totuși, adevăratul punct de inflexiune s-a produs câteva zile mai târziu, când am ajuns acasă, încărcat cu sticle și o substanță anume. Eram singur și am profitat pentru a sta în living, meditănd, bând și ascultând o muzică stridentă pe care am oprit-o repede. M-am gândit la vizitele tatălui meu și la conversațiile noastre. Era din ce în ce mai îngrijorat, dar își păstra de fiecare dată aceeași seninătate. Vorbea cu Gloria și cu Ernesto. M-am gândit la problemele pe care le cream și la cele pe care le păstram în interior. Cred că, în mine, ceva a rămas perplex simțindu-se observat chiar de privirea mea, puțin mai atentă, după atâta timp. Știi, mamă, sunt adevăruri mari, adevăruri universale pe care nimeni nu le neagă și care se deschid percepției comune, și adevăruri mai mici, minuscule, care sunt greu de perceput. Un adevăr universal e că lumea nu e dreaptă, un adevăr oarecum zadarnic, care produce o senzație de neputință și, în funcție de gradul de domesticire, furie sau resemnare. În fond, e un adevăr inutil pe care se presupune că-l știm, dar care nu e întotdeauna ușor de recunoscut sau de asumat. În după-amiaza aceea, au fost atâtea lucruri pe care le-am întors pe toate fețele, mamă, iar lucrurile s-au întors de atâtea ori ca paletele ventilatorului de la becul din living. Am stat o vreme așa, amuzându-mă de ele, până când am căzut epuizat pe podea, cu fața în sus. Un adevăr mic este acela că n-am putut să nu te iubesc, oricât pământ aș fi aruncat peste dorul de mâinile tale, peste nostalgia prezenței tale și a surorilor mele și peste dorința de a face parte dintr-o familie ca atâtea altele. Înțelege, mamă, că pentru un copil sau pentru un adolescent – în cazurile acestea e totuna – familia e ceva format din tată, mamă și niște surori, care trăiesc în aceeași casă și înaintează pe același drum. Cel puțin până ne maturizăm cât de cât. Dezgroparea aceluia mic adevăr, amestec cum eram de paletele ventilatorului și buhăit de consumul excesiv de alcool, a fost vitală pentru a-mi reconsidera traiectoria de până atunci. Adevărul acesta minuscul a atras după sine exhumarea unei cascade de resturi și adevăruri descompuse,

cărora am încercat să le dau nume, după anevoioase și exhaustive ore de autopsie, prelungite în timp până-n momentul în care îți scriu. Pentru că nu toate resturile reușesc să fie identificate și vine o vreme în care e vital să dăm prioritate unei amnistii cu trecutul, ca să atingem stabilitatea emoțională suficientă pentru a ne înfrunta pe noi înșine și lumea cu o oarecare doză de judecată și aparentă stare de bine. În definitiv, să nu răscolim pământul și nici gunoiul, pentru a putea conduce timpul spre viitorul care ar fi de dorit. Sub paletele ventilatorului s-au rostogolit diverse reziduuri, vomă acumulată, care luptau cu îndârjire să inunde casa. Înainte de a-mi pierde cunoștința, m-am temut să nu mă înec în ele înainte de a ajunge cineva, recunoscut și admirat. Întins pe podea, cu gura în sus, am înghițit ceva, cu o ultimă și prelungă sorbitură, dintr-o sticlă pe care am lăsat-o apoi să cadă, paletele în rotație au dispărut din raza mea vizuală și un murmur puternic care îmi vâjâia în cap m-a lăsat fără cunoștință.

Cred că spectacolul a fost grotesc, mamă, atunci când s-au întors Gloria și Ernesto. Zăceam dezbrăcat, iar pe braț și în palmă aveam tăieturi de la cioburile de sticlă. Eram năclăit de vomă și toate încercările lor de a mă face să-mi revin au fost zadarnice. Speriați, l-au chemat pe tata, după ce au sunat la spital, și am fost internat de urgență. Mi-au făcut spălături gastrice și am petrecut noaptea acolo, rătăcit în inconștiență.

Înțeleg că te-ar putea speria cuvintele acestea. S-a terminat cu bine atunci și am ieșit toți patru din spital, după câteva zile. Deși s-ar putea să nu-ți vină să crezi, am cinat într-un restaurant și am făcut schimbări în viețile noastre. Gloria s-a mutat acasă la Ernesto și am redecorat casa împreună, schimbând obiecte de mobilier, înlocuind câte o lampă, ici și colo, și aranjând altfel câteva camere. Tata și-a schimbat locul de muncă și s-a hotărât să lucreze pe cont propriu. A dus la bun sfârșit un proiect la care se gândea de ani de zile și pentru care nu se hotărâse niciodată să lupte, fiindcă nu găsisese persoanele potrivite ca să-l pună în practică – un adevăr mic – și fiindcă îi lipsea, în mare parte, încrederea în el. Dar ideea de a se asocia cu Ernesto s-a dovedit a fi foarte

inspirată, proiectul său a fost rentabil, așa că Gloria lucrează azi cu ei, iar firma își menține profituri acceptabile. E posibil ca partea aceasta a poveștii să te atragă mai mult și nu știu dacă a ajuns la urechile tale. Vorbesc aici despre ea deoarece cred că există părți care nu trebuie să fie uitate, iar pentru a-ți aminti este neapărat nevoie să știi. Mă mir că tot scriu la scrisoarea asta, pentru că nu știu care va fi soarta ei. Vreau să spun că scriu plecând de la o intenție de bază, ca tu să citești aceste cuvinte. Totuși, există posibilitatea ca adresa voastră actuală să se fi schimbat sau ca poștașul să încurce cutia poștală, poate vei arunca scrisoarea la coșul de gunoi de la intrare, crezând că e un pliant publicitar, sau poate vei vedea cine e expeditorul și o vei arunca la coș fără să o deschizi, poate o vor găsi Carolina sau Esther și nu vor dori să ți-o dea, este posibil să începi s-o citești și să nu ajungi la final ori să nu v-o trimit, până la urmă. Există atâtea probabilități care dau târcoale intențiilor noastre încât, dacă ne-am gândi atent, am încerca să nu proiectăm intenții nici asupra gândurilor, nici asupra acțiunilor noastre. În fond, mamă, scrisoarea aceasta nu e gândită. Ca de obicei, unele întâmplări fac să se precipite acțiuni care au întâmpinat împotrivire și nu s-au realizat vreme îndelungată. Acesta e, cel mai sigur, motivul pentru care scriu. Mi se pare complicat să-mi continui viața, zi după zi, fără să comunic deloc cu o mamă și niște surori. Îmi cunoști lașitatea. La școală m-au întrebat de multe ori de voi și puteam doar să dezvălui că am o mamă și două surori, să adaug cum vă numiți și să spun o vârstă, de fiecare dată tot mai aproximativă. Pe măsură ce am crescut, astfel de informații n-au mai fost relevante pentru ceilalți. Pare puțin important cine sunt părinții și frații tăi, unde ai fost vara asta, ce-ai făcut în vacanță sau cu ce-ți umpli timpul liber. Interesul accentuat pentru aspecte atât de variate ale vieții depinde de vârstă și, pe măsură ce te maturizezi, sunt niște date mai degrabă presupuse decât cercetate. Mă gândesc că va veni un moment în care nimeni nu va ști dacă mă spăl pe dinți în fiecare zi, unde lucrează părinții mei, dacă am bicicletă sau dacă voi dori să merg sâmbătă în parc. Dar nu voi putea uita că am două surori cu care jucam *parchís* și alte jocuri, oricât ai fi vrut să mă ții deoparte, nici nu voi uita

mâinile tale aproape de mine, în fiecare mișcare cotidiană, oricât de distorsionată ar fi imaginea exactă din cauza degradării memoriei și a trecerii timpului. Există doruri și amintiri pentru care nu sunt necesare imagini precise, un ecou al acelor emoții e suficient pentru a le re trăi, într-un fel, și a le face să se ivească în prezent, ca și cum ar răsări odată cu primăvara. Iar rândurile mele, mamă, păstrează tonalitatea acelu ecou. Le voi citi pentru a vedea ce senzații am în timp ce o fac, precum cel care observă un tablou neterminat pentru că nu conține mișcare și poate oferi doar un simulacru al ei.

În ziua în care am plecat de la tata, pentru a fi pe picioarele mele, n-am putut să nu compar imaginile. Nu știu dacă e-adevărat, dar, în timp ce tu mă ajutaseși ca să nu uit ceva, el m-a ajutat să nu mă simt singur. E un lucru pe care l-am analizat de la distanță și care, fără îndoială, a marcat, în ochii mei, diferențe între voi doi. Nu e un reproș, ci o împăcare. Nu-ți știu sentimentele pentru că nu sunt încă atât de matur cât ar fi necesar ca să le întrezăresc măcar, deși mă tem că situația nu se va schimba atunci când voi fi, dar cine știe dacă ne vom mai vedea, la urma urmei. Cine știe care-ți va fi reacția când vei ajunge la finalul acestor rânduri. Poate mă precipit considerând că am pierdut atâtea, în anii aceștia. Sigur te macină un pic curiozitatea de-a afla câte ceva despre noi, dacă nu în timpul care s-a scurs, poate atunci când ne vom insinua printr-un ecou, ca această scrisoare. Nu-i așa, mamă? Nu păstrez nimic material pe care să-l asociez cu persoana ta, ar fi și ciudat să ne revedem, chiar dacă ar fi pentru ultima oară. Tata mi-ar reproșa că vorbesc așa. Știu. Nu pentru că e vorba de tine, ci pentru că sunt afirmații care provoacă ranchiună sau răscolesc pământul care trebuie să rămână la locul lui. Încă trebuie să mai identific resturi, iar autopsiile mele pot părea cam ranchiunoase, sper să nu te deranjeze și să fii în stare să vezi cât se poate de bine. Scrisul are o componentă existențială de imperioasă necesitate, vorbitul cu tine însuși. Poate fi un act egoist, datorită căruia autorul acestor rânduri își poate ispăși păcatele sau poate ajunge la vreun tip de consens temporar cu propria lui conștiință. De aceea încerc să tranșez dilema de a trimite sau nu scrisoarea aceasta, care se rezumă la a afla

dacă mama e o reprezentare imaginară sau o figură reală a existenței mele, dacă e un mulaj pe care să-l umplu sau o operă unicat. Răspunsul mi se pare la fel de amețitor ca întrebarea. Poate crezi că te nedreptățesc prin felul în care pun problema, dar nu caut dreptatea în existența mea, ci calmul. Acum este momentul, când tata e cel internat în stare gravă și de data asta, poate, ireversibilă. Nu știu dacă vrea să știe ceva despre tine sau despre surorile mele, atunci când am vorbit despre voi nu s-a pronunțat asupra subiectului, poate pentru că nu lua în considerare posibilitatea aceasta, după un proces interior de supraviețuire care l-a condus la resemnare. Timpul produce și el astfel de come etilice, prin amânarea unor decizii critice, pentru a nu simți durerea de a le lua. Doare mai puțin să nu le iei, deși rezultatul este că o parte din tine rămâne amorțită. E greu să te dai cu bicicleta când nu știi. Probabil că tata a ajuns la niște termeni de capitulare, negociind cu sine însuși, după câteva încercări sterile de a o face cu tine. Știu că vă certați la telefon când totul era încă recent, am vorbit despre asta în conversațiile noastre. Cine știe dacă lașitatea care îmi mânjește sângele nu e o moștenire genetică de la tata sau dacă n-am fost afectați amândoi, după ce am fost expuși atât de tare la ea, încât existența ne e marcată de acest stigmat. Toți termenii abstracți par paradoxal de relativi. De aceea, în parte, nu mi-e ușor să-ți aplic atribute, chiar dacă risc să scriu ceva nedefinit și să-mi accentuez, în ochii tăi, lașitatea. Din câte îmi amintesc, pentru tine, confuzia era ceva inerent rătăcirilor mentale ale oamenilor sau intențiilor răuvoitoare. Vedeai întotdeauna lucrurile cu limpezime de cristal, nu aveai îndoieli. Ai recunoaște un laș chiar dacă i-ai observa doar mișcările, i-ai citi cuvintele sau l-ai privi în ochi. Gloria mi-a povestit ceva asemănător despre personalitatea lui Esther. La început îmi vorbea cu prudență pentru că, la urma urmei, era sora mea și nu i se părea potrivit să vorbească despre anumite lucruri cu mine. Va trebui să mă ierți, mamă, că mă încăpățânez să vorbesc despre Esther, voiam să aflu ce mai face, chiar dacă ar fi vorba doar de un amănunt fără însemnătate, cum ar fi dacă avea note bune, dacă avea prieteni printre colegi sau ce gusturi avea. Păream fratele mai mare,

așa cum am fost mereu, de fapt, care avea grijă de sora lui, ca să se simtă un pic mai fericită și mai ocrotită. Numai că învelișul meu ocrotitor ajungea cam târziu și nu reușea să acopere prea mult, de la așa depărtare. Era, mai degrabă, ca și cum s-ar fi învelit noaptea cu o batistă, ca să nu-i fie frig, știu asta. Nu poți avea grijă de cineva care nu e prezent și cu atât mai puțin odată ce s-au scurs câțiva ani, pentru că Gloria nu ținea legătura cu Esther, iar prietenia lor se redusese la niște conversații, la munca în echipă în orele pe care le aveau împreună și la faptul că se nimerea să se întâlnească în câte un cerc de cunoștințe. Într-adevăr, nu eram decât fratele mai mare care întinde mâinile ca s-o îmbrățișeze și tot ce reușește e doar o atingere firavă. Mâna care e mereu aproape, dar care nu poate stabili nici un contact. M-am întrebat dacă Esther sau Carolina aveau aceleași neliniști ca și mine. Încă o fac, însă forma întrebării se schimbă mereu. Cred că devine obositor când nu primești, drept răspuns, decât ecoul propriilor tale întrebări. Plănuiam să strig răspunsuri la potențialele întrebări pe care le puteam primi de la ele, când tata a suferit o recidivă. Acum o fac din nou, în timp ce-ți scriu, dar revin în punctul de plecare, întrebându-mă dacă trebuie să-mi strig răspunsurile. Îmi dau seama că e dificil să vă răspund fără să vă știu întrebările și fără să știu care vă sunt răspunsurile. Ceea ce vreau să spun este că întrebările sunt un chin, îmi zumzăie în urechi ca excesul de alcool și nu cred că pot vorbi coerent, atâta timp cât o țin tot așa. Ce v-ar plăcea să aflați? Ce înălțime am? Studiile? Unde lucrez? Cum mă îmbrac? Ar putea fi interesantă o poveste a vieții mele până în acest moment, nu crezi? Și v-ar fi putut interesa împăcarea voastră, câteva zile după ce-am plecat. Atunci eram mai naiv și m-am gândit că așa va fi. Spune-mi, mamă, dacă naivitatea se vindecă pe măsură ce trece timpul și mai spune-mi când îi pune definitiv capăt malițiozitatea care învăluie maturitatea. Naivitatea generează miraje pe care le integrezi în realitatea ta și, cu cât ești mai convins de ele, cu atât e mai distorsionată perspectiva de realitatea aceasta care e, pentru tine, autentică. Alcoolul produce astfel de simptome, totul devine iluzoriu, oricât de multă încredere acorzi propriei tale percepții. De fapt, cu cât îți e mai mare

Încrederea, cu atât te împotmolești mai tare. Naivitatea m-a făcut să cred într-o împăcare și să am încredere că tu și surorile mele veți rămâne aproape, lângă mine. Au trecut anii, iar azi naivitatea mă face să scriu rândurile acestea, al căror scop îl pun sub semnul întrebării. E ultimul meu strigăt. În fond, nu știu. S-ar putea să nu semene cu un strigăt, ci mai degrabă cu vorbitul într-o doză goală de suc, pentru a imita vocea care cere de la bucătărie, printr-un difuzor, un hamburger cu cartofi prăjiți (pentru cineva care e mort de foame).

O mamă nu are doar grijă de copiii ei, îi învață să gătească, să pună masa, să facă patul sau să repare o haină descusută. O mamă îi ocrotește noaptea, înainte de a adormi, și dimineața, când se trezesc. Păstrez numai acele ecouri care se sting încetul cu încetul, iar scrisul mă ajută să las o ușoară urmă de continuitate, pentru viitor. Mi-e teamă că felul meu de a gândi va evolua și abia dacă va rămâne un pic din toate acestea când voi fi prea în vârstă. Și am să fiu prea în vârstă atunci când imaginea pe care o voi avea despre tine și despre surorile mele va fi atât de distorsionată încât nu o voi putea asocia nici unei imagini sau amintirii unui fapt concret. Acum, cel puțin, îmi aduc aminte de mâinile tale, de vocea și de cuvintele tale. Și rămâne un strop de speranță că ne vom mai întâlni. Mi-ar plăcea să-l vezi pe tata. Nu are o înfățișare plăcută, dar nu mai rămân acum prea multe zile ca să-l vezi o ultimă dată.

Când cuvintele mele nu mă alină, le citesc pe ale altora, iar acum câteva zile răsfoiam o revistă științifică pe care a lăsat-o cineva în sala de așteptare a spitalului. E neașteptat să găsești o astfel de revistă într-un loc ca acela și am vrut să uit de frământările mele, citind un articol despre sindromul mâinii străine. Una dintre mâinile celui care suferă de această boală ajunge să aibă o viață a ei și se mișcă total independent de restul corpului. Adică te plesnește peste obraz când nu te aștepți, îți ia țigara din gură sau nu mai ține ceapa când pregătești masa. Am citit că poate să apară la persoane care au suferit o operație de separare a emisferelor cerebrale, din cauza unei epilepsii agresive, a unei lovituri sau a unei infecții. Dintr-un anumit motiv, mamă, m-am gândit la

tine și la tata, când formați o unitate indivizibilă. Sistemele duble fac parte în mod vital din existență: două mâini, doi ochi, doi rinichi, doi plămâni, două emisfere cerebrale, două figuri fraterne. Inima, mamă, nu e decât un organ dublu, separat printr-un perete central. Înțelege că imaginea voastră a ajuns în mintea mea, mereu trădătoare. Pentru mine, nu sunteți altceva decât o unitate disociată, a cărei fragmentare a ridicat pe neașteptate un zid între noi, din cauza unei grave infecții. Ceva asemănător cu ceea ce s-a întâmplat în Germania sau în Coreea, cu frați care nu s-au mai văzut și familii care au rămas marcate de absența unui organ extirpat fără îndemânare. Corpul calos este structura care unește cele două emisfere cerebrale. Ca un tată și o mamă uniți de o ființă vie care se transformă în cele din urmă într-un zid. Cele două părți ale creierului trebuie să se integreze și să atingă o funcționalitate optimă, astfel încât corpul să poată stabili legături cu lumea exterioară. Să zicem că trebuie să învețe să lucreze împreună. Iar pentru asta există corpul calos, prin care interacționează pentru dezvoltarea limbajului, printre altele. Te vei îndoi de facultățile mele mintale, însă mi-a trecut prin minte că v-ați despărțit dintr-o cauză asemănătoare sindromului mâinii străine. Din motive necunoscute, structura care vă unea a cedat, ca o schelă instabilă, și o parte a creierului vostru s-a separat de cealaltă. Ați suferit un fel de operație de separare a emisferelor cerebrale, din cauza acestei infecții fatale, probabil, iar tata a plecat, luându-mă cu el, și sperând că relația dintre frați își va urma cursul dorit. De aceea, cred că mâinile tale sunt străine, ca și cum s-ar fi desprins de tine și s-ar fi apropiat de mine. E un alt miraj, știu. Mereu a lipsit în casă o mână feminină, mai ales o mână ca a ta. Când găseam hainele spălate și călcate ca să merg la școală, simțeam absența aceasta. Hainele erau aceleași, erau curate și bine călcate, dar totul era diferit în jur și a fost mai mult decât evident cum mi s-a început privirea. În primele zile, mă făceam că nu-mi dau seama, mă uitam în altă parte, mă gândeam la altceva și încercam să presimt că ne vom revedea și că, într-un fel sau altul, vom continua să fim împreună. Nu-mi ieșea chiar bine pentru că nu reușeam să presimt întru totul și, în fiecare zi, se făcea tot mai

puternic decât mine un sentiment de singurătate pe care încercam să-l atenuez, stând pe lângă tata și ajutându-l la tot ce făcea. Am ajuns să le invidiez pe surorile mele pentru că au rămas cu lucruri mai multe și mai importante decât cele care îmi rămăseseră mie. Un gând absurd și pueril de atunci, când încă eram abia un copil, așa cum m-ai văzut când am ieșit din casă. În ziua aceea, am început să-l descopăr pe tata mai mult ca persoană decât ca figură paternă, îmi dau seama acum, când pot să-mi analizez mai rațional sentimentele, cel puțin cele care mi-au lăsat o amprentă mai adâncă în memorie, marcându-mi în mod hotărâtor existența.

Mergeam încă la școală, când ne-am despărțit, și mi-aduc aminte că ne-au cerut să scriem o compunere despre familia noastră. Ne-au lăsat să o scriem la sfârșit de săptămână. Ca întotdeauna, cel mai simplu ar fi fost să spun adevărul. Dar, cum el era dureros, am ales să inventez un adevăr credibil. Când inventezi un adevăr nu e la fel ca atunci când relatezi o întâmplare sau spui o poveste la care te-ai gândit, ci seamănă cu o intervenție chirurgicală de precizie. O minciună e o înșelătorie care trebuie să convingă; un adevăr este o proteză care trece neobservată. Nu știi, la prima vedere, dacă nasul sau buzele acelea sunt autentice și le faci concesiia aceasta, concesiia autenticității. Dacă tata s-ar fi recăsătorit sau ar fi stat cu o femeie, ea ar fi beneficiat de o astfel de concesiie în ochii multor oameni. M-ar fi luat de la școală și mulți ar fi presupus că era mama. N-a fost așa, a fost o absență, pur și simplu, așa că ți-am îngropat absența în tăcere. Ceea ce nu se pomenește nu există. Am fost sfătuit să o rog pe mama să mă ajute la compunere și eu doar tăceam. Înțelege că o compunere despre mama însemna să vorbesc cel puțin despre tine și despre tata, iar adevărul nu era pe placul meu, îmi provoca durere. La început, am vrut să prezint în treacăt personajul tău și să mă concentrez mai mult asupra tatei, încercând să nu menționez treburile casnice de care se ocupa și alte lucruri asemănătoare care ar fi putut da de bănuț. Trebuia să evit prefacerea adevărului în minciună și am descris-o pe mama drept o femeie introvertită, harnică și devotată. Introvertită, pentru a explica de ce nu interacționai mai mult

cu ceilalți. Harnică, pentru a se ști că aveai grijă de noi. Cuvintele abstracte sunt un scut foarte potrivit. A spune că o persoană e devotată nu înseamnă să-i precizezi vreo calitate și, nefiind vorba de un cuvânt peiorativ în sine, poate fi asimilat unei virtuți. Nu ai spune niciodată că o persoană devotată poate fi abjectă sau demnă de dispreț, chiar dacă e implicată în asasinate, extorcări, înșelăciuni sau dacă face rău altora. Ți dai seama, mamă, câtă confuzie e între noi și cât de periculoase ajung să fie cuvintele? Când a venit rândul tău, am scris ceva de genul: „Dacă mama ar fi dependentă de droguri și ar fi ajuns să piardă totul, ar fi drogata cea mai rezonabilă dintre toate. Văzând în ce situație este și că se afundă tot mai mult în starea ei, ar merge la un centru de dezin-toxicare, ar căuta un loc de muncă și un cămin modest, pentru a deveni mama cea mai introvertită, harnică și devotată din toate mamele din lume“. Am explicat de ce nu duceam colegi acasă, motivul pentru care abia aveai timp să mergi la școală și de ce mă simțeam atât de mândru că aveam o mamă ca tine. Pentru a putea începe compunerea a trebuit să mă familiarizez atât de tare cu mama inventată încât o salutam în bucătărie, îi ceream o gustare sau vorbeam cu ea despre ale mele. Nici mamei inventate nu-i făcea plăcere prezența tatei, așa că nu stăteam prea des împreună, toți trei. După aceea am putut scrie compunerea. I-am dat-o mamei inventate să o citească și să-și exprime părerea, apoi am făcut câteva mici schimbări și am trecut-o pe curat. Titlul cu roșu, textul cu negru și autorul cu albastru. După ce am citit-o în clasă, au fost voci care au spus că seamănă cu mama. Printre ei, profesoara de literatură, ea a fost cea care ne-a dat compunerea. Mama mea inventată mi-a adus un punct suplimentar la note, pentru că am avut cea mai bună compunere din clasă. N-am înțeles niciodată de ce erau atât de atenți la ea, din moment ce în compunere încercam să vorbesc mai mult despre tata. Presupun că nu numărul de cuvinte atrage mai mult atenția. Uneori e suficient un singur cuvânt sau o imagine fugitivă. Oricum, au descoperit, într-un târziu, că era vorba de o mamă inventată, atunci când tata n-a recunoscut-o. Profesoara mi-a înlocuit punctul merituos cu un punct în minus și cu o săptămână în care nu aveam voie să ies în pauză,

În timp ce îngrijorarea tatei a sporit cu un punct din cauza comportamentului și a ideilor mele năstrușnice. Primul meu impuls a fost să mă refugiez lângă mama inventată pentru că era persoana care putea să mă înțeleagă cel mai bine, însă am fost imediat gelos pe ea și nu mi-a plăcut ideea de a vorbi cu o proiecție a mea, care exista doar în imaginație. Dedublările de personalitate, mamă, nu reușesc decât să multiplice ecoul fantomelor tale. E clar că dificultățile mele de adaptare la școală și în societate erau consecința unei grave infecții a corpului calos. Sună precum calozitățile de pe picioare și miroase chiar mai urât decât ele, după un marș de câteva zile, în timpul căruia nu-ți dai jos ciorapii. Îmi imaginez că e neplăcut pentru tine și de aceea îți cer iertare încă o dată, ca și cum aș ispăși o pedeapsă, scriind ceva de o sută de ori, în caiet. De o sută de ori, nu voi întârzia. Nu voi întârzia.

Recunosc, mamă, că de multe ori mă privesc și nu-mi place de mine. Învăț, puțin câte puțin, să trăiesc cu mine însumi, să mă accept și să-mi șlefuiesc personalitatea, răzuind impuritățile, ca și cum ar fi vorba despre un metal cu defecte. Învăț să descopăr, treptat, câte o îmbunătățire a virtuților mele sau vreo calitate necunoscută până atunci, dându-mă drept un explorator pierdut, care nu se poate opri din căutare. Poate mă ia într-o zi moartea prin surprindere și pierd tot ce am, ca țăranul acela înșelat de diavol. E foarte aproape de mine în momentele acestea, n-am simțit-o niciodată atât de aproape. Trebuie doar să intru în salonul în care se află tata și un alt bolnav terminal (deși asistentele nu vor să recunoască). Nu mai aleargă și a sosit momentul său critic. Nu alerга pe alte pământuri decât cele de care depindea bunăstarea noastră. E tot unul dintre cuvintele acelea goale, ca recipientul gol de suc; vorbești în el și îți auzi numai vocea distorsionată, cerând de mâncare. Tata încerca să supraviețuiască, așa cum facem cu toții, construind o bunăstare confortabilă, fără să aspire la prea multe. Un habitat minuscul în care să aibă grijă de fiul lui, să-l ajute să crească, să simtă rostul vieții și să fie împăcat cu sine. Știu deja, mamă, că acestea sunt utopii și că echilibrul e doar un scop spre care tindem și pentru care luptăm, nu o țintă pe care să o atingi. Uneori, te plimbi pe un

munte și te trezești într-un luminiș, privind un peisaj de la înălțime. Contempli perspectiva imaginilor care nu sunt altceva decât viața ta de până atunci și recunoști multe amprente personale pe care înainte nici măcar nu le puteai zări. Ceea ce vreau să spun, mamă, e că mă umple de durere să-l văd murind pe tata, devorat de metastaze. Gloria și Ernesto vin adesea, le e teamă că mă prăbușesc. Vin mereu să aducă întăriri și să verifice structura de rezistență, ca să nu se prăbușească clădirea. Și vin de dragul lui tata. Impune respect să te afli în fața cuiva important în viața ta, știind că în curând va dispărea cu totul. Nu va exista nici un telefon și nici o adresă la care să-l poți găsi, nici un mijloc de comunicare nu-ți va aduce vești de la el. Va dispărea de tot și va persista doar imaginea condiționată a memoriei, care se va estompa, cu timpul, până ce vor rămâne doar fotografiile. E ca și cum ai cădea într-un puț fără sfârșit, care-ți dă amețeli, ca să salvezi o imagine. Amețeala aceea face parte din motivele pentru care îți scriu scrisoarea asta, mamă. Nu vor mai fi ocazii de a-l vedea pe tata și am nevoie și de răspunsuri, de cineva care să ocupe golul matern cu prezența sa, cu mâinile și sfaturile sale, cu ocrotirea sa. Nu înțeleg cum de Esther și Carolina n-au simțit nevoia de-a se apropia de tata. De a-i căuta sfatul, de a ascunde de el cu cine s-au sărutat, flirturile cu băieții sau lucruri care țineau de feminitatea lor. Evident că s-ar putea spune același lucru și despre mine, nu-i așa? Ți-aș fi cerut mai înainte sfatul, ți-aș fi ascuns treburile noastre de bărbați, însă ți-aș fi privit mâinile făcându-mi o cafea, în timp ce-mi mulțumești pentru vizită și mă întrebi cum stau cu sănătatea și ce proiecte de viitor am și îmi explici cum se gătește o tocăniță bună. M-a lămurit deja tata, ideea e doar să-ți ascult vocea și să-ți simt apropierea. Mai ales pentru că absența îndelungată a celor care fac parte din viața mea îmi provoacă dezechilibrul interior al unor sentimente ca iubirea. Ai simțit vreodată că-l iubești pe tata? E o întrebare serioasă. Toți ne înșelăm asupra propriilor noastre sentimente, iar uneori am bănuiala că iubirea e și ea o simplă invenție a Omului, la fel ca vinul sau cărămida. Ați simțit atracție fizică, fără îndoială, v-ați potrivit în felul în care vedeți lumea și vă puneți de acord până și în privința diferențelor

dintre voi, în momentele de relaxare întrezăreați puțină fericire în dorința voastră nepotolită de-a rămâne uniți toată viața, de-a nu vă despărți nici în eternitate. Nu v-ați gândit la devenire, totul se schimbă. Nu v-a trecut prin minte că iubirea e o substanță volatilă care trebuie să rămână într-un flacon de cristal. Dacă reușim să ținem flaconul în mâini, substanța se stabilizează, cu timpul, și e din ce în ce mai ușor s-o păstrezi acolo. Astfel, mamă, e de-nțeleș că pământul pe care pășim e presărat cu cioburi de cristal care se înfig în carne. Mama mea imaginată îmi spune întotdeauna să nu umblu desculț, dar există mereu momente în care fac pe grozavul și nu-i urmez sfatul. Așa suntem noi, copiii, mamă, iar o parte din vremea aceea trăiește pentru totdeauna în noi, chiar dacă noi continuăm să creștem.

Acum ceva vreme mi-a venit ideea de a face un orificiu prin care să privesc oriunde vreau. Nu e o idee surprinzătoare. Toată lumea face la fel, numai că fiecare privește acolo unde poate în clipa aceea. Ideea mea era ca privirea să se îndrepte încotro vrea fiecare. Știu că nu e o idee care să se bucure de un succes răsunător, dar am gândit-o doar pentru mine. Toate ideile mari sfârșesc prin a se reduce la un domeniu în care nu poți interveni, la un spațiu – un univers microscopic, dacă se poate ascuns de privirile celorlalți – unde nimeni, cu excepția ta, nu le poate stăpâni. E mai bine așa. Când va muri tata, îmi vor rămâne doar prieteni ca Gloria și Ernesto, dar îmi voi stăpâni micul univers mai singur ca niciodată, protejându-l de orice privire și de orice incursiune străină. Imaginează-ți, mamă, cum ar fi ca nimeni să nu-ți poată găsi lumea, în timp ce tu ai la dispoziție un orificiu prin care să poți privi unde vrei. Ar fi ca și cum ai ajunge din nou într-o casă pustie, fără să-și dea nimeni seama de prezența ta, ești invizibil. Poți să o decorezi punând lucrurile într-o altă ordine, contemplând pe fereastră peisajul pe care îl alegi și persoanele pe care le vrei. La urma urmei, totul e în mintea noastră. Nimic nu e real. Închid ochii și privesc prin orificiul inventat. O văd pe mama, nu pe cealaltă, pe tine. Ești așezată pe canapea, răsfoind o revistă, și stai cu televizorul aprins. Ajung lângă tine cu o revistă de benzi desenate cam ferfenițită. Văd doar desenele,

pentru că dialogurile mă plictisesc. După câteva minute, te irită să te simți imitată, te ridici și te închizi în baie, unde nu te poate imita nimeni. Mă ridic, după ceva vreme, suficient cât să știu că nu te vei întoarce, și mă închid în camera mea. Îndepărtez privirea de orificiul inventat, pentru că nu vreau să mai stau acolo. Acum văd salonul tatei, la spital. O asistentă trece prin fața mea și își continuă drumul cu ceva în mână, un flacon micuț. Nu-mi place atmosfera și mă uit din nou prin orificiul inventat: tata vorbește cu mine la telefon. Mă anunță că se va întoarce mai târziu pentru că ziua sa de lucru s-a prelungit mai mult decât credea. Știu unde e cina și știu că totul trebuie să rămână curat când termin. Îl voi aștepta în sufragerie, așezat pe canapea și uitându-mă la televizor. Îmi îndepărtez privirea de la orificiu și citesc rândurile pe care ți le scriu. Câte imagini se pot forma într-un caleidoscop și câte până când ajung la imaginea tatălui meu, prostrat pentru ultima oară pe pat, murind și privindu-mă în ochi. Știu că se gândește la noi acum; se gândește la tine doar când e singur.

Mă întreb, mamă, dacă ai simțit vreodată o pierdere, într-un moment al vieții tale. Dacă ai putut evita sentimentul că ești lășă sau dacă ai simțit un gol înăuntrul și în jurul tău. Știu că ne vom revedea și că nu voi putea să nu mă uit la ridurile de pe fruntea ta, la machiajul de pe față, la hainele în care ești îmbrăcată sau la expresia ochilor tăi, căutând în tine ceea ce va fi necesar ca să-ți suport prezența fără să mă prăbușesc. Te vor însoți Esther și Carolina, dar rochiile și silueta lor abia dacă îmi vor putea distra privirea. Toată realitatea acelei clipe va emana din tine. E ușor, atunci când va fi deja târziu, când îl vei putea privi pe tata fără ca el să poată face măcar un gest. Zilele acestea m-am întrebât dacă te-ar impresiona să-l vezi în stare terminală, dacă te-ai ridica de pe patul din salonul lui, în caz că eu m-aș așeza pe celălalt ca să vă țin de urât. M-am întors de la o plimbare cu mama mea inventată. Ideea era să mâncăm și să bem ceva într-un bar. Abia am reușit să mâncăm o jumătate de sandwich cu salam și să beau o bere, apoi am ieșit la o plimbare pentru a ne percepe indiferența față de lumea din jur. Am jucat puțin teatru, pentru că indiferența e

mai degrabă o dorință decât un sentiment. Ești indiferent doar atunci când nu știi că ești. În rest, joci – aproape întotdeauna mediocru –, ceea ce ne modifică și mai mult emoțiile. Suntem absurzi din fire, mamă. Uite cum îți scriu. Ai vrea să ajungi peste câțiva ani, să nu trebuiască să ne vezi acum. De fapt, când e momentul potrivit? Privește-mă cum îți mărturisesc printre rânduri, chemându-te, fără să o fac, îndemnându-mi rănilor să se cicatrizeze singure, disperat că nu găsesc remediu pentru ele. Ia caleidoscopul și privește. Sub norii printre care mi te imaginez, totul se schimbă, inima palpită diferit și viața curge altfel. Unii mor și alții râd. Iar azi e momentul tatălui meu și sper că și al tău, într-o oarecare măsură. Mă simt ca un semizeu care se zbate între originea sa de zeitățe și patul său de moarte și al cărui destin incert este să rătăcească prin existență, căutându-se pe sine, ca un magician care și-a pierdut puterile.

Dragă mamă, scrisoarea aceasta nu ne va salva de durerea și de sentimentele noastre. Timpul mi-a arătat că durerea, deși ascunsă și ferită de privirile altora, îți impregnează încă resentimentele. Îmi porți cu siguranță ranchiună pentru că a trecut atât de mult timp fără vești de la mine. Iar dacă nu din acest motiv, atunci cel puțin pentru că m-ai născut. Sigur e așa, pentru că v-ați dăruit cu toată ființa unul altuia și m-am născut eu sau pentru că ai ales o cale greșită când ai intrat într-o relație cu tata, iar apoi v-ați despărțit așa. Pentru că v-ați împărțit roadele iubirii în mod inegal, astfel încât două dintre ele, fetele, au rămas cu tine, iar eu, cu el; au fost două pentru tine și unul pentru el sau, poate, o împărțire practică pe genuri, cum ni se spunea la școală: fetele cu fetele și băieții cu băieții. Acum e totuna; timpul mi-a arătat și el că trecutul e un peisaj care rămâne încet în urmă. În fond, trecutul nu doare. Durerea e proprie prezentului și memoriei. Iar memoria este selectivă și personalizată. Ne amintim în mod diferit după-amiaza în care m-ai obligat să mănânc mazărea pe care nu o mâncasem la prânz, la fel ca dimineața în care m-ai dus la școală, deși aveam febră treizeci și nouă, și am leșinat în clasă, în fața tuturor. Odată ce a trecut timpul, mamă, nimic din toate acestea nu mai are aceeași importanță. Memoria este o cameră care ar trebui închisă cu cheia și lăsată în

întuneric, astfel încât copilul care încă suntem să nu poată intra să facă dezordine și să spargă totul. Implică dificultatea de-a închide acele momente care ne fac să ne simțim fericiți sau să zâmbim. N-aș putea recupera amintirea mamei învelindu-mă noaptea și fredonându-mi un cântec de leagăn care mi se părea mereu scurt și pe care nu reușesc să mi-l amintesc. Aceasta e pierderea, mamă, să știu că niciodată nu mă vei mai înveli ca atunci și că nu voi putea re trăi momentele acelea făcând la fel cu copiii mei. Pierderea e o durere adâncă, mai accentuată la cei lași, cei care trebuie să plecăm de acasă pentru a crește singuri, într-un colț pe care încercăm să-l facem cât mai al nostru, ca să nu ni-l smulgă iar cineva. Aceasta va fi moștenirea mea: un colț al nostru, făcut cu cineva pe care-l pierd pentru totdeauna. E sigur, mamă: mai rămân doar câteva zile, nu știu câte, care conduc spre un final fatidic. Îți scriu ca să-ți aduc aminte, ca să-mi citești cuvintele și să văd cum mă simt în timp ce o fac. E o scrisoare de rămas-bun, un rămas-bun pe care memoria îl va regăsi de fiecare dată când voi citi aceste rânduri. De aceea ar fi mai bine să mă desprind de ele, să fac rost de adresa voastră și să las scrisoarea la un oficiu poștal. Fără să mă gândesc dacă datele din agenda tatei mai sunt de actualitate și încercând să evit o confruntare cu numărul vostru de telefon. Fără să mă gândesc cum să mă port dacă apăreți la spital, la capelă sau la înmormântare. Nu-mi reproșa reacția dacă o iau la fugă. Nu vreau să cuprind din ce în ce mai multe pământuri în goana mea, poate doar să fug spre tata, imaginându-mi că mă voi întâlni cu el, când mă voi opri. Nu râde, mamă, durerea îi doboară întotdeauna pe cei lași.

² Joc asemănător țintarului.

FLUIDITATEA MĂRII

Am cedat îndată ce mi-au pus o pușcă în mână și ochii mei s-au închis pentru a ținti. Lumea s-a redus la conținutul cercului și la ținta din centrul lui. Dintr-o dată, ochiul încordat căuta piatra de lângă râu urmărind cu privirea copacii și apa până când s-a oprit asupra ei. Totul a încetat să mai existe și m-am concentrat asupra licărului roșu spre care trebuia să trag. Am simțit bubuitura împușcăturii și o lovitură puternică în obraz. Eram la pământ, scăpasem pușca din mână și i-am văzut râzând ca niște hiene fără dinți. Hohotele lor se auzeau în toată tabăra. Mi-au smuls pușca atunci când am vrut s-o iau și m-au împins înapoi. Am cedat, din cauza micului univers delimitat de cătarea puștii, care anihila în rest totul: pe tata, care nu avea de lucru, hoinărind prin oraș, pe mama, care spăla hainele altora pentru a face rost de mâncare, pe frații mei, care o ajutau în gospodărie, pe luptătorii de gherilă din Renamo, care au ajuns într-o zi la Manhiça și-au intrat în casă. Tata nu se întorsese, mi-au omorât mama și frații, care mă priveau ca și cum aș fi avut vreun amestec. M-am răzvrătit, cu plânsete de copil furios, până când loviturile lor m-au doborât. Mi-au legat mâinile la spate, mi-au pus pe cap o pungă cu cincizeci de kilograme de alimente furate și m-au obligat să merg așa, două zile, până la Casa Banana. Știam cine erau. M-am gândit cum se va simți tata când se va întoarce acasă, apoi m-am întrebat dacă nu l-au ucis cumva. Fraților mei mai mici nu le-au dat răgaz să înțeleagă ce însemna tot ce se întâmplase. În schimb, mamei i-au dat timp, au murit sub ochii ei. Am aflat că nu l-au omorât pe tata pentru că, după câteva zile, m-au obligat să-lucid în fața vecinilor noștri, în timp ce umbla prin piața la care mergea mama. Toți m-au văzut când am făcut-o. Și l-am omorât. Aproape că n-am avut timp să văd că era el, până când lumea din bătaia puștii s-a evaporat, după împușcătură, și toate celelalte mi-au apărut în fața ochilor: piața, oamenii care fugeau, tata, la pământ, strigătele, goana, urmărirea. Mi-au spus că urma să-lucid pe unul din Frelimo și era el. Au adăugat că nu puteam să mă întorc la Manhiça. Acum le aparțineam și puteam doar să lupt pentru a răsturna guvernul sau să mor luptând. În fond, voiam doar să

trag; să trăiesc în lumea din cătarea puștii și să trag în oricine era acolo. Și-am ucis. Aveam o armă. Dhlakama, care se gândea să forțeze pacea, m-a învățat s-o folosesc. Mi-au dat o armă pentru a ucide și am ucis civili și soldați, după ce l-am omorât pe tata.

Casa Banana e în Maputo. Nu fusesem niciodată în acea zonă și nu mă cunoșteau. De aceea mi-au ordonat să merg acolo cu Saite. El era de peste șase ani în trupa lor de gherilă. Mergeam doar să supraveghem o garnizoană și să observăm mișcările mașinilor. Nacala a ieșit din garnizoană cu mama ei, cred. Saite a rămas acolo, iar eu le-am urmărit. La un moment dat, au intrat într-un magazin de alimente și am așteptat la intrare, făcându-mă că aștept un cunoscut. Ea stătea aproape de vitrină, absorbită de muzica unei cutiuțe pe care un cerșetor, întins pe jos, o lăsa să sune pentru a primi pomană. Femeia a strigat-o pe nume, chemând-o înăuntru, ea a fugit într-acolo și magazinul a înghițit-o, așa cum își înfulecă prada un animal înfometat. Trebuia să aștept și, între timp, am urmărit în continuare mișcările din jur, sperând să trec neobservat. Obosit, am hotărât să intru, să văd de ce întârzieau. Tocmai plătiseră și ieșeau cu o plasă pe care o ducea Nacala. Când m-am întors, m-am trezit în fața ei. Credeam că plecaseră deja, însă Nacala a întrebat dacă nu aveau cutiuțe muzicale ca a cerșetorului. N-aveau. După aceea, ne-am privit în ochi și-am tăcut, ca și cum am fi avut ceva de ascuns. Au ieșit pur și simplu, iar eu am așteptat înăuntru, destul încât să le pot urmări fără a fi văzut din nou. S-au întors la garnizoană, iar eu m-am întâlnit cu Saite, postat acolo.

– Gata, hai să mergem.

– Măi, Youssuf, e încă devreme, s-a întâmplat ceva?

– Nu.

– Și alea cine erau?

– De unde să știu, servitoare.

– Știi ce? Rămânem. Trebuie să notăm orele și cred că o să iasă un convoi sau vreun ofițer.

Saite conducea expediția, Youssuf doar îl însoțea. Trăgea bine și trebuia

să înceapă să cunoască orașul, așa i-au spus lui Saite. Despre asta era vorba, era doar un băiat care trăgea bine și pe care nu-l va bănuî nimeni. Nu eram sigur că înțeleg ce înseamnă asta. Am simțit ce înseamnă să tragi doar când tata s-a prăbușit în piață. Celelalte împușcături eliminau pe oricine apărea în lumea care încă era a mea, delimitată de cătarea puștii. Numai după aceea simțeam că am ucis. După misiunea de supraveghere, s-au scurs niște zile plictisitoare, în care doar ne antrenam, într-o hărmălaie de strigăte care mențineau disciplina. Totuși, era un du-te-vino, Dhlakama și ofițerii lui se mișcau toată ziua. Aveau ședințe, se plimbau, mâncau împreună. Urzeau ceva și nu se prea puteau pune de acord. Într-una din plimbările lui, Dhlakama a cedat presiunilor unuia dintre ofițeri care insista pe ideea unei răpiri urmate de o execuție. Dhlakama ținea discursuri despre ideile sale și își dorea pacea, în felul lui. Dar nici nu știam ce vom face dacă nu mai ucideam, deși nici unul dintre noi nu vorbise despre asta. Cred că nu ne gândeam că se va întâmpla. Într-o seară, ne-au adunat pe câțiva pentru a ne vorbi despre o misiune. Ne-am așezat aproape de râu, ascultând Bob Marley. Alfredo, bucătarul care adora muzica lui, dormea mereu aproape de mal, fără să-l piște vreun tânțar. Ne-au vorbit de-o răpire. Nu trebuia s-o facem noi, doar să-i acoperim pe cei care acționau și să tragem în soldați și în cei care încercau să împiedice sechestrul. La jumătatea ședinței, a apărut Dhlakama, să-și expună ideile și să promită o moarte lentă celui care dădea greș. Știam deja. Îl văzusem murind pe Marcel, de exemplu. Numai că Dhlakama nu-mi părea convins. A spus ceva de genul că acea răpire ar fi definitivă pentru obținerea păcii. Îmi imaginam că le-a zis ceva asemănător celor care m-au adus pe mine și m-a copleșit oboseala. Ce ne-am face fără o armă? Fără mica mea lume nu rămânea din mine nici măcar amintirea aceluia colț și a țintei sale. Nu-mi plăcea să ucid și am început să-mi spun, cu voce scăzută, că vreau să termin cu asta. Și-așa am adormit. Un cerc închis și Bob Marley, sunând din ce în ce mai îndepărtat.

Ne-au trezit devreme și ne-am îmbrăcat imediat. Arma cântărea ca și cum ar fi crescut peste noapte cât nu crescuse în ultimii patru ani, dar era la fel de

frig și de umed afară. Am pus pușca pe umăr și am grăbit pasul. Saite râdea.

– Îți place grozav să ucizi, Youssuf, o să fii un lider.

– Iar tu o să fii un om mort.

Acțiunea avea loc pe șoseaua Xai-Xai. Cu două ore înainte, ieșiseră din garnizoană două mașini și un camion. Camionul mergea în mijloc. Așteptarea a fost tăcută, iar pușca grea. Am avut timp să caut un punct de sprijin, chiar dacă îmi pierdeam din mobilitate. Eram singur, deși puteam auzi mișcările lui Saite. Pe șosea a trecut un Dodge care răgea ca un ghepard rănit. Puțin după aceea, am auzit semnalul și am încărcat pușca. Caravana înainta încet. Am tras aer în piept, am îmbrățișat pușca, ca și cum tata ar fi fost întins pe jos, și-am coborât în lumea mea. Totul a dispărut, în sfârșit, și prima mașină a apărut în cătarea puștii. Am lăsat-o să treacă și am așteptat camionul. Strălucirea unei explozii mi-a luminat lumea și din camion au început să iasă soldați. Am tras. Au răspuns cu grenade care, dintr-odată, erau aproape. Prea mulți în bătaia puștii, prea mult zgomot, prea multă lume alergând, prea multe voci. Nu mi-am mai perceput lumea și-am ridicat privirea. În mijloc, avansau două camioane. Prima mașină era în flăcări, iar din ultima ieșeau oameni, alergând. O femeie, o fată și doi bărbați. Soldații alergau ca niște furnici speriate că vor fi strivite. Numai că, în loc să fugă, se năpusteau asupra noastră. Mirosea a praf de pușcă. Am văzut trupul lui Saite, dezmembrat și abandonat pe pământ. L-am văzut de departe, ca pe atâția alții, de când îl zărisem pe primul. Am tras în mai mulți, în timp ce fugeam spre baza noastră, ferindu-ne din raza lor vizuală. În curând, lângă mine a ajuns cea de-a doua mașină, mai jos, pe șosea. Era ciuruită de gloanțe. Femeia fugea, ca hăituită de diavol, lăsând-o în urmă pe fată, care s-a ascuns după un copac. M-am deplasat încet spre ea. M-am plasat în spatele ei și i-am pus țeava puștii la cap. Cătarea armei îi atingeă părul. Ea gemea, ghemuită și moartă de frică. S-a ridicat, fără a se uita la mine. *Fă doi pași înainte și întoarce-te!* Am ridicat pușca și chipul ei speriat a traversat parțial cătarea armei. Pușca era grea. Puteam să trag într-una din lacrimile ei. Parte din acel chip erau ochii Nacalei, recunoscându-mă. Au ieșit

din cătare, în timp ce brațele mele cedau sub greutatea puștii. Chipul ei, părul și corpul întreg au redobândit contur și ne-am privit din nou. Lumea mea a căzut la pământ, odată cu pușca, iar ea m-a întrebat de ce n-o omor. Era o întrebare fără rost. *Nu-mi place să ucid.* A făcut un pas șovăielnic în față. S-au auzit voci care păreau să fi găsit ceva și presimțeau un pericol.

– Ai un final pentru mine? am întrebat, fără să știu ce spun.

Lumea s-a prăbușit atât de brusc încât am simțit pământ în gură. S-a petrecut foarte repede. Un strigăt de furtună și o durere puternică în spate, aproape de gât. Vocile erau deasupra mea. O macara m-a luat de cămașă și m-a pus în picioare, ca și cum aș fi fost un balot. *Alt copil!* Am simțit frigul metalului pe gât și am privit-o pe Nacala. Era încă speriată. Un ofițer european s-a proțăpît între noi și m-a întrebat în engleză dacă înțelegeam ce spune. Odată ce a dispărut lumea din cătarea armei, m-am simțit confuz. M-au privit de parc-aș fi traversat cătarea puștii lor. Cu siguranță invadam o lume. Au luat pistolul și m-au dus spre unul dintre camioane. Înăuntru, fără să știu în ce direcție mergeam, după trupurile acelea de pe jos, am început să-mi doresc să termin odată cu asta, cu voce mai puțin înceată. Din nou. Dacă e posibil, un final fără cătări și fără altă lume decât viața. Măcar pentru o zi.

ÎN MINE

Când voi fi plecat, cuvintele acestea se vor fi topit precum ceara la căldura focului. Așa vor sta lucrurile, pentru că nu vor mai fi de nici un folos, iar noi, oamenii, ne bazăm interesele pe utilitate. Tot ce e inutil pleacă într-o călătorie fără destinație și fără planificare și se poate stinge subit, oricând, oriunde și oricum. Inima mea nu mai vrea să audă de utilitate, de ceva vreme. Și nu mă mai interesează dacă ceva e bun sau rău. Poate că tu ai îndurat consecințele acestui lucru, de aceea te sfătuiesc să nu te zbați pentru a găsi sens la tot sau la nimic, să nu te gândești la ce e rău sau bine. Cel mai important e să iubești, să iubești chiar și cuprins de îndoială, de tristețe sau de chin. Să iubești chiar și ce urăști, căci îți arată o parte din tine pe care nu reușești s-o percepi. Aș fi preferat să văd mai mult, dar ne orbește adesea propriul nostru efort de-a vedea. Firesc e să te lași nu în voia orbirii, ci a unei viziuni făurite pe speranțe. Cu cât e mai complexă construcția, cu atât e mai confuză viziunea noastră. Am descoperit că voiam să văd și pentru asta a trebuit să lupt. E un instinct, dar nu e sigur. Adevărul e întotdeauna simplu, la fel de elementar ca focul sau apa. Nu ni se arată cum să iubim și nici nu învățăm s-o facem. E lipsit de utilitate și nu prezintă vreun interes. Limbajul însuși a devenit țărână pentru a îngropa, lumină orbitoare și umplutură pentru perne. Interesul prim al unei lupe constă în cât e de utilă pentru a arde furnici, în loc să fie cel de-a ne aduce mai aproape lucrurile minuscule, care trec drept insignifiante. Ideile astea ți se păreau absurde, nu făceau parte din mediul tău, nici din educația ta. Nu te așteptai să-ți năvălească atât de intens în gânduri, dar ceea ce e inutil hoinărește fără țință și fără planificare și de-asta se află cam peste tot. Acum s-a oprit în aceste cuvinte, a căror valoare va dura atât cât durează să le scrii, cu toate că e de așteptat să treacă prin mâinile tale sau să sfârșească în altele. Dacă e așa, nu judeca. Pentru a ne apăra de tot ceea ce ne înconjoară, încercăm să acumulăm siguranță; în noi înșine, în cuvintele și în gândurile noastre. Siguri de ceea ce e util și de ce e inutil, de ceea ce este sau nu este, de ceea ce trebuie să fie sau nu. Siguranța ne face să judecăm tot ce e diferit pentru că ne e

teamă că reprezintă un pericol și dărmă viziunile noastre artificiale. Acceptă că siguranța nu e altceva decât o altă viziune iluzorie și descoperă distrugerea din care se hrănește. Orice siguranță, orice viziune implică suferința altora: totul se edifică pe distrugere. Maturitatea se construiește pe distrugerea inocenței; o viziune autentică, purtătoare de adevăruri elementare, se prăbușește rapid pentru a se înălța viziunea aceea fictivă care ne aduce siguranță. Acceptă fragilitatea ca pe o calitate inerentă oricărei existențe, acceptă că elementarul guvernează viața și că adevărul e un bun motiv pentru a te lupta cu nimeni altcineva decât cu tine însuși. Iar când lupți, bucură-te de partida de șah, fără a te gândi cine va câștiga. Adevărul e în joc, nu în rezultat. Nu lupta cu îndârjire, nici un adevăr nu-ți face durerea mai demnă. Luptă doar pentru a ajunge până la fructul copacului, pentru a te hrăni suficient și a-ți continua drumul. Avariția generează un gol, iar golul nu provoacă decât ecoul.

Toate astea sunt inutile pentru că adevărul nu se distribuie, se întâlnește. Apoi nu mai poți face nimic cu el, decât să te bucuri că l-ai întâlnit. Atunci de ce-ți scriu? Pentru că, scriind, descopăr ceea ce port înăuntru. Dacă n-aș scrie, n-aș putea nici măcar să-i bănuiesc existența în mine. Când voi pleca, adevărul încă nu va fi descoperit. Nu te agăța de mine. Mai presus de toate, nu te agăța de mine. Dacă o faci, ceva din mine se va desprinde, din cauza greutateii tale, veți cădea împreună pe pământ, iar eu voi rămâne mutilat. Nu te agăța. Chiar dacă nu voi mai fi, lasă lucrurile așa. Fă-te că uiți amintirile inevitabile și amintește-ți lucrurile cel mai ușor de uitat. Avem tendința de-a ne aminti lucrurile care ne zbuciumă și de-a uita ce ne reconfortează. Bucură-te de inutilitatea scrierii lucrurilor pe care nu mi le-am spus niciodată, pentru atunci când voi fi plecat. Dacă mi-ar fi plăcut să-ți spun ceva și n-am făcut-o, dacă aș vrea să-ți las ceva înainte de-a pleca, acel ceva e tăcerea mea. E și a ta.

ÎȚI VÂND INIMA

Într-o zi, undeva aproape de vară, am pus la fereastră mai multe foi albe, pentru ca soarele, care bătea spre camera mea de pe la jumătatea dimineții, să le dea o tentă gălbuie, ca și cum le-ar fi îngălbenit timpul. După două zile, le-am luat pentru a-i scrie Almei, fără ca ea să știe măcar că exist, cu toate că ne intersectam, în pauze, la toate întâlnirile de pregătire a publicației liceului. Stiloul a ezitat la primele cuvinte, pentru că erau cele care trebuiau să ajungă la inima ei și îmi era teamă că, îndată ce-mi vor ieși din inimă, nu vor găsi drumul și se vor pierde iremediabil, până când vor dispărea din timp. Mi-am trecut apoi cuvintele pe deasupra unei flăcări, pentru a înnegri foaia, și i-am ars marginile (cuvintele mele salvate de foc). Păstrez acea scrisoare pentru că n-am mai ajuns să i-o dau; mi-a povestit ea, mai repede, făcându-mi confidențe, de băiatul după care ofta. Dacă nu s-ar fi terminat orele, aș fi lăsat scrisoarea nesemnată, uitată în geanta ei. Dar, în după-amiaza aceea, ne-am despărțit și nu ne-am mai văzut de atunci. S-au scurs aproape douăzeci de ani; Sonia e cu ochii pe mine, niște ochi mici și obosiți, de om în vârstă. *E o poveste frumoasă, vezi că merită să-ți ascuți inima?* Sonia e la cămin de opt ani și rudele ei n-au venit niciodată în vizită. Se pierde printre ceilalți. Azi n-a vrut să joace *parchís*, nici să se plimbe. Și la ce folosește să-ți ascuți inima? Cei din tribul *malequés* nu ieșeau din labirintul lor de peșteri, de frică să nu moară uciși de animale, de timp, de boli sau de alte triburi. De fapt, când se îmbolnăveau, se refugiau și mai tare spre munte, fugind de orice orificiu vizibil care i-ar fi pus în legătură cu exteriorul. Ca și la *malequés*, când ceva iese din inimă, sfârșește întotdeauna prin a fi rănit.

– Nu, nu-i așa.

– Ai dreptate, Sonia. Însă azi sunt cam melancolic.

– Din cauza mamei tale?

– Da, dar nu te îngrijora, e ceva trecător.

În realitate, nu mai avem timp și asistentele sunt deja aici pentru a-i duce pe bătrâni la cină. Nu știu dacă a fost o idee bună să-i vorbesc Soniei despre

Alma și despre malequies, dar s-a înduioșat.

La școală, am început să vând cuvinte încrucișate pe care le inventam chiar eu, pentru a strânge bani s-o vindec pe mama. Avea gripă, dar aduna de prin casă și avea grijă de toate, deși abia se ținea pe picioare. Avântul a durat doar câteva zile și n-am strâns decât cinci pesete. I-am spus povestea lui Milagros, după destul de mulți ani. A zâmbit. *Ce inocent erai, încă de pe vremea aceea.* Azi, strada e plină de viață, e vară, iar oamenii ies la plimbare la ora asta. Aproape de stație, sunt pături întinse pe jos, cu muzică piratată, ochelari, genți și tricouri cu etichete falsificate. Totul se vinde la preț redus foarte aproape de zona comercială. În câteva minute, voi ajunge acasă și nu știu ce vreau. În ultima vreme, e o harababură acolo, totul e murdar și în dezordine. Aș putea să fac niște desene în cărbune pe bucăți de carton fin și să expun desenele pe o pătură, pentru a le vinde. Lui Pablo, un copil de opt ani, i-am desenat un velier pe mare, să nu fie trist. De fiecare dată când îi venea să plângă era din cauză că încă nu știa cum e marea. Își dorea, când va crește, să stea pe un vapor și să nu atingă niciodată pământul. I-am desenat un velier frumos care naviga pe o mare imensă. Era un velier adevărat. Câteva zile mai târziu, am văzut desenele plutind pe o baltă enormă, sub răpăitul ploii, în mijlocul parcului în care mă plimbam. Dacă le-aș vinde, ar avea mai multă valoare. Aș putea vinde scrisori de dragoste și flori uscate. Aș putea vinde diferite tipuri de zâmbete, pentru diverse ocazii, și un prieten care să asculte și să fie întotdeauna prezent atunci când e nevoie de el. Aș putea vinde ceea ce știu și tot ceea ce simt și mi-aș putea vinde inima pentru ca cei din tribul malequies să nu aibă unde se refugia și să descopere că peșterile lor nu sunt decât o parte din ceea ce le provoacă teamă, pentru că îi devorează treptat, zi după zi, privându-i de viața de-afară. Și totul e pe pătura aceasta plină de chilipiruri.

LUMINA OCHILOR TĂI

Noaptea, în plin zbor, mi se pare că-ți zăresc ochii în fiecare stea de pe firmament, până când luna îmi aduce chipul tău, învelit în pătura cu care veneai în caz că era frig. Pentru că, în amurgurile acelea prelungite până la căderea nopții, aerul se filtra prin oase ca un sentiment nou pentru amândoi, care ne apropia, în căutarea unei atingeri calde. Înainte de-a ajunge să ne îmbrățișăm, ai adus pătura albastră pe care se unduiau valurile mării, în partea pe care o foloseai întotdeauna să te acoperi. Pe-atunci, valea părea un caleidoscop de terenuri ale oamenilor din satele din jur: Tornos, Santed, Daroca. Totuși, îmi plăcea să mă plimb și să mă pierd prin învălmășeala fără sfârșit a drumurilor care se apropiau, se îndepărtau și se intersectau în lumina după-amiezii care se lăsa încet și zăugărea amurgul într-un orizont îndepărtat, adăpostind soarele la sânul lui, cu lentoarea și blândețea unui cântec de leagăn abia șoptit, pentru a-l întâmpina pe micul astru, care se întorcea după o zi de muncă la câmp, cutreierând lumea și privirile ei.

În ziua în care ne-am întâlnit, la una dintre intersecțiile acelea unde două săgeți opuse indicau drumul Cidului, se lăsa deja înserarea, iar soarele începea să se micșoreze. Purta blugi și un pulover verde, prea mare pentru tine. Nu aveai o expresie prea binevoitoare și, poate, ne-am cunoscut datorită proastei tale dispoziții. Eram rezemat de copacul tău, pe care-l consideram un loc al meu, spațiul în care mă întâlneam cu mine însumi și mă bucuram de cer, de pământul care se întindea în fața privirii mele și de amurg, care ne-a ocrotit treptat, de parc-ar fi fost o lume interioară într-o infinitate de culori, în fiecare zi tot mai plină de noi momente și senzații de fericire. Veneai de obicei dimineața, de aceea nu ne-am întâlnit până în după-amiază în care ai ieșit prost dispusă din casă, pentru a te descărca mergând, până te lăsau puterile sau ți se calma mânia. Dacă n-ai fi fost prost dispusă, ai fi trecut fără să te oprești, până când ai fi găsit un alt loc în care să stai singură. Dar te-ai încăpățânat să stai lângă copacul tău și pe locul tău și nu te-ai mai obosit să cauți, câțiva metri mai încolo, ci te-ai așezat de partea cealaltă a copacului, astfel încât ne-am

trezit așezați cu spatele unul la celălalt, cu trunchiul copacului între noi, în mijlocul tăcerii. Iar tu, cu spatele la apus. Așa s-a scurs tăcerea, până când soarele s-a apropiat de orizont. Mă simțeam bine și, în ciuda timidității mele, te-am întrebat, într-un sfârșit:

– Nu vezi apusul?

– Nu, și-ai tăcut. L-aș vedea dacă n-ai sta tu acolo, m-ai repezit, bosumflată, după un moment.

– Putem să-l vedem, dacă vii în partea asta.

Tăcerea a pătruns adânc în universul întreg, iar acum, când te cunosc, știu că în interiorul tău era un vârtej de forțe contrare care făcea ca tăcerea să fie imposibilă acolo. Întotdeauna te-a deranjat zbuciumul constant dinăuntru tău. Azi ești seninătate, oază de liniște, iar noi te îngrijim, ca pe o mamă care ne cuprinde pe toți și ne dă viață.

Latura aceea a ta, pe-atunci ascunsă, te-a îndemnat să te ridici, să dai ocol trunchiului și să te așezi lângă mine, în vreme ce eu îți făceam loc, să-ți poți sprijini spatele. În acel moment, totul s-a redus la contemplarea ultimelor raze ale soarelui pe punctul de-a apune. S-a scurs o bună bucată de vreme până când pleoapele solare au coborât, ca o cortină după spectacol, iar întunericul a început să se aștearnă precum o haină călduroasă.

– E frig – tu purtai jerseul tău verde, iar eu jacheta mea de lână, dar atât mi-a trecut prin cap să spun.

– Nu te-ai orientat prea bine. Jacheta asta nu ține de cald?

– Păi, un pic... Oricum, e deja noapte. Am putea pleca.

– Eu nu mă grăbesc să mă-ntorc. Du-te tu, dacă vrei.

– Ei, nici eu nu mă grăbesc. Stau în Gallocanta și e destul de departe, putem s-o luăm încet din loc. Pe mine mă cheamă Jaime, pe tine?

– Sper că n-ai pretenția să vin cu tine până acolo. Eu merg în Berrueco.

– Oh, nu. Pot veni eu cu tine și apoi mă duc acasă. Nu mă grăbesc.

După ce-ai stat destul de mult pe gânduri, ai fost de acord să plecăm.

– Ei, nici eu nu mă grăbesc și pot merge singură acasă. Hai s-o luăm pe

acolo și după aceea fiecare la casa lui.

Pe acolo se mergea la Berrueco. N-am spus nimic și ne-am ridicat la un semn al tău, în timp ce vorbeai. Îmi înghețase fundul și ți-am fost recunoscător pentru plimbare (nu ți-am spus-o niciodată). A trebuit să mai facem câțiva pași până când am încropit o conversație care să ne permită să ne amintim vocile noastre în noaptea aceea, când închideam ochii; mi-a fost întotdeauna mai ușor să fluier cântece inventate decât să vorbesc cu un necunoscut. *Jaime e un nume ciudat*, asta ți s-a năzărit să spui. Jaime era un nume ca oricare altul, cel puțin era un nume.

– Și la ce servesc numele?

– Păi, ca lumea să te poată striga și recunoaște, fără nume n-ai identitate, parcă lipsește ceva, există o lacună în interiorul tău în care te pierzi, dacă nu pășești cu grijă.

– Ei bine, obișnuiește-te cu ideea că n-am nume și nici nu sunt vreo lacună.

– Și atunci cum te-aș recunoaște, data viitoare?

– La ce-ți folosește numele meu, dacă nu-ți aduci aminte de mine fără el?

Și cine spune că o să fie o dată viitoare?

Am tăcut, năucit de întrebarea tăioasă. Îmi doream să fie. Cine știe dacă ne vom mai întâlni într-o zi și dacă vom continua să vorbim ceva mai mult atunci.

– Toți vorbesc și iar vorbesc, nu fac altceva decât să vorbească.

– Bine, mâine vin iar. Dacă ne întâlnim, putem să împărtășim tăcerea.

Apoi ai tăcut o clipă.

– Cum vrei, dar asta e locul meu.

– Nu te-am văzut niciodată, până acum. Vin aproape în fiecare zi.

– Eu vin în fiecare zi și nu m-ai văzut, îmi place să văd răsăritul și-mi plac diminețile.

– Bine, atunci, dimineața e locul tău și după-amiaza al meu. Un loc împărtășit.

– Ești un naiv.

Vântul rece se întetea, iar crengile copacilor trosneau ca și cum cineva ar fi călcat pe ele. Ajungeam deja la Berrueco când mi-ai propus să mă însoțești. *Hai, hai, mi-e milă de tine.* Și-ai zâmbit sarcastic. Era un zâmbet simplu, fără o strălucire aparte, dar am simțit că era atât de mult al tău încât n-am mai înțeles viața fără el. Poticnindu-mă de câte-un cuvânt, am vrut să pozez într-un tip sigur pe el, era mai bine să nu mă însoțești, se făcea frig și era târziu. *Cum vrei.* Și ți-ai luat rămas-bun ca vântul, cu un salut glacial.

Drumul de întoarcere mi s-a părut straniu, ba mă gândeam la cină, ba eram invadat de o stare de bine, pendulând între dorința de-a ne întâlni din nou și teama că asta nu se va întâmpla. Pe întuneric, senzațiile păreau din altă lume și mă convingeam de realitatea gândului că ziua următoare mă va purta spre treburile dimineții și obligațiile după-amiezii, spre copacul și locul meu, din nou, care nu mai erau doar ale mele, deja împărtășite, chiar dacă nu ne-am mai fi văzut. Ceea ce era straniu era schimbarea senzațiilor mele și asta doar din cauza unei întâlniri întâmplătoare.

În după-amiaza zilei următoare, ai ajuns tu prima. Ai adus pătura care părea o fereastră spre mare, cu valurile înălțându-se dintr-unul din chenare, ca și cum ar fi vrut să iasă de-acolo pentru a se întoarce în sânul matern. M-ai lămurit imediat că ai adus-o pentru mine. M-am așezat lângă tine, eram amândoi în aceleași poziții ca în după-amiaza anterioară. Numai că, de data asta, eu am păstrat tăcerea, în caz că aveam nevoie de ea, iar tu ai început să vorbești despre tine de parcă m-ai fi cunoscut dintotdeauna, dar așteptând răspunsurile mele, când puneai în cuvinte ceva din tine. Iar eu răspundeam mereu cu părți din mine, de care îmi era greu să vorbesc pentru că multe cuvinte rămăseseră în urmă, pe drum, și nu erau încă lângă copac. A fost bună ideea ta cu pătura, pentru că a început să se facă răcoare și aerul s-a încăpățânat să pătrundă în noi ca în nălucile nopții.

Așa au trecut zilele, fără a fi măsurate, sub o fereastră spre mare (cu valurile mereu în partea ta), cu răsăriturile și amurgurile lor. Am cutreierat valea,

cu bicicletele sau pe jos, și-am construit o lume care, în mod inocent, devenea din ce în ce mai mult a noastră, cu fiecare minut. Ne-am obișnuit cu prezența cuvintelor, fără să ne fie necesar sunetul lor pentru a le simți între noi, și am uitat treptat ce era tăcerea înainte de-a ne fi cunoscut.

Atât de mult încât sfârșitul de săptămână în care a trebuit să-ți însoțești tatăl la Daroca, da, sfârșitul de săptămână la Daroca, în fine, sfârșitul de săptămână, atunci nu știam și nici nu-mi puteam imagina, cine ar fi putut să o facă?, eram orbiți de prima noastră despărțire de-o zi, puteau fi două, depindea de tatăl tău, nu știu ce trebuia să facă, dar prefera să nu fie nevoit să conducă noaptea, nu voia să conducă noaptea, e de-al locului, dar prefera să n-o facă pentru că putea fi periculos, cunoștea șoselele și toată zona, însă tinerii, problema nu era el, ci că putea oricine altcineva, sfârșitul de săptămână în care a trebuit să-l însoțești pe tatăl tău s-a conturat treptat în fața noastră, o săptămână întreagă, ca o tragedie. Ne dureau despărțirea și tăcerea incertă.

– Să vedem acum dacă o să mă uiți, m-ai apostrofat.

– Cum se face asta? Nu m-au învățat să te uit. Nici nu știu s-o fac, cum aș putea să te uit? Dar tu sigur ai putea să mă uiți.

– Da, evident că aș putea. Mă gândesc pe îndelete pe drum și te anunț dacă te-am uitat sau nu când mă întorc, de acord? Acum mi-e lene. Hai să vorbim despre altceva.

Durata întâlnirilor s-a prelungit, puțin câte puțin, în săptămâna aceea, iar vineri seara ai ajuns acasă mai târziu decât de obicei. Am auzit un ton ridicat înăuntru, pe când mă îndepărtam; a doua zi urma să plecați devreme. Iartă-mă că am ascultat, nu-mi venea să mă urnesc și am rămas lipit de ușa ta, un moment, așteptând în zadar să ieși, dintr-o clipă în alta, și să-mi dai primul sărut. N-a fost așa. Am plecat, privind în urmă, din când în când, până când casa ta s-a pierdut în zare și m-am cufundat în bezna drumului spre locuința mea. Părinții mei își imaginau deja că mă întâlneam cu o fată. Nu-mi prea înțelegeau sentimentele și surâdeau, mai mult pentru a-și aduce aminte cum erau ei, cu ani în urmă, decât pentru a mă învălui în zâmbetul lor.

Sfârșitul de săptămână mi s-a părut o eternitate. Sâmbătă, ți-am căutat ochii în cerul amurgului și ți-am aflat glasul în șoaptele vântului. Se simțea iarna. În alte țări era vremea cocorilor. Erăi convinsă că era o pasăre rozalie care trăia în lacuri tropicale și avea niște picioare ridicole. Când ți-am arătat unul din volumele enciclopediei mele despre animale, m-ai privit fix. *Ești un tip deștept, nu? Un mic tocilar.* În seara aceea fără tine, am zâmbit când mi-am amintit de întâmplarea asta. După ce lumina zilei s-a stins, am așteptat luna, să se impună pe firmament (altă naivitate). Am simțit frigul, nu era acolo nici pătura ta albastră.

Duminică seara, am venit plin de speranță. Poate că ai stat doar o zi, la urma urmei, și te-ai întors după-amiaza. Însă luna a întârziat atât de mult să apară, încât a trebuit să plec fără s-o văd, tremurând. Purtam doar jacheta de la prima noastră întâlnire. Totuși, în ciuda orei, m-am apropiat de casa ta ca o pasăre care planează deasupra unei ascunzători, fără a fi văzută. Era doar o mașină de poliție afară, în rest totul părea liniștit. Luminile erau aprinse, dar nu se auzeau voci. M-am gândit că te vei întoarce luni, pentru că tatăl tău spusese că nu va conduce noaptea (n-a făcut-o). M-am mai amăgit agățat de speranța mea câteva ore, apoi m-am dus la copac și așa m-a surprins ziua următoare. Nu mai era nici urmă de lună, iar soarele moțăia după norii care se jucau, ascunzându-l. După multă vreme, am luat-o pe drumurile din vale, ca și cum ar fi fost necunoscute. A început să plouă, iar cărările, după ce s-au încrucișat și s-au încălțit pentru a mă dezorienta, m-au condus în cele din urmă la Berrueco. Acolo băteau clopotele. M-am pierdut pe străzi, ca din nebagare de seamă, până am ajuns la casa ta. Oamenii se apropiau cu fețele încremenite. M-am străduit să trec neobservat. *Săracii. Și ea atât de tânără...* E adevărat că nu-i dăam nume, însă senzația aceea de nenumit, între neliniște și frică, a urcat de undeva de lângă stomac și mi-a pus stăpânire pe gât, până când a ajuns la gură și n-a mai lăsat nici un sunet să iasă pe-acolo. Prima dată am simțit-o ca pe o piatră, apoi au fost mii de cioburi de sticlă în măruntaie și o durere care se revărsa prin lacrimi, asemeni unei erupții de lavă. Am primit confirmarea în

capelă, strecurându-mă cum am putut, printr-unul din coridoarele laterale; ți-am văzut sicriul și pe cel al tatălui tău. Toți se apropiau încet, iar eu m-am lăsat dus de ei până ce am ajuns la tine. Chipul tău încremenit a făcut să-mi înghețe sângele. M-am transformat într-o statuie de lavă rece, fără să mă pot mișca, deși cred că încercam. *Hai, băiete* – m-au împins ușor.

Am pornit în tăcere pe drumurile năclăite, târându-mă ca o pasăre fără aripi. În mintea mea, pătura ta s-a destrămat când geamul ferestrei s-a făcut zob, în mii de fragmente, și marea întreagă a inundat pământul, de parcă toate lacrimile s-ar fi prelins pe pământ și ar fi acoperit valea. A fost prima mea durere în coastă, paralizându-mi brațul, în timp ce frica îmi sugruma gâtul și mă lovea în piept cu picioarele, căutând o ieșire. Nu puteam respira. Au venit apoi umbrele unei mașini cu sirenă, apropiindu-se, iar conștiința mi se risipea pe pământul jilav, foarte aproape de chipul meu.

Nu știi toate astea și de-aceea ți le povestesc, la încă un an distanță de tine. Dacă ai fi știut, ai fi condamnat comportamentul meu pueril, folosind o expresie sarcastică. Dar nu erai cu mine la comisariat. Ploaia îmi șiroia încă pe tot corpul, când au ajuns părinții mei, anunțați de polițiști. Erau îngrijorați pentru că nu înțelegeau. Nici nu aveau intenția de-a o face. Au zâmbit politico, s-au scuzat față de jandarmi și le-au mulțumit pentru anunț. Pe drumul spre casă, am privit pe geamul mașinii, fără a vedea marea în contururile ei, dorindu-mi să pot zbura pentru a mă pierde în imensitatea cerului și a prinde suficientă viteză încât să sfâșii vântul și perdeaua de ploaie care potopea câmpul. N-am vorbit cu mama decât la ceva timp după ce-am ajuns acasă. Își imagina deja despre ce era vorba și n-a fost surprinsă. Ea a fost cea care a aflat locul și ora. Dintr-un motiv pe care nu-l știu (într-o zi vei găsi o cale să-mi povestești), nu v-au înmormântat în cimitir, ci aproape de un copac care nu era al nostru; era mult mai aproape de centrul văii și nu erau săgeți indicatoare spre drumul Cidului. Îmi imaginez că familia ta avea ceva relații sau că accidentul a produs o mare tulburare. Deținuții la închisoare și morții în cimitir. Fiecare la locul lui, fără să se amestece, pentru a nu se confunda. Acesta e,

poate, motivul pentru care v-au înmormântat acolo, să nu vă confunde. De-acolo ai renăscut. Eu am rămas în aer, pe tărâmul nimănui. Ploaia nu mai conținea. Toți am plecat, la finalul ceremoniei. Mama a vrut să mergem la înmormântare, împotrivindu-se tatei, și ne-am dus amândoi, chiar dacă nu ne cunoștea nimeni. Ea nu știa ce să spună, nici cum să mă consoleze, după ce i-a transmis condoleanțe mamei tale, explicându-i că fuseserăm prieteni. Cum să știe ea cine eram. Cum.

Ploaia s-a oprit, o vreme, și a revenit în prima zi în care m-am apropiat de mormântul tău, așa că iar m-a pătruns până la os. Cu toate că eram în stare să umblu fără a mă târî, ca și cum spatele meu ar fi fost o lespede, nu găseam forța necesară pentru a merge mai repede și cu atât mai puțin pentru a o lua la fugă. Copacul nostru era departe de mormântul tău, dar eram recunoscător că te odihneai acolo, și nu cu ceilalți, așa puteam să vedem în continuare apusul. Ei, nu la fel, dar împreună. Fără intersecția cu indicatoarele opuse, împreună.

Cerul e capricios, se crapă de ziuă și se înserează fără a fi nevoie să vezi zilnic soarele, iar noaptea vine chiar și în absența lunii. Ar putea părea că, fără cer, aștrii n-ar fi ceea ce sunt, dar nu-i așa, ei există, la fel cum o facem și noi, fără să avem nevoie de pământ. Cerul și pământul există și ele fără să fie nevoie de aștri și de viața pământească. Numai că cerul și pământul își vorbesc prin intermediul acestor lucruri, fără ele nu ar avea ce să-și spună. Îți imaginezi cum ar fi dacă n-ar exista nimic, iar cerul și pământul ar trebui să conviețuiască, etern, fără vreun mijloc de comunicare? Îți imaginezi? A continuat să plouă până când valea a fost inundată. Așa o fi rămas în analele istorice din Gallocanta. Acestea sunt adevărurile care durează, ca adevărul pe care l-au păstrat părinții mei de când i-au anunțat de dispariția mea pe aceiași polițiști care îi contactaseră cu câteva zile în urmă. Nu m-a găsit nimeni și totul a rămas așa. În după-masa aceea gri, am trecut întâi pe la copacul nostru, pentru că nu mă simțeam deloc în stare să vin la noul nostru loc. Mi te-am imaginat spunându-mi cam așa: *Ești prost? Acum, când îl ai doar pentru tine?* Închipuirile astea m-au condus spre locul nostru. Nu-mi doream copacul doar pentru mine. Și nici tu.

Voiam să mă așez lângă tine, să ne pătrundă ploaia pe amândoi, să răscolim pământul și să ne întrepătrundem cu aerul. A început să mă doară pieptul atât de tare, stând așezat lângă trupul tău îngropat, încât mi-am adunat forțele pierdute, pentru a o lua la fugă pe drumurile pline de noroi, și-am alergat fără țință, întâi încet, apoi din toate puterile, luându-mi avânt cu brațele, ca și cum aș fi vâslit împotriva curentului, și mărimd pasul cât puteam de mult. Cu cât alergam mai tare, cu atât aveam mai multă forță, debordam de energie, chiar de-ar fi fost să cad în băltoace și să parcurg o parte din drum târându-mi fața prin noroi. M-am rătăcit, împrăștiindu-mi toată mânia în apele care acopereau valea fără încetare, de parcă s-ar fi grăbit. Când picioarele au început să mi se chircească de durere, s-a întâmplat ceea ce doream și destinul nostru s-a împlinit mai devreme. Picioarele mi s-au agitat în gol, forfecând aerul; când am privit spre pământ, căutând iar noroiul, am descoperit că se îndepărta cu viteza vântului, sfâșiat de zborul meu. Atunci am strigat, urcând tot mai mult, iar țipătul meu a făcut tăcerea fărâme. Din aer, am găsit noul nostru loc și m-am așezat lângă izvorul de apă care țâșnea fără încetare din mormântul tău. Prin șiroaiele ploii, te-am văzut revărsându-te din pământ până când ai devenit frumoasa lagună care ești azi. Un stol de sute de cocori gălăgioși a brăzdat cerul în depărtare. Mi-am înmuiat ciocul în sânul tău apos, în semn de sărut de rămas-bun, și-am zburat spre stol. Am petrecut cu cocorii lângă tine toată toamna, mâncând ghindă cu ei și zburând departe, întreaga zi, întorcându-ne la tine în fiecare după-amiază, ca și cum ai fi fost o mamă a tuturor, care ne ocrotea și ne adăpostea în oaza ei de liniște. Ți-am mângâiat răsuflarea umedă și m-ai învăluit cu prezența ta, ferindu-mă de frig, ca pătura ta, odinioară. Ne-am luat rămas-bun, când a venit momentul să plecăm, cu speranța de-a ne vedea în fiecare toamnă a vieții, pentru a vorbi de atâtea și atâtea lucruri și a admira apusul din care facem deja parte. În fiecare noapte, mi se pare că-ți văd ochii în toate stelele de pe firmament, până când luna îți scoate la iveală chipul, acoperit de-o pătură zugrăvită cu valurile mării, iar imaginea trupului tău cristalin se conturează în vis, ca oglinda zborului meu aproape de pământ,

când trec pe deasupra ta pentru a te mângâia și a-ți simți pielea.

NU-I NIMIC

În ciuda perioadelor de impas și strâmtorare, Armando nu se gândise că va veni un moment în care viața i se va schimba în asemenea măsură. Se așeza în fața televizorului și urmărea scenele cu atenție de cinefil, pentru a nu pierde nici un detaliu din firul narațiunii; nu se aștepta ca sângele să-i împrăște la un moment dat pijamaua și bolul cu semințe. Ideea era ca telespectatorul să fie surprins de întorsăturile neașteptate de situație. Totul decurgea firesc, cu cât era scena mai comună, cu atât era mai mare contrastul. Familie, copii, mașină, casă și zgomotele treburilor curente. Armando intră de dimineață în cafenea lui Carlos, care îi pregătise deja cafea și gogoși pe tejghea, și își luă micul dejun liniștit, printre primele cuvinte ale dimineții. Scenele se înălțătură una câte una și Armando își începu munca la birou, care îl obliga să se ridice des de pe scaun pentru a trece în spațiul în care lucrau ceilalți și pentru a vorbi cu persoane din alte departamente. Când se întoarse la locul lui, îl chemară cei de la Resurse Umane și-l concediară. „Așa sunt vremurile, Armando, nu vei fi singurul, deși te rugăm să nu răspândești zvonuri. Vei avea o indemnizație bună și e foarte probabil să te chemăm din nou, poate peste un an. Nu vom face alte angajări înainte de a vă aduce înapoi, cu atât mai mult în cazuri ca al tău, speciale prin profesionalismul și valoarea voastră.“

Nu se strădui să digere momentul, era ca acele întâmplări în care se simte doar o ușoară durere după o lovitură puternică la cap, cauza rănii pe care doar mama o descoperă când ajunge copilul acasă și vede sângele pe care el nu-l simte. Întâlnirea fusese atât de cordială, încât îi adusesese aminte de ziua interviului. De fapt, fusese cât pe ce să creadă că îl angajau pe un post nou sau îl promovau. Atâta doar că ieși din birou, se spălă pe mâini și își adună lucrurile. Nu își luă rămas-bun de la nimeni. Uneori mai pleca la ședințe, vizite sau cursuri de formare, așa că situația nu miră pe nimeni. Poate că avea o sacoșă în plus, dar nimeni nu întrebă nimic.

În drum spre casă se abătu de la traseul lui obișnuit pentru a trece printr-un părculeț ascuns între blocuri de locuințe și se așeză pe o bancă, departe de

trafic. Mama îl aștepta acasă. Se pensionase de ceva vreme și își petrecea zilele fără surprize prea mari. Dintr-un anumit motiv, pe care nu dorea să-l înfrunte în acest moment, când se gândea la mama lui își amintea de scene din trecut. Faptul că ea își pierdea memoria, ca atunci când ți se scurge apa printre degete sau sângele dintr-o rană, îl motiva să recurgă la memorii pentru a nu și-o pierde și el pe-a lui. Majoritatea persoanelor din jur îi recomandau să nu răscolească trecutul și să trăiască în viitor. Repetau asta ca pe un refren prost dintr-un cântec popular. Dar învățăm pentru a ne aduce aminte și ne amintim pentru a învăța, iar el nu avea de gând să arunce tot ce lăsa în urmă, pentru că, în fond, trecutul îi construia viitorul. Un turn se clădește treptat, cărămidă cu cărămidă. Armando se juca cu EXIN Castillos, jocul fratelui său, dar nu reușise niciodată să termine turnul. Se mai juca și cu un trenuleț de lemn pe care mama i-l dăduse cândva, de ziua lui. Făcea cu el turul casei, ca și când casa era o lume pe care el trebuia s-o descopere. Acum îl presa timpul care urma să vină, mai mult decât cel rămas în urmă. Cineva care l-ar fi văzut așezat acolo, în acel moment, se putea gândi doar că fugea de obligații. Trebuia să se întoarcă acasă și să înfrunte situația. Spera măcar ca mama lui să-l recunoască și să nu-l ia drept un hoț.

Spre prânz, Armando intră în casă discret și fără să se ascundă. Mama lui era în bucătărie, apa de la robinet curgea cu putere. Spăla niște legume ca să-și prepare ceva ușor de mâncare. Nu-i prea era foame, dar trebuia să mănânce. Închise robinetul și puse legumele la scurs. Se opri un moment și ascultă zgomotele din salon. Se auzi clinchetul cheilor pe care Armando le lăsa pe tava acoperită cu sticlă de pe noptieră. Se miră și se duse prudent într-acolo, strigându-l.

Era ciudat să fie acasă la ora aceea. Nu era bolnav, nu se întâmplase nimic important. Fu ispitit să spună o minciună nevinovată, dar respinse ideea; faptul că nu știa să mintă fusese întotdeauna o problemă pentru el. Îl concediaseră, după atâția ani, pur și simplu. Vremuri grele. Nu era nici un motiv de îngrijorare și încercară să nu-i dea importanță. În timpul mesei fură de acord că

întâmplarea trebuia văzută ca o oportunitate. Totul se va rezolva și primul lucru pe care trebuia să-l facă era să se odihnească. Să lase ziua să treacă și să se odihnească. Era cel mai bine.

Întins în pat, ca să-și facă siesta, își proiectă propria imagine ca atunci când se făcea bine după o boală care îl împiedicase să meargă la școală. Ceea ce era grozav în asemenea zile era că toți se ocupau de tine când te întorceai. Într-un fel, faptul că lipsea cineva atrăgea atenția, cu atât mai mult cu cât absența era mai îndelungată. Dacă nu se întorcea, plutea o tensiune apăsătoare în aer, ca o ceață opacă pe care doar timpul o împrăștie, până când o face să dispară. La birou îi vor fi reproșat că nu și-a luat rămas-bun și senzația lor va fi una de ușurare că s-au descotorosit de cineva care a fost incapabil să spună că pleacă pentru că nu mai lucrează acolo. Nu-i va fi atât dor de oameni, cât de obiceiurile formate în acei ani: programul, drumurile, sarcinile sau chiar conversațiile banale. Dormi ca un copil înfășurat în așternuturi proaspăt călcate, alinat de mama lui.

Reuși să doarmă abia o jumătate de oră. Fusese un somn liniștit și se bucură să se trezească într-o liniște mulțumitoare. Casa părea să fie goală și descoperi beneficiile lipsei de obligații exact în acel moment, dar gândul îl neliniști. Nu avea obligații, la fel cum nu avea nici venituri. Întotdeauna când se gândea la bani, o făcea convins că erau sursa marilor probleme ale umanității. Fără îndoială, multe lucruri ar fi foarte diferite dacă nu ar exista necesitatea fizică de a ne hrăni pentru a supraviețui. Totuși, gândurile acelea de adolescență rebelă îi provocau o durere de cap. Lucrurile erau ce erau și cum erau, singura opțiune a fost întotdeauna supraviețuirea. Cine vrea să construiască o lume poate să o facă cu EXIN Castillos sau să fugă, într-un trenuleț de lemn, pe coridoarele și încăperile unui labirint care, mai devreme sau mai târziu, va sfârși prin a fi o locuință pe care o va uita din cauza unei boli de bătrânețe sau din cauza bătrâneții înseși.

În timp ce bea un ceai în bucătărie, Armando se eliberă de gânduri. Se considera o persoană practică, plină de calități, dar hotărâtă și cu picioarele pe

pământ. Bucătăria era ordonată și curată. Câteva picături de apă căzură pe blatul de bucătărie când clăti ceașca și Armando le șterse. Când se ivește o problemă trebuie găsită o soluție, dacă lumea din jur se schimbă, e necesar să te adaptezi la noile circumstanțe. Prin urmare, își va lua niște zile de odihnă în care să abordeze noua situație (nu avea serviciu) cu o soluție concretă (găsirea unui loc de muncă). Nu se putea prăbuși din prima zi, chiar dacă ar fi avut nevoie să o facă. Până și ruinele au măreție din perspectiva destinului lor final. În după-amiaza aceea se așează să vadă *Leaving Las Vegas*, la lumina unei lămpi de interior, în compania unor aperitive și a unor beri pe măsuța din salon, ca să se relaxeze. Molipsit de dependența lui Ben Sanderson, Armando băuse deja câteva beri înainte de finalul filmului și casa se transformase într-o cutie mare, închisă ermetic, așa că înăuntru rămânea din ce în ce mai puțin aer de respirat. Cutia se comprima, ca și capacitatea lui de a vedea, iar restul casei dispăru într-un final. Tot salonul încăpuse într-o ladă cu fructe, de parcă tot ceea ce-l înconjură se transformase în fructe bune de expus la piață. Armando se odihnea pe unul dintre ele ca și cum și-ar fi potolit foamea înconjurat de atâta mâncare și ar fi așteptat să i se termine digestia. Înainte ca vânzătorul sau vreun client să-l strivească cu cruzime, se gândi să iasă în stradă ca să respire. Își puse hainele de weekend, fără să se aranjeze prea mult, și fugi de întunericul acela ca să pătrundă în asfințitul unei zile de muncă la fel cu celelalte, cu excepția faptului că avea mai mult timp liber decât de obicei sau decât și-ar fi dorit.

Pașii îl purtară până la El viejo andén, un bar unde obișnuia să meargă de mai mulți ani cu prietenii. Se așează pe un scaun spre mijlocul tejghelei ca să nu-i scape nici un unghi din câmpul vizual și începu să bea dintr-o halbă de bere rece. În scurt timp apărură și cunoscuții, clienți obișnuiți ai barului, iar vestea dată de Armando îi făcu să comenteze situația actuală, întorcând-o pe toate fețele posibile: valorile, vremurile trecute, politicienii, guvernul, Europa, războaiele. La un moment dat erau atâtea subiecte de conversație deschise, încât intrarea unei femei care venea de la birou le acapară pe toate, le făcu praf

și deveni centrul singurei conversații posibile după atâtea halbe de bere. Cineva spuse: Armando, trebuie să-ți cauți o femeie ca lumea, ca ea. Între timp, ea ceru o cafea și se așează la o masă. Scoase din geanta enormă un fel de mapă și începu s-o răsfoiască liniștită. Armando, acum ai timp – îi spuseră –, fi pe fază. Apropie-te și fă conversație. Armando nu era genul de om care să abordeze necunoscuți și cu atât mai puțin necunoscute. Era o femeie de treizeci și ceva de ani, bine îmbrăcată, fără să fie excesiv de elegantă sau cochetă, iar gesturile ei erau mai degrabă neutre. Ca și ale lui Armando în ultimii ani. Te obișnuiești atât de mult cu ele, încât de la un timp nici nu mai vrei ca rutina aceea să se schimbe. Totuși, la fel ca Armando, femeia aceea căuta liniște într-un loc în care nu avea cum s-o găsească, dar se putea simți înconjurată de oameni destinați. Pentru Armando asta însemna că era o persoană cufundată în singurătate, la fel ca el. Bine, băieți, fiecare cu ale lui. Ceru o cafea și se apropie de masa femeii:

– Bună, pot să m-așez?

– Mai sunt mese libere.

– Știu. Nu mă interesează masa, voiam doar să nu beau cafeaua singur, dacă nu deranjez. Promit să nu stau mult.

– Doar atât cât să-ți atârni o medalie pentru prietenii tăi?

– Nu, nu. Scuze, eram cu ei, dar azi am nevoie de mai multă liniște.

– De ce?

– Pot să m-așez? Nu știu cât mai pot sta cu cafeaua în mână.

– Da, ai dreptate. Stai jos, cred că ai băut și cam multă bere.

– Mulțumesc. Așa-i, nu prea beau de obicei, dar azi a fost o zi obositoare.

De fapt, nu știu prea bine cum s-o definesc. La urma urmei, ne tot dorim timp liber, iar când îl avem am prefera să nu-l avem și să muncim în continuare.

– Te-au concediat, nu?

– Da, așa e.

Armando îi vorbi despre munca lui, încercând să nu se lungească prea mult, ca să nu semene cu cei care nu mai termină. Irene avea un magazin de

cadouri pentru firme și pentru ocazii speciale. Acum studia o idee nouă în legătură cu furnizarea către firme. Ieșise la o cafea, ca să încerce să se desprindă un pic de rutină înainte de a ajunge acasă, dar nu se putuse abține să deschidă un catalog de produse noi. Așa că îi mulțumi lui Armando că-și făcuse curaj să se așeze să intre în vorbă cu o necunoscută. Magazinul era pe o stradă centrală din Madrid, deși ea locuia la doar câteva străzi de bar.

– Cred că ești o persoană care are capacitatea să facă ce dorește. E un moment complicat, dar și un moment al oportunităților, și poți să te implici în proiecte noi, nu uita.

Armando trebuia să plece. Mama lui pregătise cina și-l aștepta. Se oferă să facă cînte cu cafeaua și Irene îi mulțumi în timp ce el achita nota de plată. Își luă rămas-bun de la cunoscuții din bar și făcuse câțiva pași împreună până la intersecția în care drumurile lor se despărteau. Schimbând abia un salut, își luă rămas-bun, sperând că se vor mai întâlni. *Cine știe*, spuse ea. Și se întoarse fiecare la casa lui, la capătul unei după-amiezi reconfortante, în care fugiseră de rutină.

Armando intră în casă discret și fără să se ascundă, cu gândul să facă un duș pentru a se relaxa. Mama asculta radioul în salon. Lampa cu picior era singura lumină din casă, ei îi făcea plăcere atmosfera aceea și stătea cu ochii închiși pe canapea, lăsându-se în voia vorbelor și a muzicii de la radio. Clinchetul cheilor pe sticla de pe tava lui Armando îi atrase atenția. Venea acum de la birou, probabil. Se ridică, stinse radioul și se duse în bucătărie să încălzească cina și să pună masa. Flăcările sfârșiră la aprinderea boilerului și apa de la duș curgea în cadă. Asta însemna că mai avea un pic de timp ca să pregătească masa.

Apa curgea ca și timpul, biciuindu-i fața și suprafața alunecoasă a căzii. De s-ar fi scurs odată cu ea toată frustrarea, ar fi stat toată noaptea acolo, s-o lase să-i pătrundă până în suflet și să-i golească măruntaiele. Dar nu făcea altceva decât să-l relaxeze puțin înainte de a se așeza să cîneze cu mama lui, după care va mai rezista puțin la televizor și se va ascunde în așternuturile de

pe pat, până când se va preda, răpus de somn, ca Samson care se predase filistenilor, slab și umilit. Se pieptănă cu grijă și se îmbracă înainte să-și salute mama. Masa era pregătită și ea puneă farfuriile.

– Ești gata deja?

– Da, mamă, ce mai lipsește, te ajut cu ceva?

– Nu, am pus tot, stai jos, ești obosit de la serviciu.

Ultimele cuvinte se aud deja din bucătărie, în timp ce ea iese din salon ca să aducă salata și șervețelele: obosit de la serviciu. Când se întoarce, mama pune mîncarea în farfurii și se așază.

– Cum a fost la serviciu? Ai avut mult de lucru?

Armando o privește fără să se oprească din mestecatul pâinii. E atentă la mîncare. Când simte privirea lui Armando, își ridică privirea și îi zâmbește.

– Bine, să nu vorbim despre serviciu. Doar că eram îngrijorată pentru tine, nu arăți prea bine.

– M-au concediat, mamă.

– Și îți spun asta după ce te-au ținut la serviciu toată ziua? Câtă nesimțire. Uită-te cât e ceasul.

Armando își imaginează cum ar sta lucrurile dacă și-ar pierde memoria. Ar putea să uite de concedierea lui și să se prezinte la serviciu în fiecare zi în alt loc, pentru că nu și-ar mai aduce aminte nici unde lucrează. Și ar putea să facă același lucru cu tot ceea ce-l privește. Ar fi mai fericit. Ar dormi în fiecare zi în altă casă. Gusturile lui s-ar schimba în funcție de amintiri și ar fi o persoană diferită în funcție de rolul care i-ar veni în minte. Ar fi greu de recunoscut pentru că nu ar mai putea fi exact cel care a fost.

– Nu, mamă. Mi-au spus azi-dimineață. Deja am vorbit despre asta. Am mîncat amîndoi la amiază și am fost aici azi-dimineață.

– ... Ah, da... așa e, nu-mi aduceam aminte. Ce distrată sunt... și ce-ai să faci acum?

– Nu știu. Acum cea mai rea boală pe care o poți avea e să rămâi fără serviciu. Lucrezi ani de zile într-o firmă, învățînd, sprijinindu-ți colegii și avînd

grijă să nu creezi conflicte, luptându-te pentru ca proiectele profesionale să iasă bine, pentru ca firma să crească și noi odată cu ea, și totul ca să te trezești în stradă. Fără nimic. Tot ce ai investit rămâne în urmă și ajungi într-o piață neluminată, văzând cum toți aleargă dintr-o parte în alta fără să vadă că ești acolo. Zâmbetele dispar și rămâne doar pământul pe care calci, la care te uiți tot timpul, calculând unde o să-ți cadă corpul când o să te prăbușești.

Mama lui bea puțină apă și îl privește cu atenție câteva secunde, timp în care nu se aude nici măcar un ecou. Se așterne o tăcere lungă, iar ei se privesc în tăcere.

– Nu, fiule. Ai calități și ești un om de valoare. Îmi aduc aminte de vremurile când erai mic și făceai colaje din hârtie lucioasă pentru ora de a doua zi, fără să ți le fi cerut cineva. Și când te-ai încăpățânat să construiești un robot din cutii de carton, după ce abia îți predaseră câte ceva despre electricitate la școală... Nu, fiule. Cea mai rea boală e uitarea. Restul sunt doar circumstanțe.

Rămaseră tăcuți o vreme; se auzea zgomotul tacâmurilor pe farfurii și al apei turnate în pahare. Când terminară de mâncat strânseseră masa, iar Armando se așeză pe canapea să se uite la televizor, în timp ce mama lui făcea ordine în bucătărie. Imaginile de pe canalele TV se mișcau fără o semnificație concretă. Se gândi o clipă la femeia de la cafenea și la întâlnirea cu ea. Ziua aceea era doar prima. Nu știa bine din ce șir. Mai rămase o vreme așezat pentru a-i ține companie mamei, care stătea deja pe canapeaua de alături. O să meargă în curând la culcare, se simțea obosit. Mâine nu trebuia să se trezească devreme. Putea să petreacă liniștit restul săptămânii. Începu să creadă puțin în ideile pe care le purta de mult timp în minte și ațipi ușor pe canapea.

POVESTE DE CRĂCIUN

Mi se întâmplă, când cei din jur îmi spun că-și scormonesc în minte după câte-o amintire, să sfârșesc în genunchi, în fața unei cutii enorme cu jucării, căutând-o pe cea pe care îmi e cel mai greu s-o găsesc. E posibil să mă fi născut neîndemânatic sau să mă fi încăpățânat să perfecționez această paradoxală abilitate. În orice caz, mereu ajung să mă joc cu primele amintiri pe care le întâlnesc sau să mă resemnez, citind sau ocupându-mi timpul cu alte lucruri, mai productive. E ceva ce spuneau adesea cei mari, iar astfel de lucruri rămân în cutia asta, fără vreun motiv anume. Acum nu găsesc amintiri de la Crăciun care să mă amuze și cu care să mă pot juca, poate o poveste frumoasă, înduioșătoare, care să mă facă să mă simt bine. Nu că mi-ar fi mintea goală, așa cum cred mulți, nici c-aș fi insensibil sau cerebral, după părerea altora. Ideea e că totul se schimbă așa de mult, atât de rapid, încât nu ajung să percep mișcarea. Sunt un tip cu mișcări încete; dac-ar fi după mine, viața s-ar scurge cu mișcări lente. Cred că de dragul unui efect de contrast. E totuna, pentru că e posibil, la fel de bine, să ți se zâmbească și, după o clipă, să primești o palmă. Îmi aduc aminte că frații mei hotărau rapid să înceapă zilele acelea fără ca eu să știu bine ce înseamnă să aduci un pom de Crăciun în casă. Tata era de acord și totul se punea în mișcare ca o locomotivă cu aburi. Părea că urma să se întâmple ceva special la acel sfârșit de săptămână. Puneam câteva discuri în ton cu perioada respectivă și altele, care nu erau neapărat de sezon, ca *El chico de la harmónica*³, pe care-l ceream eu, pentru că-mi plăcea mult. În sufragerie se aglomerau cutii pline de ghirlande, beteală colorată și globuri pe care trebuia să le mânuiești cu mare grijă, pentru că se spărgeau la cea mai mică lovitură. Drept dovadă, rămâneau din ce în ce mai puține în fiecare an. Iar cutiile care ocupau cel mai mult spațiu țineau de pomul de iarnă. Încercam să intru în atmosferă, zău dacă nu. Reușeam doar în parte, dacă e să judec după amintiri, dar sarcinile cele mai grozave le reveneau celor mari. Nu puteam pune discuri, nici să ajut la punerea lor, nu puteam așeza ornamente pe pom, nici să hotărâsc unde să fie agățate. Preluam doar sarcinile pe care nu

le primea nimeni și, cel mai probabil, mă certau pentru că nu făceam ceva bine. Zilele, totuși, erau destul de fericite, chiar dacă rațiunea mea nu se maturizase încă suficient și nu știam să mă folosesc pe deplin de cea pe care-o aveam. Așa stând lucrurile, am început să anticipez totul fără efort, ca un sentiment care se furișează în tine fără să-ți dea explicații, o intuiție pe cât de firavă pe atât de sigură. Când don José intra în clasă să-i aleagă pe elevii cu cele mai bune voci pentru corul de Crăciun, presimțeam sosirea acelor zile ca marinarul care intuiește furtuna în seninătatea cea mai deplină a zilei. Și n-aveam cum să le fac față, puteam doar să le traversez, trecând cât mai neobservat cu putință, ceea ce, nu știu bine de ce, nu era eficient. Surorile mele se distrau și toată lumea părea foarte fericită; eu eram încredințat că, dacă mă lăsam în voia lucrurilor, furtuna va trece pe lângă mine, încă un an. Așa se întâmpla, în fiecare an păream mai pregătit să traversez furtuna. Marinarii adună tot felul de lucruri în călătoriile lor. Nu doar experiențe, ci și mici obiecte din câte-un loc îndepărtat, iubiri și dezamăgiri, prietenii și dușmăni. O întreagă pleiadă de cuceriri și instrumente cu ajutorul cărora să înfrunte fiecare călătorie și, mai ales, marea furtună. Poate nimic din toate astea nu are prea mare valoare, însă nimeni nu luptă cu mâinile goale dacă poate să apuce ceva, oricât de inutil ar părea. Era câte ceva care-mi permitea să trec prin acea lună a anului ca printr-un tunel de care profitam pentru a scrie, a mă bucura de-o chitară veche și altele de genul ăsta, care mă ajutau să evadesc din mediul meu. Cel puțin până când am început să plecăm de acasă, cu vârsta, munca și lucrurile noastre. E ca și cum, într-o zi, te împiedici de-o creangă, cazi în gol și dai din mâini, cuprins de panică. Spre surprinderea ta, eviți căderea și zbori, de parcă ai fi liber. Așa s-a întâmplat, atâta doar că am fost singurul care-a plecat fără a avea pe nimeni care să-l aștepte în casa cea nouă. De aceea Crăciunul a fost diferit și am găsit în cutia cu jucării amintirea bucăților de nuga, alcătuind un zid de cărămidă, pick-upul făcut de tata, pomul enorm cu ornamentele lui și zăpada artificială și, mai ales, mișcarea și zgomotul, atât de caracteristice oricărei mari furtuni. Mergeam la cină la părinții mei și mă întorceam repede acasă. În câte-o

noapte, dormeam acolo, la îndemnul tandru și insistent al mamei, și plecam dimineața devreme. Furtuna a devenit uragan. Anticipez că vine când începe să se facă simțit vântul. Mă lupt în continuare cu el, fără arme; am observat că toate victoriile și instrumentele nu-ți servesc la prea mult, fiindcă ți le smulge furtuna, lăsându-te la fel de lipsit de apărare. Le ascund pe toate într-o cutie, pentru a mă întoarce în căutarea lor după ce totul trece. Sfârșesc prin a pierde ceva, însă nu tot. Mereu rămâne câte-o amintire de recuperat sau vreo jucărie care să-mi aducă aminte de Crăciun.

³ „Băiatul cu muzicuța”; melodie din 1971 a popularului cântăreț spaniol Micky.

Părea că va încremeni, așezată pe scaunul acela, în fața falezei, contemplând o imagine care-i dădea viață sau, poate, i-o lua. Două orizonturi împărțeau peisajul: unul apropiat, în locul în care se sfârșeau ierburile și începea faleza, iar pământul era retezat de ape, și altul în zare, acolo unde marea dispărea odată cu cerul, astfel încât privirea se pierdea, împreună cu ele, în depărtări. Rosa era bucuroasă că avea parcela aceea de pământ care se întindea în fața casei, formând o mică movilă, la marginea falezei. Sus, pe ridicătura de pământ, avea senzația că era deasupra oricărei legi a naturii, conducând apele mării, sunetele vântului și armonia existenței. Nu făcuse de prea multe ori urcușul acolo pentru că marea lovea cu forță stâncile, devorând baza falezei, vântul sufla puternic și disonanțele existenței sale făceau ca armonia să pară o amintire îndepărtată, din trecut, înainte de atâta război. Poate de aceea observa movila de la distanță, așezată pe scaunul acela, la intrarea în casă. Reprezenta pedestalul de pe care un dirijor de orchestră putea stăpâni cele patru elemente, ca pe o lume a Fanteziei, după ce abia se terminaseră ororile războiului. O chemase pe Celia, să-i țină companie, însă nu voise să vină, pentru că nu-i plăceau filmele de desene animate. Celia era mai mare. Rosa o văzuse întotdeauna așa. Nu putea s-o vadă altfel. În cele mai crunte perioade de război, își dorise adesea să fie mai mult împreună, chiar dacă știa că, stând separat, Celia putea să-i aducă de mâncare, în câte-o seară, și alte lucruri necesare subzistenței. Toate războaiele nu reușiseră altceva decât să-i facă pe toți să îmbătrânească la fel. Se amuza uitându-se la filmul acela, deși el nu părea să placă multora. Acum lucra într-un birou. Învățase să dactilografieze și, datorită lui Adolfo, un polițist vecin al unei prietene, s-a prezentat la un interviu de angajare, în care s-a remarcat prin discreția și felul ei de-a fi. Lucra de aproape zece ani la fabrica de becuri și era împăcată. Așezată pe scaunul acela, se gândea adesea c-ar fi trebuit să-și asculte mai mult tatăl. Dacă ar fi studiat, nu doar că ar fi avut o poziție în societate, ci ar fi fost și mai puțin chinuită de aspirații

intelectuale. Acum se mai detașase, pentru că reușise să le tempereze, în această etapă a vieții, și încerca să se simtă mai relaxată. Casa era destul de retrasă de oraș, dar în apropierea ei se afla o stație de autobuz, iar ei îi făcea plăcere scurta călătorie zilnică. Celia, pe de altă parte, locuia în oraș, locul ideal pentru o persoană cu temperamentul ei. Își menținea și acum atitudinea de protest împotriva celor de la putere, însă viața personală îi devora deja ideologiile și credințele, ca o tumoare malignă care i se extindea în trup. Cei care dau prioritate vieții și intereselor personale, mai presus de binele colectiv, nu sunt decât o parte a problemei, căci permit și încurajează prin lașitatea lor oprirea poporului suveran. Acum, în intimitate, Celia încerca să-și armonizeze dorința de-a avea, în sfârșit, o viață a ei, cu năzuința arzătoare de-a rămâne fidelă propriilor ei principii, luptând pentru lucrurile în care crezuse întotdeauna. Ultimele întâlniri cu Rosa fuseseră reci, după discuțiile pe care le avuseseră cu câteva luni în urmă, pentru că Rosa dădea mereu dovadă de lașitate. Nu era numai un om insipid, care se adapta circumstanțelor, oricare ar fi fost acestea. Ceilalți luptau, iar ea se adapta oricărei situații. Dacă n-ar fi fost sora ei, poate că totul s-ar fi schimbat. La fel se întâmplase și cu tatăl ei, dar Rosa nu știa nimic despre asta. Celia va avea în continuare grijă de ea. Rosa deplânsese atunci moartea tatălui, faptul că se întâmplase așa și atât de devreme, însă Celia regreta doar că lupta armată nu reușise să pună capăt execuțiilor în rândurile cetățenilor obișnuiți. Celia nu plânsese pentru pierderea aceea și nimic nu s-ar fi schimbat dacă n-ar fi fost acolo, lângă Rosa. Acela nu fusese niciodată locul ei și, uite ce întorsături ia viața, acum locuiau în același oraș. Celia în centru și Rosa la periferie. Deși se mai întâlneau uneori, să bea ceva sau să facă niște cumpărături, de obicei, Rosa o chema la o plimbare pe Plaja Nebunilor, care se întindea la baza falezei. Era periculos, pentru că toată partea aceea urma să se desprindă și să cadă la un moment dat în mare, dar ea rămânea acolo, cu obiceiurile ei de pustnic timorat, privind cum trecea timpul și, odată cu el, o viață fadă. În după-amiaza aceea, stabiliră să se întâlnească pentru a merge la o plimbare, după aproape o lună în care nu se văzuseră și

nici nu-și vorbiseră. Celia nu avea întâlnire cu nici un coleg și preferă să vină decât să rămână închisă-n casă. Cu ei se întâlnea clandestin, rezistând și lup-tând pentru tot felul de drepturi. Autobuzul ajunsese cu o oarecare întârziere. Nu circulau multe autobuze, iar Celinei nu-i plăcea să meargă atât de departe ca s-o vadă pe Rosa. Moartea tatălui lor și a atâtor altor persoane, distrugând familii, o făcuse să se gândească mai bine, în cele din urmă. Îi rămânea doar sora ei și, deși nu erau foarte în vârstă, nu mai aveau nici ele mult de trăit, trebuia să se gândească la asta. Prefera să nu-și amintească de tinerețe, cu păpușile de cârpă, cu duminicile la biserică, cu dansurile în fața radioului, cu serbările șco-lare, cu întrecerile de pe străzi. Totul era atât de îndepărtat încât părea un vis din care își amintea doar imagini vagi. Autobuzul trecea pe un drumeag neas-faltat, plin de hârtoape, hurducându-se la schimbările de viteză și accelerând anevoios la ieșirile din curbe. Era un zgâlțâit sâcăitor care se sfârșea numai când ajungeau la stația băcanului, cea mai apropiată de casa Rosei. De acolo trebuia s-o ia pe o potecă nepietruită, vreo cinci minute. Nu era prea departe, atât cât să nu uite locul.

Rosa îi pregătise Celinei o carafă de limonadă, care stătea de câteva ore în frigider, să fie rece când sora ei va ajunge. Va sosi încălzită, inevitabil; Rosa își dădea seama că autobuzul și drumul lung erau încă un obstacol care le împiedica să se vadă mai des. Când se auzi soneria, Rosa era deja în casă. Se bucură s-o vadă pe Celia și-i oferi un pahar de limonadă proaspătă, pentru care sora ei îi mulțumi.

– Serios, nu știi cum poate să-ți placă să stai aici și, pe deasupra, sin-gură, în vremurile astea.

Rosa își luă o vestă pentru drum și, când Celia își mai reveni, ieșiră la plimbare. Poteca dinspre șosea trecea pe lângă casă și continua până la Plaja Nebunilor. Obişnuiau să coboare de-a lungul ei, până când ajungeau la niște scări de lemn unde se descăleau, să se plimbe cu picioarele goale. Plajele, la fel ca pădurile, sunt sursa poveștilor de toate felurile, unele se nasc ferite de ure-chile și de privirea tuturor. Rosa își punea adesea întrebări despre ele; câte

povești romantice, câte fugi, câte râsete și cât dor. Când îi împărtășea Celinei sentimentele sale, aceasta adăuga mereu propria-i perspectivă: câte asasinate, câtă contrabandă, câtă activitate clandestină.

– În fond, perspectivele oamenilor depășesc numărul locurilor.

– Atâta timp cât ai o perspectivă. Ce perspectivă poți să ai tu?

Când era mică, Rosa își adora familia și visa să aibă una la fel când va crește și va deveni adult. Îi plăceau fanteziile și nu i se păruseră niciodată primejdioase. Visa la duhuri închise în sticlă, care să-ți îndeplinească trei dor-ințe, visa să aibă mereu aproape un cățeluș care să vorbească și să poată spune doar adevărul. Visa să fie prințesă și să ducă fericirea într-un regat numai al ei, unde nu exista răutate. Singurul lucru dăunător al fanteziei era că își avea originea în realitate. Realitatea e un element instabil al existenței și, odată ce se schimbă, fantezia dispare, ca apa unei fântâni care nu mai e ali-mentată. Iar schimbările stau mereu la pândă, ca lupii din munți, la căderea nopții. Într-o zi, se aud vești care, la început, nu se înțeleg prea bine. Dacă ești puțin atent, veștile câștigă teren și sunt asimilate imediat ce vocile celorlalți iau parte la răspândirea lor. Atunci, încep micile schimbări care modifică, în cele din urmă, totul. Celia avea prieteni din anumite cercuri politice; tatălui ei nu-i plăcea asta, chiar dacă nu i-o spunea prea des. Până când, cu cât se strânge lațul mai tare, realitatea se simte atât de aproape și de dureroasă ca și cum ți-ar chinui propria carne. Atunci începuseră certurile. Ceea ce se întâmpla între Celia și tatăl ei reflecta situația din țară; era totuna, în fond, pentru că impor-tantă era situația familiilor, situația de pe străzile pe care se jucau de obicei și pe unde alergau să-și cumpere pâine sau desenau pentru a juca șotron sau pe care le străbăteau în grup, cu pas vioi. Duhul unei lămpi le transformase pe toate într-un regat în care-și mai avea loc doar răutatea. Totul, deși recent, nu făcea parte din actualitate, oricât ar fi încercat Celia să vadă lucrurile altfel. Rosa o întrebă despre Marcos, un vechi coleg de „partid“, dar Celia nu vorbea prea mult, pentru că se străduia să nu dea informații despre nimic, nici în par-ticular, nici în general. Păreri da, însă informații, nu. Era important pentru ea,

iar Rosa încerca să înțeleagă. Își exprima doar părerea despre moartea tatălui lor și despre multe alte lucruri. Cel puțin aveau momentele acelea împreună. Cine știe cât mai puteau dura și ele; uneori, Rosa se temea că, într-o zi, cineva o va anunța despre dispariția Celinei. Încerca să nu se gândească la asta și s-o vadă pe sora ei ținându-se departe de politică. Celia avea deja o vârstă și Rosa era încrezătoare că răzvrătirea adolescentină a Celinei, din cauza căreia ea tuna și fulgera împotriva tuturor, se va potoli, pe măsură ce acumula experiență de viață. Poate că Rosa credea asta fiindcă ea însăși se simțea așa. Se gândea doar să trăiască liniștită, căci n-o mai avea decât pe Celia. Când treceau prin zona cheiului, Celia îi povestea mereu câte-o întâmplare despre debarcări și contra-bandă. Îi povestea ca și cum, brusc, și-ar fi imaginat ceva și i-ar fi povestit Rosei, să-și umple timpul.

– Sunt sigură că acolo ar putea debarca, într-o noapte, o șalupă plină de cutii. Îți imaginezi ce surprinși ar fi văzându-i pe polițiști? S-ar putea preface că sunt morți sau s-ar putea gândi să scape prin orice mijloace, dar imaginează-ți că le-ar putea trece prin cap să stea de vorbă cu ei și să ajungă la o înțelegere... La urma urmei, ăsta e un sătuc și toți ne cunoaștem, nu? Cu bune și rele.

Rosa se bucura pentru că ceea ce auzea se apropia cel mai mult de povestea pe care i-o spunea sora ei mai mare înainte de-a adormi. Dacă ar fi fost singură, și-ar fi imaginat pe plajă doar locuri pentru întâlniri secrete ale îndrăgostiților sau pentru a petrece o după-amiază plăcută cu prietenii, dar știa că astfel de lucruri nu se întâmplau prea des acum și îi era totuna dacă vremurile bune se vor mai întoarce sau nu, o interesau doar momentele răzlețe în care trăia hrănindu-se cu fericire sau cu ceva foarte aproape de ea și încerca să ducă o viață liniștită, iar toate astea o exasperau pe Celia.

Nu vorbeau des despre tatăl lor. Rosa îi ducea dorul, poate din cauza modului violent în care murise și pentru că nu putuse să-i vadă corpul. Știrea ajunsese la ea scrisă pe o bucată de hârtie pe care cineva i-o băgase pe ascuns în geantă; un bilet de la Celia, confirmându-i că murise, odată cu alții, în sâmbăta aceea. Rosa sfârșea mereu prin a-i reproșa că n-o anunțase personal, însă

Celia se răstrea la ea să renunțe la subiectul acela pentru totdeauna. Nu-i plăcea să vorbească despre tatăl lor, nici despre moartea lui, nici despre biletul acela sau despre faptul că ea nu venise personal.

– Familiarismele nu sunt genul meu, doar mă știi.

– Da, știu, dar suntem totuși din aceeași familie.

Era o plajă frumoasă. Îi spuneau Plaja Nebunilor pentru că, la baza falezei, erau o puzderie de stânci risipite care intrau în mare și, câțiva metri mai încolo, se șteau câteva insulițe până la care unii smintiți înotau pentru a se arunca în apă de pe stânci. Mai în largul mării, pluteau niște balize care semnalizau pericolul pentru nave. Când treceau prin zonă, navele se orientau după lumina farului de pe cealaltă parte a plajei. Uneori, mergeau acolo pentru că Celinei îi plăcea să scoțoească printre stânci, sub faleză. „Unii lasă în urmă lucruri care pot avea oarecare valoare.” În după-amiaza aceea, stâncile rămăseseră deja în spate când Rosa se opri pentru a contempla valurile și lumina celui moment pe mare. Valurile aduseseră un obiect alb pe plajă, aproape de stânci, și-l legănau, jucându-se, într-un balans continuu. Putea fi orice, vreun lucru aruncat de pe un vapor în trecere pe-acolo: o pungă de plastic, o pânză desprinsă sau orice alt fel de resturi. Celia nu voia să meargă până-n acel loc, n-aveau motive pentru a bănui c-ar fi ceva ciudat.

– Ar putea fi ceva valoros.

Celia o privi neîncrezătoare.

– Da, vreo mizerie de mare valoare pentru peisaj.

Rosa evită răspunsul și se apropie încet, să vadă mai bine. Resemnată, Celia se ținu pe urmele ei. Obiectul inform era mai mare decât părea de la distanță și bănuiră curând că era un cadavru. La prima vedere, putură identifica doar ceva ce se dovedi a fi o cămașă; acum, pe măsură ce se apropiau, vedeau niște pantaloni închiși la culoare. Fără îndoială, valurile biciuiau un trup inert, cu fața în jos și brațele întinse. Celia era de părere să nu se apropie, mai bine îl lăsau așa cum era. Rosa ezită o clipă, poate avea dreptate. Invoca un singur motiv pentru care prefera să nu se apropie. Totuși, i se părea inuman să nu-l

ajute pe omul acela, deși putea să fi murit deja. *Au să creadă că l-am omorât noi, mai bine să-l lăsăm unde e și să-l găsească alții.* Nu trecea nimeni pe-acolo, așa că se puteau duce să vadă dacă-l cunoșteau și dacă era încă viu. În plus, corpul era aproape de stânci și era puțin probabil să le vadă clar cineva. Se apropiară. Era un bărbat. Părea mort, judecând după aspectul mâinilor și al brațelor. Hainele îi erau destrămate. *Hai, ia-l de braț și scoate-l din apă.* Era respingător, însă Rosa îl apucă și-l târâră amândouă câțiva metri, până într-un loc unde nu ajungeau valurile. Traseră de brațul spre care era îndreptat capul omului și, în timp ce-l târau, ceva îi atrase atenția Rosei. Era într-o stare destul de avansată de degradare... nu era posibil... dar semăna mult. Când îl lăsară jos, se ghemui să-l privească mai bine.

– Ce e?

Era sigură. Tras la față și cu barbă, dar era sigură. Se ridică și căută privirea Celiei.

– E tata!

Celia amuți și, pe punctul de a-i striga „Iar ai luat-o razna?“, se apropie de fața cadavrului și rămase așa, ghemuită, lângă el. Îi puse degetele pe gât. Nimic. Încercă la încheietură. Nimic. Îl întoarse, cu ajutorul Rosei, și-i atinse pieptul. Nimic. Omul acela nenorocit trebuia să le facă necazuri până și după moarte. Nu știa ce să-i spună Rosei, dar trebuia să îngaima ceva.

– Trebuie să-l luăm de aici, înainte să-l descopere.

– Era mort! Așa ai spus.

– Da, așa și e.

Trebuiau să-l ridice de acolo, altfel le vor interoga, iar Celia va ajunge la închisoare. Era complicat și încercă să se concentreze pe instrucțiunile date Rosei, pentru a scăpa de cadavru cât mai repede. Se impunea să-l ducă imediat acasă la Rosa și să-l îngroape, noaptea, în parcela de lângă casă. Rosa nu voia să accepte, dar n-aveau timp de discuții, nu trăiau într-o democrație, nimeni nu-i cerea părerea. Cel mai bine era să-l ducă în picioare, așa cum se cară bețivii, târându-i picioarele și încercând să-l ridice, dacă dădeau peste cineva,

să pară că încearcă să meargă pe propriile lui picioare. Rosa era speriată și nu înțelegea. Tatăl ei nu murise, deși acum îi târau cadavrul pe ascuns. Era o după-amiază liniștită, reușise să aibă o viață calmă, muncind și având puține relații cu oamenii. Iar acum, dintr-odată, duceau acasă trupul tatălui lor. Pentru moment, tăcerea coordonă eficient mișcările și acțiunea. Câțiva pași mai încolo, Rosa o întrebă pe Celia de bilet, acolo scria clar că era mort. Îi venise greu să creadă ce scria, dar izbutise. Tatăl lor nu apăruse și toți știau că murise odată cu ceilalți. „Toți știam că murise și până și tu ai fi putut scrie biletul ăla.“ Totul era atât de diferit, încât nu știa încă de unde să înceapă să se gândească. Era complicat, dacă avea în vedere aspectul macabru al trupului neînsuflețit. Câte întrebări și câte îndoieli nu se puteau ivi într-o secundă, în două, într-un minut, în cinci, în câteva ore sau în restul zilelor care vor veni. La fiecare pas, corpul era și mai greu și trebuiau să se oprească pentru a se odihni puțin, chiar dacă nu voiau. Pe drum, făceau mici salturi, să-l poată susține, astfel încât să nu alunece la pământ. Nu cumva să apară cineva în momentul căderii și să descopere totul. Iar teama aceea impregna totul. Celia părea sigură pe ea și acționa cu hotărâre. Cel mai anevoios fu pe scările de lemn, dar era obișnuită cu lucruri mai grele, chiar dacă trecuseră câțiva ani de atunci. Își așeză tatăl cu fața spre ea, îl cuprinse cu brațele, așezându-i capul pe umerii ei, și-l ridică singură, astfel încât Rosa să n-o încurce și să-l scape. Ar fi fost mai comod să-l transporte ca pe un sac, dar prefera să nu-l ridice atât de sus pe umăr. La capătul scării, îl susținură din nou amândouă, până la ușa casei. Îl lăsară pe canapea, apoi își traseră sufletul.

Celia se duse la bucătărie, avea nevoie de un pahar cu apă, iar Rosa se așeză pe fotoliu în fața trupului tatălui. Un braț al acestuia cădea de pe canapea și atingeau podeaua. Îl ridică, ținându-l de piept, și-i aranjă picioarele care atârnavau pe jumătate. Se întoarse pe fotoliu și-i privi chipul de-acolo, ca și cum el și-ar fi făcut siesta, iar ea i-ar fi vegheat somnul, încercând să-i numere ridurile. Arăta deplorabil. *Nu înțeleg ce se întâmplă, ai spus că a murit,* murmură, la întoarcerea Celiei, care se așeză fără să răspundă. Camarazii Celiei

sechestraseră diverse persoane, suspecte c-ar avea idei contrare idealurilor pentru care luptau. Celia credea în aceste idealuri, iar certurile cu tatăl ei erau frecvente, el nu le împărtășea. Rosa încerca să intervină, pentru a menține unită o familie care pentru Celia era doar pantomimă. Când patrula îi adusesese pe deținuți, îl văzuse cu mâinile legate și capul acoperit, alături de ceilalți. Imediat după ce ajunseseră îi închiseseră, sub o ploaie de lovituri, chinuindu-i și batjocorindu-i. Le descoperiseră capetele doar când îi adunaseră în camera care funcționa, uneori, pe post de celulă. Celia știa că-i vor executa în câteva ore și era de acord cu asta, însă nu-și putuse reprimă un moment de reflecție asupra persoanei care se afla acolo. Era tatăl ei și nu-l va mai vedea niciodată. Mai era vorba și de sora ei. Reușise să vorbească cu Francis, colegul care conducea operațiunea, și, din fericire, ajunseseră la o înțelegere pentru a-i elibera tatăl. Numai că omul trebuia să dispară de acolo pentru totdeauna, încât ceilalți să creadă că murise odată cu restul. *Quid pro quo*, îi spusese Francis când făcuseră înțelegerea. Celia acceptase înțelegerea aceea care avea un preț atât de mare și care însemna că trebuia să dea ceva valoros în schimb. Toți fuseseră executați și muriseră, cu excepția tatălui ei, care deschisese ochii, neîncrezător, întins între corpurile neînsuflețite ale „colegilor“, înlemnit de frică. Când se apropiaseră, el închisese ochii așteptând să termine ce începuseră, dar rugându-se lui Dumnezeu să fie considerat mort și să-l lase acolo. Celia își amintea încă privirea tatălui ei când deschisese ochii și o văzuse. Chipul lui continua să fie crispat și exprima panică, poate din cauză că vedea că fiica lui era cea care va duce execuția până la capăt. Ea îl ridicase, iar doi indivizi îl băgaseră într-un camion mic și hodorogit. Îi explicase tatălui ei că murise și, în caz că se îndoia cineva, n-avea decât să se întoarcă și să se convingă, pentru că ea și colegii ei îi vor demonstra asta. El era o persoană inteligentă, așa că încuviințase, semn că nu era nici o fisură în modul în care înțelegea ce se întâmplă. Camionul se vedea încă la orizont când îi scrisese biletul Rosei și-l trimisese, să-i dea de veste, pe unul dintre copiii pe care-i foloseau drept curieri. Acum tatăl părea că s-a întors să rădă de cuvintele ei și să fie el cel care să-i arate clar că murise.

Faptul că revenise în starea aceea era respingător. Ce făcea în mare? Se întorcea?

– Știi că trebuie să-l îngropăm cât mai repede, rupse tăcerea, înainte ca Rosa să cedeze nervos.

– Dar merită o înmormântare creștinească.

– Nici tu n-o să ai parte de ea, dacă nu-l îngropăm chiar acum.

Fusese viu în toți anii ăștia, iar acum trebuia îngropat la repezeală, fără nici un Dumnezeu. Celia știa ce face și Rosa trebuia să-i urmeze indicațiile. Celia era mai obișnuită cu astfel de lucruri și, în plus, situația ei era complicată. Rosa știuse întotdeauna că nu-i povestea prea multe lucruri, să n-o implice, iar ea prefera să nu fie la curent cu ultimele detalii și să încerce să-și păstreze familia cât mai unită cu putință. Dar asta era o povară prea mare pentru ea, trebuiau să-l îngroape, însă nu știa unde și cum se îngroapă, pur și simplu, un corp neînsuflețit.

– Adu lopețile pe care le folosești la plantat; sunt mici, dar o să ne fie de ajutor. Și bețe groase; le legăm de ele cu sârmă sau cu sfoară.

Rosa nu știa că avea în casă tot ce era necesar pentru a-l putea îngropa, se gândi la asta doar când toate ustensilele erau pregătite.

– Cel mai bun loc e movila de la margine.

– Și dacă într-o zi se desprinde și se prăbușește de pe faleză?

– Ai spus mereu că asta nu se poate întâmpla.

– Da, așa-i. Dar acum tata o să fie îngropat acolo.

Își potriviră hainele, să le fie cât mai comode, în timp ce lucrau, și începură să sape, abia scoțând un cuvânt. Dacă lucrurile ar fi stat altfel, Rosei i-ar fi plăcut ca tatăl să locuiască în casa aceea împreună cu ea. Rosei îi era de multe ori dor de el. Se rugase ca el să ajungă în rai, însă numai acum putea, într-adevăr, s-o facă. Când terminară, groapa era mai degrabă adâncă decât încăpătoare. Trupul n-ar fi încăput culcat și se lăsa noaptea. „O să încapă“, se încăpățână Celia. Întinseră două cearșafuri pe podeaua din sufragerie și așezară corpul cu fața în sus. Celia îi ridică picioarele și-i îndoi genunchii,

ridicându-i până la piept. Era greu, din cauza rigidității care-l cuprinsese. Rosa fixă genunchii în poziția aceea, iar Celia îl înveli cu cearșafurile, prinzându-le cu leucoplast. Când terminară, duseră corpul până la movilă. „E ridicol pentru tata, asta nu-i o poziție în care să-l îngropăm.“ Dar corpul tatălui căzu în groapă și Celia începu să arunce pământ, împingându-l cu mâna de la margine. Rosa doar privea scena, cu mâinile împreunate. La un moment dat, își ajută sora, până când totul rămase în ordine, cu excepția movei cu pământul răscolit. „La ora asta nu mai sunt autobuze, trebuie să rămân aici peste noapte.“

Celia intră în casă, să se spele pe mâini la baie, în timp ce Rosa aprinse becul de-afară și se așeză să se odihnească, pe scaunul din fața falezei, contemplând o priveliște pe care încerca s-o înfrumusețeze, acum, când făcea și tatăl ei parte din ea. Poate era încă prea devreme. Vedea două orizonturi, iar într-unul din ele dormea el, în poziția aceea. Celălalt, îndepărtat.

– Nu mai putem conduce lumea, de pe movilă, fără a urca pe mormântul tatei.

⁴ Titlul original al povestirii, *Luz de gas*, face trimitere la un film din 1944 al lui George Cukor, *Lumina de gaz*, a cărui protagonistă este terorizată de soțul ei, în scopul de a o face să se îndoiască de realitatea propriilor ei percepții.

LUMI DIFERITE

Mili ieșea mulțumită din Lazos, cu mânușile noi ascunse adânc în geanta de școală. Niște mănuși gotice, din dantelă neagră, cu volane la margine. Silvia aștepta afară, cu o expresie de neîncredere pe chip, pironită în ușa îngustă a magazinului. În după-amiaza aceea, Mili purta niște pantaloni strâmți care îi puneau în valoare silueta, combinați cu o cămașă de elev albă și vesta de lână groasă pe care Silvia i-o făcuse cadou la ultima aniversare. Cămașa mângâia sâinii mici care nu treceau niciodată neobservați. Se cunoșteau din școala primară și, de câteva săptămâni, prietenia lor se îndepărta de vremurile în care se închideau în cameră să învețe, să-și citească scrisori, să-și arate una alteia lenjeria care le avantaja cel mai mult sau să-și bată joc de colegii de clasă ori de lumea de pe stradă. Și, ce mai, să bea și să fumeze puțin, din când în când. O mie și una de după-amiezi își împodobiseră visul de-a face medicina și de-a deschide împreună o farmacie. Silviei îi era atât de drag acest vis încât, în câteva nopți, se trezise de teamă că nu va fi niciodată mai mult decât atât: un vis. Iar în ultimele săptămâni se trezea des. Câțiva pași mai încolo, ieșind deja de pe strada aceea, își dădu seama că Mili nu i-a arătat cumpărăturile. Nu era prima dată, se adunaseră deja mai multe. Lazos era un magazin întunecat, sumbru, la care mergeau cei din Talamasca pentru a-și cumpăra haine și accesorii. Talamasca era un grup gotic, iar membrii lui începuseră să fie cunoscuți în liceu pentru aspectul morbid, obiceiurile stranii și muzica zgomotoasă și sumbră pe care o ascultau. Mili îi cunoștea pe câțiva dintre ei. Schimbarea fusese treptată, nu era ca în povestea cu omul transformat într-un liliac după ce s-a înțepat cu un fus. Poate că totul s-a declanșat odată cu muzica și, ca orice început, fusese cât se poate de nevinovat. Mili și Adolfo s-au întâlnit la cantină, într-o zi în care era pustiu acolo, ca într-un sanctuar ocult. El părea o creatură neagră, ghemuită, care a întors capul și i-a spus: „Te știu de undeva“. Chiar așa era, Adolfo era un coleg de școală primară care obișnuia să le ia în zeflema pentru că întotdeauna mergeau amândouă, singure, ferindu-se de toată lumea. Mili s-a pierdut în ochii lui machiați cu negru și o tușă stacojie. Numele său

gotic era Adalwolf și au stat de vorbă toată ora de tehnologie. S-au înțeles să se întâlnească fără să-i vadă cei din Talamasca și Adalwolf i-a explicat motivul. În după-amiaza respectivă, s-a mai întâmplat ceva, dar Mili nu a vorbit despre asta cu Silvia. I-a spus doar că-l văzuse la cantină pe Adolfo, cel care umbla tot timpul neglijent și avea cămașa scoasă din pantaloni. Se salutaseră scurt, cu răceală. Silvia era o persoană cu inima sensibilă. În drum spre casă, Mili se gândi din nou să-i împărtășească sentimentele ei. De câteva zile, se gândea să-i spună câte ceva despre cum se complicaseră lucrurile, dar Silvia era din altă lume, atât de devotată, atât de dragăstoasă și de atentă la valorile sociale. Nu uita ziua în care ele două se sărutaseră pe buze în semn de prietenie. Frânturi din trecut. Se gândi la mânușile ei și la seara care urma să vină. Era vineri și-și dăduse întâlnire cu Adalwolf. Azi va deveni o altă persoană, cea adevărată. Era emoționant să simtă că se va transforma în Banshee. Iar cu mânușile acelea, Banshee va avea mai multă personalitate, va fi mai dorită și totul va deveni un vis și mai real. Azi își va inaugura imaginea, cu Adalwolf și ceilalți. Mili ținea de un trecut reflectat în chipul alburii și gingaș al Silviei, care pășea lângă ea, mai tăcută decât de obicei. Avea zile cu toane, în ultima vreme. Amândouă simțeau că timpul se schimba. Își trecu brațul peste umerii Silviei și o trase spre ea, glumind. Va arunca doar o privire, i-ar fi plăcut să intre în magazin împreună. Nu dorise s-o facă pentru că detesta toate lucrurile alea, o făceau să se simtă rău. Silvia o luă de mijloc pe Mili și-i propuse să meargă până în centrul comercial să bea ceva în localul La abadía, însă Mili nu se simțea bine și prefera să citească puțin acasă. Privirea Silviei încuviință, resemnată, confirmând răspunsul pe care-l intuia. Mili o sărută pe obraz și-i promise că se vor vedea a doua zi și vor merge în centru să se distreze. Silvia se conformă, apoi își continuă drumul spre casă. Era pe la jumătatea după-amiezii și Banshee trebuia încă să se aranjeze pentru a ieși în oraș.

SCRISOAREA LUI ASCUNSĂ

Dragă fetiță,

Cel mai probabil nu voi fi lângă tine când vei citi aceste cuvinte. Nu voi fi la plimbarea pe care-mi place s-o fac dimineața; nu voi fi în salon, citind, și nici nu voi privi pe fereastră, cum obișnuiesc după-amiaza. Știi că vederea mea obosește repede de la citit, iar peisajul de dincolo de geam îmi atrage atenția ca un foc viu. Nici nu voi dormi în patul meu, ca în fiecare noapte. Nu, nu voi fi pe-aproape și mă rog să fi trecut destul timp pentru ca tristețea produsă de plecarea mea să se fi diluat suficient. Rămân mereu niște depuneri, știu. La fel ca după anumite tipuri de cafea. Cele despre care ți-am spus de câteva ori. Am vorbit despre atâtea lucruri încât e posibil să nu fi reținut chiar totul. Am început să-ți scriu pentru a-ți aduce aminte câteva. Ei, nu chiar. Mă opresc, să mă întreb de ce-ți scriu, și îți mărturisesc că mintea mea e o pagină albă, un perete abia dat cu var. Poate e un sentiment egoist al acestui bătrân măcinat de ani, un șiretlic, pentru a păstra o urmă a mea aproape de tine, de mama ta, de voi. Petrecem un sfert din viață dorind să nu ne fi născut sau să fi murit și o jumătate de viață agățându-ne de ea, ca și cum ne-ar aparține. Îți vei da seama, pe măsură ce trec anii, dar nu te gândi la asta acum. În fond, știu că-ți scriu din dragoste, un cuvânt ciudat; din recunoștință pentru energia pe care mi-ai transmis- cu vitalitatea ta. Încă mai cred că ești o ștrengăriță și ai capul în nori; întotdeauna te-au amuzat cuvintele astea care te descriu atât de bine. Nu știai ce înseamnă, când chiar erai abia o fetiță, apoi le-ai învățat. Îmi spui că sunt cu capul în nori și zâmbești când n-am reușit să fac ceva bine sau când am uitat ceva, iar acum sunt eu cel care se amuză. Nu știi cât sunt de recunoscător pentru lucrurile astea sau pentru sărutările și îmbrățișările tale. De aceea îți scriu: să știi și să nu uiți, să fiu cu tine mereu, așa cum ești tu cu mine. Fiecare despărțire vine pe neașteptate, iar urmele pe care le lăsăm în ceilalți rămân aici. Cuvintele astea sunt un simplu sprijin, ceva special pe care ți-l las ca pe o amintire scrisă stângaci de-o mână șovăielnică. Urma o purtăm înăuntru. Ți le las pentru a-ți spune că durerea nu face parte din noi (din tine și din mine), că nu

există un mod mai bun de a-ți aminti de mine decât să rămâi copila ștrengăriță, cu capul în nori, care ai fost întotdeauna. Ești deja o femeie în toată firea, dar încă tânără. Vei mai cunoaște oameni interesanți. Poate că asta nu se termină niciodată, cine știe dacă eu nu sunt decât o excepție. Acum câteva zile, m-ai întrebat dacă îmi pare rău că mi-am abandonat visele de dragul bunicii și al mamei tale. Vezi, poate ne încăpățânăm mereu să avem ceea ce e inaccesibil. Poate ar trebui să acceptăm că visele noastre au formă de vise tocmai pentru a izbuti să supraviețuiască. Poate că realitatea e un fel de atmosferă irespirabilă pentru ele. Nu, evident că nu-mi pare rău. Visele mele au rămas intacte și-mi dau o stare de bine; voi sunteți realitatea care m-a făcut fericit, atât cât e posibil, datorită tuturor momentelor norocoase și în ciuda tuturor amărăciunilor. Împlinește-ți toate visele pe care le ai în minte, dar nu le da voie să te îndeparteze de adevăratele tale dorințe, de cine ești. Mie mi-a mers bine așa: bunicăta, mama ta și tu sunteți ceea ce contemplu, pe lângă visele mele, în locul acela dinăuntrul meu în care mă refugiez pentru a mă simți bine. Tu ai un astfel de loc. Încă e ca un spațiu difuz, se distinge clar numai în anumite momente, dar îl construiești treptat și continuă să crească; vei privi rezultatul cu satisfacție, ca pe un palat unic la care doar tu ai acces și de care doar tu te bucuri. Asta îmi e dorința, acum, la bătrânețe, să zâmbești gândindu-te la mine, chiar și când nu voi mai fi. Gândește-te că, în sfârșit, mă odihnesc, în timp ce toate își urmează cursul. Mi-ar plăcea să nimeresc cuvintele perfecte care să te poată consola și încuraja la o simplă citire, atunci când ai avea nevoie de ele, dar aceste cuvinte nu există. Mereu rămân lucruri nerostite și întotdeauna s-ar fi putut spune mai bine ceea ce s-a spus... Tocmai m-ai strigat: „Nu fi cu capul în nori, bunicule, se răcește mâncarea“. Zâmbesc. E momentul să închei, mai bine să nu te fac să aștepti și să nu se răcească mâncarea.

LEBĂDA ALBĂ

Știa povestea cu rățușca cea urâtă, o ascultase când era mic și o citise într-o carte groasă, de culoare neagră, care se numea *O mie de povești*. Fabio își amintea de prima oară când mama lui îi spusese că va purta o helancă tip lebedă fiindcă făcea parte din uniforma școlii. A trebuit să-și părăsească prietenii când s-au mutat în cartierul în care locuiau acum. Nu se scursese așa de mult timp de-atunci, dar se crease deja o distanță. Nu-și imagina cum o să poarte ceva numit lebedă, în care s-a transformat rățușca cea urâtă din poveste după ce-a crescut, dar, dacă întreba, poate râdeau de el și de aceea a lăsat lucrurile așa, fără să mai insiste. Se afla cu mama lui la cumpărături, într-o după-amiază, când s-au oprit în fața unei vitrine cu haine. Mama fixa cu privirea un punct anume, de cealaltă parte a geamului, privind tăcută, în timp ce Fabio își făcea de lucru scrutând vitrina cu privirea, în încercarea de-a găsi ceva interesant și dorindu-și să nu stea acolo o eternitate. Mama a murmurat: „Ai nevoie de ceva cam ca astea, dar sunt toate colorate și foarte groase. Dacă ar avea albe, de bumbac...“. Au intrat, iar ea l-a întrebat pe vânzător. „Avem ceva, dar nu știu dacă sunt mărimea lui.“ S-a apropiat de unul dintre rafturi și, după ce-a căutat într-un teanc de pulovere pe gât, a scos unul alb și i l-a întins mamei: „E mărimea cea mai mică pe care-o avem“. Mama l-a despăturit și l-a întins pe spatele lui Fabio, suprapunând cusăturile mânecilor cu umerii lui pentru a verifica, aproximativ, mărimea. Era mare, cu mâneca prea lungă, așa că, după ce i-au mulțumit vânzătorului pentru amabilitate, au ieșit din magazin. „Până la urmă n-o să găsim o lebedă pentru tine și-o să trebuiască să mergem în centru.“ În momentul acela, Fabio a înțeles ce era lebedă. Asta se întâmpla cam acum trei sau patru ani, cel puțin. Acum avea nevoie de o helancă tip lebedă pentru a fi diferit de ceilalți, fiindcă îi adăuga o tușă de artist și asta – credea el – atrăgea fetele. Albul îi asigura o înfățișare atrăgătoare și interesantă. Dacă se gândea bine, îl transforma într-o lebedă adevărată, plutind maiestuos pe ape, sub privirile celor mai atrăgătoare fete. Nu avea nevoie de ea, dar, totuși, și-o dorea și-și rugase insistent mama, de nenumărate ori, să i-o cumpere. Voia să

fie pentru ele „băiatul cu helanca albă”.

– N-ai nevoie de ea și acum nu se poate. De câte ori să-ți spun?

Fabio își dorea helanca și, la un moment dat, era hotărât s-o cumpere. A avut ocazia s-o facă, la evenimentul numit „Douăzeci și patru de ore de sport” pe care-l organiza clubul sportiv unde se antrena în fiecare zi. I-au propus să servească un timp la tejgheaua barului, pentru o sumă anume, și n-a stat prea mult pe gânduri. Îi vor ajunge pentru helancă și-i vor rămâne și pentru alte lucruri. A acceptat munca propusă și a obținut banii necesari pentru a-și cumpăra ce dorea. În după-amiaza în care a ieșit la cumpărături, și-a adus aminte de după-amiaza de odinioară, cu mama, fără să știe prea bine de ce. Și-a cumpărat helanca albă și o helancă neagră, cu gulerul mai mic, în care se simțea la fel de atrăgător deoarece îi dădea un aspect melancolic, și el pe gustul unor fete. Pe moment, a avut muștrări de conștiință, cheltuiuse banii atât de repede pe un lucru de care n-avea nevoie. Când era mic și mătușa lui îi dădea niște monezi care nu-i ajungeau pentru mare lucru, i se întâmpla frecvent să stea să se gândească zile întregi pe ce le va cheltui, dacă o să le economisească pentru o mașină de jucărie, o pungă de caramele sau o figurină de ciocolată pentru mama lui. Dar remușcărilor i s-au evaporat rapid, în prima sâmbătă în care a avut ocazia să-și poarte hainele noi. A ales helanca neagră, pentru că-i era teamă să n-o păteze pe cea albă la aniversarea Suzanei. Petrecerea urma să fie în El Desván și, dacă se gândea câtă lume va fi acolo, ar fi fost ușor s-o păteze. N-ar fi fost prima dată.

Așa că a tot amânat inaugurarea helăncii albe pentru o ocazie specială în care s-o poarte cu niște bretele late, de culoare închisă. Muta helanca de colo până colo prin camera lui, cu eticheta încă prinsă, ca și cum ar fi fost lăsată din nou în coșul cu reduceri de mâinile unor clienți avizi de chilipiruri, însă dezamăgiți. Părea un obiect fără adăpost, cutreierând casa cu speranța din ce în ce mai firavă că, la un moment dat, eticheta va fi tăiată și va putea ieși, într-adevăr, pe stradă. Zi după zi, trecea de pe pat pe un taburet, de pe taburet pe un scaun, de pe scaun pe masă, apoi iar pe pat, mereu cu grijă, să nu fie șifonată sub

greutatea celorlalte haine. Văzând-o, Fabio își spunea că ar trebui s-o inaugureze, înainte să se schimbe vremea și să fie nevoie s-o pună în dulap până iarna următoare. Dar timpul este nemilos și ziua aceea sosi, odată cu primele semne ale primăverii. Helanca era întinsă pe un teanc de cărți și eticheta îi atârna de guler, de parc-ar fi fost agățată la degetul unui cadavru. Fabio s-a săturat s-o tot vadă și a luat-o, gândindu-se să o împăturească și s-o pună într-un sertar, astfel încât să nu-l mai tot încurce și să se umple de praf. A întins-o cu fața jos, pe pat, pentru a-i plia mânecile și, netezind-o cu mâna, i-a atras atenția o despicătură. Mâneca stângă era descusută și nu se putea repara. Era o deschizătură destul de mare și nu rămăsese destul fir pentru a coase partea desprinsă; așa n-o putea îmbrăca. Singura soluție ar fi fost s-o returneze la magazin, dar era târziu pentru asta, se scurseseră câteva luni și n-o vor mai primi. Visul băiatului cu helanca albă s-a destrămat, abia întrezărit. S-a supărat pentru delăsarea lui, muștrându-se că nu verificase helanca înainte de-a ieși din magazin, așa cum îl sfătuia și făcea mereu mama, că n-o purtase imediat și nici n-o verificase acasă și pentru că era atât de nepriceput, risipind banii în așa hal, în timp ce în lume erau oameni care de-abia aveau cu ce se îmbrăca. Reproșurile pe care și le arunca au făcut ca helanca să nu aterizeze direct în găleata de gunoi, în fond ar fi fost păcat s-o arunce când era evident că alții ar fi putut avea, într-adevăr, nevoie de ea și s-a hotărât s-o ducă la un centru de colectare a hainelor. Acolo, hainele se sortau după starea în care se aflau, mărime, tip și anotimpul pentru care se potriveau. Helanca putea să-i țină de cald unui băiat sau să fie un lucru nou printre hainele lui deja învechite. Cei de la centru au fost surprinși văzând eticheta încă atașată, dar s-au gândit că cineva a crescut înainte de-a avea ocazia să poarte un obiect de îmbrăcăminte cumpărat dintr-un capriciu. Astfel, helanca a trecut printr-o mulțime de mâini, până când a ajuns într-o țară cu frig la fel de neîndurător sau chiar mai aprig decât foametea sau sărăcia, într-un sat unde acoperișul școlii abia se mai ținea, deasupra copiilor de diferite vârste care încercau să învețe de la un învățător care renunțase la o viață îndestulată și, așa cum migrează spre sud lebedele mute din zonele

reci, călătorise până acolo pentru a colabora, câteva luni, la un proiect care să dea sens propriei lui vieți.

Marcelo, învățătorul acela care se trăgea dintr-o familie mic-burgheză spaniolă, se oferise să le predea unor copii care de-abia aveau satisfăcute nevoile de bază și în fața cărora limba în sine constituia un impediment pentru a se înțelege. La asta se adăuga lipsa de resurse: nu avea mereu cretă pentru a scrie pe tabla veche și, dacă aprovizionarea cu caiete și creioane era deja complicată, încă și mai anevoioasă era sarcina de-a preda fără cărți sau o programă. Câteodată, era ca și cum ar fi predat despre ordine în plin apogeu al haosului. Totuși, ordinea era singurul mod în care putea lupta împotriva haosului, iar Marcelo accepta de bunăvoie provocarea, îl făcea să se simtă împlinit și util societății, chiar dacă nu era lumea lui. Ca toți voluntarii de acolo, Marcelo participa și la alte activități care făceau ca proiectul Mihoury să-și atingă obiectivele: sprijinirea satelor din regiune, astfel încât să devină așezări durabile, care se puteau gospodări singure, creând școli și servicii esențiale pentru dezvoltarea lor, asigurându-le mijloacele tehnice necesare creșterii și îndeplinirii altor obiective destinate eradicării sărăciei în zonă. Un proiect umanitar la care contribuiau mai multe organizații și entități din diverse țări, prin trimiterea de alimente și haine, între altele. Marcelo colabora la activitățile logistice pentru că era o persoană activă, cu bune capacități organizatorice. Când primeau cutiile de haine, înregistrau datele de proveniență, data recepției și celelalte, și numărau hainele primite: douăzeci de perechi de blugi pentru bărbați, treizeci și două de tricouri pentru fete, douăzeci de haine groase pentru femei, cincisprezece pentru bărbați. În timp ce le numărau, verificau și starea lor. În general, erau rupte, prea uzate și murdare. Majoritatea erau haine purtate ani de zile, dar asta nu reprezenta o piedică de netrecut pentru cei cărora le puteau fi de folos chiar rupte, uzate sau murdare. Apariția unei helanci albe, cu eticheta încă atașată, era surprinzătoare în acele condiții, de aceea Marcelo a luat-o imediat, înainte s-o sustragă cineva pentru uz personal. S-a gândit imediat la Hatuey, un copil din populația taíno, aproape adolescent, ale cărui haine abia

dacă-l apărau de frig. Acum purta doar o bluză de trening, în vreme ce Marcelo trebuia să-și ia un tricou sub cămașă și o vestă deasupra și, chiar așa, când stătea mult pe loc simțea cum i se strecoară vântul prin locurile mai accesibile, ca și cum ar fi fost un vaiet inconștient. Helanca aceea părea să fie mărimea lui Hatuey și putea s-o poarte sub haină pentru că era dintr-un material care se mula pe corp. Așa că, sărind un pic peste protocol, însă consultându-se în prealabil cu secretarul responsabil de magazin, Marcelo a rezervat helanca albă pentru Hatuey, care alerga în momentul acela spre un copac, la întrecere cu Juracán. Najesi urma să-l sărute pe învingător, un scurt sărut pe obraz pe care toți îl râvneau, dar la care mai bine renunțau decât să se ia la întrecere cu Juracán și să se facă de râs. Juracán era mai iute ca vântul și toți știau asta. Hatuey se descotorosise de bluza de trening și se lupta să facă fiecare pas mai mare și mai rapid decât precedentul, dar, cu cât vedea copacul apropiindu-se, cu atât îl chinuiau mai tare cârceii în pulpe, iar picioarele îl ascultau din ce în ce mai puțin. Juracán alerga înaintea lui, aproape de el, dar îl depășise. O vedeau deja pe Najesi și grupul ei, chipurile lor se conturau tot mai clar, cu fiecare pas, și, oricât îi pulsa inima, mintea îi spunea că iar va sosi în urma lui. Așa a și fost. Imediat ce-a ajuns la copac, a știut că distanța la care pierduse depindea mult de felul în care propria-i minte îi diminuase forțele, considerând înfrângerea inevitabilă. Hatuey se lupta cu morile de vânt, știa asta, dar nu se dădea bătut, pentru că inima îl îndemna să se autodepășească și să învingă vântul. Najesi și grupul ei l-au aclamat pe Juracán, care și-a obținut recompensa meritată, iar Hatuey, nesăbuitul învins, s-a întors, relaxând pașii pe care-i mărise forțat mai înainte și mergând liniștit, cu haina legată la brâu.

În după-masa aceea, Marcelo le-a vorbit de transmiterea orală a culturii, printr-un joc asemănător cu cel al telefonului fără fir, ca să-i facă să înțeleagă. Au format un cerc și și-au spus unul altuia o scurtă poveste la ureche, până ce s-a închis cercul. Hatuey n-a înțeles bine ce sens avea jocul, dar s-a amuzat. La finalul orei, Marcelo l-a rugat să mai rămână, pentru a-i putea da helanca.

– Mi-au trimis-o părinții mei, dar au greșit mărimea. Uite, e nouă, are încă

eticheta. Stai un pic, o dau jos, apoi o probezi.

Helanca i se mula perfect pe corp, însă, când s-a întors cu spatele, astfel încât Marcelo să poată vedea cusăturile și să verifice dacă-i stătea bine, a descoperit porțiunea descusută pe mâneca stângă. Marcelo a privit-o contrariat, gândindu-se dacă era vreun risc să se destrame, dar, până la urmă, a considerat defectul nesemnificativ. Părea mai mult un defect de fabricație, decât o ruptură care s-ar putea deschide și mai mult printr-o mișcare a brațului. A vorbit despre asta cu Hatuey, trecând detaliul respectiv cu vederea, și a rămas surprins de reacția acestuia, care era încântat de helancă. Fără îndoială, nesăbuitul învins îi va atrage atenția lui Najesi, cu helanca nouă. A vrut să lase eticheta la locul ei, însă Marcelo o dăduse deja jos, fără să stea pe gânduri. Chiar și așa, l-a rugat pe Marcelo s-o pună în buzunarul hainei. l-a mulțumit pentru cadou și a fugit să le-o arate mamei, Sibey, lui Juracán și celorlalți. Toți îl întrebau de unde apăruse helanca. Nu venea de la organizație, i-o trimisese familia lui Marcelo și au greșit mărimea, așa că Marcelo a profitat de ocazie și i-a dat-o, să-i fie mai cald. Arăta bine cu haina până în talie și helanca albă. Juracán a descoperit partea descusută de pe mânecă și le-a atras atenția celorlalți asupra ei. Oricât a încercat Hatuey să-i convingă că nu era o ruptură, au preluat cu toții porecla inventată de Juracán din cauza defectului țesăturii. „Băiatul cu helanca ruptă” s-a supărat până la urmă și, decât să-l desfigureze pe Juracán cu mâna lui, a plecat de-acolo, văzându-și de-ale sale. Toți au sfârșit prin a-i spune „băiatul cu helanca ruptă”, dar Hatuey s-a obișnuit cu porecla, îl făcea să se simtă mândru. A fost, poate, un punct de inflexiune înainte de cursa următoare, la care l-a provocat pe Juracán pentru c-a scos în evidență ruptura. Căci în cursa aceea Najesi l-a sărutat pentru prima oară, după ce l-a învins pe Juracán. Nesăbuitul învins cu helanca ruptă. Pe înserate, în timp ce mergea pe jos spre casă, Hatuey era mândru de helanca norocoasă. Nimeni nu câștigă și nici nu pierde la nesfârșit. Deși albul se va murdări și se va uza cu timpul, el va fi mereu „băiatul cu helanca ruptă”, primul care l-a învins pe Juracán. Dacă reușise isprava aceea – visa, fără a încetini pasul –, putea să facă și altele, să

plece de-acolo și să aibă o viață mai bună, mult mai bună. Era norocos, poate era nesăbuit, dar nu era un învins doar pentru că pierduse niște curse care se câștigă alergând, nu aplaudându-l pe învingător, în timp ce invidia roade spiritul celor lași. Hatuey pășea în ritmul viselor sale, se întorcea acasă cam târziu, pentru că mersese prea departe, și grăbea pasul. O durere puternică în spate l-a făcut să se prăbușească, iar sângele i s-a împrăștiat pe helancă. Fața i s-a izbit cu putere de pământ și, pentru o clipă, mintea i s-a golit. Gustul pământului pe buze și în gură l-a făcut să rememoreze senzații cunoscute. Limba îi era năclăită de pământ și a scuipat cum a putut, încă năucit. Respira cu greutate. Când a încercat să se ridice, o durere ascuțită i-a săgetat spatele. Simțea ceva rece pe piele, un lichid care-i curgea pe coaste și-i îmbiba hainele. Picioarele lui Juracán s-au oprit în fața lui. Purta mereu niște teniși închiși la culoare, fără șireturi. Din poziția în care zăcea Hatuey, cu fața la pământ, uitându-se în sus, Juracán semăna foarte tare cu un spirit malefic, înfuriat de înfrângerea sa. O piatră a căzut violent la picioarele lui Juracán, foarte aproape de fața lui Hatuey, ca și cum ar fi venit de la mare înălțime. „Data viitoare când mai încerci să mă depășești, o să-ți ajungă capul sub o grămadă de pietre și mai mari.” Picioarele au dispărut, în goană, înainte ca Hatuey să-și poată recupera pe deplin suflul. Spatele îi sângera și își simțea helanca udă learcă, lipită de piele. l-a mai trebuit ceva timp să se poată ridica. Piatra era pe pământ, cu urme de sânge pe muchii. S-a gândit s-o ia cu el, dar a abandonat ideea. După primii pași, spatele i s-a încordat și-l durea. Îi era frig și încerca să se gândească ce să răspundă la întrebările mamei. Lucrurile astea nu se întâmplau în țările dezvoltate. Acolo puteai concura și câștiga, puteai să te îmbraci cu haine elegante și să atragi atenția fetelor. E adevărat că n-ar putea purta o helancă ruptă, dar ar avea mai multe șanse să poarte haine noi, nefolosite, să fie „Băiatul cu helanca albă”, în loc de „nesăbuitul învins cu helanca ruptă” care, imediat ce-a ajuns în sat, și-a pierdut cunoștința și a căzut la pământ, aproape de școală.

OAZĂ

Și, brusc, era singur. Singur, cu toată viața înainte. Cu o întreagă viață stupidă, goală și lipsită de sens. Nu mai erau hobbyuri ridicole pe care să le încerce. Nu mai rămânea nimic care să poată da sens vieții sale. La televizor, rulau imagini și sunete fără sens. Mâncarea avea gust de rumeguș. Nici toți psihanaliztii din lume n-ar fi fost în stare să-l facă pe un om să se adapteze unei vieți pustii. Vidul părea să fie singurul lucru care rămăsese din artificii pe care-l crease pentru a nu se confrunta cu propria realitate. Iar acum, totul se prăbușea. Mama lui nu mai era. În jur, ar fi putut rămâne oamenii cu care se intersectase de-a lungul vieții. Cei de la universitate, de la clubul de alpinism, din trupa de teatru, din echipa de natație. Oamenii care trecuseră prin viața lui ca meteoriții din spațiu, care ar fi putut dezintegra un element nesemnificativ dacă se ciocneau de el. El se îndepărtase de traiectoriile sale. În jur, doar vidul. Nici un ecou, nici o stea. Iar după înmormântare totul rămăsese pustiu. Toți se duseseră la casele lor. Oameni pe care abia dacă-i cunoștea, dar erau din familie. S-a întors acasă. La casa mamei lui. La el acasă, acum. Se gândea că putea merge înainte și că artificii lui va continua să funcționeze. Înainte de toate, începuse deja să obosească. Era obosit de studii, de pasiunile sale, de străzi, de nevoia de-a mânca, de televizor. De-atâta artificii. Mergea la serviciu și se întorcea la nimic. Venea acasă, iar orele se prăbușeau peste trupul lui. Din ce în ce mai frecvent, pentru că în fiecare zi lipsea la câte-o întâlnire. Puțin câte puțin, legăturile înfiripate cu ajutorul mamei se desfăceau și totul era la pământ. Ea petrecuse mai mult timp în pat. Abia se mai putuse ocupa de casă. Totul se surpa de parc-ar fi fost bucăți dintr-o clădire în ruine, năruită de vijelie, de tremurul pământului și de neglijență. Își contempla viața, îi rămânea un drum lung de străbătut. Vedeă că mai avea de trăit niște ani pe care-i presimțea dezolați. S-au întâmplat încetul cu încetul. Boala mamei și pierderea universului său. S-au dus puțin câte puțin. Un mic univers. Totul se creează încet și se distruge rapid. Căutase să dea sens vieții sale în ungherele care-i erau la îndemână. Străzile, serviciul, universitatea, oamenii, magazinele, televiziunea,

casa. Își concepusese micul lui univers cu răbdare, inconștient. Și se trezea, brusc, singur. Singur și obosit. Era disperat, în vidul care-l invada fără scăpare. Nu-i păsa dacă un gândac îi tăia drumul spre poartă. Îi suporta pe oamenii din autobuz și se strecura printre mașini și terase de bar, ca și cum cineva s-ar fi încăpățânat să-i pună obstacole în cale, la întoarcerea spre casă. Îi era totuna. Se adapta. I-au propus să-și ia niște zile libere pentru a-și reveni după eveniment. Evenimentul era moartea mamei. Nu i s-a părut c-ar avea vreun sens. A continuat să lucreze pentru a avea un loc de unde să revină în fiecare zi. S-a gândit să-și vândă echipamentul de alpinism fiindcă asta l-ar fi ținut ocupat. Și-a mai vândut niște lucruri legate de teatru, notițe pentru universitate, tablouri, câteva păpuși, scrumiere. Stătea jos, fărâmițându-și prezentul ca și cum ar fi făcut pâinea fărâme pentru a le-o da porumbeilor. Cumpăra în fiecare zi o pâine, cu o parte din banii obținuți în urma vânzărilor. Irene, o prietenă de la universitate, suna din când în când. Îl întreba dacă se descurcă singur sau dacă are nevoie de ajutor. Irene nu voia să cumpere, erau lucruri care poate i-ar fi plăcut, dar nu voia. Data viitoare o să-i ofere casa, la un preț bun, cu puținul care rămăsese în ea nevândut. Dacă nu o cumpăra, i-o va dăruia. Se înțelegeau bine amândouă, casa și ea. Nimic nu dădea sens vieții lui. Se simțea singur, cu bucătăria plină de pâini pe care le păstra pentru momentele în care ieșea în căutarea păsărilor, înainte de căderea unei ploi de meteoriți. Nici un ecou, nici o stea. Doar un sac gol pe care să-l umple cu nonsensuri.

UN SUSPIN FRÂNT

În ziua a doua a creației, Dumnezeu a creat firmamentul pentru a despărți apele și l-a numit „cer”. Soarele a apus și a răsărit, iar timpului care se scurgea de la un răsărit la altul i-a spus „zi”. Așa a creat treptat lumea, care a crescut până și-a pierdut măsura și a înnebunit în mâinile Omului. Omul a încercat să domine restul ființelor vii și habitatul lor, a creat Știința și tehnologia în folos propriu, a descoperit carburanții și a început să se deplaseze în mașini care-l ajutau să se miște din ce în ce mai repede, invadând orice mediu natural. Omul a inventat dispozitive prin care să-și facă viața mai confortabilă și să-i fie mai ușor să-și confecționeze hainele sau să facă pâinea necesară traiului. Astfel, a continuat să evolueze, a pus la punct mașinării ingenioase pentru a ucide și a început să se organizeze în societăți manipulative care-l îndepărtau de originea lui. Omul a fost ispitit și a păcătuit. Și totul a ajuns în punctul în care ispi-ta și păcatul sălășluiau în oamenii din lumea exterioară, lumea care răcnea și amenința, dar nu reușea să devoreze tradiția Comunității. Comunitatea își păstra armonia cu natura, din vremuri ancestrale, și își îmbogățea spiritul în pace, rugăciune și muncă. Comunitatea era cea care menținea armonia Omului cu elementele naturale și, dacă exista un preț pentru evoluție și dezvoltare, un preț contrar principiilor Bibliei creștine, Comunitatea nu-l plătea, nu trăda conviețuirea și uniunea spirituală cu Dumnezeu și cu restul fraților, chiar dacă asta presupunea o nesincronizare cu vremurile. Căci importantă era unitatea, unitatea grupului și a credinței. Așa fuseseră toți strămoșii lor și așa le vor fi și copiii. Consiliul era ferm. Legile nu trebuiau încălcate, iar existența populației amish nu putea fi periclitată. De aceea, Sfatul bătrânilor decretă că David Ash va începe munca la ferma familiei Penn, la șase dimineața, luna viitoare, întrerupând- doar în orele în care trebuia să meargă la școală. Apoi își va continua treburile până la șapte, când va merge acasă și își va relua studiul Bibliei. Pe toată durata acelei luni, trebuia s-o citească cu voce tare în timp ce tatăl lui era plecat, iar mama pregătea cina, ascultându-l și supraveghindu-i studiul. Era o soție bună, la fel cum William era un soț bun. La finalul zilei, William obișnuia

să se alăture celorlalți pentru a afla întâmplările zilei, informându-se din *Botschaft*, singurul ziar acceptat de Comunitate, pe care Simon, un bărbat în vârstă, îl citea cu voce tare. Când bătrânul Abraham, puțin obosit, îi comunică decizia lui William, acesta exclamă: „Cu toții ne lăsăm pătrunși de ideile mari despre Dumnezeu, plutind în cer și purtați de vânt. Dumnezeu e în toate clipele, în crâmpielele vieții de zi cu zi, într-o mângâiere a ierbii și în sudoarea muncii. Ați citit articolul ăsta?”. „Iar vine pretinsul maestru cu idealurile lui înalte...”, răspunse Abraham. Cu toții râseră de obiceiul lui William de a-și ieși din fire apărându-și idealurile, micile sale idei, vitale pentru el. Era un om de treabă, simplu, onest, muncitor și un tată bun. Își pierdea cumpătul doar când era contrariat de vreo coloană din *Botschaft*. Iar Wolfgang S.T., obișnuit de-al casei, profesor de istorie într-o școală din oraș și – cum se spunea – rudă a unuia dintre secretarii Consiliului care conducea ziarul, era autorul ideilor care contraveneau cel mai mult principiilor lui William.

Îndată ce se calmă, William îi zâmbi lui Abraham și încuviință, semn că aproba măsura luată în legătură cu fiul său și era dispus ca ea să fie comunicată imediat, pentru că părea deja târziu.

– Într-o zi, am să scriu la ziar despre ideile mele.

– Tu nu știi germană, au să-ți spună, cel mult, ideile printre hârtiile pe care le aruncă la gunoi la sfârșit de săptămână.

Se auziră din nou râsete.

– Mi-e totuna, am să-mi îndeplinesc datoria și am să fiu împăcat.

Zâmbetul persistă pe buzele celorlalți, în timp ce el plecă spre casă. După un răstimp de tăcere, cineva își exprimă părerea: „William ăsta... are inima de aur și sângele năvalnic”. Încuviințară cu toții și continuă să converseze pe diverse teme, înainte să vină ora, nu prea îndepărtată, la care trebuiau să se întoarcă la casele lor.

William mergea pe drum, evitând noroiul care se forma în anumite zone, unde dura mai mult până ce pământul să absoarbă apa. Se apropiau ploile, iar anul acesta o făceau cu timiditate, doar prin niște răpăieli scurte și izolate.

Briza era plăcută. Cerul avea o lucire bleumarin, mătăsoasă, într-un ton ale cărui nuanțe cu irizări întunecate puneau în evidență stelele care urmau să împânzească în curând bolta. Aroma câmpului și acalmia de la ora aceea îi potoleau clocotul sângelui și disipau orice intruziune din afară. De data asta, doar comportamentul fiului său era în disonanță cu armonia elementelor care-l făcea să simtă prezența lui Dumnezeu și îi umplea inima, făcându-l să-i fie dor să-și vadă soția și s-o îmbrățișeze la finalul apropiat al acestei zile de muncă. Numai atitudinea îndărătnică lui David îl îndepărta de Natura pe care-o iubea nespus, ca și cum o fâșie de vid l-ar fi împiedicat să comunice cu elementele și ar fi pierdut, astfel, viziunea convingerilor și credinței sale, iar firmamentul ar fi refuzat să-și dezvăluie frumusețea, pitindu-se după o eclipsă de lună.

Când ajunse acasă, William își căută soția. Catherine era în bucătărie. Așeza niște cratițe în dulap, iar umbra ei pâlpâia odată cu tremurul lumânărilor din sfeșnic. David citea, așezat la masa pregătită deja pentru cină: „Au ridicat deci piatra, iar Iisus Și-a ridicat ochii în sus și a zis: Părinte, mulțumescu-Ți că M'ai ascultat. Eu știam că Tu întotdeauna Mă ascuți, dar de dragul mulțimii care stă'mprejur am zis, ca să creadă că Tu M'ai trimis. Și, zicând acestea, a strigat cu glas mare: Lazăre, vino afară! Și a ieșit mortul, legat la picioare și la mâini cu fâșii de pânză; și fața lui era înfășurată cu maramă”⁹. În fața lui David, o lumânare care licărea peste Cartea Sfântă îl făcea să pară un fiu silitor și virtuos. În acele imagini minuscule, clipe fugare care nu se repetă, William credea din toată inima că se află în prezența lui Dumnezeu, care-i lumina pe oameni, așa cum imaginea aceea îi lumina lui credința și-l făcea să se simtă un om norocos. Soția îl privi și-i zâmbi: „Te-ai luat iar cu vorba”. William încuviință și se apropie de David. „Iisus le-a zis: Dezlegați-l și lăsați-l să meargă!” David ridică privirea și-și salută tatăl, care, între timp, se așezase în capătul opus al mesei și-l observa sobru de cealaltă parte a lumânării. Fără a-și feri privirea, William începu să vorbească:

– I-au dat o sarcină. De mâine, are să se trezească la cinci ca să-i ajute pe cei din familia Penn la treburile fermei.

Soția lui îl privea de lângă spălător, iar el își plecă ochii spre Biblia pe care o citea copilul și continuă:

– Numai o lună.

– Are numai doisprezece ani, o să fie epuizat.

– E un visător nătâng, un idealist, nu trăiește cu picioarele pe pământ.

– E un copil, William. Îi place să se joace și-i place să-și imagineze tot felul de lucruri.

– Ăsta poate fi un lucru bun, dar nu trebuie s-o faci împreună cu oamenii din oraș.

– Sunt alți copii, la fel ca el...

William își întoarse privirea spre soția lui.

– Ai ceva de obiectat?

– Nu, sigur că nu. Am grijă de sănătatea copilului, William. Mi se pare o sarcină exagerată, atâta tot.

– Așa a hotărât Consiliul.

William își dădu jos haina și se îndreptă spre dormitor. În pragul ușii, fără a se întoarce, răbufni:

– Nu avea voie să fugă, spuse, apoi dispăru pe hol.

Catherine îl urmări până ce nu-l mai zări și-l rugă imediat pe David să lase deoparte lectura pentru ziua aceea și să se spele pentru cină. Pe coridor, lumina gălbuie și firavă din dormitor desena conturul ușii, în întuneric, proiectându-se pe podea și pe perete. David intră în baie și luă ibricul pentru a umple ligheanul. Se uită cum i se deformau mâinile în apă, la baza ligheanului, sub lumânarea cu flacăra pe jumătate. Fugise. Orice pedeapsă i se părea derizorie lui David în comparație cu faptul că ajunsese să cunoască o parte din acea lume exterioară împotriva căreia îl avertizau mereu și căreia Comunitatea îi întorcea spatele.

Cina decurse în armonie. Catherine era frumoasă. Aprinseseră lumina și chipul ei strălucea deasupra mesei. William se simțea un tată fericit. Totuși, nu putea să nu se gândească la fiul lui. În timp ce mâncau în tăcere, interveni

pentru a-l liniști:

– Când eram mic și mie mi-au dat niște sarcini – își privi soția –, multe din vina mamei tale.

Catherine schiță un zâmbet și-i aminti că ea n-avea nici o legătură cu faptul că el sfidase Consiliul doar pentru a o vedea muncind sau a o însoți de la școală până acasă.

– E adevărat, spuse el, dar când am ieșit la plimbare pe câmp, fără să anunțăm pe nimeni, ai avut într-adevăr contribuția ta, nu?

Catherine recunoscă că aceea fusese într-adevăr ideea ei.

Din mărinimia lui Dumnezeu, cina se sfârși în bună înțelegere, presărată cu momente de fericire, impregnată de amintiri și de sentimentul de iubire care-i învăluia din clipa norocoasă în care se plăcuseră unul pe altul. Sfidând Consiliul, care decidea cine cu cine se căsătorește, se căsătoriseră și formaseră o familie de care azi Consiliul se simțea satisfăcut, chiar dacă David semăna cu William, foarte diferit, ca adult, de felul în care fusese cândva. Așa lucrează Dumnezeu: pentru a ne arăta cum suntem, ne trimite un fiu care e imaginea vie a ceea ce-am fost noi înșine.

David mâncase orezul cu poftă. I se păruse că era vinovat de tăcerea de la început, dar conversația părinților săi îl liniști. Se iubeau așa cum i se părea lui că o iubea pe Rebeca. Îi plăcea să simtă fiorul acela prin tot corpul, îl făcea să zâmbească prosteste. Nu căuta aprobarea nimănui, însă faptul că sentimentele îi erau recunoscute îl reconforta, cu atât mai mult cu cât tatăl său se recunoștea în ele. Se întreba dacă Dumnezeu ar aproba acest fel de mândrie. Dumnezeu aproba foarte puține lucruri, iar Comunitatea încă și mai puține. Erau temători. De ce, de exemplu, nu aveau legături cu lumea exterioară, dacă și ea era o creație a lui Dumnezeu. Jonathan era un băiat normal și-i arătase niște abțilduri grozave. Era un băiat foarte isteț, tipul de prieten pe care lui David i-ar plăcea să-l aibă. Nu-i era teamă să gândească astfel, era adevărat, și aștepta să-l revadă, chiar dacă pentru asta trebuia să fugă sau să inventeze vreun șiretlic, când vor merge la Kaufmann, după haine. În fiecare zi citea

Biblia și-i auzea pe părinții lui și pe profesori vorbind, însă tot nu-i era clară ideea de Dumnezeu. Totul ar fi mai ușor dacă Dumnezeu ar fi vizibil, ca toată lumea.

William se uită încruntat la David și-i vorbi cu asprime: „Înțelege că legile Comunității trebuie respectate. Dacă mai faci vreo ispravă, eu însumi am să-i cer bătrânului Abraham o corecție mai severă pentru tine“. După ce-i spuse toate astea, își puse coatele pe masă, împreunându-și mâinile, apoi își puse capul pe ele pentru a-și sprijini fruntea muncită. Farfuriile erau goale. Terminaseră de mâncat. Se așternu tăcerea, ca și cum lumea ar fi rămas fără sunete, iar firea întreagă ar fi amuțit, contemplativă. David se trezi din reverie, apoi își dădu seama că mama lui nu era în bucătărie. Puse tăcerea pe seama faptului că doar tatăl său mai era acolo, meditănd. Totul părea să indice că trebuia să rămână așezat, dar sângele îi era involburat și se ridică să-și caute mama. Când mișcă scaunul, sunetele reveniră în lume cu o stridență care-i întrerupse lui William reflecțiile.

– Unde te duci?

– Am terminat de mâncat și merg să mă spăl, mă culc mai devreme. Măine mă trezesc dis-de-diminează.

– Ah, da, du-te, du-te, îl salută alene cu mâna.

William resimți rictusul involuntar al lui David, care arăta că mâine trebuia să se trezească devreme, ca pe un imbold al propriei sale credințe, încă o licărire care-l călăuzea pe anevoiosul drum spre fericire, spre ceea ce e corect și e de datoria Omului față de Om. Dacă ar fi fost în puterile lui, ar fi găsit o lecție mai dogmatică pentru David. Era un copil vioi, neastâmpărat, atâta tot. La fel cum fusese și el. Dumnezeu e atât de greu de perceput când ești tânăr și sângele te îmboldește să alergi; te face să vezi că lumea e liberă și că aceea din afară e înțeleaptă. William zâmbi gândindu-se la asta. Lumea exterioară e înțeleaptă, hmm! Așa va ajunge să vorbească individul ăla, Wolfgang S.T.

William se ridică și se duse spre grajd, să vadă de vite. Catherine se apropie de camera copilului cu o lumânare aprinsă, lăsând-o pe măsuta pe

care David își făcea temele pentru școală. Era așezat pe marginea patului, cu capul plecat și mâinile între picioare. Îi căută privirea, aplecându-se spre el. David își ridică pleoapele și întâlni strălucirea ochilor ei, emanând liniște și duioșie. Mâinile i se sprijineau pe genunchii lui David, iar el voia să vorbească și nu știa cum să înceapă.

– De ce e atât de rău să vrei să cunoști lumea pe care a creat-o Dumnezeu?

– Lumea aceea se află doar în Comunitate; e și în afara ei, însă doar în manifestările Naturii. Omul de afară distruge în fiecare zi lumea pe care Dumnezeu a creat-o ca să fim fericiți și să-L slujim cu munca noastră, învățând din Adevărul Său.

– Și nu e posibil s-o fi creat pentru ca s-o străbatem și să-i dăm ceva de la noi? Tata și toți ceilalți au construit grajdul familiei Penn, nu se poate oare ca lumea să fi fost concepută la fel?

Catherine râse.

– Ești un băiat cu multă fantezie, dar ar trebui să fi mai atent la lecturile din Biblie. Trebuie să înțelegi că lumea de-afară e violentă, distruge Natura, e o lume care și-a pierdut identitatea și credința în Dumnezeu, cufundată în satisfacerea propriilor ei plăceri și nimic mai mult. Puțin câte puțin, se dezintegrează, fără s-o știe. Noi trăim în pace cu noi înșine și ne simțim fericiți că facem parte dintr-o tradiție culturală care ne ține aproape de Dumnezeu.

– Și când o să se termine lumea?

– Dumnezeu știe când o să se întâmple asta. Între timp, El păstrează echilibrul și-i ajută pe oamenii care vor să se mântuiască și să intre în lumea Lui.

– Nu înțeleg nimic, eu m-am apropiat de Jonnathan doar să vorbesc cu el; avea în mână niște abțibilduri foarte frumoase, ce poate fi rău în asta?

– Deja ți-am explicat, acum e momentul să dormi. Odihnește-te și încearcă mâine să fi de ajutor familiei Penn.

Tavanul în întuneric, ochii închiși și mâinile încrucișate pe piept. Îi veni în

mintea un pasaj din capitolul doisprezece al Evangheliei după Marcu. Acela în care niște preoți alarmați de predicile lui Iisus trimit iscoade, să-l cerceteze. Deghizați în oameni din popor, l-au întrebat dacă era corect să-i dea tribut cezarului. Iisus, recunoscându-i imediat, le-a spus: „De ce Mă ispitiți? Aduceți-Mi un dinar ca să-l văd. Și l-au adus. Și i-a întrebat Iisus: Ale cui sunt efigia și inscripția de pe el?”. Iar ei l-au zis că ale cezarului. „Iar Iisus a zis: Dați-i cezarului pe cele ale cezarului, iar lui Dumnezeu pe cele ale lui Dumnezeu!” Iar ei au tăcut.

Când s-a trezit, afară era beznă. Flacăra lumânării pâlpâia pe chipul mamei sale. Zâmbea și ochii îi străluceau. O altă lumânare ardea pe noptieră. Mama se ridică de pe marginea patului și se duse să se îmbrace. David se dădu jos din pat, poticnindu-se de mobilă. Îndată ce se îmbrăcă, se spălă pe față și se duse în bucătărie. Acolo era doar mama, la masă, cu o cană de lapte în mână. O altă cană îl aștepta pe David.

– O să înveți multe lucruri, ai să vezi.

– Încă n-a răsărit soarele, de ce trebuie să merg așa devreme?

– Soarele trebuie să ne prindă întotdeauna muncind, iar tu ai de îndeplinit o datorie. Mai târziu vin după tine, să mergi la școală.

Drumul era plin de noroi și mama lui încerca să evite porțiunile mai dificile, ducându-l de mână. Rebeca dormea, probabil. David asocia chipul mamei, când îl trezea, cu chipul Rebecăi, dormind. Își imagina ochii închiși și fața angelică, întoarsă pe-o parte și odihnindu-se pe pernă. Aproape că o putea vedea, așezată pe iarbă, împreună cu alte prietene, cu baticul întins pe cap și frumoasele ei picioare desculțe. Deși nu răsărise încă soarele, cerul era senin. Mama lui mergea în tăcere. David voia s-o lase de mână. Vasta întindere a câmpurilor și a cerului veghind asupra făpturilor care locuiau în ținutul acela era una dintre imaginile dragi tatălui. La un moment dat, mama lui se opri brusc, cu privirea ațintită undeva, dincolo de drum. Aproape de ei, se înălțau fuioare de fum gri care întuneceau aerul. Mama înaintă încet, până când ajunse la vreo sută de metri distanță de locul acela. În ciuda pământului jilav, focul

trosnea în lanul de porumb al familiei Penn. Erau singuri. Mama se îndreptă spre un copac și se așează în fața lui David, foarte îngrijorată. *Ascultă, o să anunț familia Penn, nu te mișca de lângă copac.* David încuviință. *Nu te mișca, te rog. Mă-ntorc repede.* Îl privi o clipă și-l sărută pe obraz. Fugi repede pe drum, în direcția fermei, chiar în momentul în care o flăcără se iveau din fumăraie. Focul se întetea, iar David se uita la flăcările care se ridicau agitate, fascinat de priveliște. Mai făcu niște pași, să le vadă mai bine. Voia doar să se apropie puțin mai mult. Era prima dată când vedea un incendiu de la distanța aceea. După câțiva metri, simți pe față arșița cotropitoare a vâlvătăii care cuprinsese deja o suprafață considerabilă. I se păru că vede o rază de soare, printre flăcări, și ochii lui străluciră în fața acelei imagini, închipuindu-și că Dumnezeu va coborî pe fasciculul luminos. Focul proiectă imediat pe drum o lumină mai intensă decât a astrului solar, iar fumul gri i se ridică deasupra capului și dispăru din raza sa vizuală. Acel foc, fără îndoială divin, i se arătă lui. Auzi vocea mamei strigându-i numele. Se mișcase de lângă copac, pătrunsese în lanul de porumb. Cum să-și descrie senzațiile? Tata l-ar fi putut înțelege. Dumnezeu apărea în mijlocul focului dogoritor. Dacă Rebeca ar fi acolo cu el. Simțea dragoste. Natura îl îmbrățișa, flăcările se apropiaseră și îl înconjurau, filtrând primele raze de soare în contorsionările lor. Se ridicau curenți de aer. Simțea. „E înăuntrul“, strigară. Mama lui părea să plângă, o auzea, în depărtare. David se simțea bine. Din foc săreau scânteii încinse care-i cădeau la picioare. Nu mai vedea până unde se ridicau flăcările și era transpirat. Distingea vocea tatălui său. Va ieși de acolo și tatăl lui îl va certa, furios. Își simțea corpul cuprins de o căldură dogoritoare. Se întoarse și văzu că era înconjurat. Nu putea ieși. Își strigă mama. Se rugă la Dumnezeu să iasă. Natura se înfură. Flăcările îl amenințau. Nu se putu abține să strige. Se gândi să treacă prin foc pentru a ieși. Căută o rază de soare pe care să iasă. Stinse focul în partea de jos a pantalonilor, începuseră să ardă. Lacrimile i se uscau imediat și pielea îl ustura. Nu se putea opri din plâns. Nici mama lui. Căzu în genunchi, pe drum, iar niște mâini o prinseră de umeri. Toți se mișcau fără încetare. Unul se gândea

să treacă prin foc, ud learcă și acoperit cu o pătură îmbibată de apă. Lanul întreg ardea, focul era imposibil de stins. Se străduiau să înconjoare zona cu un șanț antifoc, să nu se mai extindă incendiul. Alții dădeau drumul la mai multă apă pe brazdele șanțului. Un strigăt interminabil, sfâșietor, îi făcu să încremenească. Se prăbușiră cu toții, în genunchi, cu inima zdrobită. Știau că David era acolo, chemat de Dumnezeu.

⁵ Pentru citatele biblice am utilizat *Biblia sau Sfânta Scriptură*, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, apărută la Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române din București în anul 2001.

VIITOR DE VÂNZARE

A sosit momentul în care ar trebui să-mi propun să uit jocul arcaşului şi să încep să-mi investesc timpul în acţiuni mai rentabile pentru bunăstarea mea (să-mi recuperez visele, chiar dacă e un pic cam târziu, de exemplu). Zilele se scurg de parcă timpul ar fi o direcţie fixă spre care ne-am îndrepta mereu. Ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat în timp ce contemplam alunecarea unui nor pe traiectoria privirii, care-l urmăreşte fără să-l vadă, ancorată de el printr-un fir invizibil ca viitorul, imaginându-mi, din când în când, o cometă care s-ar mişca după voia mea şi m-ar duce la destinaţie. Petreceam astfel multe după-amiezi, privind cerul, imaginându-mi şi simţind aerul, întins pe nisipul unui parc sau pe iarba unei grădini, cu privirea dincolo de nori, observându-le formele şi curgerea. În spate, trecutul; în faţă, viitorul şi o privire fină ca o coardă în mijlocul timpului, fără să ştie din ce face parte.

Săgeţile arcaşului spintecă broaştele când nimeresc ţinta, iar el ocheste apoi toate bucăţile, până când ajunge la ultima, care, nemaiputându-se diviza, moare imediat ce e atinsă. Ăsta-i jocul, să le omori pe toate, înainte să-l omoare pe arcaşul care strânge, şi el, diamante, inele, arme şi puncte. Dar a venit un moment în care jocul ia în stăpânire tot timpul pe care nu-l dedic lucrurilor care îmi dau vitalitate şi mă fac să zâmbesc. După joc, sunt copleşit de vinovăţie căci în casă e iar mizerie şi dezordine, n-am pregătit nimic pentru cină şi sfârşesc prin a deschide cutii de conserve, ca în seara precedentă. Aşa se repetă viaţa, până mori. Când eram abia un adolescent, îmi dedicam timpul studiului şi făuririi unui viitor la care visam nopţi în şir, spre care avansam zi de zi, proiectând mereu inovaţii în lumea mea imaginară, ştiind că ea făcea parte dintr-o lume mai bună. Pe traiectoria asta temporală, cred că eram, fără să ştiu, o broască gigantică fugind de arcaş. Săgeţile care mă atingeau mă tot împărţeau în bucăţi care zburau prin aer, ba îndepărtându-se, ba apropiindu-se şi, de multe ori, căzând nimicite de săgeţi ce veneau fără încetare şi care, în cele din urmă, au anihilat şi ultimul fragment, partea cea mai mică din mine. *E doar o mică parte, sunt încă viu.* Fără a-i da însemnătate, mi-am continuat

drumul cu suişuri şi coborâşuri care m-au dus spre o profesie în care am triumfat şi mi-am făcut un renume, aidoma celui ce seamănă roşii în loc de garoafe. Pe drumul acesta, retezate de arcaş, mi-au rămas una câte una iluziile, sentimentele nevinovate şi speranţele. Simt oboseala cuiva care îşi pierde treptat forţele, devenind tot mai uşor pe măsură ce pierde din greutate, în timpul cursei. Nu ştiu prea bine cum am ajuns să am şi eu arcul în mână. La fel ca toate evenimentele relevante care ne schimbă pentru totdeauna, şi acesta s-a întâmplat în mod nevinovat, ca şi cum ar fi fost un joc de probă. Am privit spre cer, fără a simţi nimic, aşteptând broaştele cu arcul întins, dispus să strâng diamante, inele şi puncte, până când aş fi lichidat şi ultima bucăţică a celei din urmă broască. Dincolo de-o anumită etapă, dacă nu le nimereşti, se contopesc într-o broască pe care trebuie s-o omori de mai multe ori şi de aceea mă asaltează coşmarurile. Arcaşul mă face să nu mă gândesc la viaţă, nici la trecut, care e acum mai extins decât viitorul şi spre care nu fac altceva decât să trag. Cine ştie, poate sunt ultimul fragment şi, într-un viitor foarte apropiat, mă va atinge săgeata unui nou arcaş, iar prin moartea mea se va sfârşi partida lui glorioasă.

Ar trebui să uit jocul arcaşului şi să încep să-mi recuperez visele, să mă plimb din nou prin orice loc înseninat pe care-l găsesc şi să strâng iarăşi norii, cu ajutorul corzii invizibile a privirii, pentru ca timpul să nu-i ia cu el. Dar încă mă agăţ de joc, ca un dependent incurabil, victimă a viciului de a-mi dedica fiecare minut pe care-l trăiesc dorinţei de-a vedea renăscând soarele, soarele care ar trebui să-mi aducă alinare şi care n-o va face niciodată.

ÎN DUPĂ-AMIAZA ASTA

Aceeași șosea de câțiva ani și, de zile întregi, simt gustul stătut de cauciuc vechi. De când ies din casă și până ajung la birou, e ca un peisaj din care nu-ți aduci aminte nici un detaliu imediat ce intri în clădire și începi să dai bună ziua, iar și iar, chiar și celor pe care nu-i cunoști, la urma urmei. Lucrez în firma asta renumită și am văzut-o crescând, însă am plătit un preț: nu m-am bucurat de creșterea mea. Am trăit-o la fel cum am simțit peisajul de pe șosea; știu că am fost acolo, dar nu-mi aduc aminte detalii și nici n-aș fi în stare să vorbesc despre subiectul ăsta, nici măcar la modul superficial. E o viață liniștită, pe care o ador, în pofida senzației acute că mi-am pierdut ceasul pe șosea. E o cale de acces foarte aglomerată și l-ar fi putut lua oricine. Ar fi oprit mașina, văzând ceva scânteind pe asfalt, și l-ar fi luat. Știu că e un gând fugar, dar senzația de pierdere e reală, ca o durere ascuțită în coastă. Și dacă merg mai departe, imaginându-mi ceasul strivit de un camion, simt o apăsare în piept pe care încerc s-o tănuiesc imediat, să nu mă surprindă nimeni. Nimeni nu trebuie să-ți bănuiască starea de rău, pentru că s-ar năpusti asupra slăbiciunii tale. De aceea las șoseaua în urmă, beau o cafea cu colegii înainte de-a intra în birou și mă uit tot timpul la ceas, pentru a organiza activitățile din fiecare moment, a da telefoanele necesare și a asista la ședințele la care trebuie să asist. E o viață liniștită, iar părinții mei sunt împăcați cu prezentul acesta și se simt mândri. Sunt în vârstă și e important să fie mulțumiți. Azi voi petrece după-amiaza cu ei. Ajung la patru și jumătate, dacă-mi permite traficul. Mai e puțin până la sfârșitul „zilei de lucru”. E o denumire a cărei sonoritate amintește de vremea minerilor. Își începeau ziua de lucru devreme, se pierdeau în măruntaiele pământului și ieșeau când își terminau activitatea și, odată cu ea, ziua. Purtau soarele în inimă pentru că, din exterior, intrau doar ei și uneltele. Dacă mă gândesc bine, nici la birou nu vezi prea mult soarele. Puținul soare de care mă pot bucura abia dacă-l zăresc în timp ce conduc pe șosea, în drum spre casa părinților mei. Azi nu, desigur. E înnorat. E două după-amiaza și parc-ar fi pe înserate. Nu-mi place să-mi pun anumite întrebări, pentru că mi-e

mai teamă de răspunsuri decât de atacurile de anxietate din zilele astea, pentru că întotdeauna am vrut să știu dacă aș fi fost un bun șofer. Când eram copil, mă așezam pe canapea, cu un taburet între picioare, ca și cum ar fi fost un volan, și conduceam autobuzul pe care ceilalți îl luau pentru a merge la școală sau la birou. Făceam așa pentru a învăța, îmi plăcea la nebunie să fiu șofer de camion și să conduc un camion enorm, cu trailer, ca americanii din serialele de televiziune. Atunci, părinții mei s-au cam speriat pentru că încăpățânarea mea a durat câțiva ani. Ca părinți, sperau că timpul mă va face să mă răzgândesc. Timpul este un unguent eficient care acoperă zona afectată și-o face să arate ca și cum cele întâmplătoare n-ar fi avut niciodată loc. Singura contraindicație e că, dacă răzuiești puțin cu un obiect rece de metal, pojghița se dă la o parte și totul e descoperit. Dacă se întâmplă asta, nu mai poți aplica timp peste zona aceea; trebuie să aplici bucăți de prezent: să bei o cafea alături de colegi, ascultându-le poveștile și amuzându-te de niște glume, să-ți suni părinții pentru a petrece o după-amiază cu ei, să întorci pe toate fețele ultima conversație pe care ai avut-o cu soția sau tăcerile ei, să recapitulezi lista de treburi pe care le mai ai de făcut. Singura contraindicație a prezentului este că, dacă îl aplici mai mulți ani, pierzi noțiunea timpului și creșterea ta sfârșește prin a fi un peisaj din care nu-ți amintești mare lucru. Reții doar că ți-ar fi plăcut să fi șofer de camion și să străbați toate șoselele patriei, trecând pe deasupra tuturor ceasurilor lumii la volanul camionului tău. Și că, până și azi, în secret, ți-ar plăcea să fi ceea ce visai să ajungi când erai mic.

TREZEȘTE-MĂ

Albastru. Vârtej. Vânt. Imagine. Conștiință. Mă mișc. Zbor. O senzație. Fără corp, fără pleoape. În mine însămi. Ca-n altă lume. Fără corp. Aș încerca să deschid pleoapele dacă le-aș simți. Nu-i așa. Cine sunt? Cine aș putea fi? Mișcarea continuă. Imagini colorate în mișcare. Acum cad, zbor, m-am oprit, dar e frumos. Verde. Negru. Albastru, scânteieri albe. Îmi simt iar capul. Doar atât. Fără corp. Împăcare. Pași. Un zgomot. Pași. Voci îndepărtate. Pe un hol. În altă cameră. Departe. Există doar gândul. Un vis fără trup. Aș încerca să deschid ochii, dacă i-aș simți. Întoarcere în beznă. Niște scânteieri de la o sursă de lumină. Ca atunci când mama aprindea becul în cameră, să mă trezească. Când uitam să trag storurile seara, iar soarele îmi atinge chipul dimineața. Scânteieri. Nu există mâini. Nici picioare. Iau în considerare posibilitatea că am murit. Vocile astea și zgomotul sunt identificabile. Nu știu ce sunt, dar fac parte din lume. Pielea fotoliului, când cineva își schimbă poziția, e și ea astfel. Sunt aici. Corpul meu își va reveni puțin câte puțin, presupun. Se dă pagina unei cărți. Tăcere. Încerc să-mi aduc aminte, pentru a ști cine sunt. O pistă, măcar. Nimic. Pași intrând.

– Bună.

– Bună, copile. Sunteți tăcuți.

– Bună, draga mea. A trebuit să parchez departe.

Foșnet de haine. Își dau jos paltoanele. Cine-ar putea fi? Ascult, fără să-mi simt urechea sau să am vreo senzație auditivă. Nu ascult ploaia. Atunci simt diferența între a mă mișca în mintea mea și a mă deplasa fizic. Totul se întâmplă în camera asta. Îmi dau seama că e o cameră. Intuiesc că e o baie în apropiere pentru că a intrat cineva. Sunt zgomotele pe care le faci când intri într-o baie. Și pare să fie în cameră. Conștiința revine. Pașii din baie se întorc în cameră.

– Ceva nou?

– Nimic. Totul e la fel.

– În noaptea asta rămâne Diego. Ai nevoie de odihnă.

– Asta e mai puțin important. Diego nu poate rămâne.

– Am crescut, mamă.

– Ai nevoie de odihnă, eu trebuie să muncesc, iar el poate rămâne. Nu-ți face probleme, am vorbit deja despre asta.

– Nu știu ce să zic.

Pot distinge voci. Nu doar atât. Nu sunt noi. Le-aș putea identifica. Le recunosc. Mama, abătută. Tata, poruncind. Diego. Nu înțeleg. Conștiința revine, dar corpul nu. E puțin probabil să fi murit. Nu m-ar îngriji. Mă îngrijesc, nu priveghează un sicriu. Nimeni nu întreabă dacă e ceva nou în legătură cu un mort. Întotdeauna am fost intuitivă. Așa simt. Aș zâmbi dacă mi-aș simți buzele. Nu sunt acasă, nu-i un hotel, nici o capelă. Noua mea cameră e într-un spital. Sigur. Încerc să respir. Sigur. Încerc să respir. Simt respirația în corp. Cum voi explica senzația după-aceea? Voi avea ocazia s-o fac? Aș putea să rămân așa tot restul vieții. Pași intrând.

– Bună ziua, totul e-n regulă?

– Bună ziua, da. Tocmai am ajuns, dar totul pare să fie la fel.

– Da, nu s-a trezit.

– Bine, nu vă îngrijorați.

Aproape de mine, zgomote de la manevrarea unui aparat. Mi s-a părut că am o senzație auditivă, dar n-aș putea garanta. E mișcare, hainele se ating ușor. În absența corpului, atingerile se aud aproape la fel de clar ca pașii. Pleacă.

– Așa a fost toată săptămâna, nu pot să ne spună ceva sau s-o trezească?

– Liniștește-te, draga mea. Nu pot face mai mult acum, doar s-o mențină în viață până se trezește.

– Dacă se trezește, nu?

– O să se trezească. Știi ce, hai să bem o cafea. Diego o să aștepte aici, bine?

– Nu știu ce să zic.

– Hai, mamă. Coboară cu tata, eu aștept aici. Dacă se întâmplă ceva, vă

anunț. Du-tel

Pielea fotoliului când se ridică mama. Diego se lasă în el. Diego nu se așază, se trânteste întotdeauna. Țsta e stilul lui. Cineva scotocește într-un palton. Îmi imaginez buzunarele paltonului tatei.

– Venim repede.

– Nu-ți face probleme, tată.

Pașii pleacă. Mă simt disociată. Încerc să-mi aduc aminte. E stânjenitor să stau așa, singură cu Diego. Imaginile se suprapun întinericului, albastrului, scânteierilor. A fost mașina, fără îndoială. Deja mă recunosc. Nu-l ceartă pe Diego pentru că se trânteste în fotoliu sau pe pat și le face praf. Mă ceartă pe mine pentru că întârzii o jumătate de oră, pentru că mă îmbrac cum îmi place sau pentru că vorbesc într-un anume fel. Cine dă lecții pentru cum se vorbește? Sunt majoră de mult timp, știu ce fac. Dacă n-am plecat de acasă, e doar din cauza lipsei de bani. Și da, tată, economisesc în fiecare lună. Înțelege că sunt chibzuită. Poți să trăiești și să economisești. Iar mama e îngrijorată. Mă întreabă ce mi se întâmplă. Mă simte neliniștită, mă încurajează să am încredere în mine însămi și în viață. Ce poate ști ea despre viață, dacă trăiește în umbra tatălui meu, supusă și ascultătoare? Asta e, nimic nu funcționează cum ar trebui. Am obosit să caut pe cineva cu care să-mi împart viața și să acumulez frustrări din încercări zadarnice care-și pierd intensitatea îndată ce-au dobândit o poleială de noutate. Asta a fost. S-a întâmplat să ne certăm. Din nou. Tata striga, mama plângea și Diego râdea. Îmi aduc aminte că eram furioasă. Pulsul bătea să-mi spargă pieptul. Am încercat să mă închid din nou în cameră, dar mă mișcam întruna, ca un animal încolțit într-o cușcă. Nu gândeam clar și m-am îmbrăcat cu prima haină pe care am găsit-o, am luat cheile de la mașină și am ieșit din casă, descărcându-mi furia în fiecare ușă pe care o trânteam. Am urcat în mașină și am luat-o spre autostradă. Nu era trafic intens. Senzația de viteză mă calma și am continuat să accelerez și să pierd legătura cu șoseaua, cu mașina și cu peisajul. Goneam și totul se întâmpla mult mai rapid. Îmi doream să mor odată. Brusc, o lovitură, mașina a căpătat viață

proprie, totul s-a dat peste cap și s-a mutat din loc: asfaltul, copacii, un pod, mașini. Geamurile s-au făcut țândări. Alte lovituri. Am simțit mașina derapând precipitat, apoi izbindu-se puternic de ceva foarte dur. Mă durea tot corpul și aveam o senzație de leșin. A durat doar o clipă și mi-am pierdut cunoștința. E ultima amintire a corpului meu.

– Mă auzi? Nu ne mai certăm, dacă te trezești. Nu vreau să te văd așa...
Îmi pare rău.

I-aș răspunde, dacă mi-aș simți gura. Îi aud cuvintele și n-am cum să-i dau de înțeles. Nu l-am auzit niciodată vorbind așa. Sunt dezarmată. Vocea e foarte aproape. Șoptește. S-a ridicat fără să facă zgomot. Îmi vine greu să cred că spune asta. Nu poate fi teatru, e încă singur. Încerc să ascult. E singur. Fotoliul scârțâie din nou. Nu s-a lăsat în el chiar așa brutal ca de obicei. E inutil să încerc să-mi analizez sentimentele față de Diego. E fratele meu. Ne certăm tot timpul: pentru baie, pentru că rupem din pâine în loc s-o tăiem, pentru chiuveta murdară, pentru că dau muzica tare în timp ce învață, pentru orice fleac. Nici o casă nu e gândită astfel încât să trăiască în ea mai mult de-o persoană. Toți avem nevoie de o baie, o cameră, o bucătărie, un salon și o grădină. E minimul necesar. Viața e imposibilă pentru că suntem mereu prea mulți. M-am născut într-o familie care nu are nici măcar o trăsătură în comun cu mine. Sunt zile care se reduc la strigăte, plânsete, umilința învinsului de serviciu și fuga de realitate pe prima ușă care e la îndemână. Siguranțele întrerup electricitatea când crește intensitatea curentului electric. E la fel. Intensitatea a depășit limita și siguranțele au sărit. Sunt sigur într-un pat, unde altundeva? Și nu-s singură, nu cum mă simt de câteva luni. Mașina gonea prea tare și continuam să accelerez. Nu mi-aș fi imaginat niciodată situația asta. Viața mea ar fi putut fi ireală, la urma urmei. Ceea ce-mi părea important, lucrurile pentru care luptam și mă mișcam, putea fi un simplu miraj, un decor de mucava construit pentru a masca realitatea. Nu doar cea care mă înconjoară, chiar și cea care credeam că trăiește în interiorul meu. Decorul s-a evaporat și am rămas închisă aici, în mine însămi. Pe timp nelimitat. Aștept sosirea corpului meu, cel puțin a

unei părți din el. Pași care intră. Mama își suflă nasul. Diego s-a ridicat, cu siguranță, să lase locul liber. Cineva se așază din nou și nu e el.

– N-o să mai fie certuri în casă.

– De ce spui asta acum?

– Pentru că nu mai vreau certuri, nici strigăte.

– Bine, calmează-te, draga mea.

– Mamă, n-o să mai fie certuri.

Ploaia lovește în geamuri. E un sunet slab, dar îl pot auzi. Mi-ar plăcea să deschid ochii pentru a privi pe geam. Aș vrea să simt cuvintele în ureche, să-mi simt brațele mișcându-se pentru a strânge hainele, să mă îmbrac și să-mi iau paltonul. Să fac un pas pentru a ieși la plimbare, să ne întoarcem acasă sau să cinăm undeva. O excepție, o cină în familie. Vreau să pot privi zilele de la o distanță suficientă pentru a simți tot ceea ce n-a fost decât o etapă prin care am trecut. Să mă trezesc azi, știind că am revenit la realitate, la un prezent în care nu mai sunt singură. O să-mi imaginez că închid pleoapele și încerc să dorm. Vreau să dorm. Așa, când mă voi trezi, voi avea ocazia să cred că totul a fost un vis. Voi avea răbdare să înțeleg că singurătatea dispare puțin doar când nu mai strigi, nu mai plângi și nu mai râzi fără rost de cei învinși. Tăcere. Ploaie. „Cum îi dau de mâncare?” Gri. Apă. Vânt.